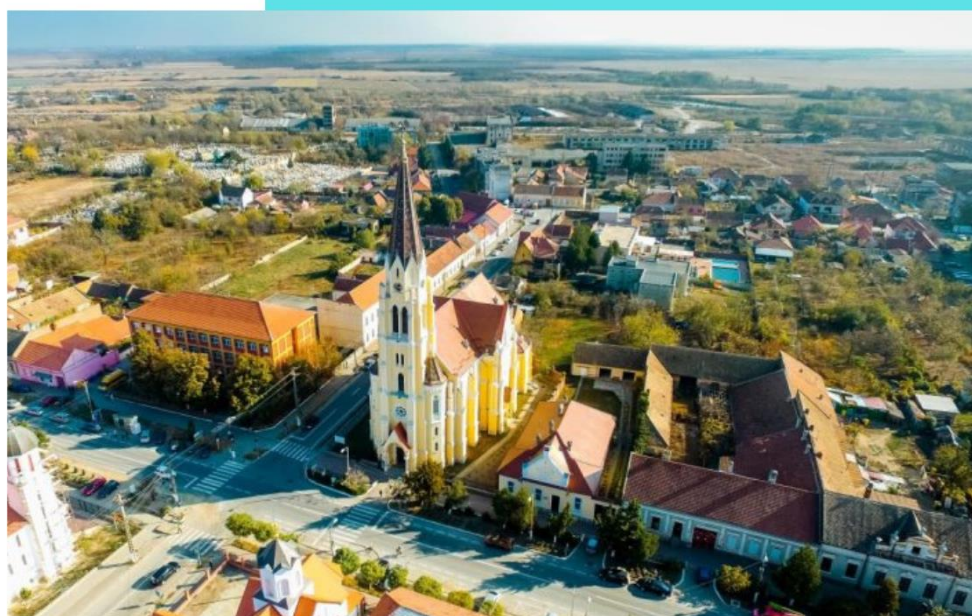

**STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ
A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ,
2022-2030**

DECEMBRIE, 2022

Cuvânt înainte

Stimați concetățeni,

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană reprezintă documentul programatic care va sta la baza elaborării și justificării cererilor de finanțare ce vor fi depuse în perioada de programare 2021-2027 și în perspectivă până în 2030 pentru absorbția de resurse financiare nerambursabile din fondurile Uniunii Europene și Guvernamentale, cu scopul dezvoltării urbane integrate durabile a orașului Deta.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, vizează o perioadă de 7 ani și poate fi realizată cu succes numai prin contribuția întregii comunități, conștientă de faptul că scopul suprem îl reprezintă modernizarea orașului și realizarea bunăstării locuitorilor.

Efectele celor 15 ani de la aderarea la Uniunea Europeană au marcat puternic și comunitatea noastră, proiectele implementate de primăria orașului Deta pot fi observate la tot pasul prin dotarea, modernizarea și reabilitarea diferitelor domenii precum infrastructura de mediu, energie, urbanism, trafic și turism, etc.

Actuala conjunctură creată de situația internațională gravă, criza pieței energetice, schimbările climatice, efectele grave ale pandemiei, depopularea localității, efectele inflației, șomajul, care modifică definiția prosperității, sunt elemente ce reprezintă “furtuna perfectă” prin care statul roman, deci și orașul nostru Deta, prin accesarea a cât mai multor proiecte cu fonduri nerambursabile, să micșoreze decalajul care ne separă de țările puternic dezvoltate din Uniunea Europeană.

**Roman Petru
Primarul orașului Deta**

CUPRINS.....	pag.2
INTRODUCERE	4
PARTEA I - EVALUAREA CONTEXTULUI URBAN, DEZVOLTAREA TERITORIALĂ A ORAȘULUI DETA	5
CAPITOLUL I - Profilul orașului Deta	
1.1. Geografia și istoria locală	6
1.1.1. Localizare și poziționare geografică	6
1.1.2. Relieful și substratul geologic	6
1.1.3. Clima	8
1.1.4. Hidrografia	9
1.1.5. Vegetația, fauna și solurile	10
1.1.6. Scurt istoric al orașului Deta	10
1.2. Demografia	14
1.2.1. Caracteristicile demografice – etnie și religie	14
1.2.2. Structura populației pe grupe de vârstă	16
1.2.3. Mișcarea naturală a populației	17
1.2.4. Migrația populației	18
CAPITOLUL II - Profilul economic al orașului Deta	
2.1. Privire de ansamblu	19
2.2. Industrie și servicii	20
2.3. Agricultură	24
2.3.1. Situația fondului funciar	24
2.4. Turism	30
CAPITOLUL III - Infrastructură și echipare teritorială.....	36
3.1. Amenajarea teritorială	36
3.2. Mobilitate urbană	37
3.2.1. Infrastructura rutieră	38
3.2.2. Infrastructura feroviară	39
3.2.3. Transportul public de călători urban și interurban	40
3.2.4. Transport de marfă	41
3.2.5. Mersul cu bicicleta.....	41
3.3. Infrastructura tehnico – edilitară	42
CAPITOLUL IV - Mediu și infrastructura de mediu	46
4.1. Factori și probleme de mediu	46
4.2. Sistemul actual de gestionare a deșeurilor	51
CAPITOLUL V - Capital uman, infrastructură socială, educație și sănătate	53
5.1. Forța de muncă, ocupare și șomaj	53
5.2. Educație și infrastructura educațională existentă	55
5.3. Infrastructura socială	59
5.4. Sănătate (infrastructură, resurse umane)	61
5.5. Cultură și culte	66
5.6. Infrastructura de agrement. Tineret și sport	69
CAPITOLUL VI - Capacitate administrativă și mediul asociativ	71
6.1. Capacitate administrative	71
6.2. Instituții publice	73
6.3. Mediul asociativ	73
6.4. Asocieri regionale	74
6.5. Experiența locală privind proiectele cu finanțare nerambursabilă	76
PARTEA A II-A – STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ	77

CAPITOLUL VII – Contextul strategic European, național, regional și județean general	78
7.1. Contextul general	78
7.2. Contextul european	91
7.3. Contextul național	93
7.4. Contextul regional	99
7.5. Contextul județean	109
CAPITOLUL VIII – Strategia de dezvoltare.....	119
8.1. Analiza SWOT.....	119
8.2. Viziune. Obiective strategice de dezvoltare.....	129
8.2.1. Viziunea de dezvoltare.....	129
8.2.2. Obiective strategice de dezvoltare	129
8.2.3. Indicatori SMART de măsurare a atingerii obiectivelor strategice	134
8.2.4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2022-2030.....	137
CAPITOLUL IX - POLITICA DE GESTIONARE ȘI IDENTIFICARE A RESURSELOR FINANCIARE.....	160
9.1. PLANUL NAȚIONAL STRATEGIC (PNS).....	160
9.2. PROGRAMUL REGIONAL VEST 2021 - 2027	163
9.3. PROGRAMUL DEZVOLTARE DURABILĂ (PDD).....	174
9.4. PROGRAMUL SĂNĂTATE (PS).....	176
9.5. PROGRAMUL TRANSPORT (PT) 2021-2027.....	179
9.6. PROGRAMUL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE (PEO) 2021-2027.....	181
9.7. PROGRAMUL INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ (PIDS) 2021-2027	181
9.8. PROGRAMUL TRAZIȚIE JUSTĂ (PTJ) 2021-2027	182
9.9. INTERREG VI-A ROMÂNIA-UNGARIA.....	183
9.10. INTERREG IPA CBC ROMÂNIA-SERBIA 2021-2027.....	183
9.11. PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ (PNRR) 2021-2027.....	186
9.12. PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ - PNDL	192
9.13. PROGRAMUL NAȚIONAL DE INVESTIȚII „ANGHEL SALIGNY”	192
9.14. DEZVOLTAREA LOCALĂ PLASATĂ SUB RESPONSABILITATEA COMUNITĂȚII.....	193
9.15. COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII (CNI).....	194
9.16. INSTRUMENTE DE FINANȚARE TEMATICE ALE COMISIEI EUROPENE	194
CAPITOLUL X - CAPITOLUL X – ELABORARE, IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE	195
BIBLIOGRAFIE.....	214
ANEXA I - SONDAJ DE OPINIE privind percepția populației orașului Deta, județul Timiș asupra nivelului de trai în UAT.....	218
ANEXA II - Mecanismul de prioritizare a proiectelor din cadrul <i>Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș 2022-2030</i>	235
ANEXA III - Plan de acțiune integrat și listă proiecte prioritare.....	237
ANEXA IV – Metodologia de selecție și prioritizare a proiectelor aferente PRV	252
ANEXA V - LISTA FINALĂ PROIECTE PRIORITARE FINANȚABILE PRIN PR VEST 2021-2027	270

INTRODUCERE

Zonele urbane sunt precum organismele vii. Ultimele decenii ne-au arătat că efectele globalizării se traduc într-un ritm dinamic de adaptare și evoluție a orașelor. Orice schimbare externă (regională, națională sau internațională) afectează comunitățile în care trăim.

Fiecare decizie administrativă modelează comunitățile în care trăim și afectează ritmul zilnic al vieții. Fenomenul migrației dinspre zonele rurale către centrele urbane reprezintă însăși esența dorinței oamenilor de a trăi mai bine, în medii adaptate dinamicilor prezentului și cu o viziune clară despre viitor.

Din aceste considerente, competiția dintre zonele urbane naționale pentru cetățeni, mediul privat, resurse financiare și proiecte de investiții devine oarecum similară cu cea dintre companii în atragerea de noi piețe și clienți. Datorită acestui lucru, conectarea comunității la fluxurile globale prin proiecte urbane bine determinate în cadrul unor strategii comprehensive reprezintă un avantaj competitiv vital, într-o lume tot mai interdependentă.

Pentru ca o strategie integrată de dezvoltare urbană să își atingă scopul, următoarele elemente sunt esențiale: o analiză realistă a situației actuale, o viziune asupra viitorului cât mai în detaliu și mai aproape de nevoile comunității locale și finalizarea strategiei cu un portofoliu de proiecte prioritare bine încadrate în timp și comunicate transparent.

O strategie nu îi poate mulțumi pe toți, dar e important să fie rezultatul unui demers cât mai incluziv și transparent. Strategia aparține în primul rând comunității locale, iar aceasta trebuie implicată pe tot parcursul său. Implicarea constă în inițierea dialogului public și a consultărilor cu toți factorii interesați (mediul public, privat, academic, ONG, media, investitori sau simpli cetățeni) încă de la anunțul intenției de elaborare a unei strategii, menținându-se pe tot parcursul său pentru a determina proiectele / prioritățile de dezvoltare. Nu în ultimul rând, asumarea implementării strategiei integrate se realizează printr-un proces participativ de dezvoltare locală, agregând interesele tuturor actorilor locali pentru a crea premisele unui avantaj competitiv față de alte unități administrativ-teritoriale.

Asumarea publică a implementării direcțiilor de dezvoltare de către autoritățile locale generează un mediu stabil și predictibil atât pentru locuitori, cât și pentru potențialii investitori. Transparentizarea proceselor de implementare, monitorizare și evaluare a proiectelor dispuse în strategie conduc la procesul participativ al factorilor interesați, un element esențial în dezvoltarea urbană sustenabilă.

În cazul nostru strategia s-a realizat prin implicarea unui număr important de actori locali și prin realizarea unui sondaj de opinie pe un eșantion reprezentativ al populației cu scop de măsurare a gradului de satisfacție a locuitorilor cu privire la administrarea prezentă a unității teritoriale și de identificare a nevoilor rămase nesatisfăcute. Deasemenea, asumarea publică a fost realizată de către Consiliul Local Deta, prin consilierii locali, care reprezentanți ai locuitorilor orașului, prin abrogare în Consiliul Local.

PARTEA I

EVALUAREA CONTEXTULUI URBAN

DEZVOLTAREA TERITORIALĂ

CAPITOLUL I - PROFILUL ORAȘULUI DETA

1.1. Geografia și istoria locală

1.1.1. Localizare și poziționare geografică

Orașul Deta este localizat în Regiunea Vest a României fiind cea mai mare și importantă așezare socio-economică și centru administrativ și microregional.

De importanță microregională, orașul polarizează atât economico-social cât și cultural viața localităților din vecinătate precum comunele Banloc, Birda, Denta, Giera, Ghilad, Jebel, Jamu Mare, Liebling, Livezile, Moravița, Voiteg.

Deta este situat în sud-vestul României, la intersecția paralelei 45°23' latitudine nordică cu meridianul de 21°12' longitudine estică, și are o altitudine medie de 90 m.

Situat în extremitatea sudică a județului Timiș este străbătut de drumul european E70 la o distanță de 42 km de reședința de județ Timișoara și 20 km de frontiera cu Serbia și 120 de km de capitala Republicii Serbia, Belgrad.

Orașul Deta (în maghiară Detta, în germană Detta, sau Ghedu) este așezat pe malul pârâului Birdeanca, afluent al Bârzavei, la marginea zonei de silvostepă, zonă care de aici spre vest, se continuă cu stepa.

Din teritoriul administrativ al localității face parte satul Opătița, situat la 3,5 km est față de oraș pe DC 172 (Deta-Birda), fiind situat de-a lungul pârâului Birduța, un afluent de pe malul drept al râului Bârzava. Satul se regăsește în câmpia înaltă, subcolinară a Gătaiei.

Orașul Deta este situat în Câmpia Bârzavei între Timișoara reședința județului Timiș de care o despart 43 kilometri situat la nord, și frontiera cu Republica Serbia pe DN 59 (respectiv E70) aflată la 18 km de granița (118 km de Belgrad).

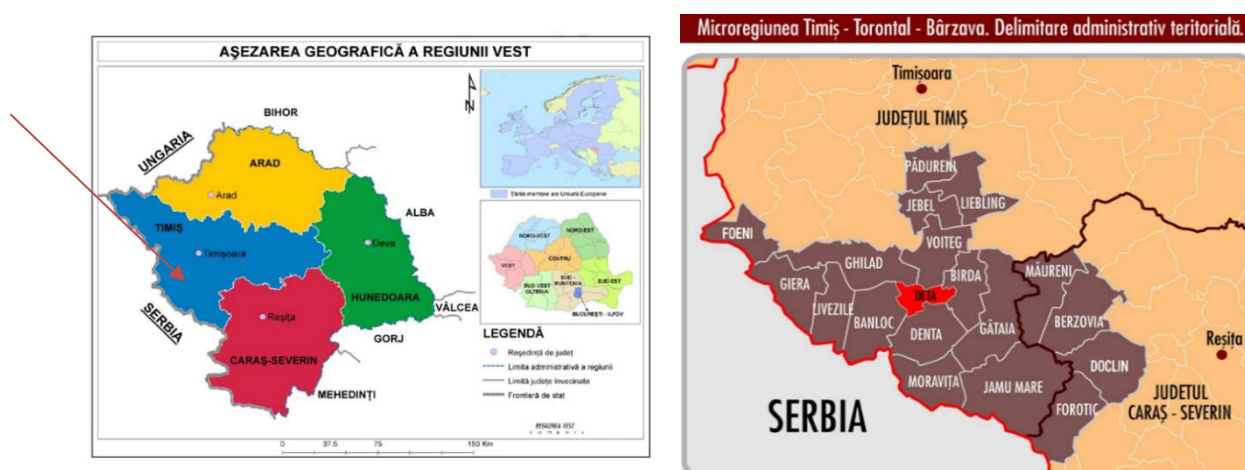

Fig. 1: Localizarea administrativ-teritorială a orașului Deta în Regiunea Vest a României

Orașul Deta este un nod rutier, către care converg mai multe drumuri locale, dar în care se întretaie și două artere importante și anume: drumul ce leagă Câmpia Torontalului cu Munții Cărașeni și cel ce face legătura între reședința județului și punctul de frontieră Stamora - Moravița, respectiv șoseaua E 70.

1.1.2. Relieful și substratul geologic

Relieful orașului, identic cu o parte a reliefului județului Timiș este rezultatul unui lung proces de evoluție, prin care s-a format Depresiunea Panonică și s-a continuat până la scoaterea câmpiei de sub domeniul lacustru (Iacul Panonic) și s-a acoperit cu o pătură de loess sau cu depozite aluviale.

Alcătuirea litologică de suprafață a Banatului, s-a format la începutul quaternarului, în urma unor mari frământări tectonice, succedate de retragerea lacului Panonic ce acoperea întinsul șes de azi al Câmpiei Vestice. Activitățile scoarței terestre din ultima glaciațiune a determinat o mare eterogenitate de roci eruptive, metamorfice și

sedimentare. Zona de câmpie, reprezentând fundul colmatat al lacului, este formată dintr-o succesiune de straturi aluviale (argile, marne, nisipuri), acoperite pe alocuri cu o manta de loessuri foarte fertile.

În medie altitudinea Câmpiei Timișului în zona orașului Deta este de aproximativ 90 m, deasupra nivelului mării, fiind numită Câmpia joasă a Timișului, caracterizată printr-o denivelare care abia poate fi pusă în evidență. Câmpia este alcătuită din prundișuri cristaline acoperite cu o pătură cu grosimi variabile de argile roșii pleistocene. Interfluviile sunt plane, fragmentate de văi largi, puțin adâncite. Terenurile mai ridicate cu nivelul apelor freatice aflate la o adâncime mai mare au fost folosite pentru stabilirea așezărilor omenești. Între Timiș și Bârzava, această câmpie de subsidență se caracterizează printr-un număr mare de bălți și cursuri părăsite, fapt datorat tot pantei foarte mici a câmpiei, ce a favorizat mult acțiunea de meandrare și de apariție a cursurilor părăsite.

Formarea solurilor în această unitate de relief a fost influențată de adâncimea mică a nivelului freatic și ca urmare predomină lacoviștele, care prin drenare au devenit foarte fertile. Evident că, în general luncile cursurilor de apă (Bârzava) oferă, atât prin soluri, cât și prin prezența apelor freatice la mică adâncime, terenuri bune pentru practicarea agriculturii. Densitatea mare a așezărilor omenești aflate de-a lungul principalelor văi ale râurilor dovedește existența unor condiții optime de locuire datorită topoclimei, apei freatice ușor exploatabile, terenurilor arabile (în lunci și pe terase) și pășunilor de pe versanți și culmi.

S-a observat la săpăturile din zona Ciacova, că pînă la 1,5 m materialul are culoare brun negricioasă, dovedind că plantele de apă erau în curs de putrezire. A apărut un orizont galben, ceea ce înseamnă că în apă s-a depus un praf galben adus de vînturile de vest și de sud vest, care-l aduceau din Alpi. Acest material sedimentat în timpul Cuaternarului, fiind fără oxigen, s-a transformat în argilă (silicat de aluminiu hidratat). Mai jos pînă la adîncimea de 5,5 m în talveg, a apărut un humus de culoare cafeniu deschis și albastru cleios, unsuros ca un săpun umectat. Acesta este "sapropelul" provenit din corpul unor plante și animale mici microscopice grăsoase care supuse la presiune și-n amestec cu materia anorganică fină produc hidrocarburi care pot fi gazoase, cum e cazul gazelor din zona Banloc-Deta sau chiar lichide-petrol.

Solurile. La contactul dintre zona piemontană și de câmpie, cernoziomurile levirate gleizate apar pe aliamentul Deta, Liebling, Sacoșul Turcesc, dar pe suprafețe restrânse sau cu caracter insular. Solurile negre sau brune, slab humefere, argiloase compacte (smolnițe) apar pe suprafețe destul de mari și în zona Deta-Opătița. Solurile hidromorfe (lacoviștile ocupă suprafața terenurilor drenate din valea Bârzavei. Formate pe depozite loessoide și avînd o textură luto-argilooasă sau chiar argilooasă, ele ocupă cele mai joase părți ale câmpiei, cu un drenaj slab și cu adîncimea apelor freatice cuprinsă de regulă între 1 și 2 m. Cea mai mare parte a suprafețelor ocupate cu aceste soluri sunt folosite ca terenuri agricole în urma lucrărilor de drenare, care scăzînd nivelul apei freatice le-a îmbunătățit fertilitatea naturală. Executarea lucrărilor de drenaj la aceste soluri cu ape slab mineralizate este necesară pentru a evita apariția fenomenelor de sărăturare.

Solurile azonale sunt reprezentate și prin solurile aluviale, care se întîlnesc frecvent în albia majoră și pe terasele joase ale Bârzavei. Ele se caracterizează printr-un stadiu incipient de solificare dar sunt favorabile culturilor agricole și în special a legumelor, fiind ușor irigabile.

Ameliorarea și valorificarea potențialului productiv se poate realiza în condițiile abordării integrate a măsurilor hidroameliorative și culturale curente, care vor viza asigurarea unui regim aerohidric în sol cu parametri optimi de funcționalitate.

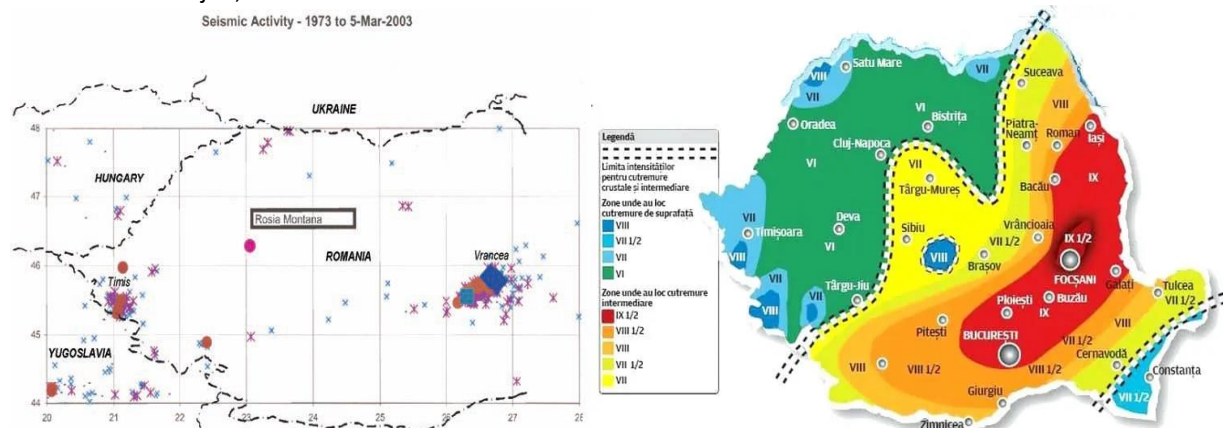
De asemenea, se impune reabilitarea și modernizarea lucrărilor de irigații și extinderea acestora pe terenurile agricole cu deficit de umiditate, prestabile la irigații în condiții de eficiență economică, reabilitarea zonelor umede prin amenajarea de orezării, răchitării și heleștee destinate creșterii dirijate a peștilor și broaștelor (activități ce au o tradiție locală) și modernizarea celor existente.

Seismicitatea. (cutremurele). Zona Deta este locul unde se produc cutremure de pămînt care au epicentrul și hipocentrul în localitățile Banloc și Parța. Ele sunt de mică intensitate, dar energia lor pornește de la mică adîncime 8-10 km, care este și cauza efectelor devastatoare. Cauza primară a producerii lor este existența faliilor și mișcarea de reasezarea a stratelor.

Regiunea Banat este considerată **a doua zona seismică din România, după Vrancea**, pentru ca distribuția epicentrelor este relativ mare, iar riscul seismic este ridicat. Cele mai periculoase zone **Banloc-Ofsenita, Voiteg, Sag-Parta și Vinga-Varias**, unde există riscul producerii unor cutremure cu intensitate de opt grade pe scara Mercalli

Dintre hazardurile naturale, hazardul seismic are efecte dintre cele mai dezastruoase asupra mediului construit și societății umane. Începând cu a doua jumătate a anului 1991 s-a produs în Banat o serie de cutremure neobișnuit de puternice pentru zona respectivă. Cutremurele cele mai importante s-au produs în zilele de 12 iulie 1991 ($M=5,7$, epicentrul în zona Banloc), 18 iulie 1991 ($M = 5,6$, epicentrul în zona Topleț - Herculane) și 2 decembrie 1991 ($M = 5,7$, epicentrul în zona Voiteg). Deși aceste cutremure, datorită magnitudinii lor destul de limitate, nu au avut efecte distrugătoare pe scară largă, ele s-au situat la nivelul unora dintre cutremurele cele mai puternice observate în regiune în ultimele două - trei secole. Evenimentele seismice bănățene din ultimul timp au readus în actualitate seismicitatea destul de ridicată a zonei respective și necesitatea adoptării unor norme fundamentate pentru protecția antiseismică în condițiile specifice regiunii

Din cauza mișcărilor tectonice din fundament apar falii (rupturi). Astfel aspectul fundamentului, are aspectul unor aglomerări uriașe, așezate în trepte care s-au dislocat și se dislocă mereu. Din această cauză pe rupturi de pantă apar din fundament mufete vulcanice – adică ape termale cu efect terapeutic. Sigur această bogăție naturală, prin prospecțiuni și amenajări ar putea fi și o sursă de ameliorare a suferințelor, de agrement și de venituri. La Deta sunt asemenea amenajări, care ar trebui dezvoltate.

Harta pericolului seismic în România

Având în vedere riscul dezvoltat de mișcările tectonice și periodicitatea acestora se impune nevoia de consolidare/cele cu risc seismic ridicat.

Cădirile cu cel mai ridicat risc la evenimentele descrise din localitatea Deta sunt:

Lista cu grad seismic I:

1. Deta Urban Liceul Tehnologic „Sfântu Nicolae” Deta Rs II 2

Lista cu grad seismic II:

2. Deta Urban Liceul Tehnologic „Sfântu Nicolae”

3. Deta RS III3 Deta Urban Liceul Tehnologic „Sfântu Nicolae” Deta RS III4

4. Deta Urban Școala Primară Opațița RS III

1.1.3. Clima

Nuanța locală a climei temperat-continentală specifică întregului ținut este dată de masele de aer maritime din vest cu un grad ridicat de umiditate, apoi de influența ușoară a maselor de aer subtropicale și cu oarecare pondere de masele de aer continentale din est. Rezultanta acestor interferențe definește regimul elementelor climatice (temperatura aerului, precipitațiile, presiunea și umiditatea atmosferică). Curbura Carpaților adăpostește Câmpia Timișului împotriva invaziilor aerului rece continental, iar deschiderea spre vest și sud permite acoperirea câmpiei cu aer temperat maritim. Relieful plan contribuie la uniformizarea climei locale.

Trăsăturile climei temperat-continentale în ultimul timp sunt marcate de diversitatea și neregularitatea proceselor atmosferice. În mod frecvent, chiar în timpul iernii, sosesc dinspre Atlantic mase de aer umed, aducând ploi și zăpezi însemnate, mai rar valuri de frig. Din septembrie până în februarie se manifestă frecvente pătrunderi ale maselor de aer polar continental, venind dinspre est.

Cu toate acestea, în zona Deta se resimte puternic și influența ciclonilor și maselor de aer cald dinspre Marea Adriatică și Marea Mediterană, care iarna generează dezgheț complet, iar vara impun perioade de căldură înăbușitoare.

Temperatura aerului. Temperatura medie multianuală este de $+11^{\circ}\text{C}$. Datele privind temperaturile medii, maxime și minime absolute ale aerului, precum și cantitățile anuale de precipitații înregistrate la stația meteorologică Banloc din județul Timiș, conform Administrației Naționale de Meteorologie.

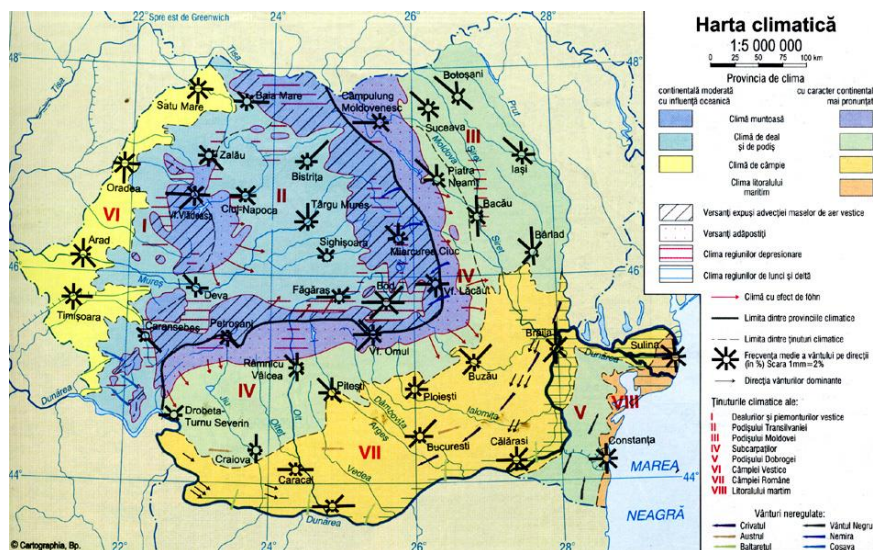

Fig. 2: Harta climatică a României

Data medie a primului îngheț este între ultima decadă a lunii octombrie și 1 noiembrie.

Ultimul îngheț este, în general, între jumătatea lunii martie și jumătatea lunii aprilie, dar sunt ani când se semnalează îngheț și în 12-14 mai. Numărul zilelor de îngheț este între 90-100 anual.

Frecvența maximă a zilelor de vară cu temperaturi maxime peste 25°C este între 120-129 zile, iar peste 30°C , zile tropicale, între 30-39 zile.

Presiunea atmosferică. Presiunea atmosferică, valoarea și variațiile sale neperiodice au o însemnătate climatologică foarte mare. În unele cazuri rolul lor devine chiar determinant de exemplu legat de direcția și viteza vântului. Media anuală a presiunii atmosferice se distribuie destul de uniform, diferențele nu sunt mari de 1-2 mm.

Vânturile. Regimul vânturilor este determinat de caracterul, succesiunea și frecvența sistemelor barice și a proceselor circulației atmosferice. Relieful modifică esențial direcția și viteza vântului. Regiunea este dominată de vânturi care bat din direcția nord-vest. Vânturile sunt determinate de dezvoltarea sistemelor barice care traversează Câmpia Timișului. Aceste sisteme barice sunt: Anticiclul Azoric, Anticiclul Eurasiatic (iarna), Ciclonul Islandic și Ciclonul Mediteranean. Va fi deci vreme stabilă când ne aflăm sub influența anticlinală (maxim barometric) și vreme instabilă când este o arie de minim barometric deci arie ciclonală.

Precipitațiile atmosferice. Orașul Deta fiind situat în sectorul vestic al țării este supus activității ciclonice și invaziei aerului umed din vest și sud-vest. Se resimte o oscilație în distribuția precipitațiilor medii anuale ca și în distribuția temperaturii marcată printr-o scădere sensibilă în funcție de dispariția pădurii. Cantitatea normală de precipitații a fost de 610-630 mm, iar mai recent este între 530-590 mm. În raport cu media multianuală se constată că la unele stații meteorologice s-au înregistrat cantități de precipitații care depășesc cu mult această valoare. Astfel, la Deta în anul 1954 s-au înregistrat 1285 mm. Din totalul precipitațiilor ce cad în cursul anului iarna cade 20%, primăvara 24%, vara 33%, toamna 23%. Luna ianuarie este cea mai săracă în precipitații, cad abia 31-40 mm. Luna iunie este cea mai bogată în precipitații. În această lună, precipitațiile atmosferice se ridică la 65-70 cm. Primăvara, în prima parte a lunii martie și la începutul verii, precipitațiile sunt cele mai bogate. Primul strat de zăpadă se depune în general, la începutul lunii decembrie și rareori, durata stratului depășește 50 zile în trecut, în zilele actuale durata stratului este mult mai mică. Studiind factorii genetici ai climei, precum și elementele climatologice ajungem la concluzia că acestea, influențându-se reciproc, dau mersul vremii. Toate aceste informații climaterice au fost valabile pentru perioada 1930-1980, în timpul zilelor noastre s-au produs și se produc unele schimbări climaterice pronunțate, care dau un alt tablou climateric.

1.1.4. Hidrografia

Apa constituie una din resursele naturale importante pentru desfășurarea în bune condiții a activității economice și sociale de pe orice teritoriu. Rețeaua hidrografică în zona orașului Deta este relativ săracă, doar pârâul Bîrdă trece prin localitate și la Deta se varsă în Bîrdă.

Lacurile antropice, sunt lacurile ce s-au format în excavațiile executate pentru extragerea argilei, cum ar fi cele de la Cărpiniș, Sânnicolau Mare, Jimbolia, Deta, Timișoara.

În cadrul câmpiei se observă numai ușoare denivelări de teren. Sunt mici adâncituri (crovuri) rămășițe ale lacurilor, bălților sau mlaștinilor, care au dăinuit aici până în secolul XVIII când imperiul habsburgic a început un vast plan de desecări și îndiguiri. Până atunci cea mai mare parte a Câmpiei Banatului era teren mlaștinos plin de bălți și un adevărat focar de epidemii datorită țânțarilor.

Utilizarea apelor râului Bîrdă la irigații este menționată într-un document datînd din anul 1801, când la vest de Deta a luat naștere oreașia Topolea. Întreaga cantitate de apă necesară pentru suprafața amenajată (orezărie, pescărie) este preluată prin intermediul canalului Morii, care se ramifică din Bîrdă pe malul drept, în amonte de Deta, printr-o priză prevăzută cu stăvilă pentru reglarea debitului. Instalația a fost perfecționată ulterior: s-a amenajat în anul 1896 un nou heleșteu, în 1899 s-a construit un sifon pentru subtraversarea Bîrdăi de către canalul Morii, în 1904 s-a modernizat barajul deversor din albia Bîrdăi, iar în 1908 s-a modernizat stăvilă.

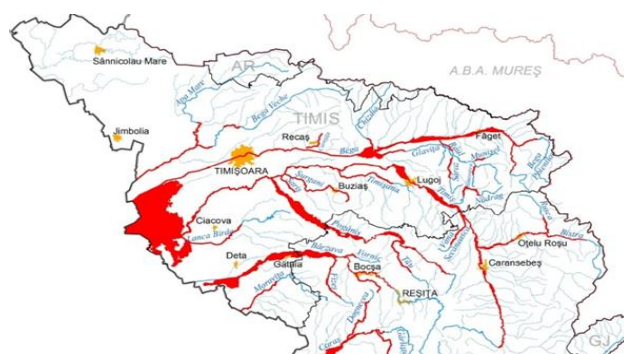

Fig. 3: Zonele inundabile județul Timiș

În zona Deta structura și tectonica au contribuit la înfăptuirea unui relief de câmpie slab înclinat. Râurile fac numeroase meandre, au văi puțin adânci (fundul lor se colmatează mereu) și produc stagnări de ape. Precipitațiile abundente căzute pe terenuri slab permeabile și lipsite de pantă, provoacă inundații prin stagnarea apelor de suprafață a terenului sau prin menținerea solului într-o stare de umiditate excesivă. De aici necesitatea de a fi drenate și îndiguite. Canalele făcute 30-40 de ani în urmă sunt neîntreținute și trebuie revizuite (refăcute).

Din cauza înclinării extrem de slabe a reliefului spre SV, apele curgătoare care veneau din munți, intrând în zona de câmpie aveau un curs foarte domol. Astfel că ele divagau (se răsirau) umplând câmpia de apă. Fundul lor, primăvara și la viituri se colmata, ajungând să nu mai aibă maluri și la cea mai mică viitură inundau câmpia.

1.1.5. Vegetația, fauna și solurile

Interpretarea vegetației în ansamblul ei denotă, relațiile directe și indirecte cu mediul în care s-a dezvoltat și a evoluat. Caracterele fizico-geografice ale României, climă, structură geologică, soluri, rețea hidrografică la care se adaugă calitatea factorului uman, au condiționat gruparea pe mari asociații a vegetației țării, statornicindu-se astfel o specifică etajare pe verticală.

Vegetația de câmpie specifică orașului Deta este reprezentată aici prin două zone silvo-stepă și stepă. Silvestepa reprezintă zona de tranziție către stepa propriu-zisă cu indice de ariditate accentuată. Ea se caracterizează prin prezența unor petece de vegetație forestieră, înglobată în domeniul vegetației ierboase, aceasta ca rezultat al condițiilor climatice și a intervenției directe a omului. Stepă este un mediu în care predomină vegetația ierboasă cu adaptări la un regim sărac cu apă. Vegetația comunei caracteristică zonei de stepă și silvestepă este reprezentată atât prin plante lemnoase, cât și ierboase.

Spațiul zonei Deta - Opătița se încadrează, din punct de vedere geobotanic, în zona pădurilor de stejar, distruse în trecut de oameni, pentru obținerea lemnului necesar construirii cetății și caselor, cât și pentru câștigarea de terenuri cultivabile. În prezent teritoriul se încadrează în silvostepa antropogenă ce caracterizează întreaga Câmpie Panonică. Peisajul este diversificat și de apariția vegetației de luncă, de-a lungul râurilor, în cadrul careia predomină arborii de esență moale.

Specific orașului Deta este parcul natural din centrul așezării, o rămășiță a vechilor păduri, care este o îmbinare de arbori: stejari, tei, arțari, păducel și salcâmi, unele exemplare de stejari, având o vârstă considerabilă. Existența acestuia se poate remarca și în harta orașului din 1781.

Teritoriul orașului Deta aparține din punct de vedere fitogenetic provinciei geobotanice central-europene, puternic influențată de vecinătatea celei sud-europene, astfel că vegetația prezintă un număr relativ mare de specii și asociații de plante adaptate la condiții de mediu extreme, de la deficit la exces de apă și săruri ușor solubile.

Vegetația arborescentă este compusă, între altele, de specii precum: castanul, plopul, nukul, castanul sălbatic, arțarul, dudul, iar dintre speciile cultivate: prunul, mărul, părul, caisul, cireșul și piersicul. Vegetația ierboasă se manifestă în funcție de soluri sau categorii de folosință. Astfel, pe terenurile joase, umede, sunt prezente: troscotul, pălămida, mușetelul; pe câmpie: volbura, mohorul, știrul, sulfina, neghina; pe pășuni: pătlagina și troscotul. Ca subarborescent, prezent pe marginea drumurilor și a pădurilor, se întâlnesc: păducelul, porumbarul, cornul.

Dintre plantele cultivate, cele mai frecvent utilizate sunt: grâul, orzul, secara, porumbul, ovăzul, floarea soarelui, sfecla de zahăr și cea furajeră, tutunul, trifoiul, lucerna. Producțiile medii ale acestora sunt relative bune în prezent, dar ele ar putea fi simțitor îmbunătățite prin măsuri agropedoameliorative și agrofitehnice adecvate.

În pădurea seculară de la marginea orașului, mamiferele sunt reprezentate de cerb lopătar, mistreț, căprior, vulpe, dihor, nevăstuică și veveriță, de asemenea pădurea adăpostește o varietate largă de specii de păsări cum ar fi: mierla neagră, turturica, cucuveaua, pițigoiul, privighetoarea, eretele și fazanul.

Învelișul de sol prezintă o mare complexitate și diversitate, urmare a influenței și acțiunii în timp a factorilor pedogenetici (relief, rocă, climă, hidrologie), precum și a intervenției directe a omului prin importante lucrări hidroameliorative începute în secolul al XVIII-lea și continuate în epocile următoare.

1.1.6 Scurt Istoric al orașului Deta

Cadrul natural al teritoriului Deta a oferit condiții optime stabilirii unei populații și întemeierii unor așezări, încă din cele mai vechi timpuri. Descoperirile arheologice din raza orașului Deta (topoare de piatră șlefuită), atestă în mod sigur prezența și pe acest teritoriu a unei populații sedentare începând din neolitic; fiind vorba de triburi purtătoare ale culturilor Criș, Vinca - Turdaș, Tisa.

Primele vestigii arheologice pe teritoriul orașului au fost descoperite din epoca bronzului, din perioadele dacică, prefeudală și feudală. În timpul stăpânirii romane după unii istorici localitatea avea denumirea de Colonia Malva ceea ce echivala cu oraș.

Epoca bronzului marchează prima mare diviziune a muncii, dintre triburile de agricultori și cele de păstori. De-a lungul acestei epoci, în Banat cunosc o deosebită înflorire culturile Periam - Pecica, Otoman, așa cum dovedesc obiectele arheologice descoperite în raza orașului Deta.

În epoca fierului teritoriul era locuit de daci, cucerirea Daciei de către romani, teritoriul actual al orașului, alături de întregul Banat este inclus în cadrul provinciei „Dacia – romană”, jucând un rol de seamă atât pe plan militar cât și pe plan economic. Mai mulți istorici sunt de părere că între Deta și Butin ar fi existat orașul roman „Centum Putea”. Date cu privire la originea localității, culese din domeniul istoriografiei, amintim în primul rând pe acelea care sunt cuprinse în lucrarea istoricului D. Tudor, intitulată: „Orașe, târguri și sate din Dacia romană”, lucrare în care se face precizarea că: „Așezarea romană de la Deta, județul Timiș, s-a făcut cunoscută topografic prin două locuri cu urme romane, constând din ceramică, monede, amfore de import, figurine de lut, mărgelă, un inel cu o piatră gravată, monede de argint, etc”.

Prima atestare documentară a localității Deta are loc în 1360, sub denumirea de Ded, fiind posesie a nobilului Petruș de Deed, de la care derivă numele actual.

Legat de toponimul "Deta", locuitorii acestui ținut erau săraci ținând în loc de vacă câte un "IED", din acest cuvânt s-a format »GHEDU«, care numire pentru Deta o găsim și astăzi în satele din jur.

O altă ipoteză ar fi aceea că aici au existat multe familii cu numele de »Deda«, din care s-a format, mai târziu; Deta.

În 1411, Deta face parte din domeniul feudal al familiei Nagylaki, iar după stingerea familiei, în 1427 localitatea trece în posesiunea familiei Nagymihalyi Albert, banul Croației, până în 1550, pentru meritele deosebite ca ban al Croației. În anii 1411 și 1427, localitatea este consemnată cu denumirile Ded și respectiv Dedu Mic. Cercetările de arheologie medievală a satului aparținător Opătița efectuate în perioada 2000-2007 au vizat situl arheologic de la Călășturi, cuprins în Lista Monumentelor Istorice din România la poziția județului Timiș. Toponimul Călășturi exprimă o realitate arheologică evidentă, legată de istoria medievală a zonei, indiciu al unei mănăstiri medievale (Kolostor = mănăstire, lb. maghiară).

Astfel, el apărea consemnat pentru întâia oară în anul 1333 în lista colectoare papale. Preotul din Apacha a fost înscris în anii 1333-1335 între plătitorii dijmei papale din arhidiaconatul dintre Timiș și Bârzava.

La sfârșitul sec. al XIV-lea, turcii și-au început incursiunile militare în Banat, cucerindu-l complet în anul 1552 și a rămas sub stăpânirea turcilor până în anul 1718. În urma păcii de la Passarovitz (1718), Banatul trece sub stăpânirea Austriei. Din păcate perioada de sub dominația otomană nu a lăsat urme sau dovezi arheologice în zona orașului. În perioada dominației otomane, localitatea decade, datele referitoare la această perioadă fiind inexistente.

În jurnalele de călătorie din 1660 - 1664, călătorul turc Evliya Çelebi care vizita Banatul, afirmă că Deta era locuită de români. Din anul 1724, când a început colonizarea Banatului de către germanii provenind din Bavaria și Alsacia/Lorena, localitatea a renăscut, denumirea ei fiind transformată în Deta.

În același an se ridică prima biserică romano-catolică și începe înregistrarea oficială a botezurilor, deceselor și a căsătoriilor (1725) iar doi ani mai târziu adică în 1727 consemnăm atestarea primei școlii cu predare în limba germană în localitatea Deta.

Fig. 4: Sosirea șvabilor în Banat

Această perioadă este consemnată ca o contribuție deosebită a contelui Claudius Florimund de Mercy, la dezvoltarea și refacerea regiunii (au fost amenajate drumuri noi, s-au desecat mlaștinile și au rezolvat problema regularizării debitelor de pe râurile Timiș și Bega).

În sprijinul politicii sale, statul habsburgic între 1724 - 1794 va coloniza în Banat populații, cei mai numeroși fiind coloniștii germani și câteva familii de italieni, care au introdus cultura orezului pentru prima dată în țara noastră (fam. Baldi (1778) și fam. Arizi, administrează culturile de orez din Deta, respectiv Topolea). Trebuie subliniat faptul că cele mai multe clădiri, monumente, construite în Deta, datează din această perioadă. Colonizările au început în 1737 și au durat până pe la 1794, iar pe lângă germani au mai fost colonizate și câteva familii de italieni.

Dezvoltarea agriculturii, creșterea animalelor și extinderea meșteșugăritului, comerțul, face ca Deta să primească din partea împăratului Francis I, rangul de oraș de câmpie (târguleț în 17 august 1810), iar mai târziu în 1842 dreptul de breaslă de către împăratul Ferdinand al V-lea.

În perioada anilor 1832 și 1836 a bătut o epidemie de ciumă care a pus în pericol mulți locuitori. Anii 1848 - 1849 nu au trecut neobservați, trecerea diferitelor armate prin Deta, a produs o mare neliniște pentru locuitorii acesteia.

În anul 1845 este construită șoseaua Timișoara –Vršac, iar puțin mai târziu în anul 1855 se formează o societate, în cea mai mare parte din capitaliștii francezi, care înființează Societatea Căilor Ferate Austriece. La 1 mai 1858 se dă

În folosință calea ferată ce leagă localitățile Timișoara - Deta - Vrșac, astfel că Deta devine o importantă stație de colectare a cerealelor din peste 40 de sate și comune din țară, dar se dă în folosință și calea ferată Timișoara - Baziaș, care trecea prin Deta. Deschiderea căii ferate creează condiții favorabile pentru comerțul cu cereale și animale. Pe aceste două componente, localitatea reușește în scurt timp să-și construiască prosperitatea.

În 1867, după încorporarea Banatului la Ungaria, s-a înființat plasa Deta, cu 13 comune, care aparținea de comitatul Timiș. Tot atunci este recunoscută drept important centru economic. În 1890 Deta este reședința de plasă și avea 3.552 de locuitori. Orașul cunoaște o însemnată dezvoltare edilitară, se construiesc școli, instituții, se efectuează lucrări de canalizare, se toarnă trotuare, consemnăm de asemenea în anul 1874 înființarea unei formații de pompieri voluntari a orașului, iar în 1880 apare primul număr al ziarului *Dettaer Zeitung*, se introduce telefonul (1899).

La sfârșitul secolului al XIX-lea, începutul secolului XX, în Deta erau construite 5 mori moderne pentru vremea aceea, o fabrică de cărămidă, o fabrică de porțelan și sticlă (producea mostre de Carlsbad), iar dacă la acestea se adaugă construirea în anul 1924 a fabricii de furnire și placaje, putem spune că în prima jumătate a secolului nostru, localitatea avea o economie cu un caracter industrial – agrar.

În secolul XIX se construiește Hotelul Bellavista, loc de întâlnire a târgoveților români și sârbi din zonă iar în 1900 are loc inaugurarea noi biserici romano-catolice, reper important al localității în zilele noastre. În 1902 se construiește uzina electrică și se introduce iluminatul electric.

În 1913 are loc recesământul populației consemnând rezultatele oficiale ale recensământului în Comitatul Deta. Populație totală: 28.495 locuitori - din care: 5.722 unguri; 9.146 germani; 579 slovaci; 9.701 romani; 38 croați; 1.943 sârbi; 1.366 alți (nota: bulgari). După religie: Romano_catolică: 13.160; Luterană: 2.433; Calvinistă: 770; Greco-Catolică: 87; Ortodoxă: 11.751; Iudaică: 280.

Prima mare conflagrație mondială din 1914-1918 scoate localitatea din viața sa liniștită, ascendentă, lăsând urmări peste mica urbe bănățeană, 200 de cetățeni ai localității Deta au pierit în prima mare conflagrație a secolului XX, două monumente cinstind eroii săi, care și-au lăsat viața pe câmpul de luptă, unul se ridică în parcul Antoniu Kratzer, iar altul nou aflat în apropierea muzeului orașului.

În 1918-1919 localitatea este ocupată pentru scurt timp de către armata sârbească.

La actul istoric de la Alba Iulia, de la 1 decembrie 1918, Deta a fost reprezentată de profesorul Damaschin Marian din Deta și preotul Ioan Mitariu din Opătița, unde conform cu hotărârea adunării locale din Deta, își vor da acordul lor pentru înfăptuirea unității naționale a tuturor românilor. După desăvârșirea Marii Unirii din 1 decembrie 1918 și localitatea Deta cunoaște o fază nouă de dezvoltare în toate domeniile de activitate, îndeosebi industria, fapt care a dus la creșterea numărului populației. O dezvoltare deosebită a cunoscut și învățământul, cultura și mișcarea sportivă.

Ca urmare a tratatului de la Trianon din 1919 o mare parte a Banatului inclusiv Deta devine parte componentă a Regatului României.

Inaugurarea liceului real din Deta în 1924 constituie un alt reper important în viața orașului aici formându-se ani la rând nenumărate generații.

În anul 1925 se înființează " Fabrica de Furnir și Industria Lemnului Prochaska s.p.a "care va juca un rol deosebit de important în dezvoltarea economico-socială a localității, apoi P.L.A.P.A.F. S.A., astăzi din păcate o ruină.

În lucrarea Ghidul Banatului de Emil Grădinariu, din 1936, Deta era descrisă astfel: Frumos și îngrijit orașel de câmpie, cu străzi bine întreținute, trotuare asfaltate, în centru având o serie de clădiri remarcabile, cum sunt biserica romano-catolică, primăria, hotelul și cafeneaua „Bellavista”, etc. Este sediul prețurii cu același nume și este un foarte însemnat centru industrial. Are 4.070 locuitori, majoritatea germani, apoi români și puțini maghiari și sârbi. A cunoscut din nou o perioadă de criză și a decăzut de la statutul de oraș, intrând în rândul localităților rurale.

Al doilea Război Mondial a adus noi suferințe pentru populația acestei localități. Sfârșitul războiului și victoria insurecției armate, din august 1944, a dus la eliberarea localității de sub ocupație străină, apoi pentru Deta urmează o nouă etapă în dezvoltarea sa, de această dată marcată de ideologia și organizarea comunistă, astfel în ianuarie 1945 începe deportarea germanilor în Rusia, trimiși la "reconstrucție", peste 1600 de bărbați și femei între 17-45 de ani din Deta și împrejurimi sunt imbarcați în vagoane de marfă și trimiși la "reconstrucție", o parte se vor întoarce

acasă în 1949, pentru ca în 1951 să înceapă din nou deportarea germanilor, sârbilor, ungurilor și a basarabenilor (refugiați în Banat încă din 1940) în Bărgan, urmare a politicii de "lupta pentru combaterea Titoismului".

Datorită profesorului Rîmneanțu, în 1948 se înființează un spital cu trei secții: obstetrică, pediatrie, boli infecțioase. De asemenea s-a înființat: policlinica, baia publică, cantina școlară și cantina pentru adulți. În 1958 se reînființează Liceul real și are loc unificarea celor trei școli iar în 1962 se înființează Liceul teoretic din Deta.

În 1968 urmare a reîmpărțirii teritorial-administrative a României localitatea Deta primește statutul de oraș (pentru a treia oară în istoria sa). Se construiesc noile cartiere de blocuri, se aduc noi instituții publice, spitalul orășenesc se mută în fostul sediu al raionului Deta.

Odată cu evenimentele din decembrie 1989 și prăbușirea comunismului în România urmează o perioadă de neajunsuri, căutări și stagnare socio-economică, emigrări ale populației în special cea de etnie germană, ca apoi să consemnăm odată cu anii 1999-2000 o dinamică pozitivă a situației după perioada de stagnare amintită.

Stema orașului Deta

ANEXA Nr. 1*) -
STEMA
orașului Deta, județul Timiș

Stema oficială a orașului Deta a fost adoptată de Guvern prin Hotărârea nr. 108/2013. Aceasta se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, tăiat. În partea superioară, în câmp de hermină, se află o coroană imperială de aur. În vârful scutului, în câmp roșu, se află două mâini înfrățite care susțin o cruce cu capetele treflate, flancată de o parte și de alta de două cununi de grâu, fiecare cu câte 6 spice de aur. Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu 3 turnuri crenelate.

Semnificațiile elementelor însumate:

Coroană imperială face referire la coroana lui Carol al II-lea, simbol care reprezintă un sigiliu al unui act oficial din 1724, prin care se atestă documentar această localitate; așezarea coroanei pe câmpul de hermină atestă faptul că localitatea a aparținut de-a lungul timpului unor nobili ai Casei regale de Habsburg. Cele două cununi de grâu reprezintă una din ocupațiile de bază ale locuitorilor, agricultura.

Cele două mâini înfrățite și crucea simbolizează buna înțelegere, armonia, înfrățirea oamenilor de diferite etnii care locuiesc în zonă. Crucea reprezintă atât crucea greacă, simbol al ortodoxiei, cât și crucea latină, simbol al credinței catolice. Coroana murală cu 3 turnuri crenelate semnifică faptul că localitatea are rangul de oraș III.

1.2. Demografia

În definirea obiectivelor strategice și a planurilor de acțiune a strategiei orașului Deta atât pe termen scurt cât și pe termen lung, studiile demografice reprezintă elemente de interes și importanță majoră. Acestea ne transmit informații extrem de utile despre problemele unei comunități, astfel încât cunoașterea acestora pot duce la direcții de rezolvare a problemelor unei comunități.

Un reper important, cel al populației îl reprezintă **recensământul populației, efectuat în anul 2011, când populația orașului Deta se ridica la 6.260 de locuitori**, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 6.423 de locuitori.

Densitatea populației în orașul Deta este de 182,13 locuitori /kmp, situându-se peste media pe județ, datorată printre altele și existenței unei suprafețe administrative teritoriale mică.

La data elaborării strategiei, recensământul populației din 2022 se află în etapa de lucru și procesare, primele date vor fi definitivare în anul 2023, când se va putea realiza o reactualizare a studiului demografic prezent.

Se observă un trend descrescător, asemănător cu trendul național de scădere a populației României, care a pierdut în ultimii 32 de ani, din diferite motive, peste 4 milioane de locuitori.

Conform recensământului efectuat în 2011, populația orașului Deta se ridică la 6.260 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 6.423 de locuitori.

Cu aceeași ocazie, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recenzate. Pentru persoanele care nu au vrut să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste caracteristici. Comparativ cu recensământul anterior situația populației este în scădere.

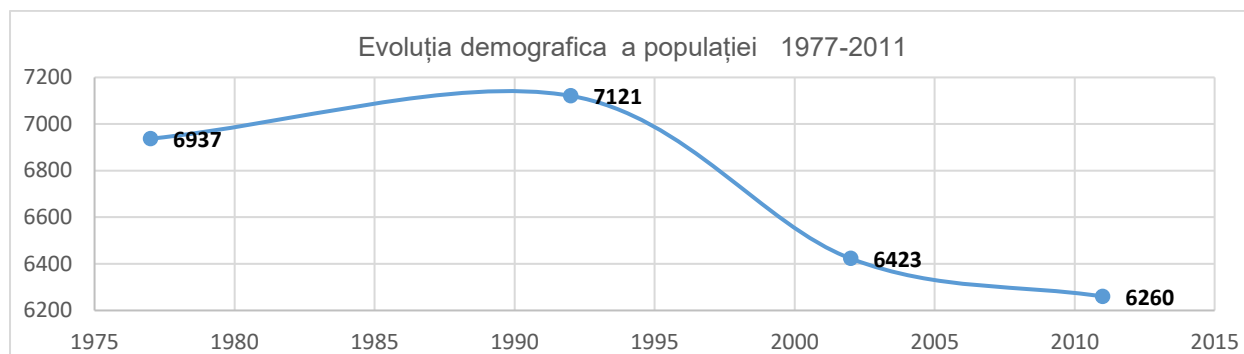

Fig. 5: Populația orașului Deta în anul 2011 - Direcția Județeană de Statistică Timiș

Conform datelor Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, în ceea ce privește structura populației pe etnii, observăm că majoritatea locuitorilor sunt români (67,84 %).

POP108D - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 iulie pe grupe de varsta si varste, sexe Det

AN	2023	2022	2021	2020	2019
Nr. locuitori	7639	7613	7612	7603	7600

<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

1.2.1. Caracteristicile demografice – etnie și religie

Principalele minorități sunt cele de maghiari (13,88%), germani (4,03%), sârbi (3,96%), romi (2,3%) și bulgari (1,93%).

De la întemeierea localității și până în prezent în Deta au locuit unguri, sârbi, germani, bulgari, romi care au făcut ca și întreg Banatul de care aparține, o regiune cu specificitate unică în Europa, prin multitudinea datinelor, tradițiilor, obiceiurilor populare eterogene, dar mai ales prin bună înțelegere dintre etnii combinate cu hărnicia și dragostea față de pământ.

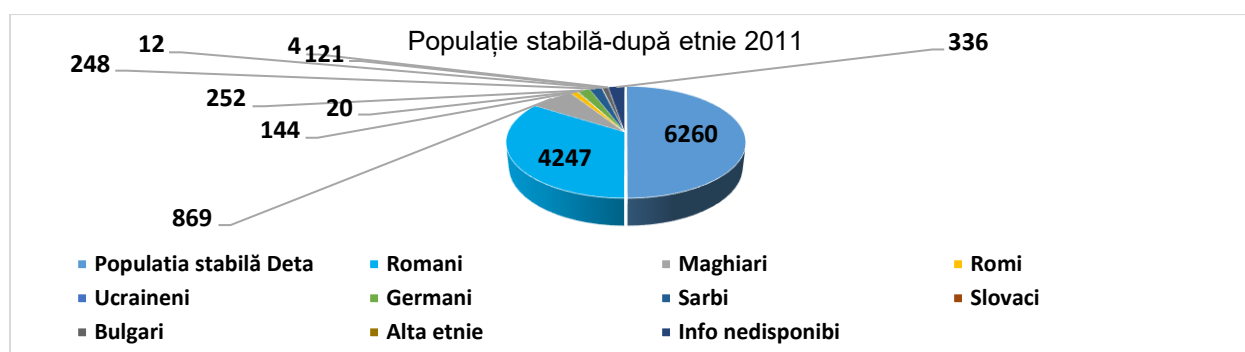

Fig.6: Populația stabilă după etnie-Recensăminte și birourile de statistică – INS 2011

Conform datelor RPL 2011, în ceea ce priveşte structura confesională a populaţiei majoritatea locuitorilor sunt ortodocşi (61,05%), dar există şi minorităţi de romano-catolici (26,15%), ortodocşi sârbi (2,83%) şi penticostali (2,16%). Pentru 5,62% din populaţie, nu este cunoscută apartenenţa confesională.

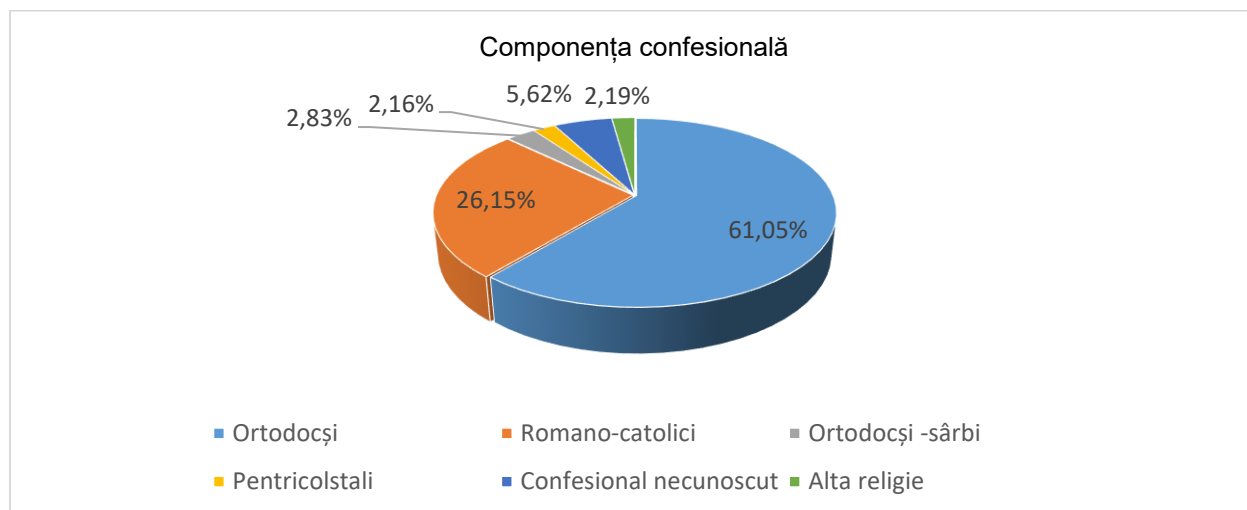

Fig.7: Structura confesionala a localităţii Deta

1.2.2. Structura populaţiei pe grupe de vârstă

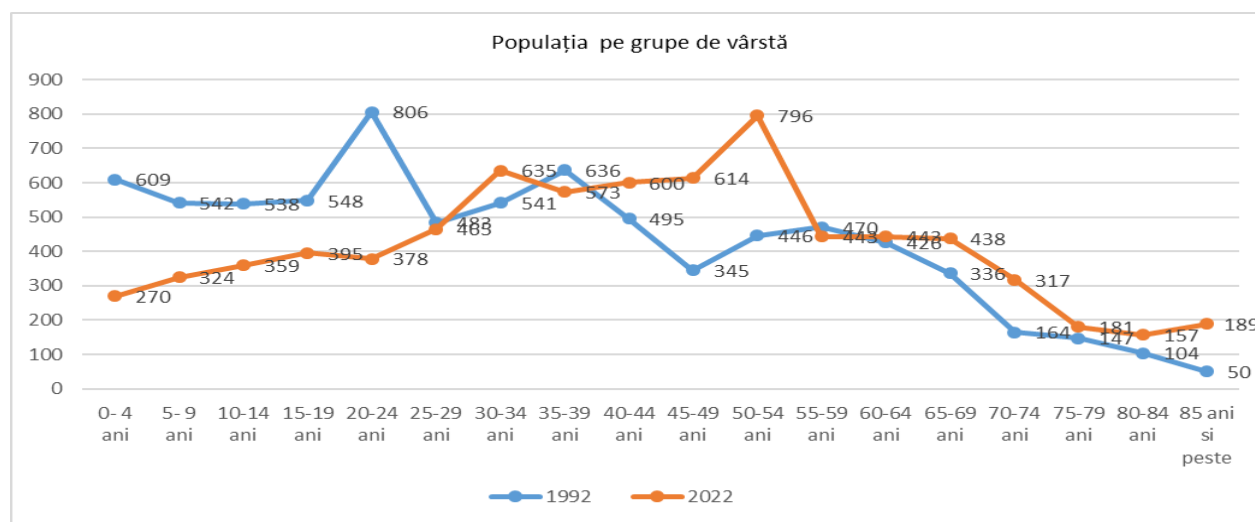

Fig. 8: Populaţia pe grupe de vârstă oraş Deta

Pe grupe mari de vârstă (în anul 1992 şi la 01.07.2022) situaţia populaţiei oraşului Deta este următoarea:

Tabel nr. 1.: Structura populaţiei pe grupe de vârstă la nivelul oraşului în anul 2022

An	1992	Procent %	2022	Procent %
Total	7686	100	7577	100
0- 4 ani	609	7,92	270	3,56
5- 9 ani	542	7,05	324	4,28
10-14 ani	538	7,00	359	4,74
15-19 ani	548	7,13	395	5,21
20-24 ani	806	10,49	378	4,99
25-29 ani	483	6,28	465	6,14
30-34 ani	541	7,04	635	8,38
35-39 ani	636	8,27	573	7,56
40-44 ani	495	6,44	600	7,92

45-49 ani	345	4,49	614	8,10
50-54 ani	446	5,80	796	10,51
55-59 ani	470	6,12	443	5,85
60-64 ani	426	5,54	443	5,85
65-69 ani	336	4,37	438	5,78
70-74 ani	164	2,13	317	4,18
75-79 ani	147	1,91	181	2,39
80-84 ani	104	1,35	157	2,07
85 ani si peste	50	0,65	189	2,49

Sursa: Statistica INS

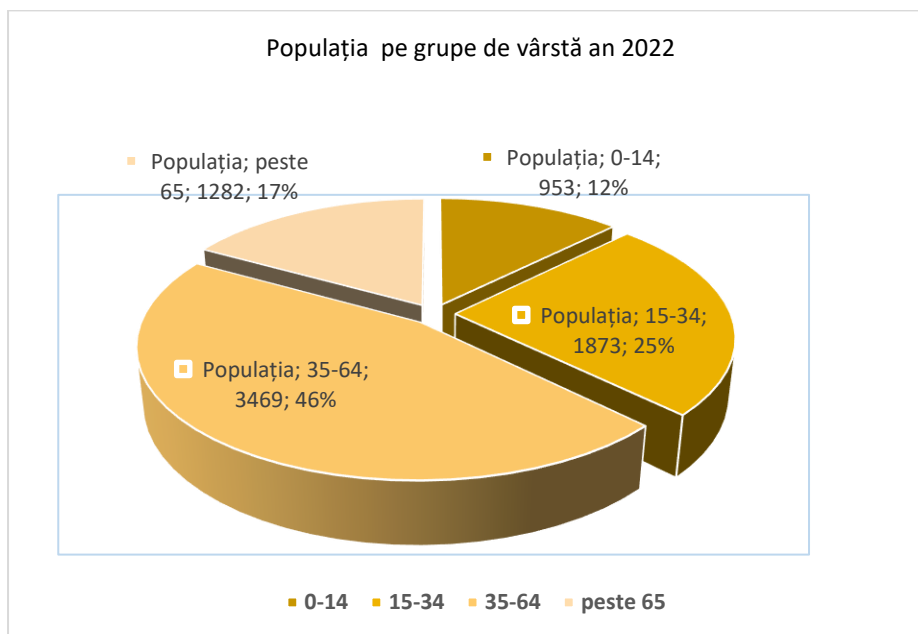

Fig. 9: Populația pe grupe de vârstă - prelucrare date INS, interogare ianuarie 2022

Analizând datele furnizate de INS Timiș, se observă faptul că ponderea copiilor sub 15 ani (12,00%) este apropiată de aceea a vârstnicilor (17,00%), ceea ce confirmă procesul de îmbătrânire demografică. Numărul copiilor sub 15 ani este relativ redus, indicând un grad de natalitate în scădere.

Tabel nr. 27: Evoluția populației din Deta după domiciliu, la 1 ianuarie, pe grupe de vârstă 15-62, în perioada 2010-2022

Categorie varsta	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
15-19 ani	532	488	465	441	406	388	381	366	375	388	391	405	395
20-24 ani	659	669	639	605	589	516	479	468	444	399	383	377	378
25-29 ani	541	555	561	579	628	682	665	629	596	592	527	484	465
30-34 ani	589	595	590	574	563	541	552	571	592	608	677	663	635
35-39 ani	672	645	623	613	613	588	592	592	567	555	530	550	573
40-44 ani	746	796	854	799	721	668	639	606	602	620	602	586	600
45-49 ani	479	481	472	559	636	729	782	830	778	715	674	642	614
50-54 ani	513	478	479	476	464	473	481	463	544	616	701	749	796
55-59 ani	469	487	489	488	508	499	470	474	468	454	464	454	443
60-64 ani	347	380	401	419	433	440	466	479	469	485	483	457	443

Total persoane	5547	5574	5573	5553	5561	5524	5507	5478	5435	5432	5432	5367	5342
-----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Se poate observa că din totalul populației orașului Deta în anul 2022, populația activă cuprinsă între 15 și 64 de ani este de 5.342 de persoane.

1.2.3. Mișcarea naturală a populației

Dinamica populației este determinată de rezultatul conjugat a două importante fenomene demografice: sporul natural al populației și migrația.

Se poate observa o ușoară scădere a numărului de nașteri în ultimii 7 ani (2015 – 2021), la nivelul orașului Deta și una mai accentuată, cea a sporului natural (diferența între numărul nașcuților vii și cel al decedaților într-un an). Aceste scăderi sunt frecvente în țările în curs de dezvoltare, în perioada de tranziție după anul 1990. Apar și datorită fenomenului de tranziție demografică, în plină desfășurare în România, dar și a situației pandemice din ani 2020-2021.

Evoluția nașterilor, deceselor și a sporului natural ale populației din Deta este următoarea:

Tabel nr. 2: Mișcarea naturală a populației - date absolute 2014 – 2018

Sursa: Prelucrare date INS (POP201D, POP206D, POP210D, POP212B), interogare august 2022

An	Născuți vi (nr)	Decese (nr.)	Spor natural	Căsătorii	Divorțuri
2015	64	80	-16	44	5
2016	62	73	-11	42	-
2017	53	74	-21	54	-
2018	66	81	-15	46	-
2019	52	85	-33	41	-
2020	52	86	-34	28	-
2021	51	102	-51	43	2

În perioada 2015 – 2021, sporul natural a fost negativ în Deta, datorat faptului că rata mortalității depășește pe cea a natalității, populația micșorându-se. Sporul natural negativ survine pe fondul scăderii numărului nașterilor. Explicația procesului poate fi legată de situația nesigură socio – economică, aspectului pandemic amintit care determină decizia de a amâna nașterea unui copil pentru vremuri mai bune.

1.2.4. Migrația populației

A doua componentă a dinamicii populației este reprezentată de mișcarea migratorie cu cele două componente ale sale: migrația internă și cea externă din localitatea Deta

Tabel nr. 3: Migrația populației

Sursa: Prelucrare date INS (POP307A, POP308A), interogare august 2022

An	Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația internațională)	POP308A - Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația internațională)	Sporul migrației
2015	122	123	-1
2016	157	149	8
2017	137	156	-19
2018	171	143	28
2019	174	123	51
2020	122	142	-20
2021	154	112	42

Fluxurile de populație s-au derulat dinspre spațiul rural spre cel urban înainte de anii 1990, în schimb în perioada ultimilor ani s-a constatat tendința de inversare a acestor fluxuri, atât din cauza problemelor economice și sociale generate de procesele de restructurare industrială cât și ca urmare a dezvoltării infrastructurii edilitare a unor comune, dar și orașe. De asemenea, odată cu deschiderea granițelor, mai ales după aderarea la U.E. în 2007, o categorie importantă a populației a ales să emigreze în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit.

Cauzele declinului demografic în România sunt legate de fertilitatea scăzută (1,3 copii/femeie), ceea ce nu asigură înlocuirea generațiilor, mobilitatea externă (ale cărei valori sunt ridicate, dar nu sunt cuantificate exact - în special, în cazul mobilității temporare pentru muncă). Dintre cei plecați la muncă, 65% au vârste cuprinse între 20 și 40 de ani, deci sunt din categoria persoanelor active din punct de vedere al procreării. Nu în ultimul rând, scăderea populației este legată de mortalitatea generală – care înregistrează încă valori ridicate în România, deși s-a stabilizat după anul 2000 în jurul valorii de 12‰. Scăderea naturală a contribuit cu -55,2 % la declinul numeric al populației, în timp ce mobilitatea netă a contribuit cu -2,8 %. În 2012 locuiau în alte state ale UE, 2,4 milioane de români.

CAPITOLUL II - ACTIVITATEA ECONOMICĂ

2.1. Privire de ansamblu

Activitatea economică este definită ca fiind „acel proces economic care reflectă faptele, actele, comportamentele și deciziile oamenilor prin care au loc atragerea și utilizarea resurselor pentru a produce bunuri și servicii în scopul satisfacerii intereselor economice” (Sursa: Anca Streinu - Dicționar de Economie, Editura Niculescu, București, 2001). O altă definiție a conceptului de activitate economică este dată de reglementările financiar – fiscal, conform cărora „activitatea economică este ansamblul faptelor și actelor referitoare la atragerea și utilizarea resurselor economice în vederea producerii, distribuției, circulației și consumului de bunuri sau de servicii, în funcție de nevoi și de interes, în scopul obținerii de profit” (Sursa: Codul fiscal român).

Activitățile economice pot fi definite și ca reprezentând “ansamblul acțiunilor umane prin care se urmărește obținerea de bunuri materiale și servicii de orice fel, necesare satisfacerii trebuințelor de viață normală, în condițiile unor resurse limitate” (Sursa: D. Ciucur, I. Gavrilă, C. Popescu – Economie, Editura Economică, București, 1999).

Tradițional în localitatea Deta s-au dezvoltat fabrici de prelucrare a lemnului (placaje, furnire) precum și industria exploatarei de argilă. Domeniile de activitate cele mai populare în Deta sunt: comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun, îmbrăcăminte, mobilă, electrocasnice, articole de fierărie, cosmetice, transporturi rutiere de mărfuri și transport terestru de călători.

În cadrul acestor firme există unități prestatoare de servicii care acoperă o paletă variată de servicii, cum ar fi de la spălătorii auto, vopsitorie- tinichigerie, vulcanizare, reparatii, până la firme de construcții civile și industriale. În orașul Deta funcționează două magazine “PROFI”.

După revoluția din 1989, se observă un declin al economiei, pentru ca după anul 2000 Deta să pornească din nou într-un proces de dezvoltare. O serie de investitori străini, unele companii multinaționale, au deschis aici numeroase fabrici care au polarizat activitatea economică și resursele umane din localitate și din zona de influență.

Au loc după 2008-2010 ample modificări în structura acestor principali investitori datorate recesiunii, economia care își revine abia după 2013.

Principalul angajator din oraș a fost fabrica companiei Eybl AG și TRW Automotive Systems SRL, cu profil textil, specializată în producția de componente interioare pentru automobile (volane, tapițerii pentru BMW, Mercedes, Volkswagen, Jaguar, Renault). Această aveau peste 1.900 de angajați, din care 1.100 din Deta, restul fiind captați din localitățile înconjurătoare. Un alt investitor important a fost firma Takata SRL, și TRW, deasemenea în domeniu automotive.

Cu timpul aceste companii își schimbă locația, închiriază spațiile care din fericire își păstrează domeniul de bază pentru care au fost concepute. Afacerile sunt preluate de Prevent Automotive Romania (actualmente Unea Holding Rom Srl), care la rândul ei este preluată de producătorul scandinav Dual Borgstena Group, furnizorului de textile pentru industria automotive. Același lucru se întâmplă cu SC Takata Petri România SRL, preluată de Joyson Safety Systems, în ultima perioadă de timp, astfel că sute de angajați ar putea fi puși în pericol în următoarea perioadă, pe fondul reducerii comenzilor din partea furnizorilor principali.

Societatea elvețiană Metall Guss, AMG, cea mai veche turnătorie din aliaj de aluminiu din lume, a început ca o afacere de familie, dezvoltând pe lângă turnătorie din Elveția, o firmă de prelucrare și o turnătorie în orașul Deta în anul 2010 având în vedere costul scăzut al forței de muncă. După 8 ani de activitate își închide porțile, fabrica din România avea 80 de angajați și a avut în 2016 o cifră de afaceri de 22 milioane de lei, în scădere față de cele 55 de milioane din 2015 și 79 de milioane de lei în 2014. În ultimul an analizat fabrica a avut pierderi de 2,6 milioane de lei.

Înființată în 1991, S.C. LUX S.R.L., a evoluat de la o mică întreprindere cu doar trei angajați la o companie competitivă, care are ca domeniu de activitate producția de perne pentru mobilierul de grădină LUX S.R.L., dispunea de un număr de peste 50 de angajați care lucrau la secția de producție având utilaje performante achiziționate pentru a ajuta și a ușura bunul mers al producției și nu în ultimul rând know-how, mărturie stând cei 21 ani de în acest business cu rezultate foarte bune. În anul 2022 aceasta își închide activitatea din păcate, disponibilizând persoanalul.

Aceste schimbări ample prezentate în domeniu antreprenorial nu sunt de bun augur, determinând mișcări ale resurelor umane, șomaj, șomaj tehnic, iar în ultima vreme nu putem omite pandemia de Covid -19, care a afectat serios în 2020 și 2021 domenii ca cel de față, industria, dar și cel al sănătății populației orașului, în general al vieții socio-economice.

În anul 2012 supermarketul Profi deschide primul său magazin în localitate, totodată rețeaua de retail modern cu cea mai mare extindere geografică din România, ajungând la 1600 de magazine în peste 700 de localități din România.

2.2. Industrie și servicii

Începând din 1990, în localitatea DETA, au fost înregistrate la Registrul Comerțului un număr de 765 firme.

În orașul Deta, toate întreprinderile mici, mijlocii, precum și toate unitățile prestatoare de servicii comerciale au capitalul integral privat sau de grup.

Industria reprezintă cea mai importantă ramură economică din oraș, fiind prezentă și dezvoltându-se ca segmentul economic principal în care este cuprinsă majoritatea populației active, care lucrează efectiv, adică aproximativ 989 angajați în 2021, adică 0,54% din totalul de angajați din Județul Timiș.

În Deta sunt înregistrate în prezent un total de 275 firme, dintre care 267 firme SRL, 4 firme COAG (cooperative agricole), 2 firme SA, 1 firmă SOCO, 1 firmă SRLD (debutant). (termene.ro) respectiv 0,58% din totalul agenților economici din Județul Timiș (www.topfirme.com).

În 2021 în localitate cifra de afaceri era de 198,1 milioane lei (45 milioane euro) adică 0,24% din cifra de afaceri din Județul Timiș, profit 28,7 milioane lei (6,5 milioane euro) 0,38% din profitul net realizat în Județul Timiș, (www.topfirme.com).

Societăți comerciale reprezentative în localitate sunt Profi, Niadal Abatex, Niadal în domeniul comerțului și a prestărilor de servicii, RO-LAS NEM în domeniul industriei alimentare, Depo Cleo domeniul construcții, Esseggy Tex cu activitate în domeniul confecțiilor textile, Total Recover Deta care reciclează produse din plastic și produce granule din plastic transparente și colorate, Patiseria Mea, în domeniul panificație și produse de patiserie.

Alte companii sunt prezente în domeniile prelucrării lemnului, industriei alimentare, textile.

O etapă importantă în dezvoltarea economică a constituit-o deschiderea șoselei de centură, una din puținele din județul Timiș, care construită cu fonduri europene și de la guvern, permite orașului să se extindă și să atragă noi investitori. Centura are circa 8 km lungime și deviază traficul de pe drumul european E70, ce leagă municipiul capitală de județ Timișoara de frontiera cu Republica Serbia, respectiv capitala Belgrad situată la 120 km de Deta.

În localitate își desfășoară activitatea agențiile Băncii Raiffeisen și B.R.D, C.E.C. Bank, o unitate bancară cooperatistă și Serviciul de Trezorerie al Statului.

Deta dispune de o rețea de gaze naturale neasociate de sonda pe întreg teritoriul orașului, la care sunt racordate atât societățile comerciale cât și gospodăriile populației. Gazul natural este extras din zona Foeni, prin furnizor OMV, datorită infrastructura învechită ce necesită modificare, se prevede un nou traseu de alimentare cu gaz de către Transgaz SA de la Moșnița la Moravița.

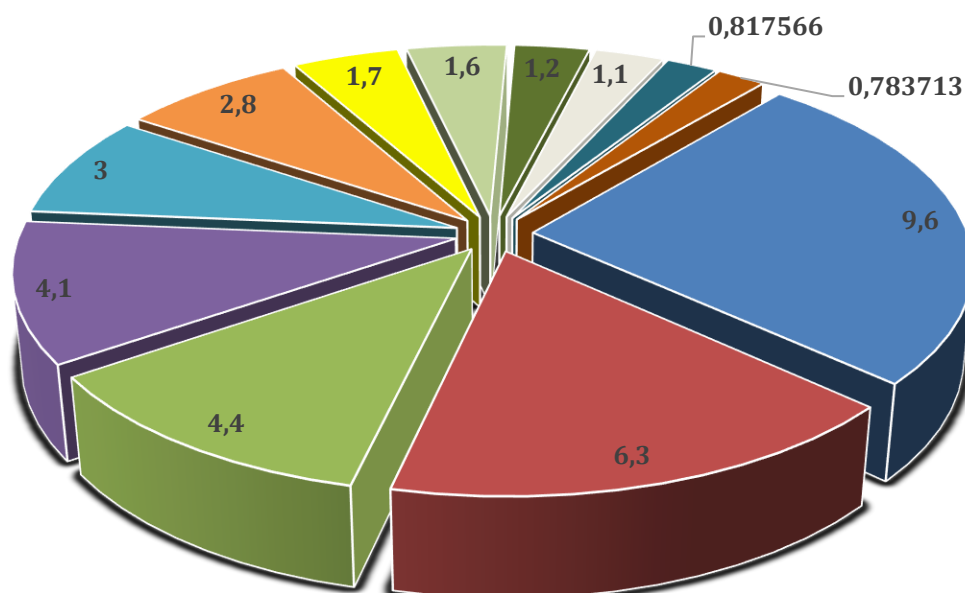
La intrarea în localitate în extremitatea nordică este amplasat **Parcul Industrial** realizat printr-un proiect România-Serbia IPA Cross Border care aşteaptă pe cei care vor să investească şi să îşi dezvolte şi diversifice afacerile, degrevând localitatea.

Tabel nr. 4: Lista principalelor domenii de afaceri oraş Deta cu COD CAEN - anul 2021

Sursa: www.topfirme.com

Lista principalelor domenii de afaceri oraş Deta, după cosul CAEN – anul 2021	Cifra de afaceri -milioane euro-	Procent %
CAEN: 1413 - Fabricarea altor articole de îmbracaminte (exclusiv lenjeria de corp)	9,6	21,33
CAEN: 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	6,3	14,00
CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de marfuri	4,4	9,78
CAEN: 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase	4,1	9,11
CAEN: 4729 - Comerț cu amănuntul al altor produse alimentare, în magazine specializate	3	6,67
CAEN: 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	2,8	6,22
CAEN: 1072 - Fabricarea biscuiților și piscoturilor, fabricarea prăjiturilor și a produselor conservate de patiserie	1,7	3,78
CAEN: 4673 - Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	1,6	3,56
CAEN: 4939 - Alte transporturi terestre de călători n.c.a	1,2	2,67
CAEN: 1392 - Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbracamintei și lenjeriei de corp)	1,1	2,44
CAEN: 1071 - Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	0,817566	1,82
CAEN: 5610 - Restaurante	0,783713	1,74
CAEN: 4321 - Lucrări de instalații electrice	0,733985	1,63
CAEN: 4311 - Lucrări de demolare a construcțiilor	0,703377	1,56
CAEN: 4532 - Comerț cu amănuntul de piese și accesorii pentru autovehicule	0,639698	1,42
CAEN: 7500 - Activități veterinare	0,604164	1,34
CAEN: 6820 - Închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate	0,504128	1,12
CAEN: 4639 - Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	0,42603	0,95
CAEN: 4520 - Întreținerea și repararea autovehiculelor	0,390887	0,87
CAEN: 4334 - Lucrări de vopsitorie, zugrăveli și montări de geamuri	0,338684	0,75
Altele (Ag. imobiliare, dulgherieși tâmplărie,consultanta, coafura frizerie, fitness, pompe funebre, comerț farmă, etc...	3,257768	7,24
TOTAL	45	100,00

Primele 12 domenii de activitate economica Deta (milioane euro)-conf tabel
(topfirme.com)-vezi tabel cifră afaceri

- CAEN: 1413 - Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)
- CAEN: 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
- CAEN: 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri
- CAEN: 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
- CAEN: 4729 - Comerț cu amănuntul al altor produse alimentare, în magazine specializate
- CAEN: 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
- CAEN: 1072 - Fabricarea biscuiților și pâinilor, fabricarea prăjiturilor și a produselor conservate de patiserie
- CAEN: 4673 - Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare
- CAEN: 4939 - Alte transporturi terestre de călători n.c.a
- CAEN: 1392 - Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcăminte și lenjeriei de corp)
- CAEN: 1071 - Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie
- CAEN: 5610 - Restaurante

Fig. 10: Principalele domenii de activitate economică

În topul societăților comerciale în raport cu cifra de afaceri sunt prezente firme care își desfășoară activitatea în Deta, domeniile de activitate cele mai populare în Deta sunt: 1413 - Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp) 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri, 2932 - Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun (27 firme), 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase (11 firme), 4939 - Alte transporturi terestre de călători n.c.a. (10 firme), 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri (19 firme), 5610 - Restaurante (12 firme). (termene.ro).

Tabel nr. 5: Topul societăților comerciale din orașul Deta, după cifra de afaceri din 2021

Sursa: prelucrare proprie a datelor furnizate de www.topfirme.com, interogare august 2022

Nr.	Denumire firmă	COD CAEN	Cifra de afaceri (milioane lei)	Profit (lei)	Nr. mediu de angajati
1	ESSEGY TEX SRL	1413-Fabricarea altor articole de îmbracaminte (exclusiv lenjeria de corp)	42	3.451.073	347
2	NIADAL S.R.L.	CAEN 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun .	13,5	469.716	19
3	NIADAL ABATEX COMPANY S.R.L.	CAEN 4729 - Comert cu amanuntul al altor produse alimentare, in magazine specializate.	13,3	919.743	35
4	VISAL SRL	CAEN 4711 - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi și tutun.	11	425.531	14
5	DEPO CLEO SRL	CAEN 4120 - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale .	7,4	1.284.475	33
6	FAN RIN RRS SRL	CAEN 1071 - Fabricarea painii, fabricarea prajiturilor si a produselor proaspete de patiserie.	7,4	1.274.426	41
7	DAVROX S.R.L.	CAEN 4941 - Transporturi rutiere de marfuri .	7,3	824.478	13
8	GORO-LIUB SRL	CAEN 4673 - Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare .	6,8	20.785	7
9	TOSALCO S.R.L.	CAEN 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase.	5,9	947.045	7
10	TRANS ZEMOL S.R.L.	CAEN 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri.	5,6	1.071.628	16

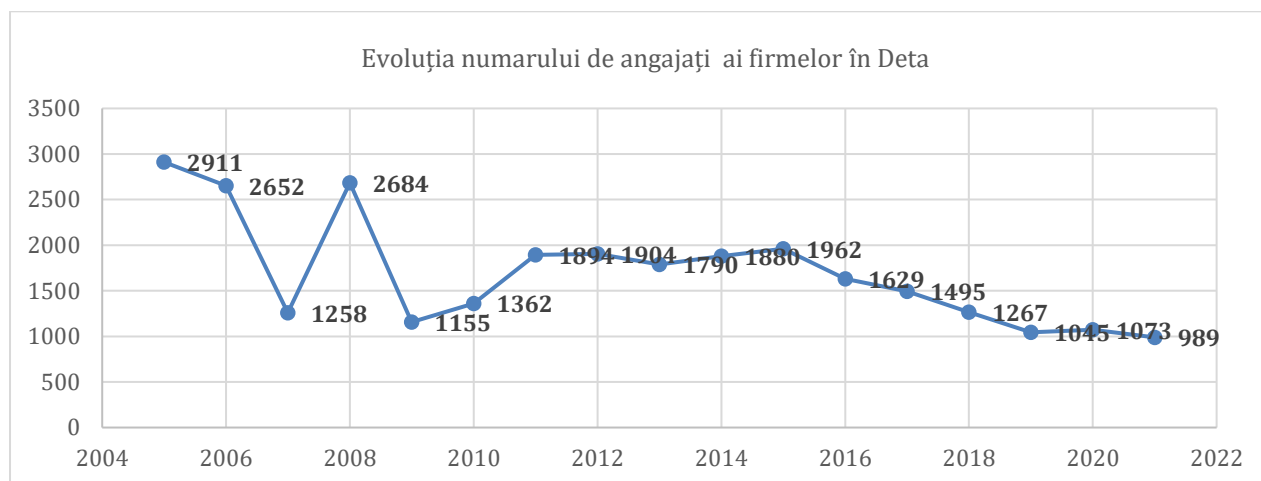

Fig. 11: Evoluția angajaților în Deta, www.listafirme.ro

Unele studii recente (CJT) relevă că “din categoria zonele considerate a fi mai puțin atractive din perspectiva atragerii de capital, dar și din perspectiva perspectivelor de dezvoltare economică, putându-le numi în dificultate economică

sunt: Deta, Coștei.” , “industrie: o singură unitate teritorială era dependentă în proporție de peste 50% de industrie - Saravale, restul având în general undeva la 30% din persoane ocupate în sectorul secundar: Jimbolia(48%), Sânnicolau Mare, Teremia Mare, Duestii Vechi, Municipiul Lugoj, Cenad, Valcani, Oraș Deta,”Proiect CJTimiș- POCA, Instrumente Structurale 2014-2021.

2.3. Agricultura

Agricultura practică este favorizată de clima temperat-continentală, dar și de respectul locuitorilor pentru pământ, astfel, ca orice oraș de câmpie situat în partea de sud-vest a României, o pondere importantă a economiei este realizată din agricultură, SC FirstFarms Agro West SRL este cea mai reprezentativă firmă a sectorului agricol din Deta.

Mărimea și forma de exploatare a terenului agricol au suferit modificări după 1989, de la înființarea micilor exploatare de 1-5 ha, ulterior ajungând chiar la 200-300 ha.

În prezent există 9 societăți agricole, 6 asociații familiale și 320 proprietari de teren care împreună exploatează suprafața de 3279 ha teren arabil.

Suprafețele agricole sunt lucrate individual, în asociații agricole și exploatare familiale. În ceea ce privește structura culturilor se manifestă o specializare pentru cultura grâului, orzului, porumbului și florii soarelui, răzlet se cultivă mici suprafețe de ovaz și sfeclă de zahăr, iar în intravilanul localității legumele ocupă primul loc.

Creșterea animalelor ocupă de asemenea un loc important în domeniul agriculturii, prioritară fiind creșterea bovinelor, ovinelor și porcinelor.

În localitate funcționează una din cele mai mari și moderne piețe agroalimentare din județul Timiș, modernizată de la bugetul local și cu fonduri europene.

În ceea ce privește forța de muncă implicate în acest sector, se pune treptat problema calificării acesteia, extrem de necesară pentru a asigura o bună utilizare a mașinilor și utilajelor agricole, coroborat cu lipsa tot mai accentuată a forței de muncă calificată.

Fig. 12: Piața agroalimentară din Deta

2.3.1. Situația fondului funciar

Fondul funciar de la nivelul localității Deta este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, cooperatist, obștesc etc.) din care fac parte.

Din punctul de vedere al activității agricole/ neagricole, conform datelor INS, dintr-un total de 3.274 ha suprafață a fondului funciar de la nivelul orașului, 88,69% avea destinație agricolă (2.904 hectare), marea majoritate a terenurilor fiind în proprietate privată. Situația recesământului agricol prezentat are la bază date conform recesământului agricol din 2010 -<https://insse.ro/cms/ro/content/recesaminte>

Cea mai mare parte a terenurilor sunt ocupate de arabil 2.379 ha, păşuni 463 ha, terenuri neagricole 370 ha şi construcţii 234 ha.

Tabel nr. 6: Suprafaţa fondului funciar după modul de folosinţă

Sursa: Institutul Naţional de Statistică (AGR101B- INS)

Modul de folosinţă pentru suprafaţa agricolă	Forme de proprietate	An
		Anul 2014
		UM: Ha
		Hectare
Total	Total	3274
-	Proprietate privată	2942
Agricolă	Total	2904
-	Proprietate privată	2681
Arabilă	Total	2379
-	Proprietate privată	2158
Păşuni	Total	463
-	Proprietate privată	463
Fâneţe	Total	56
-	Proprietate privată	54
Livezi şi pepiniere pomicole	Total	6
-	Proprietate privată	6
Terenuri neagricole total	Total	370
-	Proprietate privată	261
Păduri şi altă vegetaţie forestieră	Total	35
-	Proprietate privată	11
Ocupată cu ape, bălţi	Total	32
-	Proprietate privată	12
Ocupată cu construcţii	Total	234
-	Proprietate privată	193
Căi de comunicaţii şi căi ferate	Total	37
-	Proprietate privată	18
Terenuri degradate si neproductive	Total	32
-	Proprietate privată	27

Tabel nr. 7: Suprafaţa agricolă pe categorii de folosinţă în anul 2020

Sursa: Serviciul Urbanism Primăria Deta

Categorii de folosinta	Suprafaţa (ha)	Ponderea suprafeţelor (ha)
- arabil	2379	81.92
- păşuni şi fâneţe	519	17.87
- vii şi livezi	6	0.21
Total teren agricol	2904	100

Tabel nr. 8 - Suprafaţa agricolă utilizată, suprafaţa agricolă neutilizată şi alte suprafeţe (hectare), pe categorii de folosinţă

Localitate	Suprafaţa agricolă utilizată					Suprafaţa agricolă neutilizată	Suprafaţa împădurită	din care:	Suprafeţe ocupate cu clădiri, curţi, drumuri, cariere etc.	Heleştee, iazuri, Bălţi	Suprafaţa totală a exploataţiei agricole
	Teren arabil	Grădini familiale	Păşuni şi fâneţe	Culturi permanente	Total			Cranguri în sistem de rotaţie pe termen scurt			
Judeţ Timiş	509015,62	7089,43	134949,34	9683,7	660738,1	29154,17	30881,49	59,64	9670,27	608,24	731052,3
Oraş Deta	2318,17	40,55	438,61	3,22	2800,55	1,87	1,82	0	30,13	0	2834,37
Pondere (%)											

Tabel nr.8.1 - Exploataţii agricole (număr), cu suprafaţa agricolă utilizată, pe categorii de folosinţă

Localitate	Suprafata agricola utilizată					Suprafata agricolă neutilizată	Suprafată împădurită	din care:	Suprafeţe ocupate cu clădiri, curţi, drumuri, cariere etc.	Heleştee, iazuri, Bălţi	Suprafata totală a exploataţiei agricole
	Teren arabil	Grădini familiale	Păşuni si fâneţe	Culturi permanente	Total			Crânguri în sistem de rotaţie pe termen scurt			
Judeţ Timiş	53730	65793	10855	2472	76715	4221	2595	44	70793	67	79537
Oraş Deta	269	520	20	3	602	2	5	0	630	0	701

Tabel nr. 9: Modul de deţinere al exploataţiei
Sursa: Recensământul agricol 2020

Modul de deţinere a suprafeţei	Oraş Deta	judeţul Timiş
In proprietate	598	72477
In concesiune	11	405
In arenda	23	1268
In parte	4	276
Utilizat cu titlu gratuit	3	566
Alte moduri	8	1723
Total	647	76715

Tabel nr. 10: Exploataţii agricole (număr) care utilizează terenul arabil, după modul de deţinere al acestuia
Sursa: Recensământul agricol 2010

Modul de deţinere al terenului arabil	Oraş Deta	judeţul Timiş
In proprietate	263	50628
In concesiune	0	107
In arenda	23	1122
In parte	4	278
Utilizat cu titlu gratuit	3	411
Alte moduri	4	1184
Total	297	53730

Tabel nr. 11: Exploataţii agricole (număr), pe clase de mărime a terenului arabil
Sursa: Recensământul agricol 2020

Clase de mărime	Oraş Deta	judeţul Timiş
Sub 0,1 ha	242	5534
0,1 - 0,3 ha	103	8827
0,3 - 0,5 ha	8	2942
0,5 - 1 ha	21	5756
1-2 ha	45	8515
2-5 ha	89	11993
5-10 ha	50	5936
10-20 ha	23	2251
20-30 ha	6	568
30-50 ha	3	394
50-100 ha	6	387
peste 100 ha	6	627
Total	602	63730

Cultura plantelor

Tabel nr. 12: Suprafeţele cultivate în Deta

Sursa: Recensământul agricol 2020

Culturi	Oraş Deta		Jud. Timis
	Suprafaţa cultivată (hectare)	Pondere din teren arabil	Suprafaţa cultivată (hectare)
Grâu comun si grâu spelt	560	23,57%	128216,2
Porumb	490	20,62%	117911,6
Plante tehnice (floarea soarelui, rapiţă si soia)	380	15,99%	55680,47
Legume, pepeni (in camp si in sere)	0	0%	2093,66
Plante de nutreţ (fân şi masă verde, leguminoase pentru nutreţ- lucernă, trifoi)	224	9,43%	20410,30
Cartofi	0	0%	1671,62
Alte culturi	722	30,39%	183031,80
TOTAL ARABIL (din suprafaţa agricolă utilizată)	2376	100%	509015,65

Tabel nr. 13: Suprafeţele pomicole şi viticole cultivate în Deta

Sursa: Recensământul agricol 2020

Cultura	Suprafaţa cultivată (hectare)	Pondere
Meri	0	0%
Pruni	2,64	81,99%
Alti pomi fructiferi	0,58	18,01%
Struguri de masă	0	0%
Struguri de vin	0	0%
TOTAL	3,22	100%

Productivitatea sectorului agricol

Tabel nr. 14: Situaţia producţiilor medii la principalele culturi în judeţul Timiş

Sursa: INSSE Tempo online

Denumire cultură	U.M	Producţia 2011	Producţia 2014	Diferenta +/-	Diferenta %
Grâu	Kg/ ha	3150	3560	+410	13,2
Porumb	Kg/ ha	3720	4180	+460	12,1
Pepeni verzi şi galbeni	Kg/ ha	0	0	0	0
Cartofi	tone	22500	18500	-4000	- 18,0
Prune	tone	0	0	0	0

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Meri	tone	0	0	0	0
Struguri	tone	0	0	0	0

Tabel nr. 16: Suprafața cultivată cu principalele culturi (hectare)

Cultura	1990	1996	2020
Grâu și secară	480	770	600
Porumb boabe	553	553	615
Floarea soarelui	50	300	222
Sfeclă de zahar	56	40	
Cartofi	75	100	93
Legume	51	200	126

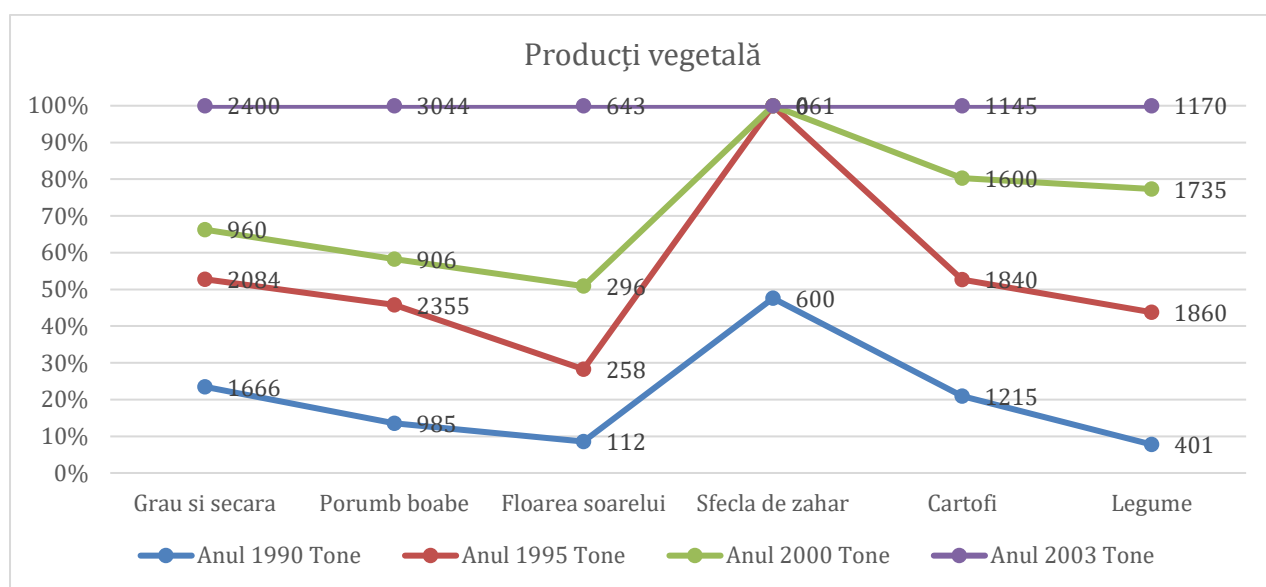

Fig. 13: Producția agricolă vegetală la principalele culturi

Tabel nr. 17: Producția agricolă vegetală Deta

Rezultatele cautarii - Productia agricola vegetala la principalele culturi, pe judete si localitati				
	Anul 1990	Anul 1995	Anul 2000	Anul 2003
	Tone	Tone	Tone	Tone
Grau si secara	1666	2084	960	2400
Porumb boabe	985	2355	906	3044
Floarea soarelui	112	258	296	643
Sfecla de zahar	600	661	:	:
Cartofi	1215	1840	1600	1145
Legume	401	1860	1735	1170

Creşterea animalelor

Tabel nr. 15: Efectivele de animale din localitatea Deta

Sursa: Recensământului agricol 2020

Efective de animale (capete)	Jud. TIMIS	Deta
Bovine	37443	117
Ovine	582124	4292
Caprine	14380	79
Porcine	636759	533
Păsări	1463883	15200
Cabaline	6548	52
Familii de albine	36558	165
TOTAL		20439

2.4. Turism

Turismul poate juca un rol vital în îmbunătăţirea calităţii vieţii şi bunăstării oraşului Deta , fiind important ca dezvoltarea turismului să fie gestionată în mod responsabil şi sustenabil, pentru a maximiza beneficiile şi pentru a minimiza impactul negativ asupra mediului şi a comunităţilor locale. Turismul poate avea numeroase efecte pozitive asupra localităţii, atât din punct de vedere economic, social, cât şi cultural, putând duce la creşterea economică, diversificarea economiei locale, culturală şi patrimoniu, a stimulării investiţiilor în infrastructură, promovarea conştientizării şi conservării mediului înconjurător, schimbul cultural şi întărirea legăturilor interculturale.etc

Turismul reprezintă pentru Deta unul din sectoarele prioritare şi care prin resursele sale pe care le antrenează si prin interconexiunile cu celelalte ramuri ale economiei oraşului , constituie un factor important pentru progresul economic şi social, în dezvoltarea oraşului Deta, fiind reprezentat de un potential diversificat, de la varietatea faunei şi florei, izvoarele de ape minerale şi termale, recunoscute pretutindeni pentru calitatile lor curative, fondul cinegetic şi piscicol bogat, precum si varietatea elementelor de arhitectură, iluminat istoric care scoate în evidenţă obiective importante, arta populară şi folclor asigurând oferte de turism pe gustul fiecaruia.

Guvernul României a adoptat miercuri, 13 iulie 2022, **Hotărârea pentru aprobarea atestării localităţii Deta ca staţiune turistice de interes local** care atestă deţinerea acestui statut sau existenţa a cel puţin 100 de locuri de cazare în structurile clasificate. Reprezentând un pol de dezvoltare turistică, Deta poate beneficia de noi oportunităţi de a atrage investitori, fapt ce va încuraja o prezenţă tot mai mare a turiştilor .

Cele mai importante obiective turistice sunt Ştrandul Termal, Cimitirul Deta care datează de la mijlocul anilor 1800 şi care are statui sculptate de meşteri italieni din marmură de Carrara sau Biserica Catolică mai veche de 100 de ani, sit-ul istoric din comuna Opătiţa. Tot aici există şi Muzeul Deta, situat în Piaţa Pompierilor şi amplasat în clădirea Turnului Pompierilor. Această clădire a fost construită în anul 1910.

Principalele evenimente traditionale care au loc în localitate sunt rugile, festivalurile folclorice, concursuri gastronomice care includ şi participanţi din Ungaria, Serbia.

Zona dispune cu un bogat fond cinegetic precum si un fond piscicol diversificat reprezintă un potenţial remarcabil, foarte apreciat de iubitorii vânătorii si pescuitului sportiv.

Până în anul 2012 pe raza oraşului Deta figura un singur operator turistic, respectiv hotelul Bellavista, numărul locurilor de cazare fiind limitat la 48 spaţii cazare.Începând cu anul 2015 a crescut numărul operatorilor şi al spaţiilor de cazare la trei operatori,a fost înfiinţat un hostel şi zece căsute, îmbunătăţindu-se condiţiile de confort pentru turişti sosiţi în Deta, iar locurile de cazare a trecut de 100. În perioada 2020-2021, parţial anul 2022, sectorul turistic din Deta au fost grav afectate de pandemia de coronavirus , urmat apoi de un ascendent aşteptat. Oraşul Deta este membru asociat al Asociaţiei Staţiunilor Turistice şi al Asociaţiei pentru promovarea Turismului în ataimiş

- 1) TUR101C - Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri,(1 hotel, 1 hostel, casute, pensiuni agroturistice=0)

Tipuri de structuri de primire turi	Judete	Localitati	Ani	UM: Locuri	Valoare
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2010	Locuri	43
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2011	Locuri	43
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2012	Locuri	43
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2013	Locuri	43
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2014	Locuri	43
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2015	Locuri	43
Hoteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2016	Locuri	43
Hosteluri	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2015	Locuri	12
Casute turistice	Timis	155458 ORAS DETA	Anul 2023	Locuri	20

2) TUR102C - Capacitatea de cazare turistica existenta pe tipuri de structuri de primire turistică Deta

Tipuri de structuri de primire turistica, Judete, Localitati , Ani, UM: Locuri- zile
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2010, Numar locuri-zile,15695
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2011, Numar locuri-zile,15262
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2012, Numar locuri-zile,15738
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2013, Numar locuri-zile,15695
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2014, Numar locuri-zile,15695
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2015, Numar locuri-zile,15652
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2016, Numar locuri-zile,14362
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2017, Numar locuri-zile,5130
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2021, Numar locuri-zile,5246
Hosteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2015, Numar locuri-zile,1464

3) TUR103D - Capacitatea de cazare turistica in functiune pe tipuri de structuri de primire turistica,Deta

Tipuri de structuri de primire turistica, Judete, Localitati , Ani, UM: Numar per
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2010, Numar persoane,744
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2011, Numar persoane,817
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2012, Numar persoane,1377
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2013, Numar persoane,1020
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2014, Numar persoane,952
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2015, Numar persoane,504
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2016, Numar persoane,314
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2017, Numar persoane,110
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2021, Numar persoane,187
Hosteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2015, Numar persoane,48

4) TUR104E - Sosiri ale turistilor in structuri de primire turistica pe tipuri de structuri, Deta

Tipuri de structuri de primire turistica, Judete, Localitati , Ani, UM: Numar, Valoare
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2010, Numar,3962
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2011, Numar,3571
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2012, Numar,3362
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2013, Numar,2734
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2014, Numar,2539
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2015, Numar,949
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2016, Numar,933
Hoteluri, Timis, 155458 ORAS DETA, Anul 2017, Numar,608

5) TUR105E - Innoptari in structuri de primire turistica pe tipuri de structuri, Deta

Turismul balnear și de agrement dispune de o ofertă importantă în orașul, unde funcționează un ștrand termal acoperit, administrat de Primăria orașului Deta (reabilitat și dat în folosință în iunie 2012) cu două bazine de dimensiuni reduse a câte 100 mp² fiecare (cu apă termală de 34-35 grade Celsius, cu proprietăți terapeutice în afecțiunile reumatismale și reumatologice, unele boli dermatologice și vindecarea rănilor).

Ștrandul mai dispune și de un bazin semi-olimpic, cu apă normală lung de 25 metri și lat de 12,3 metri, iar adâncimea variază între 1,30 m și 2,00m, utilizat seara ca spațiu pentru înot alături de un mic hostel cu 12 locuri de cazare în incintă, care dispune de spații de cazare și cabinet de recuperare fizică (unde se efectuează proceduri-masaj terapeutic, electroterapie și ultrasunete), un mini-bar cu terasă, locuri de parcare și două grătare care pot fi folosite gratuit de către amatorii de gătit veniți la baie, iarba verde și relaxare în incinta acestui ștrand.

În ultimii ani odată cu reabilitarea amintită au fost construite 10 căsuțe cochete din lemn cu 20 de locuri de cazare pentru turiștii sosiți la tratament, dotate cu baie proprie care conține cabină de duș și toaletă, și un mic loc de joacă pentru copii.

Sursa de apă termală vindecătoare a fost descoperită în aceeași perioadă cu altele din Câmpia Banatului fiind una din cele mai importante bogății naturale din vestul țării.

Amplasarea ștrandului este la marginea Detei, în spre liziera pădurii ce marginește orașul. Ștrandul funcționează doar din luna mai până în octombrie. În afară de ștrandul termal orașul Deta mai dispune de 2 ștranduri private.

Fig. 14: Ștrandul termal Deta

TERMAL STRAND	2021	2022	2023
Cazare- incasari lei	43137	98347	91220
Nr camere inchiriate/an	470	1071	764
Nr personae/an	940	2142	1528
Grad de ocupare casute sezoniere mai-septembrie	100%	100%	100%
Durata medie cazare casute zile	3	2	3
Grad de ocupare casute extra sezon	0%	2%	5%
Grad de ocupare hostel extra sezon	80%	90%	80%
Durata medie cazare hostel zile	30	30	45
Valoare lei bilete intrare acces strand	191362	237591	258857
Nr de vizitatori /an	28465	35341	38504

Important atât din punct de vedere istoric, dar și turistic funcționează un hotel de 3 stele "Bellavista" cu o capacitate de 21 camere (spații) cu un total de 43 locuri de cazare, bar și restaurant.

Turismul ecumenic sau monastic este foarte bine reprezentat la atât la nivelul satului Opătița, dar și orașului Deta, unde se află Biserica Romano-Catolică, construită în stil gotic și sfințită la 1900 cu hramul Sfântei Ana. Localizată în centrul orașului, dimensiunile bisericii gotice sunt impresionante, 49.45 m lungime, 24.80 m lățime, înălțimea turnului 58.57 m, iar înălțimea interioară atinge 15.84 m.

Personajul principal al altarului este Sf. Ana, iar altarele secundare sunt dedicate Inimii Sfântei Fecioare și Inimii Maicii Domnului. Vitraliile minunate au fost realizate de Róth Miksa, a cărui lucrări împodobesc și geamurile parlamentului din Budapesta.

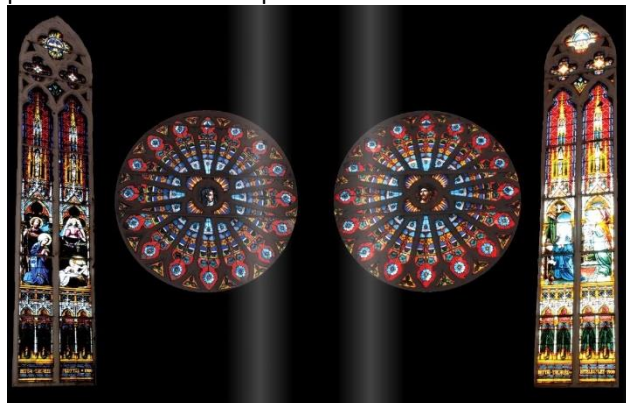

Fig. 15: Biserica Romano-Catolică

Vizavi de Biserica Romano-Catolică se găsește Biserica Ortodoxă Română, finalizată în 2009 precum și, Biserica Ortodoxă Sârbă. Toate aceste edificii localizate chiar în centrul orașului amplifică și mai mult caracterul multicultural și multiethnic.

Un alt obiectiv turistic monahal aflat în imediata apropiere a orașului Deta este Biserica Ortodoxă din Opătița (sat aparținător de Deta) construită acum 300 de ani pe fundațiile vechii biserici și inclusă și ea alături de cele trei obiective din Deta în proiectul de iluminat arhitectural, prin implementare unui proiect transfrontalier România – Serbia comun cu orașul Vârșet din Serbia, aflat la 35 kilometri de Deta.

Muzeul orașului Deta, un edificiu impozant important este cel situat în Piața Pompierilor și amplasat în clădirea Turnului Pompierilor. Această clădire a fost construită în anul 1910 la inițiativa lui Ludovic Meyer, ca un nou foisor de 26 de metri și o stație de pompă, cu un rezervor de apă de 600 hl, reprezentând atunci sediul societății pompierilor voluntari. Astăzi Turnul Pompierilor reprezintă simbolul orașului Deta.

Muzeul Orășenesc Deta a fost înființat în anul 1969. În anul 2009 acesta a fost amenajat în Turnul Pompierilor, păstrându-și însă profilul inițial și totodată principal – arheologie preistorică și istorie. Sălile muzeului găzduiesc urne hallstattiene, ceramică, obiecte medievale, dar și elemente de etnografie. Colecția muzeului s-a construit din inițiativa unor iubitori ai istoriei locale care au început să colecționeze piese arheologice și istorice la începutul sec. XX.

Săpăturile arheologice făcute de muzeografi de la Muzeul Banatului și de profesorul Dani Bela (în anii '60-'70) au dus la găsirea unor obiecte din bronz, brățări, lămpi, săgeți, vase, monede, ornamente, dovedind existența locuirii zonei încă din epoca neolitică. Profesorul Dani Bela a adus un aport însemnat în perioada 1970-2000 muzeului, acesta contribuind la îmbogățirea și conservarea bunurilor din muzeu.

Istoria străveche a microzonei Deta este bogat ilustrată în muzeu, cu descoperiri aparținând epocii neolitice, perioadei de tranziție spre epoca bronzului, precum și de urnele funerare din prima epocă a fierului. Mormântul de la Banloc (sec. V), descoperiri întâmplătoare de ceramică (sec VIII-IX), fortificația de pământ de la Opătița, sunt doar câteva exemple care aduc mărturii arheologice despre habitatul microzonei.

Fig. 16: Muzeul orașului

Istoria multiculturală și multiconfesională a orașului Deta din sec. XVIII-XX este ilustrată de cartea veche, care a circulat în această localitate, de gazeta locală și multe alte obiecte reprezentative aparținând unor asociații culturale și de ajutor reciproc.

Printre piesele apreciate din Muzeul Orășenesc Deta se numără și mașina tipografică folosită în anul 1880 pentru tipărirea primului număr al ziarului „Dettauer Zeitung”, la început săptămânal, mai apoi bisăptămânal, apariția acestuia încetând abia în anul 1946.

De asemenea, în fața clădirii muzeului, care reprezintă Piața Pompierilor, se află exponate care aparțin muzeului pompierilor, dar și un monument al eroilor. În aceeași locație se organizează an de an, în Ajunul Crăciunului, tradiționalul Spectacol al Pomului de Crăciun, unde colindă toate corurile și grupurile vocale din oraș.

Parcul orașului Deta reprezintă unul dintre principalele atracții turistice ale localității, având o puternică încărcătură istorică. Având o întindere de peste 14 ha, astăzi parcul este o rămășiță a pădurilor care existau în timpul colonizărilor în localitatea Deta. În acea vreme, parcul de astăzi era doar o pădure străbătută de o cale ferată, astfel că nu putea fi utilizată de către localnici.

În anul 1882 avea să devină primar, șvabul Anton Kratzer unul dintre cei mai înstăriți localnici a localității, însă în același timp acesta era un om cu o mare durere în suflet datorită problemelor de sănătate ale fiului său.

Din acest motiv, boierul hotărăște să cumpere pădurea din localitate, străbătută fiind de pâraul Birdeanca. Acesta regularizează albia pâraului, ridică diguri și face alei prin pădure. Totul pentru refacerea și recreerea fiului său. Copilul, însă, nu supraviețuiește, așa că, după moartea băiatului, Kratzer a intenționat să taie pădurea, să distrugă parcul creat de către acesta.

În cele din urmă, îndureratul tată a fost convins să nu distrugă pădurea amenajată, fiindu-i oferit de către comună 3000 de florini, plătibili în 30 de ani. Astfel, că la 12 aprilie 1885, parcul devine proprietatea comunei, iar fostul stăpân este ales președinte pe viață al Societății Parcului. După trecerea sa la cele veșnice (în anul 1899) și până în zilele noastre parcul îi poartă numele, și reprezintă un loc de desfășurare a celor mai importante sărbători din comunitate și un punct central pentru recreere.

Astăzi, în parcul Anton Kratzer cel care îi calcă pragul poate regăsi bustul fostului proprietar, inaugurat în anul 2017, precum și bustul regelui Ferdinand inaugurat în anul 2018. De asemenea în parc este amenajat un loc de joacă pentru copii, există un teren de minifotbal, un stadion de fotbal, Podul Iubirii, precum și un monument inaugurat la 5 iunie 1924, fiind ridicat între trei tei, plantați în anul 1896, eroilor căzuți pe câmpul de luptă în anii 1914-1918.

De asemenea, toate aleile parcului sunt asfaltate și iluminate electric. În plus, în anul 2014 s-a inaugurat pista de biciclete cu o lungime totală de 1,4 km lungime, o lățime de 2 m, cu două sensuri de mers și realizată din asfalt colorat, oferindu-i astfel un design plăcut cochetului parc.

Parcul Anton Kratzer este denumit de către localnici și plămânul orașului, având în vedere faptul că deține o vegetație extrem de bogată și diversificată. Printre speciile componente ale parcului, putem întâlni stejari, arțari, păducel, tei și salcâmi, unele exemplare de stejari având vârsta de peste 400 de ani. Iar cetățenii se pot bucura în tihnă de toate acestea în restaurantul amplasat în parcul orașului

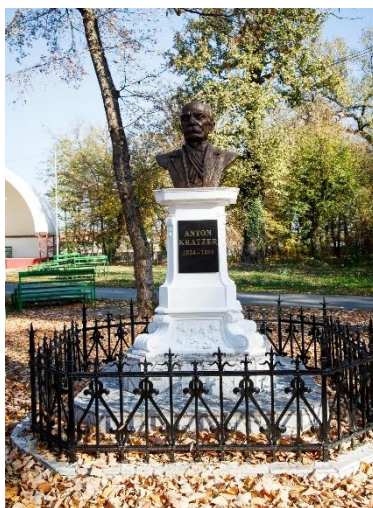

Fig.17: Parcul Anton Kratzer

De asemenea tot în acest parc sunt organizate cele mai importante evenimente din viața socială și culturală a comunității, prezum Zilele Orașului Deta, care se desfășoară timp de trei zile, zile în care parcul își deschide larg porțile pentru a primi peste 5.000 de vizitatori, dar și alte evenimente cum ar fi Festivalul Culinar "Ceaunul și Grătarul", care se bucură de un număr record de 65 echipe participante în anul 2018, atât din țară, cât și din străinătate, dar și Festivalul Moto, care adună peste 150 de motocicliști care defilează într-o paradă moto și pe care Parcul îi găzduiește, aceștia înnoptând în corturi.

Dovedindu-se a fi de cele mai multe ori neîncăpător, în prezent se află în construcție la inițiativa administrației publice locale un așezământ cultural, parcul reușind astfel, să contribuie și mai mult la promovarea culturii orașului Deta.

Parcul Anton Kratzer își deschide larg porțile pentru a primi cât mai mulți vizitatori și iubitori de cultură. Intrarea în parcul Anton Kratzer este gratuită tot timpul anului.

Cimitirul din Deta este o adevărată operă de artă. Majoritatea statuilor și monumentelor sunt sculptate de meșteri italieni din marmură de Carrara. Cea mai veche cruce din cimitir, care datează din anul 1846 este al Theresiei Scherr, născută în anul 1756.

De asemenea aici întâlnim și cavoul familiei cunoscutului Anton Kratzer, unde sunt toți membrii înhumați. Cimitirul dispune de o grădină cu o vegetație fabuloasă care cu ușurință am putea spune că îl transformă într-un parc.

Stadionul orașului Deta

La marginea Parcului Anton Kratzer, în partea sa vestică se află și stadionul orășenesc Deta, având în vedere faptul că orașul deține o istorie sportivă extrem de vastă și însemnată, reprezentând cu desăvârșire o mândrie pentru orașul Deta. Inițial, stadionul, care astăzi are o suprafață de aprox. 2,4 ha, a fost un teren de fotbal amplasat la inițiativa jucătorilor echipelor de fotbal de atunci, aceștia fiind tineri meseriași, comercianți și elevi, totodată aceștia fiind și cei care au înființat aceste echipe. În anul 1948 se înființează Asociația Sportivă "Avântul", motiv pentru care în același an se îngrădește terenul de fotbal, se amenajează, vestiare, magazii de materiale și echipament sportiv.

Tot în anul 1948 are loc construcția unei tribune cu 800 de locuri, având o estetică deosebită, deoarece construcția acesteia este realizată în stil englezesc. Tribuna este concepută din lemn cu sculpturi specifice stilului tradițional englezesc. Această tribună este păstrată și astăzi și reprezintă un important punct turistic, având în vedere faptul că este unica tribună creată în stil englezesc din țară. Printre vizitatorii stadionului s-a numărat și o delegație din Anglia care au rămas extrem de impresionați de construcția tribunei și au menționat faptul că în Anglia aceasta ar reprezenta o piesă de muzeu. De-a lungul anilor în jurul stadionului se putea regăsi și o pistă de atletism. Astăzi, terenul de fotbal măsoară o lungime de 105 m, și o lățime de 68 m. Stadionul este unul dintre principalele centre de desfășurare a activității ale actualului Club Sportiv Orășenesc Deta, care deține o activitate diversificată și intensă, unde își desfășoară activitatea 6 secții și anume, echipa de fotbal ASO Deta, care joacă în liga a IV-a, echipa de fotbal ASO Deta juniori U9, echipa de fotbal ASO Deta juniori U11, secția de Badminton, secția de atletism și secția de handbal feminin. În incinta stadionului regăsim un nou și modern teren sintetic.

Toate aceste secții promovează sportul în comunitate și an de an adună tot mai mulți membrii cu rezultate extrem de bune în competiții, atât în țară, cât și în străinătate. De asemenea și în prezent stadionul găzduiește săptămânal meciuri de fotbal din liga a IV-a.

Resurse istorice

Patrimoniul material al orașului Deta este unul bogat, cuprinzând muzee, biserici, monumente, la acesta adăugându-se elementele de patrimoniu imaterial (tradiții, obiceiuri, gastronomie, etc.).

Orașul Deta deține o serie de obiecte de patrimoniu istoric și ansambluri, încadrate ca ca monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local (clasă B)4:

Tabel nr. 16: LISTA MONUMENTELOR ISTORICE (Anul 2020) - Județul Timiș – Oraș Deta

Sursa: <https://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-TM.pdf>

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Adresă	Datare
1.	TM-I-s-B-06075	"Fortificație medievală sat aparținător OPĂȚIȚA; oraș DETA"	la 500 m NE de sat	sec. XII – XVI
2.	TM-II-a-B-06217	"Ansamblul urban "Străzile Victoriei și Mihai Viteazul"	oraș DETA Str. Victoriei și Str. Mihai Viteazul (până la intersecția cu Str. Independenței, inclusiv Turnul pompierilor)	sec. XIX – XX

Structuri de primire turistică în oraș

Odată cu obținerea statutului de **localitate turistică de interes local** reiese importanța și necesitatea unor investiții pentru valorificarea turismului în special prin valorificarea mai accentuată a turismului de week-end, prin punerea în valoare potențialului apelor geo-termale din Deta, reprezentând atu-uri extrem de valoroase care pot constitui fundamental pentru dezvoltarea economică a acestui sector, astfel încât să fie percepute mai bine beneficiile aduse economiei locale, inclusiv gastronomia locală ca suport pentru promovarea turismului care este insuficient valorificată, dar și muzeul orașului, bisericile, monumentele.

Spații de cazare

- Spațiile de cazare turistice pe raza localității, un hotel, Bellavista de 3 stele cu un număr 21 de camere totalizând 45 de locuri de cazare pe strada Victoriei nr.1, dotate după standardele internaționale.
- Camere de închiriat de 3 stele 18 camere cu 36 locuri pe strada Calea Banlocului, nr. 42. Dispune de o sală de conferințe cu o capacitate de 100 locuri, spații de joacă pentru copii, teren de tenis, sala de fitness.
- Locația ștrandului termal din Deta a fost reabilitat, beneficiază de 4 camere cu 12 locuri de cazare la Hostel Strand Termal Deta 2 stele și 10 căsuțe complet mobilate dotate cu strictul necesar
- Locația din str. Mihai Viteazu nr. 12 cu 14 camere, respectiv 28 locuri de cazare, parcare, wireless.

În anul 2017 (conform insse.ro, capacitatea de cazare turistica în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistica în Deta) figurau 5.130 locuri /zile, iar în 2021, figurează 5.246 locuri /zile.

În anul 2021 (conform insse.ro TUR103F - Capacitatea de cazare turistica lunara în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistica), în Deta, figurează 1.290 locuri/zile.

În anul 2021 figurau 192 înoptări (insse.ro TUR105E - Innoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri)

CAPITOLUL III - Infrastructură și echipare teritorială

3. Infrastructură și echipare teritorială

3.1. Amenajarea teritorială

Strategiile, politicile și programele de dezvoltare durabilă în profil teritorial, se fundamentează pe baza **Strategiei de dezvoltare teritorială a României (SDTR)**, așa cum este prevăzut în Legea 350/2001 cu completările ulterioare. Purtând subtitlul România policentrică 2035, SDTR reprezintă exercițiul de planificare a dezvoltării teritoriului național, pentru orizontul de timp 2035.

Proprietățile ORAȘULUI sunt întabulate iar proprietățile private sunt în curs de intabulare prin proiectul ANCPI. O serie de imobile din patrimoniul Primăriei urmează să fie valorificate prin proiecte cu finanțare nerambursabilă și există terenuri în intravilan care urmează să fie transformate în spații verzi. Prin actualizarea Planului Urbanistic General, o mare parte din suprafețele intravilane au fost introduse.

Dezvoltarea teritorială

O serie de măsuri propuse în cadrul SDTR vizează și orașul Deta, respectiv:

3.1.1 Măsură – Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de utilități publice în vederea conectării și asigurării accesului populației din zonele urbane și zonele urbane funcționale la servicii de calitate

Acțiunea 15 Reabilitarea structurală și creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora, cu precădere în orașele cu peste 50% din locuințe situate în blocuri

3.1.2 Măsură – Reabilitarea patrimoniului urban construit și punerea în valoare a identității arhitecturale.

Acțiunea 1 Realizarea de planuri urbanistice zonale (PUZ) zone protejate pentru centrele istorice din mediul urban, cu prioritate în orașele care dețin ansambluri urbane, conform Legii nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate

3.1.2.1 Măsură: Consolidarea rolului de centre locale al orașelor mici în vederea menținerii profilului urban al orașelor din zonele izolate

Acțiunea 1 Înființarea și susținerea structurilor asociative de tip CLLD (Acțiuni de dezvoltare locală plasată sub răspunderea comunității) între orașele cu mai puțin de 20.000 de locuitori și zonele rurale polarizate de acestea, inclusiv sprijin pentru implementarea strategiilor de dezvoltare integrată a acestora;

Acțiunea 3 Înființarea, extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de utilități (apă, apă uzată, gaze naturale) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;

Acțiunea 5 Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de sănătate (spitale, inclusiv unități de primire a urgențelor, centre de permanență, etc.) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;

Acțiunea 6 Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale (grădinițe, școli gimnaziale, școli profesionale, licee tehnologice) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;

Acțiunea 7 Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de servicii sociale (locuințe de tip familial, locuințe protejate, centre rezidențiale pentru vârstnici, servicii de îngrijire la domiciliu, centre After-School, etc.) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori;

Acțiunea 8 Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii culturale (case de cultură, centre și cămine culturale, muzee, biblioteci publice, etc.) la nivelul orașelor cu mai puțin de 10.000 de locuitori.

Zone urbane marginalizate

În conformitate cu Atlasul zonelor marginalizate din România elaborat de Banca Mondială, orașul Deta nu are zone care concentrează populație aflată sub pragul sărăciei sau persoane marginalizate.

Fondul de locuințe

Fondul de locuințe Agenția Națională de Locuințe + nr locuințe: 94 case de stat; 150 ANL

Cereri locuință

În anul 2021 s-au depus un număr de 21 cereri noi privind repartizarea de locuințe din fondul locative de stat. Pe listele de priorități în vederea repartizării acestor locuințe se află un număr de 27 familii pentru locuințe cu 1 cameră, 46 familii pentru locuințe cu 2 camere și un număr de 2 familii pentru locuințe cu 3 camere.

Locuințe construite prin ANL

La sfârșitul anului 2021 avem un număr total de 624 cereri privind solicitările de locuințe ANL pentru tineri și un număr de 36 cereri pentru specialiștii din Administrație.

3.2. Mobilitate urbană

Conform documentelor europene, un **Plan de Mobilitate Urbană Durabilă constituie un document strategic și un instrument pentru dezvoltarea unor politici specifice**, care are la bază un model de transport dezvoltat cu ajutorul unui software de modelare a traficului, având ca scop rezolvarea nevoilor de mobilitate ale persoanelor și întreprinderilor din oraș și din zonele învecinate, contribuind în același timp la atingerea obiectivelor europene în termeni de eficiență energetică și protecție a mediului.

Orașul Deta a elaborat Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), realizat în anul 2018, care se referă la perioada 2018 – 2030 necesar pentru fundamentarea accesării finanțărilor nerambursabile prin POR, ca primă cerință pentru crearea unui mediu urban durabil și bine conectat dar și ca documentație complementară Strategiei de dezvoltare teritorială urbană și a Planului Urbanistic General (PUG). Îmbunătățirea conectivității la nivelul teritoriului național este o măsură cuprinsă în SDTR, urmărită și prin implementarea PMUD.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) conturează strategii, inițiative de politici, proiecte cheie și priorități în vederea unui transport durabil, care să susțină creșterea economică durabilă, inclusiv din punct de vedere social și al protecției mediului.

În vederea finanțării proiectelor de transport urban, în cadrul Programului Operațional pentru Dezvoltare Regională prin FEDR (Fondul European pentru Dezvoltare Regională), este necesară elaborarea Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), urmare a abordării integrate susținută de către Comisia Europeană.

“În esență, PMUD urmărește crearea unui sistem de transport durabil, care să satisfacă nevoile comunităților din

teritoriul său, vizând următoarele cinci obiective strategice:

1. Accesibilitatea – Punerea la dispoziția tuturor cetățenilor a unor opțiuni de transport care să le permită să aleagă cele mai adecvate mijloace de a călători spre destinații și servicii-cheie. Acest obiectiv include atât **conectivitatea**, care se referă la capacitatea de deplasare între anumite puncte, cât și **accesul**, care garantează că, în măsura în care este posibil, oamenii nu sunt privați de oportunități de călătorie din cauza unor deficiențe (de exemplu, o anumită stare fizică) sau a unor factori sociali (inclusiv categoria de venit, vârsta, sexul și originea etnică);

2. Siguranța și securitatea – Creșterea siguranței și a securității pentru călători și pentru comunitate în general;

3. Mediul – Reducerea poluării atmosferice și fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului energetic. Trebuie avute în vedere în mod specific țintele naționale și ale Comunității Europene în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice;

4. Eficiența economică – Creșterea eficienței și a eficacității din punctul de vedere al costului privind transportul de călători și de marfă;

5. Calitatea mediului urban – Contribuția la creșterea atractivității și a calității mediului urban și a proiectării urbane în beneficiul cetățenilor, al economiei și al societății în ansamblu.

Scopul planului de mobilitate este acela de a satisface în mod durabil necesitățile de mobilitate ale persoanelor din mediul urban și din împrejurimi, prin realizarea unui sistem de transport integrat multimodal, iar **rolul** acestuia constă, pe de o parte, în fundamentarea unei strategii coerente de transport asupra investițiilor noi, a investițiilor de management și mentenanță a infrastructurii existente în vederea realizării unui sistem de transport integrat multimodal și, pe de altă parte, oferă un instrument de planificare strategică teritorială prin care sunt corelate dezvoltarea teritorială a localităților din zona periurbană/metropolitană cu nevoile de mobilitate și transport al persoanelor, bunurilor și mărfurilor.” **PMUD –oraș Deta, 2018-Raport final.**

3.2.1. Infrastructura rutieră

Orașul Deta are legături rutiere interurbane prin drumuri naționale aflate în stare bună și foarte bună de viabilitate. Drumul național DN 59B (Deta - Cărpiniș) este principala cale de acces care străbate orașul de la nord spre vest, intersectând drumul național DN 59 (E70) în afara localității la limita de nord a orașului. În intravilanul localității traseul DN59B, drum național secundar, de la intersecția cu strada Victoriei - strada Ghiladului- DC 172, se suprapune pe străzile Ghiladului, Avram Iancu și Calea Banlocului.

Drumul european E70 (DN59) care realizează legătura orașului Deta cu municipiul Timișoara (spre nord) și localitatea Stamora Moravița - Punct de trecere a frontierei spre Serbia (spre sud), ocolește localitatea pe latura de est și constituie o varianta ocolitoare (șosea de centură), realizată special pentru descongestionarea traficului auto în oraș, prin separarea de traficul în transit, pe o distanță de 6 km.

Orașul este punctul de origine pentru DJ 595 (intersecția cu DN 59B și strada Victoriei) și asigură legătura cu orașul Ciacova și localitatea Ghilad (punctul terminus).

Deta a asfaltat toate străzile din intravilan, acestea având o situație și o stare foarte bună, traficul fiind dirijat și de existența a trei sensuri giratorii.

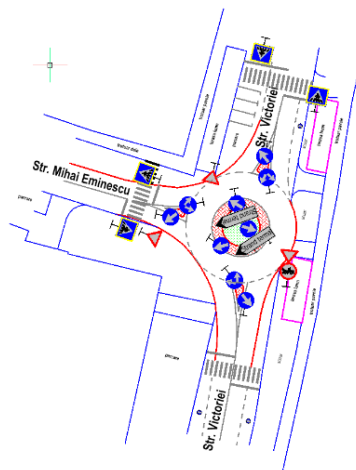
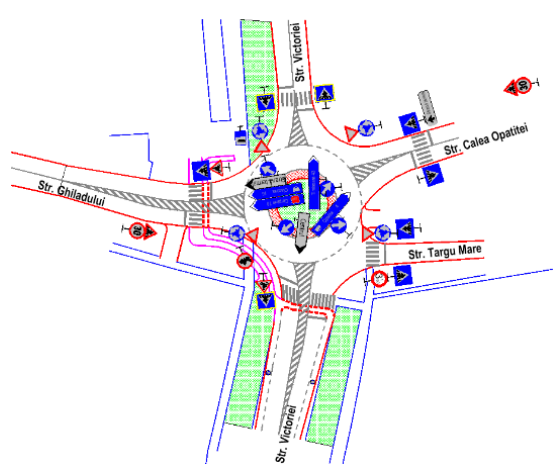

Fig 18 Sensurile giratori cartier Tg. Mare și zona centrală Deta

Orașul Deta s-a dezvoltat în lungul unor căi de comunicații istorice existente și se află la intersecția unor drumuri importante, cu o bună accesibilitate de pe drumurile naționale, județene și comunale, spre toate direcțiile.

Trama stradală este un țesut urban, bazată pe un model rectangular, bine structurată, cu o dispunere ordonată și cu străzi care în majoritate sunt paralele. Forma rețelei stradale în orașul Deta este rezultatul evoluției în timp a localității. Axul central al orașului este format din străzile Victoriei și Mihai Viteazu (vechiul traseu al drumului național european DN 59- E70), pe care se derulează cel mai mare volum de trafic, care apoi se distribuie pe celelalte străzi. O altă cale rutieră cu trafic semnificativ, o constituie traseul DN59B, respectiv străzile Ghiladului, Avram Iancu și Calea Banlocului. Pe acest traseu componența traficului greu este de aproximativ 20% din totalul volumului de trafic. În anul 2018 a fost reabilitat DJ 595C Deta – Opațița – Birda, în lungime de 7,7 km. care asigură legătura DN 59 (Deta) cu localitățile Opațița – Birda (DN 588).

Principalele străzi au fost, în general, planificate cu prevederea spațiului necesar pentru extinderea lor ulterioară, fapt care face posibilă atât sporirea capacității de circulație, prin lărgirea părții carosabile, cât și pentru amenajarea unor benzi dedicate transportului public, parări sau piste pentru biciclete.

În ultimii cinci ani, numărul de autoturisme înmatriculate în județul Timiș a crescut cu 34,84% (de la 179.585 în 2012 la 242.152 în 2017). În aceeași perioadă investițiile în creșterea capacității infrastructurii rutiere au fost relativ reduse. Cum era de așteptat, congestia în spațiul urban a crescut semnificativ.

În orașul Deta la nivelul trimestrului 1 al anului 2018, parcul auto înmatriculat era de 1391 la o populație de 7609 locuitori, reprezentând un grad de motorizare de 182 vehicule la 1000 de locuitori, semnificativ mai mic decât la nivelul județului Timiș, care este de 391 vehicule la 1000 de locuitori.

Rețeaua de străzi administrată de Primăria orașului Deta, cuprinde 54 de străzi cu o lungime de 27,8 km și 42,0 km de trotuare și 8,0 km alei pietonale. Primăria administrează și DC 172 care face legătura între oraș - intersecția cu străzile Victorie și Ghiladului și satul aparținător Opațița, în lungime de 7,00 km și 5,0 km de trotuare. În total rețeaua rutieră administrată de Primăria Deta are lungimea de 34,7 km. Majoritatea străzilor sunt asfaltate, respectiv 22,0 km .

Străzile sunt dispuse în mare parte simetric, în formă rectangulară și converg spre centrul civic. Orașul are 18 străzi principale, toate asfaltate. Lățimea străzilor, între frontul clădirilor este de 30 - 40 metri, pe străzile principale și 10 - 20 metri pe celelalte străzi. Străzile Victoriei și Mihai Viteazu, axul principal al orașului sunt cel mai largi și amenajate.

Din punct de vedere al volumelor de trafic rutier pe străzile Victoriei și Mihai Viteazu, vechiul traseu al drumului național european DN59 (E70) se înregistrează cele mai mari valori ale traficului de vehicule. Pe acest traseu, traficul rutier este compus din *“trafic intern”* și *“trafic în tranzit”*. De menționat ca o componentă importantă de deplasări de vehicule este traficul pendular, constituit din deplasările zilnice cu caracter de navetă la obiectivele economice de interes din zonă.

Majoritatea străzilor sunt din categoria a III-a cu o lățime a părții carosabile cuprinsă între 5.00m - 7.00m.

Din analiza planului de situație a orașului Deta, constatăm că o parte din arterele cu circulație urbană, dar și o serie de drumuri de acces în oraș intersectează calea ferată. Toate trecerile la nivel cu calea ferată sunt prevăzute cu bariere. Trecerile la nivel cu calea ferată prevăzute cu bariere determină pe rețeaua rutieră întârzieri ale traficului de vehicule și pe cale de consecință generează puncte dificile în trafic sub aspectul siguranței rutiere. Lungimea străzilor nu a crescut în ultima perioadă.

În ceea ce privește trotuarele și aleile pietonale, acestea au o lungime totală în localitatea Deta de 43 km, din care 40 km sunt modernizate, iar în localitatea Opațița de 7 km din care 2 km sunt modernizate. Pe viitor este vizată modernizarea integrală a acestora și extinderea în alte zone.

Distanțe rutiere față de localitățile mai importante din zonă:

Deta - Timișoara 43 km, Deta - Moravița 16 km, Deta - Ciacova 19 km, Deta - Gătaia 28 km, Deta - Jimbolia 86 km, Deta - Buziaș 63 km, Deta - Reșița 75 km, Deta - Oravița 65 km, Deta - Foeni 40 km, Deta - Lugoj 89 km.

În prezent în oraș sunt amenajate un număr de 1020 parări în regim public fără plată, în condițiile în care parcul auto înmatriculat este de 1.391 autovehicule. În consecință unui loc de parcare îi revine 1,83 autoturisme. La orele de

maximă intensitate a traficului rutier, pe strada Victoriei, în zona instituțiilor publice se constată o lipsă a locurilor de parcare, față de cerere.

Continuarea investițiilor în infrastructura rețelelor TEN-T include pe lângă construirea autostrăzii, autostrăzile Timișoara-Belgrad și Lugoj-Dr. T. Severin, precum și construirea centurilor pentru toate orașele din rețeaua rutieră TEN-T.

În ceea ce privește sistemul de supraveghere pentru siguranța populației acesta a fost implementat de Primăria Deta din fonduri de la bugetul local și monitorizează principalele zone din oraș cu 60 camere de supraveghere video.

3.2.2. Infrastructura feroviară

În orașul Deta există transport pe calea ferată, cea mai apropiată stație de cale ferată, gara Deta este situată în estul orașului, la aproximativ 1 Km de centrul orașului. Deta se află pe magistrala feroviară București – Timișoara-Belgrad-Milano, care facea legătura cu Serbia, respectiv Italia.

Deoarece natura traficului de marfuri s-a schimbat, scăzând cerința de manevre și de recompunere a trenurilor, coborât cu desființarea unităților de producție industrială din zona adiacentă stației CF, Deta nu mai constituie un centru pentru transportul feroviar de marfă.

Fig. 19: Rețeaua feroviară a județului Timiș (roșu = linii electrificate)

Prevederile Master Planului General de Transport nu prezintă o revigorare a transportului de mărfuri și pasageri pe calea ferată în Deta. În perioada 2021 – 2025, se preconizează ca linia de cale ferată Timișoara - Stamora Moravița, via Deta, va fi electrificată și modernizată.

Deta nu mai constituie un centru pentru transportul feroviar de marfă, iar Prevederile Master Planului General de Transport nu prezintă o revigorare a transportului de mărfuri și pasageri pe calea ferată în Deta.

În perioada 2021 – 2025, se preconizează că linia de cale ferată Timișoara - Stamora Moravița, via Deta, va fi electrificată și modernizată.

În 2015 existau doar două trenuri pe zi Timișoara - Vrsac, iar în prezent nu mai există legătură feroviară, punctul terminus fiind la Stamora-Moravița, lângă frontiera cu Serbia.

Electrificarea și modernizarea rețelei feroviare Timișoara – Stamora Moravița (via Deta) prevăzută în Master Planul General de Transport al României

Din punct de vedere al transportului feroviar, Deta se află la următoarele distanțe față de cele mai apropiate noduri feroviare: Deta-Timișoara, Deta-Voiteg 8km, Deta-Jebel, Deta-Vrsac, Deta-Belgrad 122 km.

Tabelul nr. 18 prezintă principalele 20 de destinații din interiorul județului după numărul călătorilor expediați din garile din Timișoara.

Ruta cu volumul cel mai mare de pasageri este Timișoara - Arad, via Băile Călacea, și nu o rută înspre una dintre localitățile apropiate orașului sau înspre unul dintre orașele din județ. Pentru comparație, volumul de pasageri înregistrat pe ruta Timișoara – Arad este de 9852 pasageri, număr care include atât pasagerii de la gara Arad cât și pe cei de la Aradu Nou

Tabel nr. 18: Principalele 20 de destinații din interiorul județului Timiș, după numărul călătorilor expediați din garile din Timișoara

Sursa: PMUD-2018

Stația	Nr. călători	Stația	Nr. călători
Băile Călacea	7203	Jebel	1614
Lugoș	6924	Deta	1313
Cărpiniș	6219	Sînandrei	1021
Orțișoara	5536	Remetea Mare	892
Jimbolia	5466	Belint	821
Uliuc	4904	Stamora Moravița	720
Săcălaz	3554	Bacova	682
Recaș	2608	Voiteni	678
Izvin	2593	Sacoșu Mic	618
Topolovăț	2090	Chizătău	590

3.2.3. Transportul public de călători urban și interurban

În orașul Deta nu mai există o autogară destinată staționării/ opririi autobuzelor care operează pe rute ce includ localitatea pentru transportul rutier al călătorilor, societate de transport public local sau de taxi, societățile care asigură transportul de călători și de mărfuri sunt privatizate, serviciul de transport în comun nu este asigurat întrucât nu se justifică distanțele în oraș fiind foarte scurte. Deplasarea spre locul de muncă al navetiștilor este asigurată “la convenție” cu firma angajatoare, iar deplasarea salariaților cu domiciliul în Deta este asigurată individual (autoturism propriu, biciclete, etc.) .

Astăzi orașul dispune prin diferite proiecte de piste de biciclete cu o lungime de 13,218 km.

Transportul rutier public urban

În orașul Deta toate societățile care asigură transportul de călători și de mărfuri sunt privatizate. În localitatea Deta nu este asigurat serviciul de transport în comun. Deplasarea spre locul de muncă al navetiștilor este asigurată “la convenție” cu firma angajatoare, iar deplasarea salariaților cu domiciliul în Deta este asigurată individual (autoturism propriu, biciclete, etc.).

O parte din societățile angajatoare din Deta, respectiv asigură zilnic transportul “la convenție” a salariaților.

Tabel nr. 19: Rute cu transportul “la convenție” a salariaților din Deta

RUTA	NR.ANGAJATI/RUTA	TIP VEHICUL	NUMAR DE LOCURI	SOSIRE/PLECARE DETA	INTERVAL ORAR		
					DIMINEATA	DUPA-AMIAZA	SEARA
ORAVITA	71	AUTOBUZ	52	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
GHERTENIS	52	AUTOBUZ	52	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
IONEL	31	MICROBUZ	16	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
BUTIN	11	MICROBUZ	16	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
CLOPODIA	11	MICROBUZ	16	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
GHILAD	5	MICROBUZ	16	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
DEJAN	10	MICROBUZ	16	DA	06:30 -07:15	14:30-15:15	22:30-23:15
SURDUCU MARE	23	MICROBUZ	16	NU	NU E CAZUL	NU E CAZUL	NU E CAZUL
PERCOSOVA	9	MICROBUZ	16	DA	06:30-07:15	14:30-15:15	22:30-23:15

Transportul rutier interurban de călători

Serviciile de transport public de călători interurban sunt furnizate de SC Alfa Star Impex SRL, companie de transport din Caraș Severin, efectuează transport de călători către mai multe localități aflate pe teritoriul județului Timiș și Caraș Severin, cu oprire în câteva stații în orașul Deta care asigură transport de pasageri pe relațiile Timișoara-Deta-Oravița-Moldova Nouă, Timișoara-Deta-Vrsac (Serbia). De la Deta la Timișoara circulă 4 autobuze cu plecare din stațiile Stație Deta, liceu+ primărie.

3.2.4. Transport de marfă

Referitor la transportul de mărfuri trebuie menționat faptul că acesta se desfășoară în principal pe arterele de penetrare în oraș, iar în zona centrală accesul vehiculelor de marfă nu este restricționat. Traficul de mărfuri în tranzit pe relația Timișoara - PCTF Stamora Moravița se derulează pe DN 59 (E70), care este o variantă ocolitoare în partea de est a orașului.

Transportul greu de marfă (VGM – vehicule grele de marfă)

Traficul greu de marfă, în intravilanul orașului, se derulează cu preponderență pe traseul DN 59B, respectiv pe străzile Ghiladului - Avram Iancu - Calea Banlocului. Pe acest traseu, conform măsurătorilor de trafic, componenta traficului greu este de aproximativ 20% din volumul total de trafic.

În acest context, traficul greu de mărfuri generează o poluare a aerului și fonică cu efecte negative asupra sănătății populației rezidente.

Traficul greu de marfă, în tranzit pe relația Timișoara - granița cu Serbia, circulă pe DN 59 (E70), traseu care ocolește prin partea de est orașul Deta.

Referitor la securitatea și siguranța pietonilor și a cicliștilor, autoritățile locale, ONG-urile și reprezentanții de interes ai bicicliștilor consideră uneori că, datorită gabaritului, vehiculele rutiere de marfă, în special VGM, sunt intimidante pentru pietoni și bicicliști.

3.2.5. Mersul cu Bicicleta

Transportul pe bicicletă a crescut simțitor odată cu apariția pistelor în mare parte din oraș, astfel la nivelul orașului Deta exista piste pentru biciclete amenajate corespunzător conform standardelor pe o distanță de 13,218 km, acestea se regăsesc în parcul orașului Anton Kratzer, străzile Victoriei, Revoluției, 1 Mai, Avram Iancu, M.Viteazu, V.Babes, M. Kogălniceanu, Parcului, zona termal, Pistele pentru biciclete sunt amenajate la marginea părții carosabile, pe ambele părți ale drumului și au o lățime de 2.00 m. Se constată o indisciplină a conducătorilor de autovehicule care opresc / staționează voluntar pe piste special amenajate, determinând circulația bicicliștilor pe partea carosabilă, fapt care contribuie la creșterea gradului de vulnerabilitate a acestei categorii de utilizatori ai drumurilor.

3.3. Infrastructura tehnico – edilitară

Infrastructura de bază a orașului Deta cuprinde rețele de apă, canalizare, energie electrică și gaze naturale.

Operatorul regional pentru apă și apă uzată (captarea, tratarea și distribuția apei) este S.C. Aquatim SA Timiș. La Deta funcționează sucursala acesteia, pe str. Mihai Viteazu, Nr. 31. Rețeaua de distribuție a apei potabile are o lungime de 17,25 km în localitatea Deta, 4,36 km în localitatea Opățița și o conductă de transport apă Deta-Opățița cu o lungime de 4,2 km, cu o capacitate de 1000 m³/zi. Persoane branșate la rețeaua de apă potabilă în localitatea Deta: 6238. Persoane branșate la rețeaua de apă potabilă în localitatea Opățița: 859. Persoane racordate la rețeaua de canalizare localitatea Deta: 5206.

Menționăm că pe raza localității Deta, toate străzile au rețea de apă și canalizare, iar pe raza satului Opățița, aparținător oraș Deta, mai sunt 1.04 km de rețea de alimentare cu apă de executat și nu există rețea de canalizare.

Sistemul de canalizare Deta:

- Lungime rețea canal: 16,87 km
- Stații pompare apă uzată: 3 buc
- Stație de epurare apă uzată cu treaptă biologică, capacitate 7089 l.e.
- Populația conectată la canalizare: 5206 locuitori.

Sistemul de canalizare: 16,87 km în localitatea Deta; 0 km în localitatea Opățița (nu există).

Orașul Deta beneficiază de o rețea de distribuție a gazelor naturale administrată de distribuitorul Delgaz Grid S.A. (fost E.ON Distribuție România), acesta este primul distribuitor integrat de gaze și electricitate din România. Este unul dintre cei mai importanți distribuitori de gaze naturale și energie electrică din România, care operează o rețea de gaze naturale în lungime de peste 20.000 km, respectiv o rețea de electricitate de peste 80.000 km care deservesc în total circa 3 milioane de clienți și acoperă 20 de dintre care și județul Timiș.

A fost semnat în luna septembrie 2022 autorizația de construcție a noi conducte a Societății Naționale de Transport a Gazelor Naturale Transgaz pe o nouă rută ce va lega Timișoara, care va trece și prin Deta, Deta și Moravița. Decizia investiției a fost luată după ce în zona Deta societatea OMV Petrom a anunțat că nu mai poate asigura consumul de gaze naturale din sondele pe care le deținea și opera din zona Banloc.

- Lungimea totală a conductelor de distribuţie a gazelor este 32,6 km în localitatea Deta si 5,7 km în localitatea Opătiţa

Tabel nr. 20: Date referitoare la reţeaua de distribuţie a gazelor naturale din localităţile Deta si Opătiţa

Nr. crt.	Localitatea	Lungime reţea (km)	Branşamente (buc)	
			Total	Din care la agenţi economici
1	Deta	32,6	962	62
2	Opațița	5,7	63	4

Tabel nr. 21: Numărul de clienţi de gaze naturale cu locuri de consum amplasate în localitatea Deta în anul 2020

Sursa: 21 Proiect CJT-POCA, INSTR STRUCT 2014-2020

Nr. crt.	DESTINAȚIA CONSUMULUI	NUMĂRUL DE CLIE NȚI
1	Casnici asimilati	0
2	Casnici asociație proprietari	0
3	Casnici individuali	1.913
4	Clienți comerciali	57
5	Clienți secundari	13
6	Clienți care desfășoară activități sociale	46
Total		2.033

Tabel nr. 22: Numărul de clienţi de gaze naturale cu locuri de consum amplasate în localitatea Opătiţa în anul 2020

Sursa: Proiect CJT-POCA, INSTR STRUCT 2014-2020

Nr. crt.	DESTINAȚIA CONSUMULUI	NUMĂRUL DE CLIE NȚI
1.	Casnici asimilati	0
2.	Casnici asociație proprietari	0
3.	Casnici individuali	6
4.	Clienți comerciali	0
5.	Clienți secundari	0
6.	Clienți care desfășoară activități sociale	0
Total		6

Alimentarea cu energie termică

Alimentarea cu energie termică a Oraşului Deta se face în sistem propriu, fiind utilizate centrale termice şi sobe pe gaze naturale sau combustibil solid (lemne).

În prezent, Oraşul Deta implementează în cadrul Programului Operaţional Regional (Regio-POR), Axa Prioritară 3 "Sprijinirea tranziţiei către o economie cu emisii scăzute de carbon", Prioritatea de Investiţii 3.2, proiectul "Anvelopare blocuri în Oraşul Deta bloc A, Str. Ştefan cel Mare, nr.25-27 şi blocurile A18, B17-C17 Zona Elena Ghenescu, oraşul Deta, judeţul Timiş", în scopul creşterii eficienţei energetice şi reducerii emisiilor de CO2 în clădirile rezidenţiale. Prin proiect se urmăreşte îmbunătăţirea izolaţiei termice pentru un număr de 53 de apartamente, împărţite în trei blocuri.

La nivelul oraşului Deta distribuitorul de gaze naturale este DELGAZ GRID S.A.

Tabel nr. 23: Variaţia numărului de consumatori deserviţi de compania DELGAZ GRID S.A. în Deta, 2010-2019

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Consumatori casnici	1750	1750	1763	1759	1781	1791	1805	1846	1863	1901
Consumatori	77	69	62	56	58	58	57	56	55	54

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

comerciali										
Consumatori non -casnici	111	109	105	113	119	132	115	116	115	117

Alimentarea cu energie electrică

Rețeaua de alimentare cu energie electrică din orașul Deta deservește întreaga suprafață a localității, fiind furnizată de compania privată Enel-Energie SA care răspunde de funcționarea instalațiilor energetice proprii în condiții de calitate, siguranță, eficiență economică și de protecție a mediului înconjurător. Instalațiile energetice din patrimoniul Enel S.A. sunt linii electrice aeriene sau subterane cu tensiuni de funcționare de 110kV, 20 kV și 0,4 kV, precum și stații de transformare 20/0,4 MT, posturi de transformare MT/0,4 KV.

Energia electrică distribuită este necesar să satisfacă cerințele codului tehnic atât din punct de vedere al continuității cât și al parametrilor (frecvență, tensiune, curbe de tensiune). Aceste cerințe sunt dependente de instalațiile care concură la distribuirea ei.

Rețeaua de distribuție a energiei electrice din oraș deservește întreaga suprafață a localității, fiind operată de compania E-Distributie Banat S.A. care are calitatea de operator de distribuție a energiei electrice, titular de licența emisă de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) pentru prestarea serviciului public de distribuție cu:

- 2976 utilizatori oraș Deta
- 225 utilizatori comuna aparținătoare Opătița.

Pentru iluminatul public au fost realizate investiții, fiind efectuate lucrări de extindere a iluminatului public cu corpuri de iluminat cu LED-uri, care oferă un sistem și care generează economii și o iluminare mai intensă în oraș. Sistemul de iluminat a fost modernizat în 2013 și în Opătița, fiind alimentată cu un sistem economic pe LED-uri.

Un sistem de supraveghere video cu 60 de camere asigură supravegherea în cele mai importante zone ale orașului Deta.

Recent decembrie 2022 a fost finalizat un sistem extrem de eficient și deosebit de util și modern prin instalarea în întreg orașul a unui sistem de iluminat cu LED-uri, controlate cu soft.

Ca indicator al siguranței și ordinii publice, la nivelul orașului Deta în anul 2022 au fost sesizate un nr. total de 912 infracțiuni. Față de anul 2021 se observă o creștere în cazul infracțiunilor de natură judiciară cu 11.63% (de la 638 cazuri în anul 2021 la 722 în 2022). Infracțiunile de natură economico -financiară se mențin (de la 64 la 64), iar infracțiunile de altă natură cunosc o scădere cu 66,66% de la (210 la 126). Infracțiunile contra patrimoniului sunt în creștere cu 0,91% (de la 542 la 547); cunoaștem creșteri la furturile din locuințe cu 5 fapte (de la 9 la 14) și scăderi ale furturilor din societăți comerciale cu 1 faptă (de la 56 la 55). Furturile din societăți comerciale prin efracție cunosc o creștere de la 1 faptă în 2021, la 8 fapte în anul 2022.

Facem precizarea că din cele 547 infracțiuni contra patrimoniului un număr de 197 sunt alte furturi, fapte cu grad de pericol social redus, cu prejudicii mici și fără moduri deosebite de săvârșire. Dintre acestea, cifrele cele mai mari le reprezintă furturile de biciclete, furturile de pubele și furturile de telefoane mobile. Furturile din autovehicule au crescut de la 71 la 95. Furturile din buzunare au înregistrat o creștere în 2022 la 39 fapte, față de 36 fapte în 2021.

Sistemul de alarmare publică existent este format din 3 sirene (2 la Deta și 1 la Opătița).

În anul 2014, Primăria orașului Deta a lansat proiectul "Iluminat verde pentru siguranța și sustenabilitatea drumurilor", proiect finanțat în cadrul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Republica Serbia. La ceremonia de lansare a proiectului desfășurată la Deta, au participat echipa de proiect din Serbia și din România, Consulul General al Serbiei de la Timișoara, domnul Lazar Manojlovic, alături de primarul orașului Deta, domnul Petru Roman și consilierul primarului din Vârșeț, domnul Vladimir Bajic. Prin acest proiect Primăria Deta și-a propus modernizarea sistemelor de iluminat public din oraș prin utilizarea ultimelor tehnologii de iluminare, inclusiv a surselor de energie regenerabilă. În momentul de față, pentru iluminatul public, în Deta sunt folosite 600 de becuri clasice cu puterea de 250 – 280 de wati, iar prin proiect s-au montat 50 de stâlpi cu lămpi cu LED-uri. Acestea din urmă sunt alimentate cu energie electrică produsă de panouri fotovoltaice prin utilizarea energiei solare. Documentația tehnică a prevăzut utilizarea energiei electrice înmagazinate în baterii, dar și o alimentare alternativă din rețeaua de alimentare existentă pentru orice avarii sau în perioadele de reparații. Cu ajutorul investițiilor realizate în cadrul proiectului Primăria Deta face o economie de aproximativ 7-10 % din consumul de energie electrică folosit pentru iluminatul stradal. Proiectul a avut și o componentă educativă deoarece în proiect au fost

cuprinse două ateliere de lucru pe tema utilizării energiilor regenerabile, la care au participat 200 de persoane, în special tineri din Deta și Vârșeț. Proiectul a avut valoarea totală de 797.067,60 euro, dintre care 342.100 euro pentru partenerul roman, iar durata de implementarea fost de 18 luni.

Infrastructura de comunicații

Rețelele și serviciile de telefonie fixă și mobilă, comunicațiile prin internet și serviciile conexe acestora au înregistrat în ultimii ani un avans indiscutabil în zona studiată, iar progresul tehnologic spectaculos continuă și în prezent.

Rețelele și serviciile de telefonie fixă și mobilă, comunicațiile prin internet și serviciile conexe acestora au înregistrat în ultimii ani un avans indiscutabil, iar progresul tehnologic spectaculos continuă și în prezent.

Orașul Deta și satul Opățița dispune o infrastructură de telecomunicații care este bine dezvoltată, fiind conectate la sistemul național de telefonie fixă și mobilă, având rețelele telefonice ce sunt realizate cu sisteme aeriene și cabluri montate pe stâlpi și dispun de acoperire, cu semnal de comunicații, oferită de operatorii de telefonie mobilă Vodafone, Orange, Telekom și Digi.

După liberalizarea pieței telecomunicațiilor din România, numărul furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice a crescut semnificativ. Conform datelor ANCOM, la finalul anului 2015, în România existau circa 40 furnizori de telefonie fixă, 700 furnizori operaționali de servicii de internet fix și peste 250 furnizori de servicii de retransmisie programe TV. Peste 92% din piața de internet fix este deservită de principalii 6 furnizori, în timp ce 4 grupuri de companii sunt furnizori de rețele și servicii de comunicații mobile cu acoperire națională, acestea fiind Orange România, RCS&RDS, Telekom România Mobile Communications și Vodafone România.

Principalii operatori de telefonie fixă din zonă sunt Telekom, urmat de RDS&RCS, și alte firme mai mici, în timp ce pe piața serviciilor de telefonie mobilă activează Orange, Vodafone și RCS&RDS. Acoperirea cu servicii 4G în orașul Deta este bună. Încă nu există acoperire 5G.

Surse regenerabile de energie

Sursele regenerabile de energie sunt acele surse care se regenerează în mod natural și nu se epuizează în timpul utilizării umane. Potențialul acestor surse este enorm, deoarece sunt practic nelimitate și disponibile în întreaga lume. Cu tehnologiile adecvate, ele pot furniza o mare parte din necesarul mondial de energie, reducând dependența de combustibilii fosili și contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a impactului asupra mediului înconjurător. Cu toate acestea, dezvoltarea și implementarea acestor surse necesită investiții semnificative în infrastructură și tehnologii inovatoare.

Acestea includ:

- 1.Energia solară: Este generată de lumina și căldura Soarelui și poate fi captată și convertită în energieelectrică folosind panouri solare sau în energie termică folosind colectoare solare.
- 2.Energia eoliană: Este generată de mișcarea aerului și poate fi captată și convertită în energie electrică folosind turbine eoliene.
- 3.Energia hidroelectrică: Este generată de fluxul apei în râuri și cascade și poate fi captată și convertită în energie electrică folosind turbine hidroelectrice.
- 4.Energia geotermală: Este generată de căldura internă a Pământului și poate fi captată și convertită în energie electrică folosind centrale geotermale.
- 5.Biomasa: Este generată din materiale organice, cum ar fi lemnul, resturile agricole sau biodeșeurile, și poate fi folosită pentru a produce energie electrică, căldură sau biocombustibili.

Surselor regenerabile li se prezice un potențial vast în următoarele decenii, datorită multiplelor avantaje pe care le oferă în comparație cu sursele de energie tradiționale. Iată câteva aspecte cheie ale potențialului surselor regenerabile :

- 1.Durabilitatea: Sursele regenerabile, cum ar fi energia solară, eoliană, hidroenergia și biomasa, sunt resurse naturale abundente și inepuizabile. Acestea sunt durabile pe termen lung, în contrast cu sursele de energie finite, cum ar fi combustibilii fosili.
- 2.Reducerea emisiilor de carbon: O trecere la surse regenerabile poate contribui semnificativ la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la combaterea schimbărilor climatice. Energia solară și cea eoliană sunt printre cele mai curate surse de energie, nu produc emisii de carbon în timpul producției și utilizării.
- 3.Independența energetică: Folosirea surselor regenerabile poate crește independența energetică a unei țări, reducând dependența de importurile de combustibili fosili și fluctuațiile prețurilor acestora.

4. Crearea de locuri de muncă: Industria energiei regenerabile poate genera locuri de muncă în domenii precum inginerie, fabricație, instalare și întreținere.
5. Accesibilitatea: Sursele regenerabile pot fi amplasate în diverse locații, inclusiv în zone izolate sau în țări în curs de dezvoltare, oferind oportunități pentru electrificare și dezvoltare economică.
6. Inovare tehnologică: Investițiile în energie regenerabilă stimulează inovația tehnologică și dezvoltarea unor tehnologii mai eficiente și mai accesibile.

Localitatea Deta dispune de o multitudine de resurse energetice pentru producerea “energiei verzi” (solară, biomasă, geotermală, provenită din combustibil biodisel și procesarea de deșeuri menajere).

Până în prezent, acestea sunt insuficient utilizate. Începând cu anul 2016, când Administrația Fondului pentru Mediu a lansat Programul Casa Verde, gospodăriile casnice au început să-și monteze panouri fotovoltaice pe case pentru consum propriu.

Deasemenea este în curs de finalizare proiectul “Realizarea unui sistem centralizat de producere și distribuție a energiei termice oraș Deta”, prin care 2 foraje de extracție a apei geotermale și achiziția de echipamente pentru încălzirea Liceului Tehnologic “Sfântul Nicolae” Deta și a spitalului orașenesc.

Un alt proiect privat realizat încă din anii 2012-2013, îl reprezintă injectarea în rețeaua de 22.000 kv a energiei din parcurile solare descrise în tabel :

Furnizor și producător de energie electrică în oraș Deta parcuri fotovoltaice										
Nr. crt	Agent Economic	Nr. Licență	Data acordare	Data Expirare	Denumire Centrală	Localitate centrală	Județ centrală	PE(MW)	Denumire Energie Primară	Ha
1	DUNASUN	1595	22.01.2014	22.01.2039	CEF Deta DUNASUN	Timisoara	Timis	0,9702	Solar	2
2	ENERGY DETA	1525	20.12.2013	20.12.2038	CEF Deta [TM]	Deta	Timis	4,023	Solar	8
3	MODENA ENERGY	1523	20.12.2013	20.12.2038	CEF Deta Modena Energy [TM]	Deta	Timis	1,96	Solar	5
4	TEO SOLAR		2013	2038	CEF Deta [TM]	Deta	Timis	0,55	sOLAR	2

CAPITOLUL IV - MEDIU ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU

4.1 Factori și probleme de mediu

Un mediu curat pentru populația orașului Deta este esențial pentru sănătatea umană și bunăstare, însă interacțiunile dintre mediu și sănătatea umană sunt extrem de complexe și dificil de evaluat, ceea ce face ca utilizarea principiului precauției să fie extrem de utilă.

Cele mai cunoscute impacturi asupra sănătății se referă la poluarea aerului înconjurător, la calitatea proastă a apei și a solului. Zgomotul reprezintă o altă problemă energentă de sănătate și de mediu. Schimbările climatice, diminuarea stratului de ozon, pierderea biodiversității și degradarea solului pot afecta, de asemenea, sănătatea umană ca și, conservarea resurselor naturale, eficiența energetică, deșeuri, riscuri cauzate de schimbări climatice. Pentru a prezenta starea mediului, sunt analizați în continuare factorii de mediu, precum: apă, aer, sol și alți factori.

Aer

Poluarea aerului și sănătatea a populației

Poluarea aerului reprezintă modificarea calității aerului atmosferic, rezultată în urma apariției unor fenomene naturale, dar mai ales antropice, ce depășesc mecanismele de autoepurare ale aerului. Sursele de poluare ale aerului sunt de 2 tipuri:

A. Surse naturale:

- specifice anumitor zone (cunoscute și pentru care pot fi întreprinse măsuri de protecție ale populației, printr-o informare permanentă și un sistem de intervenție eficient): erupții vulcanice, incendii ale pădurilor, eroziunea solului produsă de curenții de aer, întinderile de deșert etc.;

- fenomene naturale generale (care apar în anumite perioade, în funcție de condițiile atmosferice și hidrografice): descompunerea substanțelor organice cu degajarea unor gaze (CH₄, H₂S, NH₃, CO₂), deranjante prin miros și care se pot cumula uneori la valori periculoase.

B. Surse antropice:

- sistemele de încălzire locală, activitățile industriale, trafic.

Monitorizarea calității aerului la nivelul județului Timiș se realizează prin intermediul sistemului de monitorizare continuă a calității aerului prin intermediul celor 5 stații fixe automate amplasate în municipiul Timișoara (stație de trafic, stație de fond urban, stație aer industrial) în zone reprezentative. Parametrii meteorologici mășurați sunt direcție vânt, viteză vânt, temperatură, presiune atmosferică, umiditate relativă, radiație solară, precipitații.

În orașul Deta nu se efectuează monitorizarea automată a calității aerului, însă prin intermediul Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului putem să ne informăm în timp real despre calitatea aerului și a principalilor parametri.

Datele din grafic au fost obținute la data de 08.08.2022 la Deta; în ele se observă o calitate bună a aerului cu scopul informării publicului în timp real, privind parametrii de calitate a aerului, monitorizați în cele peste 100 stații de pe toată suprafața României, care alcătuiesc Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCa). (<https://www.calitateaer.ro>) (<http://aqicn.org/station/romania/deta/strada-1-mai>).

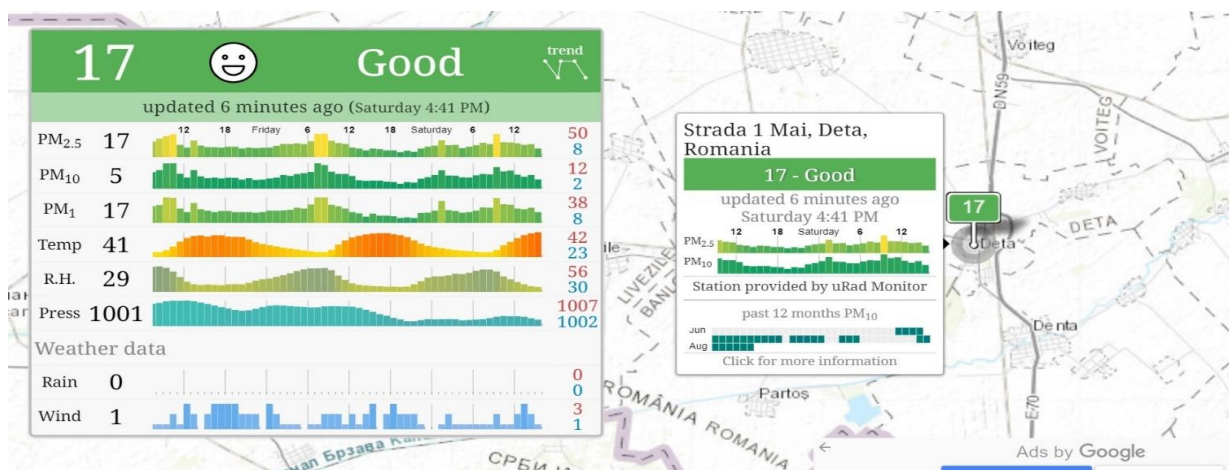

Fig. 20: Parametri calitate aer, oraș Deta 08.08.2022

Parametrii meteorologici mășurați sunt direcție vânt, viteză vânt, temperatură, presiune atmosferică, umiditate relativă, radiație solară, precipitații.

Particule în suspensie PM10 și PM2.5

Particulele în suspensie reprezintă un amestec complex de particule foarte mici și picături de lichid. Ele reprezintă un grup complex de poluanți care variază în funcție de dimensiune, formă, compoziție și origine. Particulele produse de traficul rutier includ emisiile de carbon provenite de la motoare, bucăți mici de metal și cauciuc din uzura și frânarea motorului, precum și praful de pe suprafețele rutiere. Altele includ reziduri din construcții și industrie, precum și polen și particule de sol. Dimensiunea PM-ului este exprimată în micro-metri (μm) și reprezintă dimensiunea diametrului particulelor de acel tip, astfel PM10.0 se referă la particule atmosferice de dimensiunea 10μm, PM2.5 – particule de 2.5 μm iar PM1.0 particule de 1μm.

Particulele mai mari sunt, în general, filtrate în nas și gât și nu provoacă probleme. Particulele mai mici de aproximativ 10 micrometri, denumite PM10 și particule mai mici decât cele de 2,5 microni (PM2,5), se pot infiltra în căile respiratorii și adânc în plămâni și pot să provoace probleme de sănătate.

Reglementarea parametrilor calității aerului se face prin Legea 104 din 15 iunie 2011:

Particule în suspensie – PM10

Valori limită	50 ug/m3 – valoarea limită zilnică pentru protecția sănătății umane
	40 ug/m3 – valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane

Particule în suspensie – PM2,5

Valoare țintă	25 ug/m3 – valoarea-țintă anuală
---------------	----------------------------------

Valori limită	25 ug/m ³ – valoarea limită anuală care trebuia atinsă până la 1 ianuarie 2015 20 ug/m ³ – valoarea limită anuală care trebuia atinsă până la 1 ianuarie 2020
---------------	--

Pericolul – Mărimea particulei este principalul factor determinant al locului în care în tractul respirator particula se va depune atunci când este inhalată. Particulele mai mari sunt în general filtrate în nas și gât prin cili și mucus, dar particulele mai mici de aproximativ 10 micrometri se pot așeza în bronhii și plămâni și pot provoca probleme de sănătate.

Datorită dimensiunii lor mici, particulele de ordinul a 10 micrometri sau mai puțin (particule groiere, PM 10) pot pătrunde în cea mai profundă parte a plămânilor, cum ar fi bronhiiolele sau alveolele.

În mod similar, așa-numitele particule fine (PM 2,5), tind să pătrundă în regiunile de schimb de gaze ale plămânului (alveola), iar particulele foarte mici (particule ultrafine, PM 0,1) pot trece prin plămâni în sânge și pot astfel afecta alte organe.

Cele mai mici particule, mai puțin de 100 nanometri (nanoparticule), pot fi chiar mai dăunătoare sistemului cardiovascular. Nanoparticulele pot trece prin membranele celulare și migrează în alte organe, inclusiv creierul.

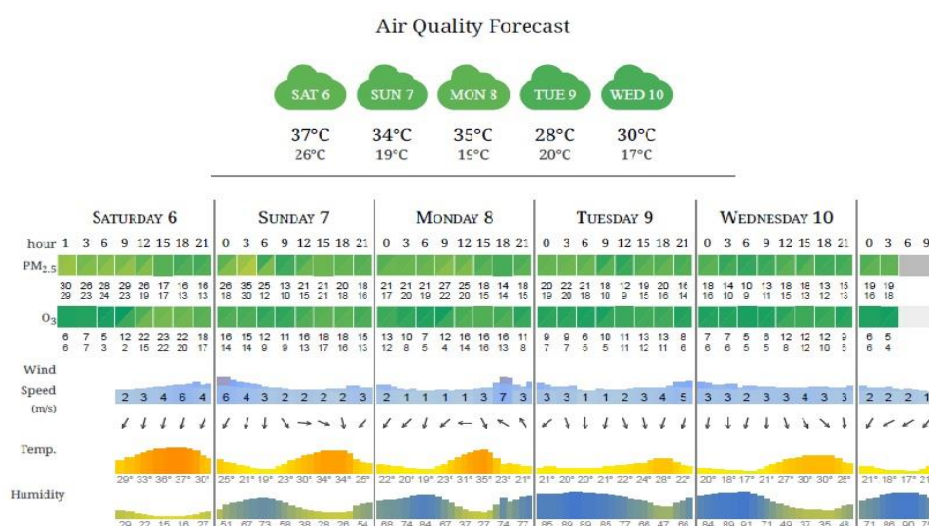

Fig. 21 Parametri vânt, viteza vântului, temperature umiditate, oraș Deta

Principalii poluanți generați de activitățile de gestionare a deșeurilor sunt: dioxidul de carbon, dioxidul de sulf, metanul, amoniacul și substanțe organice mirositoare rezultate în urma procesului de compostare sau tratare mecano-biologică, arderile necontrolate de deșeuri.

Activitățile de gestionare a deșeurilor precum colectarea, transportul, tratarea sau eliminarea pot avea efecte negative asupra mediului și pot produce efecte nedorite asupra populației (prin mirosurile neplăcute antrenate de vânt) și ecosistemelor din zonele învecinate.

Apă

Apa este un element indispensabil pentru viață și societate, fiind materie primă pentru activități productive, sursă de energie și cale de transport, factor determinant în menținerea echilibrului ecologic. Astfel, protecția, punerea în valoare și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă sunt acțiuni de interes general. Resursele naturale de apă ale teritoriului sunt formate din rezervele de apă de suprafață și din cele subterane tehnologiile de exploatare fiind diverse.

Cele mai frecvente probleme de sănătate legate de calitatea necorespunzătoare a apei potabile sunt îmbolnăvirile datorate consumului de apă din fântâni contaminate cu nitrați și nitriți, peste pragurile de concentrație admise, manifestările fiind mai frecvente în cazul copiilor.

Singura apă curgătoare care trece prin centrul orașului Deta este **Pârâul Birdanca** (afluent al Bârzavei)

Orașul Deta este membră a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Apă Canal Timiș, care s-a constituit în scopul reglementării, înființării, organizării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de

alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia.

Prin contractul de delegare a gestiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare încheiat în data de 19.01.2010, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă Canal Timiș delegă dreptul de a exploata, întreține, administra, investi și furniza servicii de alimentare cu apă și de canalizare în cadrul ariei de competență teritorială a Autorității Delegante către Operatorul Regional S.C. AQUATIM S.A.

Operator la nivelul orașului Deta, Aquatim SA operator regional al serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în județul Timiș, operator care prin activitatea desfășurată, urmărește îmbunătățirea permanentă a calității serviciilor și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin creșterea progresivă a ariei de acoperire a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare.

Calitatea apei potabile din Deta corespunde tuturor normelor și se execută prin intermediul laboratorului societății Aquatim de control al calității apei, care execută regulat controlul calității apei potabile și contra cost, la cererea clienților.

Alimentarea cu apă potabilă se realizează prin aducțiuni de la Jebel odată cu reabilitarea (prin înlocuire) conductelor de aducțiune de la Jebel și Deta, cu lungimea totală de cca. 10.708 m:

Proiectul „Extinderea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în județul Timiș”, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu, de către Aquatim SA cu o finanțare de 9,33 milioane lei (2,17 milioane de Euro), astfel s-a reabilitat stația de tratare a apei potabile, au fost înlocuiți 4 km de conducte de apă, s-a extins rețeaua de apă cu aproape 5 km de conducte noi.

De asemenea, s-a construit o stație de epurare avansată a apelor uzate și a fost extins sistemul de canalizare cu 6 km și s-a înlocuit 1 km din sistemul existent. Lucrările au inclus și construirea unei stații de pompare a apei potabile, testarea și reechiparea a trei foraje, înlocuirea aducțiunii de apă, pe un tronson de 11 km, construirea unui rezervor nou de 100 mc, de înmagazinare a apei potabile, a unei stații de pompare a apei potabile și înlocuirea conductelor de refulare la canalizare, pe un tronson de 0,34 km.

Fig.22 Stația de epurare ape uzate oraș Deta

Stație de epurare din Deta a fost proiectată pentru a deservi o populație echivalentă de 7.089 locuitori și este o stație mecanobiologică, care realizează epurarea avansată a apei uzate, cu eliminarea fosforului și azotului și tratarea nămolului rezultat. Efluentul stației, adică apa epurată redată circuitului natural, respectă cerințele relevante ale normativului NTPA-001, care transpune prevederile directivei europene din domeniu. Dimensionarea stației s-a făcut pentru un debit mediu de 1.140 m³/zi și unul maxim de 1.346 m³/zi.

Stația din Deta, este dotată cu sisteme S.C.A.D.A. (monitorizare, control și achiziții de date) de ultimă oră, pentru monitorizarea și conducerea automată a proceselor.

Sol

Solul este cel mai complex factor de mediu datorită compoziției chimice și fizice. Acesta reprezintă o resursă importantă în susținerea civilizației umane, contribuind major la creșterea vegetației, la reglarea curgerii apelor și reducerea poluării aerului, funcționând în același timp și ca reciclator al materiei organice moarte și a unor poluanți.

Investigarea și evaluarea poluării solului și subsolului reprezintă obligația și responsabilitatea operatorului economic sau deținătorului de teren care a desfășurat ori desfășoară activități poluatoare sau potențial poluatoare pentru mediul geologic.

Alți factori cu impact asupra mediului:

Poluarea fonică

Poluarea fonică este monitorizată în intersecții și pe arterele cu trafic intens, cu valori aflate în limitele prevăzute de standardele aplicabile în domeniu.

Schimbările climatice

Schimbările climatice de tipul scăderii precipitațiilor, creșterii temperaturilor, vânturi frecvente, incendii provocate de temperaturi înalte afectează habitatele și speciile dependente în diverse moduri. Schimbările climatice din ultimi ani au avut și pot avea în continuare un impact negativ asupra orașului Deta, acestea amplificând riscurile naturale induse de secetă, inundații și furtuni.

Energie și eficiență energetică, resurse naturale, mediul înconjurător

Actuala agendă politică este determinată de politica integrată și cuprinzătoare privind clima și energia, adoptată de către Consiliul European la 24 octombrie 2014, revizuită în decembrie 2018, al cărei obiectiv este de a realiza, până în 2030, următoarele:

- reducerea cu cel puțin 40 % a emisiilor de gaze cu efect de seră față de nivelurile din 1990;
- creșterea cu 32 % a ponderii energiilor regenerabile în consumul de energie;
- îmbunătățirea cu 32,5% a eficienței energetice;
- interconectarea a cel puțin 15 % din sistemele de energie electrică ale UE.

În cadrul Țintelor naționale Europa 2030 asumate de România privind Energia și schimbările climatice, creșterea eficienței energetice este una din cele trei priorități naționale, alături de reducerea emisiilor de gaze efect de seră și creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile în consumul final brut de energie.

U.A.T. Deta a fost finalizat proiectul "Anvelopare blocuri în orașul Deta – bloc A, str. Ștefan cel mare, nr. 25-27 și blocurile A18, B17-C17 -zona Elena Ghenescu, orașul Deta, județul Timiș", -cod SMIS 121554 în cadrul Regio – Programul Operațional Regional (Regio – POR), Axa Prioritară 3 „Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon”, Prioritatea de investiții 3.2.

S-a realizat astfel creșterea eficienței energetice și reducerea emisiilor de CO₂ în clădirile rezidențiale din orașul Deta și îmbunătățirea izolației termice și hidroizolarea anvelopei clădirii pentru un număr de 53 de apartamente, împărțite în 3 blocuri, într-o perioadă de 24 luni cât și modernizarea sistemului de iluminat (fluorescent și incandescent) și de alimentare cu energie electrică din spațiile comune ale celor 3 blocuri, utilizând corpuri de iluminat eficiente energetic și energie regenerabilă.

În cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), pe cele două axe disponibile au fost depuse de către administrația locală proiecte în valoare totală 19.886.631 euro

Cea mai importantă se referă la renovarea integrală a Liceului tehnologic, unde valoarea investiției este de 2,32 milioane de euro.

Peste 600.000 de euro vor fi folosiți pentru reabilitarea clădirii primăriei, în timp ce peste două milioane de euro vor merge pentru reabilitarea energetică a 40 de blocuri din oraș, ceea ce ar însemna că toate imobilele de acest gen din Deta ar fi reabilitate energetic.

Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public, realizarea de stații de autobuz, de piste de biciclete sau asigurarea infrastructurii pentru transportul verde sunt alte investiții care se vor realiza în Deta în cadrul PNRR, până în anul 2026.

Resursele naturale care pot fi valorificate în scopul eficientizării energetice în orașul Deta sunt:

- ✓ **energia solară** (potențial maxim) - Pe teritoriul localității, pe o suprafață orizontală de 1m², este posibilă captarea unei cantități anuale de energie cuprinsă între 1150-1250 kwh/m² cu variații în funcție de anotimp; astfel, sistemele solare termice moderne pot fi integrate cu ușurință în instalațiile din cadrul construcțiilor iar panourile solare și componentele de sistem moderne pot utiliza sursa de energie solară într-o gamă variată de aplicații: prepararea apei calde de consum, încălzirea apei din piscină, încălzirea clădirilor, căldură, pentru procesele tehnologice etc;

- ✓ *biomasă* (potențial mediu) – care poate fi transformată în combustibil (alcool, gaz metan, etc.), putându-se folosi ca biomasă deșeuri de lemn, trestie de zahăr, deșeuri de cereale etc.
- ✓ energia eoliană (potențial mediu) – Deta se află în zona V de potențial energetic, cu o viteză a vântului de 3,5 m/s și potențial energetic redus, de 50 W/m²;
- ✓ energia geotermală (potențial maxim) – prin utilizarea pompelor de căldură ca alternativă la centralele termice pe hidrocarburi, având o eficiență cu 50-75% mai mare și cheltuieli de exploatare de 2-3 ori mai reduse.

Schimbări climatice

Diversitatea biologică se confruntă în prezent cu unul dintre cele mai complexe fenomene ale secolului 21: încălzirea globală. Schimbările climatice de tipul scăderii precipitațiilor, creșterii temperaturilor, vânturi frecvente, topirea zăpezii, incendii provocate de temperaturi înalte afectează habitatele de pădure și speciile dependente în diverse moduri, conflictele militare de amploare în apropierea României.

Evoluția ecosistemelor de mii de ani, consecință directă a echilibrului cvasistabil dintre diferitele specii componente și între acestea și factorii abiotici, poate fi puternic afectată de *impactul direct* al schimbărilor climatice asupra acestora. *Indirect* aceasta poate fi afectată prin relația dintre speciile care urmează să definească noii termeni de referință ai ecosistemului în formare, în particular legat de corespondența directă între specii și factorii abiotici (temperatură, umiditate, regim hidric, pH, concentrația O₂, concentrația altor gaze solvite, structura solului etc).

Impactul schimbărilor climatice asupra biodiversității unui teritoriu implică analiza impactului asupra tuturor ecosistemelor existente pe teritoriul respectiv și al relațiilor dintre acestea, iar acest impact se suprapune peste presiunile exercitate deja în ceea ce privește distrugerea habitatelor și poluarea factorilor de mediu.

Potențiale amenințări asupra biodiversității sunt: modificări de comportament ale speciilor, ca urmare a stresului indus asupra capacității acestora de adaptare; modificarea distribuției și compoziției habitatelor ca urmare a modificării componenței speciilor; creșterea numărului de specii exotice la nivelul habitatelor naturale actuale și creșterea potențialului ca acestea să devină invazive; modificarea distribuției ecosistemelor specifice zonelor umede, cu posibila restrângere până la dispariție a acestora; creșterea riscului de diminuare a biodiversității prin dispariția unor specii de floră și faună, datorită diminuării capacităților de adaptare și supraviețuire, precum și a posibilităților de transformare în specii mai rezistente noilor condiții climatice.

Pădurile joacă un rol important în regularizarea debitelor cursurilor de apă, în asigurarea calității apei și în protejarea unor surse de apă importante pentru comunitățile locale fără alte surse alternative de asigurare a apei.

În România, creșterea temperaturilor medii anuale cu peste 1-2°C, va avea ca primă consecință aridizarea zonelor sudice și de câmpie, dar mai ales a zonelor de dealuri, ce poate determina apariția de condiții nefavorabile pentru vegetația forestieră.

Ca oportunități se evidențiază: extinderea suprafețelor împădurite, precum și realizarea perdelelor de protecție, care vor contribui semnificativ la diminuarea proceselor de eroziune a solului, alunecări de teren, vor conduce la diminuarea debitelor torențiale, protecția culturilor agricole și a altor obiective sociale și economice și la îmbunătățirea mediului general de viață; adoptarea unor măsuri de apărare a integrității fondului forestier, prin interzicerea schimbării folosinței terenurilor acoperite cu păduri și cu alte forme de vegetație forestieră; dezvoltarea strategiilor și planurilor de dezvoltare și management durabil a fondului forestier va ține cont de concluziile și recomandările studiilor privind impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă potabilă, ecosistemelor și biodiversității.

4.2 Sistemul actual de gestionare a deșeurilor

Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor, inclusiv monitorizarea acestor operații și monitorizarea depozitelor de deșeuri după închiderea lor. Deșeurile reprezintă ultima etapă din ciclul de viață al unui produs (intervalul de timp între data de fabricație a produsului și data când acesta devine deșeu).

Serviciului de salubritate este organizat la nivelul Județului Timiș de către UAT-urile asociate la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș (ADID) printre care se află și Orașul Deta, serviciul înființat prin Hotărârea Consiliului Județean Timiș nr. 140/30.09.2013.

Asociația s-a constituit în scopul înființării, organizării, reglementării, exploatarei, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate, având la bază proiectul "Sistem integrat de management al deșeurilor în județul Timiș",

proiect co-finanțat de Fondul European de dezvoltare Regională (FEDR) prin Programul Operațional Sectorial de Mediu. Axa prioritară 2, beneficiar județul Timiș, Consiliul Județean Timiș.

Centrul de colectare Deta care deservește Zona 3 de colectare din cele 4 zone ale județului

Centrul de colectare Deta este amplasat în Vestul Oraşului Deta, în extravilanul acestuia, pe partea dreaptă a Drumului Naţional DN 59 B, mergând dinspre Oraşul Deta către localitatea Banloc, din care se desprinde un drum care face legătura cu Centrul de colectare. Terenul aferent Centrului de colectare are suprafaţa de 0,56 ha şi se află pe domeniul public al Oraşului Deta cu o capacitate de 11.489 tone pe an.

Operatorul Centrului de colectare zona 3 Deta, care a preluat concesiunea serviciilor de la Consiliul Județean Timiș, din cadrul proiectului “Sistem integrat al deșeurilor din județul Timiș” este SC Polaris M Holding SRL. Serviciul public de salubritate este efectuat de SC Pej Company SRL, cu sediul în Jebel. Gunoiul se colectează în tomberoane și se transportă cu o mașină specială pentru transport gunoi. Categoriile de deșeuri sunt colectate separat de pe teritoriul UAT-urilor membre ADID din județul Timiș și transportate la stația de transfer/centrele de colectare/ depozitul de deșeuri Ghizela/ stația de sortare/ tratare stabilite prin Master Plan și Studiul de Fezabilitate:

Zona 3 Deta cu centrul de colectare a deeurilor:

- Deșeurile reziduale, biodeșeurile și deșeurile reciclabile (hârtie, carton și lemn, plastic și metale) colectate din mediul urban și mediul rural din zona 3 de colectare, vor fi transportate la Centrul de colectare Deta.
- Deșeurile de sticlă vor fi transportate direct către operatorii reciclatori.
- Deșeurile verzi din grădini și parcuri vor fi gestionate și compostate local, prin grija Consiliilor locale.
- Deșeurile din piețe din mediul urban vor fi transportate prin intermediul centrului de colectare Deta la stația de tratare mecano-biologică din cadrul depozitului central Ghizela, iar cele din mediul rural vor fi gestionate și compostate local, prin grija Consiliilor Locale.
- Deșeurile stradale vor fi transportate la Depozitul central Ghizela.

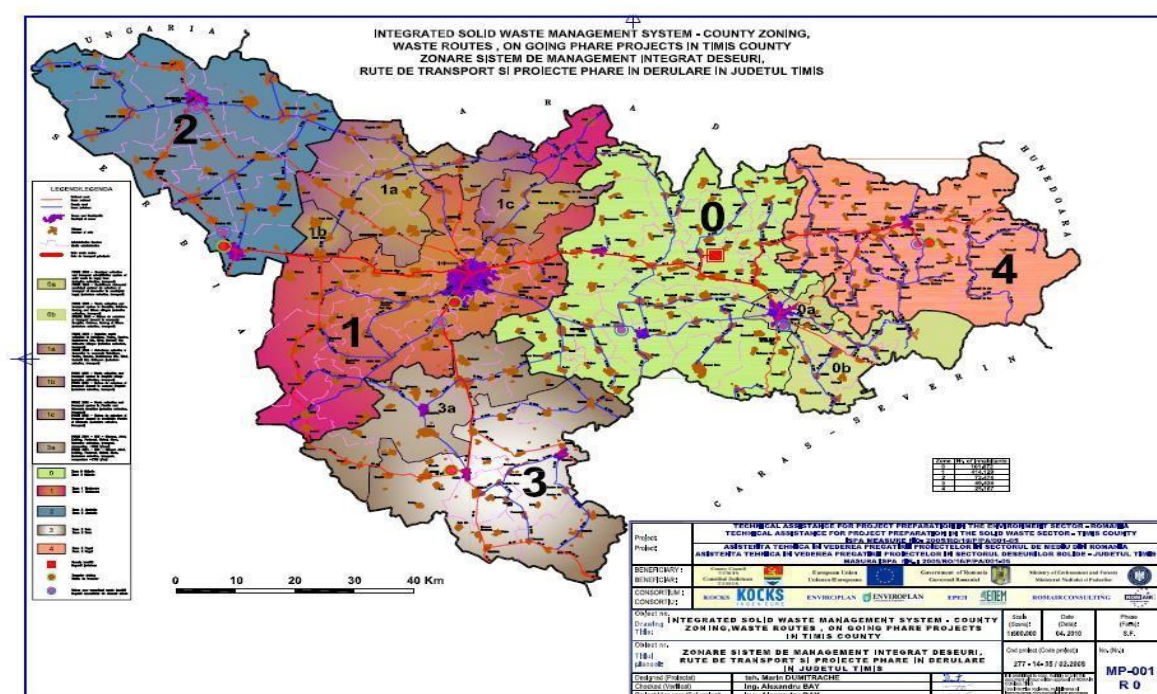

Fig. 23: Masterplan de gestionare a deșeurilor în județul Timiș cu cele 4 zone

CAPITOLUL V - CAPITAL UMAN, INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ, EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE

5.1 Forța de muncă, ocupare și șomaj

Se poate observa că în orașul Deta în anul 2022 conform informațiilor oferite de INS erau 7.577 persoane.

Populația localității fiind în scădere cu 140 de persoane față de anul 2010 ceea ce înseamnă un procent de 1,81% mai puțin. Ponderea populației de sex feminin era în 2022 de 52,55 %.

Tabel nr. 24: Evoluția populației din Deta după domiciliu, la 1 ianuarie, pe sexe, în perioada 2010- 2022

AN	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Total	7717	7725	7707	7654	7666	7653	7637	7635	7597	7613	7644	7596	7577
Masculin	3668	3663	3656	3625	3629	3644	3633	3643	3614	3616	3622	3604	3595
Femeinin	4049	4062	4051	4029	4037	4009	4004	3992	3983	3997	4022	3992	3982

Sursa: statistici.insse.ro

Forța de muncă și structura ocupării în orașul Deta

Tabel nr. 25: Evoluția populației din Deta pe grupe de vârstă la 1 ianuarie în perioada 2010-2022

Sursa: INS - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe, oraș Deta

Categorie vârstă	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0- 4 ani	343	330	336	314	330	319	309	312	315	313	309	294	270
5- 9 ani	407	414	379	364	342	348	335	342	315	328	320	315	324
10-14 ani	404	397	396	396	409	410	403	387	367	351	360	353	359
15-19 ani	532	488	465	441	406	388	381	366	375	388	391	405	395
20-24 ani	659	669	639	605	589	516	479	468	444	399	383	377	378
25-29 ani	541	555	561	579	628	682	665	629	596	592	527	484	465
30-34 ani	589	595	590	574	563	541	552	571	592	608	677	663	635
35-39 ani	672	645	623	613	613	588	592	592	567	555	530	550	573
40-44 ani	746	796	854	799	721	668	639	606	602	620	602	586	600
45-49 ani	479	481	472	559	636	729	782	830	778	715	674	642	614
50-54 ani	513	478	479	476	464	473	481	463	544	616	701	749	796
55-59 ani	469	487	489	488	508	499	470	474	468	454	464	454	443
60-64 ani	347	380	401	419	433	440	466	479	469	485	483	457	443
65-69 ani	276	256	248	263	285	312	346	368	394	407	413	426	438
70-74 ani	309	299	293	279	254	237	220	222	239	253	285	321	317
75-79 ani	201	215	230	226	229	249	237	227	220	205	186	178	181
80-84 ani	139	143	145	143	145	128	151	166	167	172	179	166	157
85 ani si peste	91	97	107	116	111	126	129	133	145	152	160	176	189
Total persoane	7717	7725	7707	7654	7666	7653	7637	7635	7597	7613	7644	7596	7577

În ceea ce privește numărul mediu de salariați la nivelul localității Deta, acesta a înregistrat o evoluție constantă în perioadfa 1995-2012, urmată apoi de o scădere semnificativă din în 2013, când s-a stabilizat în jurul mediei de 1.850 persoane, an în care numărul mediu de salariați a fost cu 33,28% mai mic față de nivelul înregistrat în anul 2010, explicabil prin criza economică de după anii 2008 , dar și de numărul tot mai mare de persoane care au ales să lucreze în străinătate pe salarii mai mari.

Tabel nr. 26: Numărul mediu al salariaților din Deta

Sursa: INS - Numărul mediu al salariaților oraș Deta

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

AN	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nr. mediu salariați	2718	2809	2872	1916	1808	1812	1820	1875	1859	1873	1833

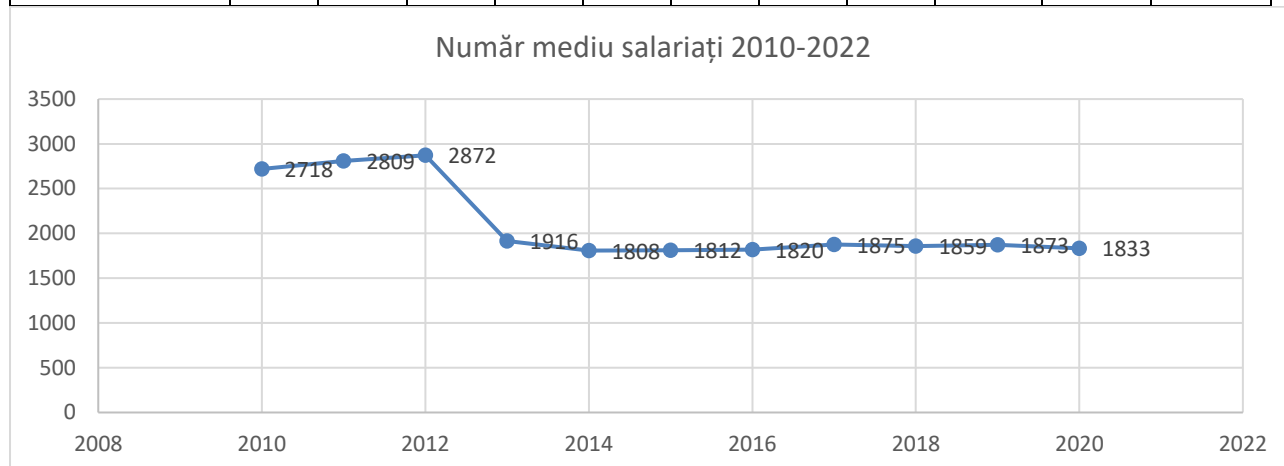

Fig . 24: Numărul mediu al salariaților oraș Deta, sursa INS

Numărul mediu al salariaților cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în perioada de referință.

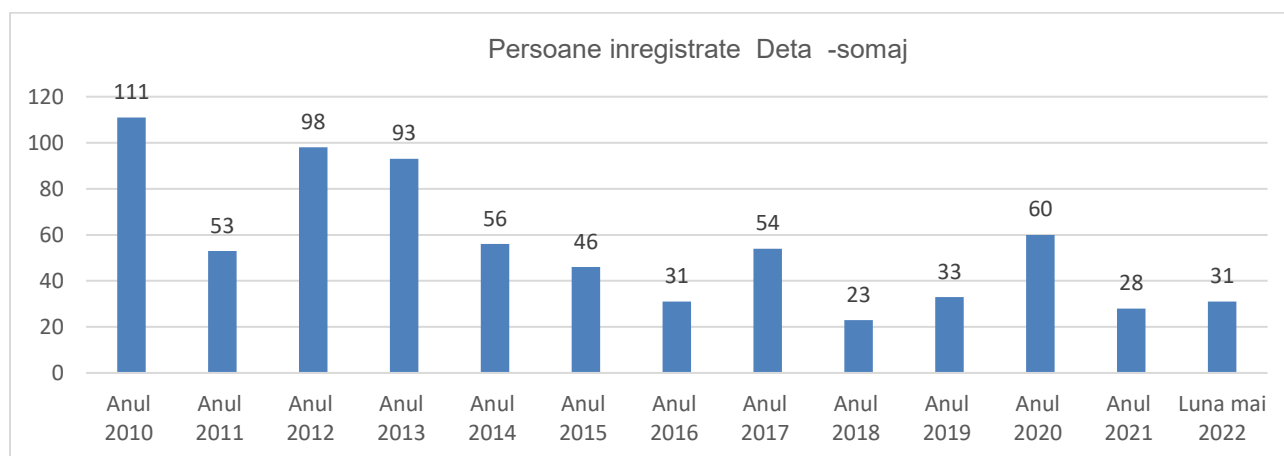

Fig . 25: Numărul șomerilor oraș Deta, sursa INS

Începând cu 1 martie 2002 a intrat în vigoare Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru somaj și stimularea ocupării forței de muncă. În sensul prevederilor noii legi, somer înregistrat este persoană care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- este în căutarea unui loc de munca de la vârsta de minimum 16 ani și până la îndeplinirea condițiilor de pensionare;
- starea de sănătate și capacitățile fizice și psihice o fac aptă pentru prestarea unei munci;
- nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate potrivit legii, venituri mai mici decât valoarea indicatorului social de referință al asigurărilor pentru somaj și stimulării ocupării forței de muncă, în vigoare;
- este disponibilă să înceapă lucrul în perioada imediat următoare dacă s-ar găsi un loc de muncă;
- este înregistrată la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Tabel nr. 28: Rata ocupării în oraș Deta, în perioada 2010-2020

Sursa: INS, Numărul mediu al salariaților în Deta

Perioada	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15-64 ani	5547	5574	5573	5553	5561	5524	5507	5478	5435	5432	5432
Nr. mediu salariați	2718	2809	2872	1916	1808	1812	1875	1859	1873	1833	2718
Rata de ocupare	49,00 %	50,39 %	51,53 %	34,45 %	32,73 %	32,90 %	34,05 %	33,94 %	34,46 %	33,74 %	50,04 %

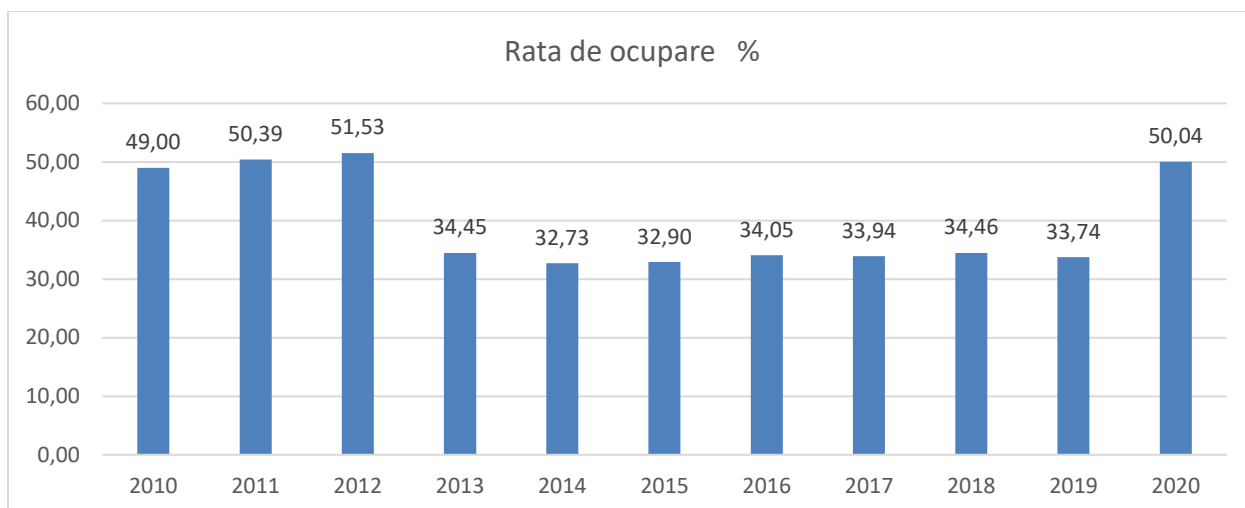

Fig. 26: Rata de ocupare a forței de muncă perioada 2010-2020

Sursa: Prelucrare date INS (POP307A, POP308A), interogare februarie 2020

Analizând comparativ populația oraș Deta pe grupe de vârstă și numărul mediu de salariați, se observă aceeași tendință, în pofida scăderii cu aprox. 11% a populației apte de muncă, cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani.

5.2. Educație și infrastructură educațională existentă

În oraș funcționează 2 unități de învățământ, respectiv Liceul Tehnologic “Sfantul Nicolae” cu un total de 59 de clase (primar, gimnazial, liceal și profesional) în care învață 924 elevi respective Grădinița cu program prelungit.

Elevii își desăvârșesc pregătirea și la Școala de Arte și Meserii cu calificări precum tâmplar universal, panel, placaj, furnire și confecționer piele și înlocuitori.

Liceul oferă următoarele specializari: matematică-informatică, filologie, comerț, contabilitate și prelucrarea lemnului.

Unitățile de învățământ dispun și de cabinete pentru limba română, informatică, desen, tehnologie, de 5 laboratoare pentru fizică, chimie, biologie, sală festivă, sală de sport, precum și un atelier în școală.

Tabel nr. 29 - Infrastructura de învățământ din orașul Deta în anul 2020

Sursa: Primăria Deta

Nr. crt.	Unitate de învățământ	Adresa	Personalitate juridică / Arondată	Accreditată / Autorizată	Învățământ public / privat
ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR					
1.	Creșa	Stefan cel Mare, nr.3	Arondat Grădinița cu Program Prolungit	Autorizată	public
2.	Grădinița PN	Stefan cel Mare, nr. 3	Arondat Grădinița cu Program Prolungit	Autorizată	public
3.	Grădinița PP	Stefan cel Mare, nr. 4	Arondat Grădinița cu Program Prolungit	Autorizată	public
ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ȘI GIMNAZIAL					
4	Scoala Generala Opătița	Sat Opătița	Arondat LT Sfantu Nicolae	Autorizată	public

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

5	Scoala Generala Deta	Victoriei, 50	Arondat LT Sfântu Nicolae	Autorizată	public
INVĂȚĂMÂNT LICEAL					
6	Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta	Str. Mihai Viteazu, nr. 12	Personalitate juridică	Autorizată	public
7	Grădinița cu Program Prelungit	Stefan cel Mare, nr. 4	Personalitate juridică	Autorizată	public

Liceul un corp profesoral calificat și competent format din 46 de cadre didactice titulare; spații de instruire: un laborator de informatică, un laborator de fizică, un laborator de chimie; o sală multifuncțională, o bibliotecă, un cabinet de consiliere psihopedagogică, un atelier de prelucrarea lemnului, un atelier de textile și pielărie.

Fig. 27: Liceul Tehnologic "Sfântu Nicolae" Deta

Plan de Școlarizare 2022-2023

Tabel nr. 30: Plan de Școlarizare 2022-2023

Sursa: <https://licdeta.wordpress.com/>

FILIERĂ/ PROFIL/ DOMENIU PREGĂTIRII DE BAZĂ/ SPECIALIZARE	Număr de clase	Număr total locuri	Nivel învățământ
Teoretică/Real/Matematică – informatică	1	26	liceal
Teoretică/Umanist/Filologie	1	26	liceal
Tehnologică/Servicii/Economic/Tehnician în activități economice	1	24	liceal
Fabricarea produselor din lemn/Tâmplar universal	1	24	profesional
Industrie textilă și pielărie/Confectioner articole din piele și înlocuitori	1	24	profesional

Liceul Tehnologic „Sfântu Nicolae” Deta, funcționează pe următoarele nivele de învățământ: primar, gimnazial, liceal și profesional. Activitatea de învățământ se realizează în 4 clădiri, proprietate a domeniului public a orașului Deta. Toate clădirile beneficiază de condiții bune pentru desfășurarea procesului instructiv educativ au autorizație de funcționare, încălzire pe gaz cu centrale proprii, acces la apă curentă și canalizare. Școala beneficiază de o modernă sală de sport și două terenuri acoperite cu bitum.

Liceul Tehnologic „Sfântu Nicolae” Deta are o bază materială alcătuită din 55 săli de cursuri, trei laboratoare informatică, un laborator chimie, două laboratoare fizică, două laboratoare de biologie, un cabinet de limba și literatura română, un cabinet de specialitate, două ateliere școală (un atelier confecții pielărie și înlocuitori bibliotecă) – peste 20.000 volume.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta care cuprinde: Liceul orașului Deta, Școala generală cu clasele I-VIII, Școala generală cu clasele I-IV Deta, Școala generală cu clasele I-IV Opățița.

Grădinița cu program prelungit Deta, cuprinde Grădinița PP Deta, Grădinița PN Deta si Grădinița PN Opățița.

Tabel nr. 31: Încadrarea personalului didactic în anul școlar 2021 – 2022, pentru învățământul preuniversitar, în orașul Deta

Sursa: Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta

Nr. Crt.	Specialitatea catedrei (postului)	Norme/posture didactice (număr)	Norme/posture didactice acoperite cu:	
			Titulari	Suplinitori
1.	Educatoare	14	13	1
2.	Învățători	11	10	1
3.	Profesori	41,14	35,93	5,21
4.	Discipline tehnice	8,5	5,19	3,31
Total		60,64	51,12	9,52

Aprobarea planurilor de școlarizare ale unităților de învățământ din orașul Deta s-a realizat conform actelor normative în vigoare. Astfel, în anul școlar 2021- 2022 au fost înscriși un număr total de 924 elevi.

Tabel nr. 32: Evoluția numărului de elevi, pe ani școlari:

Sursa: Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta

Tip instituție / Nr. înscriși	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Grădinițe	190	171	161	159
Școli generale	464	427	410	398
Liceu + Școală profesională	482	509	528	526
TOTAL	946	936	938	924

Tabel nr. 33 - Situația elevilor înscriși în anul școlar 2021 – 2022

Sursa: Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta

Unitatea de învățământ	Nr. înscriși	Clasa	Nr. promovați	Repetenți	Abandon școlar	Rata promovabilității
Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta	40	Pregătitoare	40	-	-	100
	10	Simultan Opățița	10	-	-	100
	36	I	36	-	-	100
	40	II	39	1	-	97,5
	35	III	34	1	-	94,14
	45	IV	45	-	-	100
	54	V	52	2	-	96,29
	58	VI	55	3	-	94,82
	40	VII	38	2	-	95
	40	VIII	39	1	-	97,5
Liceul Seral profesională	69	IX	69	-	-	100
	57	X	57	-	-	100
	60	XI	60	-	-	100
	69	XII	69	-	-	100
	26	XI	26	-	-	100
	28	XII	28	-	-	100
	21	XIII	21	-	-	100
	48	IX	44	4	-	91,66

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

	67	X	66	1	-	98,50
	77	XI	77	-	-	100

Rezultatele elevilor la examenele naționale

Tabel nr. 34 - Situația testărilor naționale

Sursa: Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta

An școlar	Nr.elevi înscriși	Nr.elevi prezenți	Nr. elevi care au promovat	Procent Promovabilitate *** raportat la nr de elevi prezenți
2019/2020	55	54	38	70,37
2020/2021	44	42	21	50
2021/2022	39	39	27	69,23

Tabel nr. 35 - Situația Examenului de Bacalaureat

Sursa: Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta

An școlar	Nr.elevi înscriși	Nr.elevi prezenți	Nr. elevi care au promovat	Procent Promovabilitate
2019/2020	121	114	56	49,12
2020/2021	90	78	51	65,38
2021/2022	91	81	40	49,38

Burse acordate elevilor

Elevii de la cursurile de zi din învățământul de stat pot beneficia de burse de merit, de studiu și de ajutor social. Acordarea de burse de la bugetul de stat reprezintă o formă de sprijin material vizând atât protecția socială cât și stimularea elevilor care obțin rezultate foarte bune la învățătură și disciplină.

Bursele pe care le pot primi elevii pot fi de tipul:

- urse de ajutor social
- urse de merit
- urse de studiu
- urse de performanță

Tabel nr. 36 - Situația statistică privind acordarea burselor școlare

Sursa: Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta

Nr. Crt.	Denumire unitate de învățământ	Ani școlari	Burse de performanță	Burse de merit	Burse sociale și medicale
1.	Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta	2018-2019	-	40	83
		2019-2020	-	43	58
		2020-2021	-	267	53
2.	Liceul Tehnologic Sfântu Nicolae Deta	2021-2022	-	96	220
	TOTAL		-	446	406

*Situația statistică prezentată corespunde semestrului al doilea din fiecare an școlar solicitat

*În anul școlar 2021-2022, la bursa socială este inclusă și bursa rurală

* În anul școlar 2021-2022, bursele de studiu au fost în număr de 20.

5.3. Infrastructura socială

Potrivit prevederilor Legii nr. 448/2006 republicată, rolul autorității locale este de a monitoriza în condiții optime atribuțiile și obligațiile care le revin asistenților personali în vederea ameliorării situației persoanelor cu handicap

grav astfel încât să primească îngrijire specială la nivelul la care starea lor o cere. Îngrijirile ce li se acordă pot permite persoanelor bolnave să-și valorifice potențialul fizic, intelectual, spiritual, emoțional și social, în pofida handicapului de care suferă.

În prezent în cadrul Primăriei orașului Deta sunt angajați 30 persoane ca asistenți personali ai persoanelor cu handicap din care 24 persoane sunt asistenți personali pentru adulți iar 6 asistenți personali pentru minori.

La nivelul orașului Deta sunt înregistrate 65 persoane cu handicap gradul grav care au optat pentru primirea unei indemnizații lunare în locul angajării unui asistent personal. În ceea ce privește reprezentanții legali ai persoanelor cu handicap grav, aceștia sunt persoanele cu handicap grav. Handicapul acestor persoane este genetic, cele mai frecvente afecțiuni întâlnite sunt encefalopatia infantilă, oligofrenia, distrofie musculară, epilepsia, distrofie musculară progresivă, paralizie cervicală infantilă - tetrapareză spastică, glaucom. La adulții cu handicap gradul grav predomină hemiplegia, paraplegia, HIV, glaucom, întârziere mintală severă, Alzheimer.

De asemenea, pe baza O.U.G. nr. 27/27.08.2013, pentru modificarea și completarea O.U.G. nr.70/2011 și a H.G. nr. 778/09.10.2013, Primăria acordă ajutoare pentru încălzirea locuinței.

Protecția socială pentru anul 2021

Din 96 dosare privind acordarea venitului minim garantat, conform Legii 416/2001 cu modificările și completările ulterioare, în anul 2021 s-au preluat un număr de 2 dosar noi. Cu drept de plată la sfârșitul lunii decembrie 2021 au rămas un număr de 13 familii sau persoane singure.

Cei apti de muncă (3 persoane), au obligația să presteze un număr de zile lucrătoare echivalente cu suma de care au beneficiat.

În anul 2021, ajutorul social a fost achitat integral, inclusiv luna decembrie 2021. Sumele au fost achitate prin intermediul Agenției Județene pentru Prestații și Inspecție Socială Timiș.

Ajutor pentru încălzirea locuinței și suplimentul pentru energie:

Pentru încălzirea locuințelor cu gaz, pentru perioada noiembrie 2021- martie 2022, au beneficiat un număr de 37 de familii în sumă de 4700 lei/lună. Tot aceștia au beneficiat și de suplimentul pentru consumul gazului care se achită pe o perioadă de 12 luni -01 noiembrie 2021-01 noiembrie 2022 în sumă totală de 370 lei/lună.

Pentru încălzirea locuințelor cu lemne, cărbuni sau combustibili petrolieri, pentru familiile și persoanele singure, inclusiv cele beneficiare de ajutor social, pentru perioada noiembrie 2021- martie 2022, au beneficiat un număr de 37 de familii în sumă totală de 42.912 lei pentru toate 5 lunile. Tot aceștia au beneficiat și de suplimentul pentru consumul combustibilului solid care se achită pe o perioadă de 12 luni, 01 noiembrie 2021—01 noiembrie 2022 în sumă totală de 740 lei/lună, respective 20 lei/lună/familie.

Pentru încălzirea locuințelor cu energie electrică, pentru perioada noiembrie 2021- martie 2022, au beneficiat un număr de 2 familii în sumă de 300 lei/lună. Suplimentul pentru consumul energiei electrice s-a acordat unui număr de 54 de familii pe o perioadă de 12 luni 01 noiembrie 2021-01 noiembrie 2022 în sumă totală de 1.700 lei/lună.

Toate sumele privind ajutorul pentru încălzirea locuințelor și a suplimentului pentru sunt achitate de către Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Timiș.

Ajutoare de urgență. În anul 2021 nu s-au acordat ajutoare de urgență.

Alocații de stat pentru copii

Primăria Deta, prin compartimentul „Asistență socială și relații cu publicul”, a întocmit și a pus în plată în anul 2021 un număr de 41 de alocații de stat pentru copii între 0 - 18 ani . Sumele pentru aceste alocații sunt oferite de Agenției Județene pentru Prestații și Inspecție Socială Timiș

Alocații pentru susținerea familiei

Începând cu luna ianuarie 2021, Primăria Deta ,prin compartimentul de specialitate, a întocmit un număr de 5 dosare, din care 0 pentru familiile monoparentale și 5 pentru familiile complementare al căror venit este până la 530 lei pe membru de familie pentru a beneficia de acest tip de alocație. Sumele pentru aceste alocații sunt oferite de Agenției Județene pentru Prestații și Inspecție Socială Timiș. La sfârșitul anului 2021 beneficiază de această prestație un număr de 1 familie monoparentală și un număr de 10 familii complementare.

Tichete pentru grădiniță:

În cursul anului 2021 un număr de 4 familii, pentru 5 copii au depus dosare și beneficiază de tichete pentru grădiniță în valoare de 100 lei/lună.

Indemnizație pentru creșterea copilului până la 2 ani. S-au preluat un număr de 29 dosare privind acordarea acestei prestații în anul 2021 sau a Stimulentului de inserție.

Indemnizație cuvenită adultului cu handicap gradul grav cu asistent personal

La sfârșitul anului 2021 se află în evidențele noastre pentru monitorizare și plată un număr de 38 de dosare. S-au efectuat un număr de 87 anchete psihosociale solicitate de instituțiile abilitate (Judecătorii sau Notariate) privind încredințarea minorilor în procesul de divorț al părinților.

Cereri locuință

În anul 2021 s-au depus un număr de 21 cereri noi privind repartizarea de locuințe din fondul locative de stat. Pe listele de prioritate în vederea repartizării acestor locuințe se află un număr de 27 familii pentru locuințe cu 1 cameră, 46 familii pentru locuințe cu 2 camere și un număr de 2 familii pentru locuințe cu 3 camere.

Locuințe construite prin ANL

La sfârșitul anului 2021 avem un număr total de 624 cereri privind solicitările de locuințe ANL pentru tineri și un număr de 36 cereri pentru specialiștii din Administrație.

În cursul anului 2021 s-au acordat și monitorizat un număr de 32 tichete de masă pentru pensionari în vârstă de peste 75 ani și beneficiari ai pensiei minime, fiind monitorizați și îndrumați pentru utilizarea sumei de 180 lei/lună.

La începutul anului 2021 s-au distribuit măști chirurgicale pentru protecția persoanelor beneficiare de Venitul Minim Garantat, Alocație pentru Susținerea Familiei și persoane încadrate în gradele de handicap GRAV și ACCENTUAT.

Program POAD

Tot în cursul anului 2021, în două serii au fost distribuite prin Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate, un număr de 64 pachete cuprinzând produse de igienă și produse alimentare pentru beneficiarii Venitului Minim Garantat și Alocației pentru Susținerea Familiei.

Pe tot parcursul anului 2021 Compartimentul de Asistență socială și relații cu publicul din cadrul Primăriei Deta a monitorizat, îndrumat și ajutat persoanele aflate în carantină sau izolare, în special persoanele singure, vârstnice și fără alt sprijin. S-au eliberat circa 2000 certificate de vaccinare pentru toate persoanele vaccinate și domiciliat în orașul Deta.

Copii aflați în plasament

În cadrul compartimentului „Asistența socială și relații cu publicul” se află un număr de 24 dosare privind plasamentul unor copii ai căror părinți i-au abandonat, la o rudă apropiată, în cele mai multe cazuri la bunici. Aceste dosare se reevaluează, efectuându-se câte o anchetă socială de două ori pe an.

Pe raza localității Deta există un număr de 53 copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate. Dintre aceștia, un număr de 2 copii sunt cu ambii părinți plecați la muncă în străinătate, cu unic susținător 8 copii și cu un părinte plecat la muncă în străinătate sunt 43 copii. Acestora li s-a întocmit un dosar de evaluare și sunt monitorizați și consiliați continuu de angajații compartimentului de specialitate.

Compartimentul „Asistența socială și relații cu publicul” a efectuat în anul 2021 un număr de 16 anchete sociale, factori de mediu și monitorizare, raportare și contractare pentru copii care au fost evaluate sau reevaluați de

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş, 2022-2030

Comisia de expertiză medicală în vederea încadrării într-un grad de handicap. S-au întocmit aceleaşi demersuri în cursul anului 2021 şi pentru un număr de 6 copii pentru obţinerea Certificatului de orientare şcolară.

În anul 2021 au fost primite şi soluţionate un număr de 12 cereri privind liberul acces la informaţiile de interes public, conform Legii nr.544 din 2001.

Tabel nr. 37: Bugetul oraşului DETA pentru asistenţă socială în perioada 2010 – 2021

Sursa: Primăria DETA

ANUL	BUGETUL (lei)
2010	430.000
2011	447.970
2012	515.400
2013	504.340
2014	544.680
2020	1.767.794,12
2021	1.944.386,67

5.4. Sănătate (infrastructură, resurse umane)

Infrastructura pentru sănătate ocupă un loc important în dezvoltarea socio-economică nu numai pentru oraşul Deta, ci şi a microregiunii situată în judeţul Timiş, mai ales prin dotările din ultimii 12 ani de zile.

Spitalul Orăşenesc Deta se clasifică în categoria spitalelor orăşeneşti, iar după patologia pe care o tratează în spital de îngrijiri pentru acuti şi cronici, având o structură unipavilionară şi o infrastructură corespunzătoare pentru desfăşurarea în condiţii normale a activităţii medicale. Această clasă include unităţi care deserveşte unitatea administrativ-teritorială şi care se limitează la afecţiuni cu grad mic de complexitate.

Este un spital de categoria a IV a, compartimentul ATI de categoria a III-a şi maternitatea neclasificabilă (care nu întruneşte condiţiile Ordinului nr. 910/2002 de clasificare la nive 0).

Tabel nr. 38: Furnizori de servicii de sănătate

Sursa: DSP DETA

Nr. Crt.	Furnizori de servicii de sănătate	Unitate de stat/Privată
1.	Spital Orăşenesc	Stat
2.	Dispensare	Privat
3.	Clinică de specialitate	Privat
4.	Policlinaică	Privat

Tabel nr.39: Indicatori servicii de sănătate

Sursa: DSP DETA

Indicatori	Spitale		Cabinete Medicale Stomatologice Individuale		Cabinete Medici de Familie		Farmacii	
	De stat	Particulare	De stat	Particulare	De stat	Particulare	De stat	Particulare
Numărul unităţilor	1	0	0	5	0	4	0	3
Numărul de paturi	72	0	0	0	0	0	0	0
Numărul de medici specialişti	14	0	0	5	0	4	0	3
Numărul de asistente	28	0	0	2	0	4	0	3

Tabel nr.40: Numărul de medici

Sursa: DSP DETA

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Nr. Crt.	Indicatori 2021	2014	2013	2012	2011	2010	2021
1	Număr medici de familie	4	4	4	4	4	4
2	Număr medici specialiști	14	13	13	12	12	14

Spitalul Orășenesc Deta este un spital general de grad IV cu 72 paturi, subordonat Unității Administrativ-Teritoriale Deta - Primăria și Consiliul Local Deta Local în conformitate cu OUG 48/2010, fiind unul dintre cele mai dotate și organizate spitale care funcționează în județul Timiș.

Este și singurul spital general din zona de sud vest a județului, distanța până la cel mai apropiat spital fiind de cca 50 km, deservind un areal de cca. 60.000 locuitori, adresându-se orașelor Deta, Gătaia, Ciacova, dar și comunelor și satelor din areal.

Spitalul este situat la granița de vest a României, în vecinătate cu Serbia, asigurând astfel și asistență medicală de urgență din regiunea transfrontalieră.

Spitalul Orășenesc Deta a beneficiat începând cu anul 2009 de un amplu proces de modernizare, reabilitare și dezvoltare în urma căruia a rezultat o infrastructură modernă, adecvată desfășurării în condiții de calitate și securitate a actului medical.

Tabel nr. 41: Spitalul orășenesc Deta are următoarea structură aprobată:

Secția medicală	Număr de paturi
Chirurgie generală	7
ATI	3
Interne	21
Obstetrică ginecologie + Nou născuți	10+2
Pediatrie	10
Cronici	10
Insoțitori	9
TOTAL	72

De asemenea, din anul 2013 a fost dat în folosință ambulatoriul de specialitate cu 4 cabinete - interne, obstetrică ginecologie, chirurgie, pediatrie.

Misiunea și viziunea Spitalul Orășenesc Deta este de a își maximiza beneficiile pentru pacient cu minimalizarea riscurilor, optimizarea resurselor în vederea obținerii celor mai bune rezultate cu costurile cele mai mici, în condiții de siguranță deplină pentru pacient prin aplicarea unui management de conformitate, cu respectarea vieții private, reducerea evenimentelor adverse în cadrul unui ecosistem medic-pacient-comunitate reprezintă dezideratul major al unui act medical modern, flexibil, responsabil și integrativ.

Toate compartimentele au saloane, vestiare pentru personal, camere funcționale, săli de tratamente, cabinete medici și asistente, izolatoare, oficii pentru distribuirea mesei, grupuri sanitare și băi, având un efectiv de 10 medici și 31 cadre medii. Este acreditat ANMCS din anul 2015.

Spitalul Orășenesc Deta este un spital modern, cu saloane având între 1 și 4 paturi, dintre care unele sunt rezerve cu grup sanitar propriu. Spitalul este dotat cu microstație de oxigen.

Sunt respectate circuitele fizice și funcționale prevăzute de legislația în vigoare.

Pe timpul pandemiei COVID 19 spitalul a fost dotat cu containere pentru bolnavi covid, deservind ca și centru de vaccinare.

Pe lângă compartimentele enumerate, în structura spitalului mai sunt incluse:

- Ambulatoriu de specialitate (cabinet medicină internă, cabinet chirurgie, cabinet obstetrică-ginecologie, cabinet pediatrie)
- Camera de gardă, care asigură urgențele medico-chirurgicale;

- Bloc operator cu două săli de operație;
- Punct de sterilizare;
- Punct de transfuzii;
- Farmacie cu circuit închis;
- Laborator radiologie și imagistică medicală;
- Laborator de analize medicale;
- Compartiment de prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale (CPLIAAM);
- Compartiment de evaluare și statistică medicală;
- Cabinet TBC;
- Cabinet Planificare Familială;
- Bloc alimentar, prosectura, ploscărie, magazie, arhivă;
- Compartiment administrativ;

Camera de gardă a fost dotată prin Banca Mondială și Ministerul Sănătății în anul 2010, având 3 posturi fixe de asistentă de urgență, dintre care unul de resuscitare majoră dotat cu monitor, defibrilator, sistem de aspirație și oxigenoterapie de la rețeaua centrală. Camera de gardă mai are în dotare injectomate, electrocardiograf, ecograf, otoscop, laringoscop, oftalmoscop.

De asemenea, la camera de gardă există posibilitatea efectuării în regim de urgență a unor teste rapide -ASTRUP. urină, troponină cantitativ și calitativ, glicemie, CKMB, și teste biochimice (TGO, TGP, creatinină, uree, lipază, bilirubină și D-dimeri).

Există de asemenea o trusă portabilă pentru urgență majoră dotată conform standardelor în vigoare.

Compartimentul interne are electrocardiograf, defibrilator, holter TA, monitor funcții vitale, injectomate, tensiometre, pulsoximetre, termometre, nebulizatoare.

Compartimentul ginecologie are în dotare ecograf, colposcop, cardiotopograf, un incubator performant, baby car, unit de resuscitare neonatală, lampă fototerapie, pulsoximetru neonatal.

Compartimentul pediatrie are EKG, aparat aerosoli, defibrilator, pulsoximetru, otoscop.

Compartimentul chirurgie și blocul operator au aparat de anestezie generală, turn de chirurgie laparoscopică, electrocauter, aspirație fixă și mobilă, monitoare, defibrilator.

Laboratorul de analize medicale are în dotare analizor de biochimie Cobas, coagulometru, analizor hematologie SYSMEX cu 21 de parametri, cititor de stripuri urinare, analizor imunologie Minividas.

Serviciul de radiologie este dotat cu aparat rontgen digital cu posibilitate de stocare și redare a datelor.

Spitalul Orășenesc Deta are propria microstație de oxigen. Punctul de sterilizare este dotat cu stație de sterilizare modernă GETINGE GROUP.

Există sisteme informatice care interconectează în timp real toate structurile spitalului (secții clinice, laborator, farmacie, birou de internari).

Spitalul Orășenesc Deta, a obținut recent în calitate de beneficiar, în anul 2021 o dotare a Camerei de gardă și compartiment ATI Spital Deta prin proiectul "Dotare Camera de gardă și compartiment ATI Spital Deta", cod proiect SMIS 140854, finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, urmărind Creșterea capacității de gestionare a crizei sanitare COVID-19 prin asigurarea răspunsului în timp util și eficient al sistemului medical al Spitalului Orășenesc Deta la criza COVID-19 și consolidarea capacității adecvate de îngrijire și tratament a cazurilor de infecție cu virusul SAR - CoV – 2 prin dotarea cu echipamente/dispozitive/aparatură medicală necesare pentru tratamentul pacienților. Valoarea totală a proiectului: 2.791.990,45 lei.

Fig. 28: Spitalul orășenesc Deta

Servicii oferite:

- Consultatii la camera de gardă - spitalul ofera servicii medicale la camera de gardă, atat pentru persoane asigurate, cât și neasigurate, 24 ore din 24, prin 2 linii de gardă - una în specialități medicale și una în specialități chirurgicale.
- Internare continuă în compartimentele clinice - Interne. Chirurgie, Pediatrie, Ginecologie, Neonatologie, ATI, Cronici.
- Servicii medicale chirurgicale - intervenții chirurgicale clasice și minim invazive - chirurgie laparoscopica - în sfera digestivă, ginecologică,reno-urinară, osteo-articulară și vasculară.
- Asistența de specialitate la naștere naturală și prin cezariană.
- Consultații de specialitate în cadrul ambulatoriului integrat în specialitățile -interne, pediatrie, ginecologie, chirurgie, planning familial.
- Consultații pneumoftiziologie
- Investigații de laborator atat pentru pacienții internați cât și pentru urgențe - investigații hematologie, biochimie, microbiologie, coagulometrie, biochimia urinii, parazitologie, imunologie.
- Investigații imagistice - echografie generală, echografie obstetricală, vaginală, radiografii digitale, irigografii, bariu-pasaj, urografii.
- Explorări funcționale - EKG de repaus, spirometrie, Holter TA, cardiotopografie.

Tabel nr.42 Adresabilitatea pacienților în anul 2021 a fost de 998 bolnavi, repartizați astfel:

Secția medicală	Numar pacienti externati an 2020	Numar pacienti externati an 2021
Pediatrie	137	205
Interne	543	241
Chirurgie	178	201
Obstetrică ginecologie	193	195
Nou născuți	18	37
Cronici	105	119
Total	1174	998

- Numărul scăzut al pacienților spitalizați se datorează pandemiei cu COVID 19.
- La cei 998 de pacienți spitalizați se adaugă 11.387 pacienți prezentați în camera de gardă –urgențe.
- La nivel de oraș funcționează 4 cabinete ale medicilor de familie ce deservește populația orașului Deta înscrisă pe listele acestor medici. La fiecare din aceste cabinete, pe lângă medici, își desfășoară activitatea și câte o asistentă medicală.
- De asemenea în oraș mai funcționează cabinete de specialitate private: stomatologie - 3; chirurgie - 1; dermato-venerologie – 1; ORL – 1; Diabet-1,Cardiologie-1, Neurologie-1,Laboratoare de analize medicale - 2, un centru medical specializat în domeniul recuperării medicale; .
- În oraș funcționează 3 farmacii private pentru deservirea populației din teritoriu, 2 au contract cu CJAS Timiș pentru eliberarea de medicamente în regim compensat și gratuit și 2 farmacii veterinare, 5 medici stomatologi.
- În structura asistenței medicale pentru preșcolari menționăm că la creșa și grădinița orașului funcționează 2 asistente medicale.

În localitate mai funcționează în regim de permanență și Serviciul de Ambulanță – stația Deta, având în organigramă 4 medici, 10 asistenți și 16 șoferi, care de asemenea deservește întreaga zonă a orașului Deta cu al comunelor și satelor din areal.

Un rol deosebit de important îl are stația de pompieri Deta din componența ISU Timiș.

Fig. 29: Subunitatea de pompieri Deta

Stația de pompieri Deta deservește un număr de 42 localități, dintre care 3 orașe, Deta, Gătaia și Ciacova, 9 comune și 30 sate aparținătoare. Raionul subunității este străbătut de drumul European 70, linia de cale ferată Timișoara-Belgrad, două râuri Timiș și Bârzava și mai multe pârauri dintre care cel mai semnificativ este Moravița.

Subunitatea de pompieri militari s-a constituit în localitatea Deta în anul 1996, ca și Gardă de intervenție, aflată în subordinea Stației de pompieri Buziaș, având sediul pe strada Victoriei, la nr. 18, în locul fostei bănci agricole.

Garda era încadrată cu subofițeri Șefi Gardă Intervenție Stingere și militari - servanți. Dispune de o autospecială de lucru cu apă și spumă tip APCA-AT. Între anii 2000 - 2004 în subunitate s-au mai adus 2 autospeciale de stingere cu apă și spumă.

La 1 decembrie 2004, subunitatea s-a transformat în Stație de pompieri, subordonată direct Inspectoratului pentru Situații de Urgență "Banat" al jud. Timiș, cu un ofițer comandant de stație și 3 echipaje de intervenție.

În urma inundațiilor din anul 2005, stația a fost înzestrată cu 2 bărci pneumatice cu motor, motopompe și alte echipamente specifice.

Începând cu anul 2006, s-a trecut la înlocuirea militarilor în termen cu personal încadrat din sursă externă cu statut de subofițer, împărțiți pe patru ture de serviciu. Din data de 10 februarie 2015 s-a redus numărul turelor de serviciu la trei.

Din luna septembrie 2008, la stația de pompieri Deta s-a înființat serviciul SMURD, cu o ambulanță tip B2, încadrată cu paramedici din rândul personalului propriu.

În anul 2014, în subunitate s-a adus o autospecială modernă tip IVECO Magirus, cu module de stingere, descarcerare și prim ajutor medical. De asemenea în subunitate s-a adus o autospecială IVECO Magirus, cu o motopompă, care a fost dotată cu echipamente specifice intervenției la inundații și fenomene meteo periculoase. Subunitatea a mai fost dotată cu un autoturism de serviciu, un peridoc, o barcă pneumatică Bp4 și un sistem de iluminat tip balon.

5.5. Cultură și culte

Mediul cultural al orașului Deta a fost marcat de-a lungul timpului de elementele specifice fiecărui segment etnic al populației, Banatul îmbinând particularități ale fiecăruia într-o cultură multietnică, aici trăind în bună comuniune de secole români, cetățeni români de etnie maghiară, cetățeni români de etnie rromă, sârbă, germană, bulgară și altele.

Apropierea dintre comunitățile etnice din Timiș a avut ca și consecințe principale deschiderea către nou și dobândirea abilității de a comunica în mai multe limbi. Conviețuirea minorităților cu majoritatea românească a

influențat benefic viziunea celorlalte etnii conlocuitoare, oferind în acest fel modele culturale noi și un comportament de toleranță inter-individuală, dincolo de politica oficială promovată de stăpânirile vremelnice.

În Deta, localitate, în care în a doua jumătate a secolului al XIX-lea ritmul dezvoltării economice se accelerase, activitatea culturală sub diferite forme a fost o preocupare însemnată a comunității. Astfel s-au înființat societăți literare, reuniuni de cântări, a fost adusă o tipografie, care scotea un ziar local, precum și alte manifestări culturale.

Istoria culturală a fost bogată în evenimente în Deta, astfel amintim: "Casina civilă" din Deta este prima reuniune socială care s-a înființat la 18 Ianuarie 1873. Pe atunci avea 100 de membri. Numărul membrilor în 1925 era: 162 membri ordinari, 1 extraordinar, 3 onorari. Primul președinte al societății a fost Emeric Timar, care a avut aceasta funcție până la moartea sa în 1888. De la 1889-1922 a fost Emil Braumüller, 1923-24 Alexander Jäger și de la 1925 Alfred Uhrmann.

"Societatea civilă de lectură Deta". În interesul dezvoltării vieții sociale și progresului cultural mai mulți cetățeni au găsit de cuviință înființarea unei societăți, a cărei scop să fie ridicarea vieții sociale prin reviste, întruniri, conferințe, bibliotecă, aranjări de petreceri și să sprijine tot ce este frumos, bun și folositor.

"Ziarul Dettaer Zeitung" din 1907. Ideea a fost îmbrățișată de Jakob Buchler, care acționând harnic a reușit să constituie "Societatea civilă de lectură Deta". Ședința de înființare s-a ținut la 17 Februarie 1884 în care s-a ales ca președinte Jakob Buchler și tot atunci a fost ales și Comitetul executiv.

Fig 30 Ziarul Dettaer Zeitung din 1907

"Tipografia" a fost înființată în anul 1875 de Wilhelm Wettel din Verșeț. Ea este pentru Deta o întreprindere culturală de o mare valoare. Conducerea o avea Robert Chudy, care redacta și un ziar, dar din cauza lipsei de numerar, a apărut numai cațiva ani.

"Reuniunea germană de cântări". Cea mai tânără societate este această reuniune, înainte era o reuniune de cântări și locuitorii se ocupau cu muzica, dar războiul mondial a anulat această activitate. După război și după unirea cu România locuitorii Detai au găsit de cuviință să inițieze o societate corală. Doi oameni ai societății civile de lectură, Ludovic Kugler și Ladislau Tringl, realizează această idee. În decembrie 1922 se înființează corul bărbătesc al societății civile de lectură.

Instituții culturale

Orașul dispune de un Centru Cultural și un Cămin cultural al satului Opătița, unități în care se organizează diferite activități culturale, precum și de o bibliotecă orașenească.

În parcul orașului funcționează o Sala Multifuncțională a orașului și o scenă în aer liber pentru manifestări culturale. În curând se va finaliza construcția noii clădiri a Casei de Cultură a orașului Deta situată în parcul multisecular al localității.

Deasemenea, în oraș există un punct muzeistic în care se află exponate care atestă continuitatea și dezvoltarea vieții pe aceste meleaguri.

Viața spirituală a orașului se desfășoară în biserica ortodoxă-romană, realizată cu fonduri de la bugetul de stat și din donații, biserica sfințită în data de 25 octombrie 2009, biserica ortodox-sârbească și în biserica romano-catolică, biserică care în anul 2000 a aniversat 100 de ani de la construcție, prilej cu care a fost reparată și renovată cu sume provenite din donații din străinătate. Din punct de vedere spiritual, sunt întâlnite variate confesiuni: ortodoxă, romano-catolică, greco-catolică, baptiști, penticostali și Martorii lui Iehova.

Activități culturale

Activitatea culturală se desfășoară de către Casa de cultură orășenească Deta, după un plan de activități anual elaborat de Primăria Deta și aprobat de Consiliul Local Deta, numit "Agenda principalelor manifestări artistice și sportive" cu finanțare pentru fiecare eveniment.

Pentru derularea activităților culturale, conducerea Casei de cultură a căutat să atingă următoarele obiective principale:

- Aniversarea marilor evenimente istorice;
- Valorificarea tradițiilor și obiceiurilor din spațiul bănățean;
- Promovarea culturii bănățene;
- Promovarea culturii minorităților etnice;
- Promovarea manifestărilor culturale și sportive ajunse la mai multe ediții.

Structural, Casa de cultură orășenească Deta are: formație de dansuri populare românești (3 formații de copii, adulți, seniori) împreună cu Ansamblul "Veselia", formație de dansuri populare maghiare "Margaretta", formație de dansuri populare sârbești "Sveti Nikola", formație de dansuri populare bulgărești „Vincze”, un cor de seniori, ansamblul Edelweiss.

Principalele activități:

1. Aniversarea marilor evenimente istorice:
 - ✓ 24 Ianuarie: simpozion, mese rotunde, spectacol specific
 - ✓ 9 Mai: simpozion, depunerii de coroane la Monumentul eroilor, spectacol folkloric
 - ✓ Ziua Eroilor - Ispasul - evocarea evenimentului și depuneri de coroane la Monumentul eroilor din Deta și Opătița
 - ✓ 1 Decembrie - Ziua Națională a României, expoziție de desene, depunerii de coroane, spectacole.
2. Activități culturale și sportive ajunse la mai multe ediții:
 - ✓ "Cupa Măgineanțu"- competiție de minifotbal în sala de sport în memoria celui care a fost prof. Mihai Măgineanțu – februarie
 - ✓ "Maracana" campionat de minifotbal cu echipe organizate pe străzi a cărei primă ediție a avut loc în 1970 la inițiativa Dr. Mihai Vermeșan
 - ✓ "Zilele culturale ale orașului Deta"
 - ✓ "Ceaunul și grătarul" concurs gastronomic internațional
 - ✓ "Sărbătoarea Pomului de Crăciun"
 - ✓ "Ziua curățeniei"
 - ✓ "Zilele sportului pentru toți"

MONITORUL

PRIMĂRIEI ORAȘULUI DETA

Anul XIV • Nr. 164 • Iunie 2022 • Apare lunar • GRATUIT • www.deta.ro

Voluntar din Deta, exemplu pentru noi toți

Răzvan Răvan, așa cum este cunoscut rîndu utilizatorilor Facebook, este un entuziast al orașului Deta care a arat atenția rîndu posibilitățile sale de pe rețeaua socială în ur perconvenit curățenia și ecologizarea orașului nostru. De unul singur Răzvan începu să strîngă deșeurile abundente rînd oraș și în multe case a beneficiat de sprijinul altor locuitori. Iată cîeva între poartele sale din ultimile luni în care începu să strîngă deșeurile abundente rînd oraș și în multe case a beneficiat de sprijinul altor locuitori.

Curățenia de pe străzi nebuie să ne surprindă nouă, umanității care dăruie planeta prin acțiunile pe care le desfășurăm zilnic fără să ne dăm seama cît rîndu producem. Nici nu ne uim un „Ecologie” perfect și nici nu nebuie să fie. Din moment ce alina nu le puă absoar DELCOC de planetă, de ce nebuie să nu oboșim prin toate aceste acțiuni? Răspunsul este: un singur, TOȚI nebuie să participăm la salvarea Planetei deoarece numai una singură avem. Așa am fi plăcut surprins și mulțumim le puă. Am fost agitat pentru cînd pe care îl depun, am fost chiar ajutat de cînd Arg Titus. Iar pentru asta chiar îi mulțumesc megus de multe pentru timpul și ajutorul acordat!

Am revenit la un caz pentru gani amul amplasat la intrare în par. Fînd o zonă densă de aglomerație, ganiul la cîndu lui a fost densul de mule, după doar 4 ZILE acest caz a devenit un mic focar de infecție pentru noi dar și pentru mediu. Din păcate tot aceste ganiuri va sfîși la gura de gani. Chiar dacă aproximativ 60% din acestă paza fi cu ușurință micșor iar 20% fiind murele: repuneri asta însemnînd că gura fi corectă.

După cîeva săptămîni de puă, am revenit prin acțiunile de ecologizare a semilor din Orașul Deta. Am fost plăcut surprins prin faptul că UNII oameni nu-au înțeles mesajul că local ganiului este la Coș nu pe Jos, ganiul multe coșuri mule mai pline ca în alte diți. În imaginile de mai jos puăți observa cît gani am adunat doar de pe 4 Străzi (Str. Tîgului Mare, Str. Anam Iancu, Str. Iulianu, Str. I. Mai respectiv, Str. Mihai Eminescu).

Se pare că puăți cu cîte puăți putem face împreună ceva! (8)

După o altă acțiune de ecologizare pe Strada Revoluției și puă de vecinătăți, respectiv cea de alimentare, am adunat împreună cu Ramona Stăcker 7 saci doar de pe o singură stradă. Îi mulțumesc din suflet pentru timpul acordat! (9)

Din păcate asta se întîmplă săptămînal, în fiecare Duminică. Aproximativ 5 METRE CUBI cu deșeurile de tip plastic (pot-uri, doze de alimente, murele de unică folosință cît și veseli de unică folosință) cît și deșeurile de tip fast-fashion (ambalaje din polipropilenă (PP), carton contaminat cu foarte multe bătăi de mure, sacuri din polipropilenă de bătăi de mure (HDPE) respectiv polimer, etc.).

Acesta din păcate sunt foarte greu de sortat, iar procesul de reciclare este îngreunat de diferitele contaminări solide cît și lichide.

Consiliul Local nu are nicio vină prin acțiunile de acțiune mure, angajați

final nevoi și adună după alți.

Mă bucur că am putut să le dau un mic ajutor celor de la @Primăria orașului Deta și sper că le-am fost de ajutor.

Din seria „Ganiul Nou” cel de Tîntre Zile. Fînd o dimensiune istorică, ro-am decis să fac cînd în zona Tîgului Mare. Nu cred că noi am fi reacționat pozitiv vîndu așa puăți, lucrînd la Salubritate. Tot acest ganiuri a fost sortat, pus LÂNGĂ puăți, acțiunile scuze pentru un minut de ne taie respirația.

Bag cu administrarea scînd de bloc și în similitudine, descură așa ceva nu este posibil!

Local ganiului este în caz, nu pe Jos. Iar murele care au aruncat și vor arunca ganiul lîngă puăți să puăți cît nu puăți se în evidență prin acest caz.

Deșeurile abundente pentru deșeurile abundente. Se pare că cîndu în legea care și îi gestionează deșeurile, ganiul în care deșeurile care sînt în puăți nu trebuie să fie. Deșeurile periodice gînde abundente lîngă containerul de tip lîngă deșeurilor strîci, pe lîngă cîndu de stîci care nu se micșină și trebuie aruncate în puăți mure. Am mai gani și substație pentru curățenie înfundată. Pe lîngă lîngă cu temporaritate în mure acestă puăți 34 (Grade C, acestă puăți promova încrederea sau chiar un pericol ecologic, adunînd multe substanțe toxice precum Pulbere de Mure care există în toate bătăile, puăți poluarea de Hectare de cel fînd).

De acestă vă înțeleg pe toți să respectați regulile pentru sortarea deșeurilor corectă! (10)

P.S. Mulțumesc Maria Măria pentru murele ajutate! (11)

Ganiul Nou cel de Tîntre Zile se pare că lîngă se plîmb puăți noi. Cu ajutorul lui Ramona, Fînd am adunat 11 saci plini de ganiuri plus deșeurile din construcție (beton, puăți din PVC, etc.), la doar 100 de metri de la local de joacă din zona ANE. Deta se alți un murem de mure, deșeurile periodice, vegetale în saci din plastic, ambalaje de ce nu o lîngă din amul puăți, din păcate nu se mai puăți face nimic pentru a salva conștiința din zona mure fînd deșeurile. Vîndu mure generații nu trebuie să sufere deșeurile nouă nu ne puăți de mure în care mure. Dacă vîndu acțiune în care unii mure lîngă abandonat ganiul fînd și le puăți vîng să mure la puăți. Cîndu vîndu, chiar și alți puăți pe lîngă bătăile foarte grav de Cancer la plîmbu de la acul mure care a fost lîngă cu bătă în mure. Nouă lîngă nu ne puăți de pericolul la care ne opunem simțim: puăți mure! De acestă îi mulțumesc din suflet lui @Florineta Fînd pentru ajutorul acordat! (12)

Editorial

Petru Roman

Model de implicare

Am descoperit cu mare bucurie activitatea unui concitadin extrem de activ în zona curățeniei și a ecologizării orașului nostru. De o bună perioadă de timp Răzvan se implică în acțiuni concrete de curățenie, dar, mai mult, duce și o campanie foarte vizibilă de conștientizare a locuitorilor orașului nostru. De fapt Răzvan își dorește ceea ce sunt sigur că vom cu toții, să trăim într-un oraș curat și ecologic, să nu mai vedem în jurul nostru mure și guno. Tîntre acestă puăți de fiecare dintre noi. Sigur, există o puăți instituțională a problemei. Primăria are contracte cu firme de specialitate și se ocupă de colectarea deșeurilor. Dar oricîte contracte am avea și oricîte lucră angajați de la salubritate nu vom reuși să gînim orașul curat fără implicarea fiecîruia dintre noi în acest proces. În primul rînd este important să nu mai aruncăm deșeurile oriunde, să respectăm normele de colectare selectivă și nu în ultimul rînd să sprijinim acțiunile de felul celor lansate de Răzvan. Eu îl felicit personal pentru implicarea în viața comunității și îl asigur de înțelegerea mea aprijin și mi-aj dozi să avem în oraș cît mai mulți Răzvani.

Fig. 31: Monitorul primăriei oraș Deta

Lunar, cetățenii orașului au ocazia să fie informați despre evenimentele socio-culturale prin intermediul „Monitorului” Primăriei orașului Deta.

Patrimoniul cultural material

- ✓ Turnul Pompierilor
- ✓ Ansamblul urban „Străzile Victoriei și Mihai Viteazul”
- ✓ Fortificația medievală sec. XII–XVI din satul Opătița

fac parte din lista monumentelor istorice din județul Timiș cuprinde monumentele istorice din județul Timiș înscrise în Patrimoniul cultural național al României.

Patrimoniul cultural imaterial

Alte manifestări cultural-religioase:

- ✓ Ruga ortodoxă în localitățile: Opătița (de Sfintele Paști) și Deta (de Rusali);
- ✓ Ruga catolică în localitatea Deta (iulie - de Sf. Ana);
- ✓ Ruga ortodoxă - sârbească în localitatea Deta (15 septembrie - Soborul sfinților sârbi);
- ✓ Hramul Bisericii Ortodoxe Române Deta “Pogorârea Sfântului Duh” sau Rusaliile;
- ✓ Hramul Bisericii Catolice Deta “Sfânta Ana”;

- ✓ Hramul Bisericii Ortodoxe Sârbe – "Soborul tuturor sfinților sârbi";
- ✓ "Zilele Orașului Deta";
- ✓ Crosul Orașului Deta;
- ✓ Festivalul culinar "Ceaunul și Grătarul".

Monumente:

- ✓ Monumentul eroilor căzuți în Primul Război Mondial: Deta;
- ✓ Monumentul eroilor căzuți în Al Doilea Război Mondial: Deta;
- ✓ Placă comemorativă în memoria cetățenilor din Deta deportați în Rusia: Deta;
- ✓ Monument în amintirea eroilor căzuți în războiul mondial anii 1914-1918: Opățița;
- ✓ Monument în amintirea eroilor căzuți în al doilea război mondial Opățița;
- ✓ Monument - Bustul lui Ferdinand I, inaugurat la 28 iulie 2018, în cadrul Programului Centenar. Bustul a fost realizat cu sprijinul Societății Cultural-istorice "Mihai Viteazul" Ploiești (condusă de ing. Mircea Cosma).

Biserici, mănăstiri și lăcașe de cult:

- ✓ Biserica ortodoxă română Deta (2008);
- ✓ Biserica ortodoxă română Opățița (1725);
- ✓ Biserica romano-catolică Deta (1900);
- ✓ Biserica baptistă Deta;
- ✓ Biserica penticostală Deta;
- ✓ Biserica reformată Deta;

5.6. Infrastructura de agrement. Tineret și sport

Infrastructura de agrement a localității Deta cuprinde:

- ✓ Sala de sport a orașului Deta;
- ✓ Stadionul de fotbal Deta;
- ✓ Bază sportivă în localitatea Opățița;
- ✓ Teren de tenis Parc Deta;
- ✓ Ștrand Termal Deta;
- ✓ Ștrandul tineretului olimpic Deta-privat;
- ✓ Ștrand de agrement-privat;
- ✓ Teren de minifotbal "Maracana" Deta;
- ✓ Teren de handbal, Liceul Tehnologic "Sfântul Nicolae" Deta;
- ✓ Teren sintetic din incinta stadionului.

Se mai poate practica cicloturismul prin trase interesante dotate cu piste de biciclete, parcul orașului fiind o modalitate de petrecere a timpului liber și sportului, acesta mai este dotat cu locuri de joacă pentru copii, dar și aparatura fitness.

Evenimentele cu caracter sportive sunt organizate cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Deta anual, aici amintind competiții de badminton, curse de biciclete, raliuri, crosuri, toate având rolul de promovarea a vieții active, mai aproape de natură.

La 30 iunie 2022 a fost dat în folosință un teren sintetic nou, dotat cu instalație de nocturnă, amenajat în aer liber pentru minifotbal în incinta stadionului de fotbal din Deta, terenul fiind construit la inițiativa cetățenilor.

În timpul verii a devenit deosebit de populară competiția locală de fotbal numită după numele unui arhicunoscut stadion de fotbal "Maracana".

La finele anului 2004 localitatea a fost dotată cu o modernă și complexă sală de sport destinată atât elevilor, cât și celor care doresc să își petreacă timpul liber prin practicarea de sporturi precum: handbal, volei, baschet, fotbal, tenis de câmp, etc, iar iarna a devenit tradițional un turneu, Cupa "Mihai Margineantu" la fotbal de sala. Deta Badminton Cup, organizată periodic în sala de sport a orașului de către Clubul Sportiv Oraș Deta, cu sprijinul Primăriei și al Consiliului Local

În localitate se mai practică și alte sporturi precum atletism, șah, tenis de masă, iar anual are loc tradiționalul "Deta Super Rally & Kart" în centrul orașului.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş, 2022-2030

Activitatea sportivă este organizată în jurul Clubului Sportiv Orăşenesc Deta, cu sporturi precum fotbalul, badminton, handbal şi în jurul Asociaţiei Pescarilor Sportivi Țiparul Deta care organizează cu caracter permanent pe Balta Țiparul Deta, competiţii dotate cu premii pentru pescari. O altă asociație cu caracter sportiv unde se practică diferite sporturi precum fotbal, sah, turism este Asociația Sportivă a Seniorilor Deta 2017.

Fig.32: Activități sportive la nivelul oraşului

CAPITOLUL VI - CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI MEDIUL ASOCIATIV

6.1. Capacitatea administrativă

Organizarea și funcționarea administrației publice în orașul Deta funcționează conform prevederilor Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local al orașului Deta.

Administrația publică din oraș se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Primarul, viceprimarul și secretarul, împreună cu aparatul de specialitate al primarului, constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Administrarea locală se împarte între primar (puterea executivă) și consiliul local (puterea legislativă locală).

În administrația publică locală primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică, acesta fiind șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează.

Primarul răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii și reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Scopul Primăriei este soluționarea și gestionarea, în numele și în interesul colectivității locale pe care o reprezintă, a treburilor publice, în condițiile legii.

Consiliul Local al orașului Deta este compus din 15 consilieri locali aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale, în perioada 2018-2022. Numărul membrilor consiliu local se stabilește conform legii prin ordin al prefectului județului Timiș, în funcție de populația orașului, raportată de Institutul Național de Statistică și Studii Economice la data de 1 ianuarie a anului în care se fac alegerile sau, după caz, la data de 1 iulie a anului care preceda alegerile.

Aparatul de specialitate al Primăriei orașului Deta cuprinde 64 de posturi, structurate pe departamente de specialitate, astfel:

- ✓ Demnitari - 2 posturi;
- ✓ Funcții publice - 26 posturi (din care 3 funcții de conducere, și 23 funcții de execuție, ocupate 21, vacante 5);
- ✓ Funcții contractuale -36 (din care 1 administrator public și 35 funcții de execuție, ocupate 32, vacante 4);
- ✓ Din totalul de 64 posturi, 55 sunt ocupate iar 9 posturi sunt declarate vacante.

În subordinea Primarului funcționează următoarele servicii și direcții:

- ✓ Viceprimar, Secretar General ;
- ✓ Audit;
- ✓ Serviciul de buget, contabilitate, finanțe, impozite și taxe;
- ✓ Compartimentul dezvoltare economico-socială, prognoză și analiză.

În subordinea Secretarului General al orașului funcționează:

- ✓ Compartimentul administrație publică;
- ✓ Compartimentul Cadastru și gospodărire comunală;
- ✓ Compartimentul Asistență socială și relații cu publicul;
- ✓ Compartimentul Juridic;
- ✓ Creșă;
- ✓ Grădiniță;
- ✓ Asistenți personali însoțitori persoane cu handicap.

În subordinea Consiliului Local funcționează:

- ✓ Serviciul public comunitar;
- ✓ Compartimentul evidența persoanelor;

- ✓ Compartimentul stare civilă.

Structura Consiliului Local oraș Deta, este compusă din 15 consilieri, organizați în următoarele comisii de specialitate:

- ✓ Comisia pentru studii, prognoze, economie, buget, finanțe, impozite, taxe, servicii și comerț;
- ✓ Comisia pentru urbanism, protecția mediului, lucrări publice, administrarea patrimoniului public și privat al orașului;
- ✓ Comisia pentru protecție socială, sănătate, învățământ, cultură și sport;
- ✓ Comisia juridică, administrație locală, ordine publică, drepturile omului, culte și relații de colaborare cu localități din străinătate.

JUDEȚUL TIMIȘ
PRIMĂRIA ORAȘULUI DETTA
Categorie a III – a

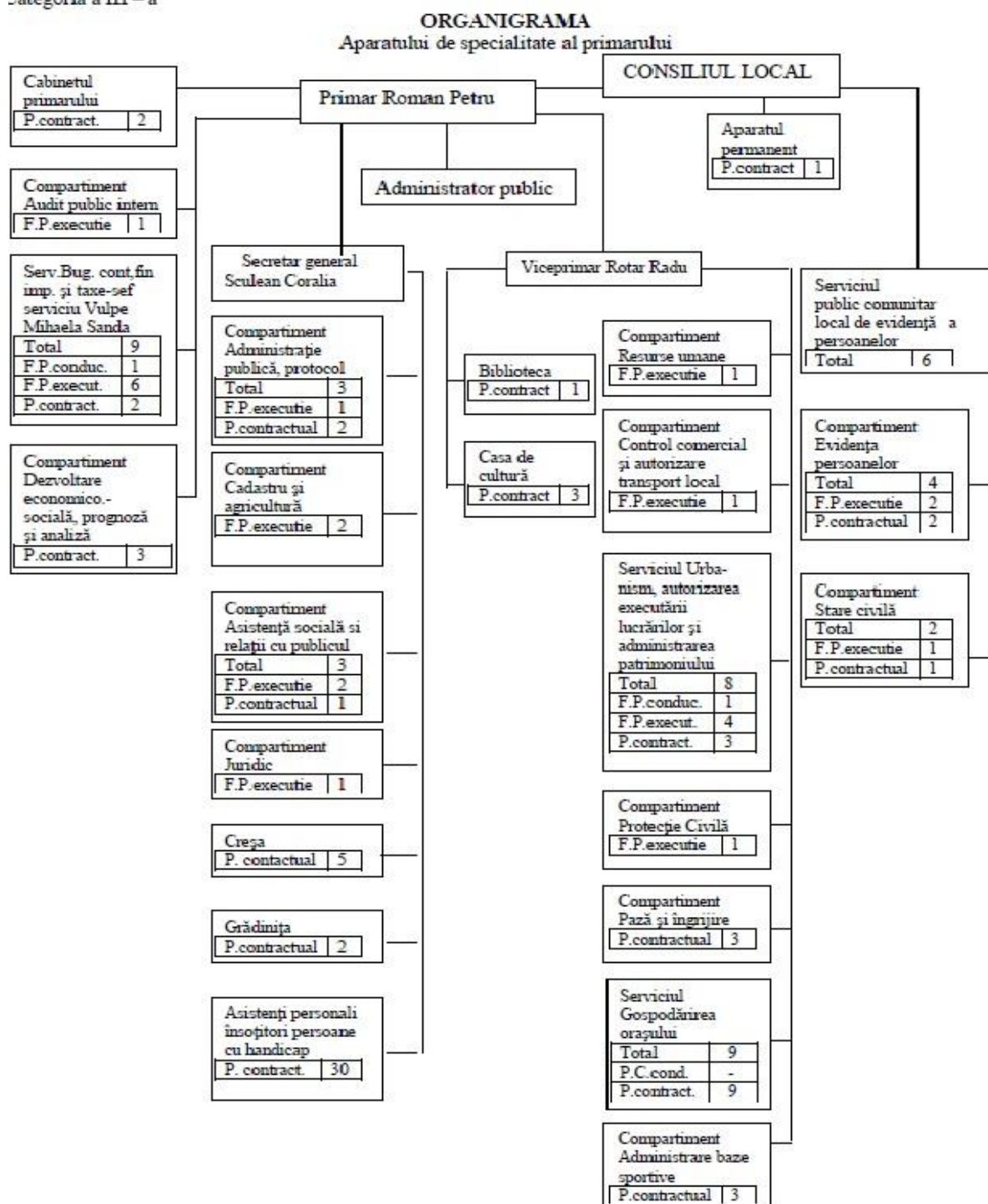

Fig. 33: Organigrama aparatului de specialitate a primarului oraș Deta

6.2. Instituții publice

Instituțiile publice au un rol deosebit de complex și important în orașul Deta, în calitatea acestuia de pol de dezvoltare micro-regională, dar și datorită faptului că instituțiile publice deservește un număr considerabil de cetățeni din aria de responsabilitate, aproximativ 52.000 de cetățeni, fiind în slujba acestora prin multitudinea de servicii oferite, având un rol și o responsabilitate de asumat în raport cu dezvoltarea economico-socială a comunităților locale.

a) Administrație Publică Locală, descris anterior

b) Educație, descris anterior

c) Sănătate, descris anterior

d) Ordine Publică

- ✓ Poliția orașului Deta, are un rol important în păstrarea ordinii publice și liniștii publice
- ✓ Poliția de Frontieră Deta, cu misiunea de a asigura supravegherea frontierei de stat, respectarea prevederilor acordurilor tratatelor, convențiilor și protocoalelor de frontier semnate cu statele vecină cât și cele internaționale, precum și misiuni de cooperare și colaborare cu instituțiilor statelor vecin.
- ✓ Secția de Jandarmi Deta, cu atribuțiuni în menținerea ordinii și liniștii publice, transportul și paza valorilor bunurilor și materialelor periculoase, cât și paza obiectivelor de importanță deosebită cum sunt Judecătoria, Parchetul, Administrația Finanțelor Publice, etc.

e) Justiție

Judecătoria Deta și Parchetul de pe lângă Judecătoria Deta, reprezintă un organ al puterii judecătorești din România cu atribuții de a soluționa litigiile în primă instanță. Parchetele sunt organe judiciare ce fac parte din structura Ministerului Public, încadrat cu procurori care exercită atribuțiile ce revin acestui minister. Parchetele sunt independente față de instanțele judecătorești. În Deta are arondate orașele și comunele limitrofe.

f) Finanțe

Administrația Finanțelor Publice (ANAF) a orașului Deta, desfășoară activități operative pentru aplicarea politicii fiscale a statului, la nivelul orașelor și comunelor din aria de responsabilitate.

g) Băncile

Băncile îndeplinesc funcția de atragere și concentrare a economiilor societății și de canalizarea acestora către cele mai eficiente investiții. Acestea au o activitate diversă și se axează în principal pe atragerea depozitelor și acordarea de credite, acceptarea de depuneri, operațiuni valutare pentru persoane fizice și juridice, plasamentul fondurilor și a schimburilor comerciale.

Funcționează în Deta agențiile băncilor Raiffeisen Bank, BRD - Groupe Societe Generale, CEC Bank, Banca Cooperatistă Begacoop.

h) Servicii publice

- ✓ Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA) cu centrul local la Deta, funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, derulează fonduri europene prin măsuri de sprijin finanțate din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA);
- ✓ AQUATIM SA, este operator regional al serviciilor de utilitate publică, de alimentare cu apă și canalizare, pe aria județului Timiș;
- ✓ Biroul de cadastru și publicitate imobiliară Deta, publicarea, rezolvarea documentelor tehnice ale cadastrului pentru sectoarele cadastrale din zona de responsabilitate.

6.3. Mediul asociativ

Diversitatea asociațiilor (asociații de locatari, de tineri, de femei, de persoane în vârstă, sportive, culturale, profesionale, sindicate, de solidaritate, de comercianți și consumatori) reprezintă expresia bogăției și pluralismului unei societăți.

În acest capitol ne vom opri asupra asociațiilor fără scop lucrativ, care se mai numesc și organizații neguvernamentale (ONG) care sunt cele care oferă un serviciu societății și nu un beneficiu economic membrilor săi, dat fiind că activitățile lor se bazează pe valorile solidarității și cooperării dezinteresate.

Pentru a cunoaște reglementarea asociațiilor putem consulta Ordonanța nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații. Apartenența la una dintre aceste asociații ne permite să exprimăm preocupările noastre și favorizează conviețuirea. Este de asemenea o modalitate de a aduce o contribuție la bunăstarea și dezvoltarea orașului.

Organizațiile pe lângă faptul că reprezintă interesul comun al unui grup de persoane, au de asemenea funcția de a informa, dinamiza și apăra drepturile asociațiilor în fața instanțelor pertinente, fie că sunt publice sau private și nu în ultimul rând să fie acolo unde administrația și partea privată nu pot rezolva problemele curente.

Primăria și Consiliul Local al orașului Deta sprijină asociațiile și fundațiile cu fonduri de la bugetul local anual prin intermediul Programului: "Orașul Deta – sprijin pentru asociații, fundații și culte religioase", în baza Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, cu modificările și completările ulterioare, pentru domeniile *dezvoltare comunitară, socială, sportivă și activități civice*, cultură/sport/educație/culte/social/tineret/protecția mediului.

Scopul finanțării: dezvoltarea spiritului civic, al implicării cetățenilor orașului Deta în dezvoltare comunitară, cetățenie activă, implicarea tineretului în activități de promovare și reprezentare a orașului, activități de protecție a mediului, promovarea sentimentului de comunitate în rândul tinerilor, sprijinirea cultelor religioase existente în orașul Deta.

Pe lângă asociațiile regionale pe care le regăsim detaliate anterior mai funcționează 6 asociații de locatari, asociații religioase, sportive și profesionale.

În localitate funcționează un număr de 28 de asociații dintre care se disting în mod deosebit următoarele:

Tabel nr. 43: Asociații non guvernamentale din oraș

Nr.crt	Denumirea asociației	Domenii de activitate
1	ASOCIAȚIA SENIORILOR	Dedicate pensionarilor
2	ASOCIATIA TEAM 4LIFE +	Natură, tineret
3	ASOCIATIA PARINTILOR "GRUP SCOLAR SF. NICOLAE" DETA	Sprijin activități elevi
4	ASOCIATIA PESCARILOR SPORTIVI " TIPARUL " DETA	Pescuit –sportive
5	ASOCIATIA SPORTIVA A SENIORILOR DETA 2017	Sportiv
6	ASOCIAȚIA PAKIVALE ROM	Drepturi ale romilor
7	ASOCIATIA MOTO CORSARII DETA	Specific moto
8	ASOCIATIA CULTURALA „BAKALOVITCH EMMA"	Sprijinul femeilor
9	ASOCIAȚIA CULTURALĂ ARTISTICĂ VESELIA	Cultural artistice
10	ASOCIATIA REVICZKY GYULA	Cultural
11	ASOCIATIA" CRESCATORILOR DE OVINE -OVIDET, DETA	Crescători animale
12	CLUB SPORTIV ORĂȘENESC DETA	Sport

6.4. Asocieri regionale

Asociațiile (parteneriatele) regionale sunt constituite pentru rezolvarea problemelor comunității, dezvoltarea de proiecte și soluții care să acopere o arie largă de proiecte, programe, etc.

Administrația publică, prin statutul ei de "autoritate" în cadrul comunitatii, are un rol determinant în constituirea și derularea de parteneriate cu diversi actori ai comunității în vederea solutionarii unor probleme concrete.

Organizațiile neguvernamentale sunt structuri instituționalizate de natura privată ce pot activa fie ca grupuri informale, fie înregistrate ca persoane juridice, și care sunt independente în raport cu orice autoritate publică. Ele nu urmăresc nici accesul la puterea politică și nici obținerea de profit. Astfel în România asociațiile non-guvernamentale, sau asociațiile funcționează conform Ordonanței nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

Orașul Deta face parte din următoarele asociații:

- **Asociația Orașelor din România (A.O.R.)** a fost înființată în anul 1994 ca asociație apolitică, nonguvernamentală și fără scop lucrativ din dorința de a răspunde la o necesitate pe care membrii săi o consideră fundamentală: dezvoltarea societății românești prin întărirea rolului autorităților locale.obiectivul cel mai important al asociației este urmarirea agendei legislative a guvernului pentru administrația publică locală și alte domenii conexe precum și apărarea intereselor orașelor membre.
- **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș (A.D.I.D)**, s-a constituit în scopul înființării, organizării, reglementării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate a localităților (denumit în continuare Serviciu) pe raza de competență a unităților administrativ – teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional
- **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă Canal Timiș** s-a constituit în scopul reglementării, înființării, organizării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre precum și realizarea în

comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia.

- **Asociația Timiș Torontal** este o organizație neguvernamentală și non-profit cu caracter microregional formată din 15 consilii locale din județul Timiș. Microregiunea Timis-Torontal este situată în Vestul României, în partea de sud a județului Timiș, fiind delimitată la sud și sud-vest de frontiera cu Republica Serbia, la est de județul Caraș-Severin, iar la nord de Municipiul Timișoara.
- **Grupul de Acțiune Locală Asociația "Timiș Torontal Bârzava"** (județele Timiș și Caras Severin) în ansamblu și la nivelul fiecăreia din cele 2 orașe și 17 comune și-a propus elaborarea și punerea în aplicare a unei strategii integrate de dezvoltare locală, promovarea parteneriatelor de tip public-privat și interconectarea parteneriatelor locale, a cooperării între Grupurile de Acțiune Locală la nivel regional, național și european în vederea unei dezvoltări durabile și a îmbunătățirii guvernantei locale prin implicarea și participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală.
- **GECT Banat Triplex Confinium**, Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială cu Răspundere Limitată „Banat – Triplex Confinium” (GECT BTC). Scopul organizației, creată cu membrii așezărilor, satelor și asociațiilor acestora, maghiare (județele Bács-Kiskun și Csongrád), românești (județul Timiș) și sârbe (regiunea Vojdina), este de a profita de oportunitățile de cooperare transfrontalieră.
- **Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului în Timiș (APDT)** a luat ființă în luna iunie a anului 2014, scopul asociației îl reprezintă promovarea potențialului turistic, cultural, a punctelor de atracție turistică existente, atât în țară, cât și în străinătate, prin creșterea fluxului turistic și asigurarea unei interacțiuni armonioase între sectorul turistic și factorii de ordin social și de mediu.
- **Asociația Stațiunilor Turistice (AST)** este o asociație de autorități publice locale de la nivel național și care acționează unitar pentru dezvoltarea stațiunilor turistice din România, implicit a sectorului turistic și al serviciilor ospitaliere. Scopul asociației îl constituie identificarea și promovarea valorilor specifice unei societăți mai inteligente, ecologice, conectate, sociale și mai aproape de cetățeni prin promovarea și apărarea drepturilor și intereselor profesionale, sociale și culturale ale membrilor săi și ale societății, precum și a satisfacerii nevoilor acestora cu privire la dezvoltarea durabilă integrată a turismului și a stațiunilor turistice
- **Patronatul Serviciilor Publice (PSP)** reunește ansamblul persoanelor cu responsabilități manageriale în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, de amenajare a teritoriului și habitat, administrații publice locale și servicii publice din cadrul acestora, asociații de dezvoltare intercomunitară, alte servicii publice de interes general, operatori, agenți economici, precum și alte persoane juridice și specialiști în domenii
- **Asociația Comunelor din România (ACOR)** urmărește reprezentarea unitară a intereselor membrilor în relațiile cu instituțiile centrale, europene și internaționale.

Înfrățiri, colaborări cu localități din afara țării

Înfrățirea orașelor se poate defini ca un acord de prietenie, implicând cooperarea a cel puțin două colectivități din două, sau mai multe țări, cu susținerea administrațiilor locale. Comunitățile înfrățite derulează proiecte și desfășoară activități centrate pe diferite teme și promovează înțelegerea similarităților și diferențelor. Aceste activități au o asemenea relevanță, încât Comisia Europeană a înființat o subvenție pentru înfrățirea orașelor în 1989 în scopul de a susține activitățile de schimb între orașele europene înfrățite.

Orașul Deta a realizat înfrățiri instituționale cu fonduri de la bugetul local sau fonduri europene.

1. Comuna Coka , Serbia, regiunea Voivodina anul 2007
2. Comuna Bordany, Ungaria, Județul Csangrad anul 2006
3. Comuna Gaglianico, Italia, regiunea Biella anul 2009

Domeniile de colaborare ale orașului sunt:

- ✓ Administrație publică locală
- ✓ Economic și turism
- ✓ Cultural
- ✓ Sportiv

- ✓ Învățământ
- ✓ Protecție civilă și siguranța persoanei
- ✓ Societăți civile
- ✓ Interconfesionale și religioase
- ✓ Sănătate

6.5. Experiența locală privind proiectele cu finanțare nerambursabilă

Finanțările nerambursabile, fondurile europene oferă mari oportunități de creștere și dezvoltare, permițând liderilor și factorilor de decizie să implementeze proiecte ce pot varia de la infrastructură la dezvoltarea resurselor umane.

Încă din perioada de preaderare, administrația publică locală din orașul Deta a susținut, promovat și înființat prin Compartimentul de Dezvoltare economico-socială, prognoze și analize, premisele accesării de fonduri europene, naționale. Servicul a fost înființat în anul 2004, primele proiecte fiind programe Phare, ISPA ale Uniunii Europene începând cu 2006.

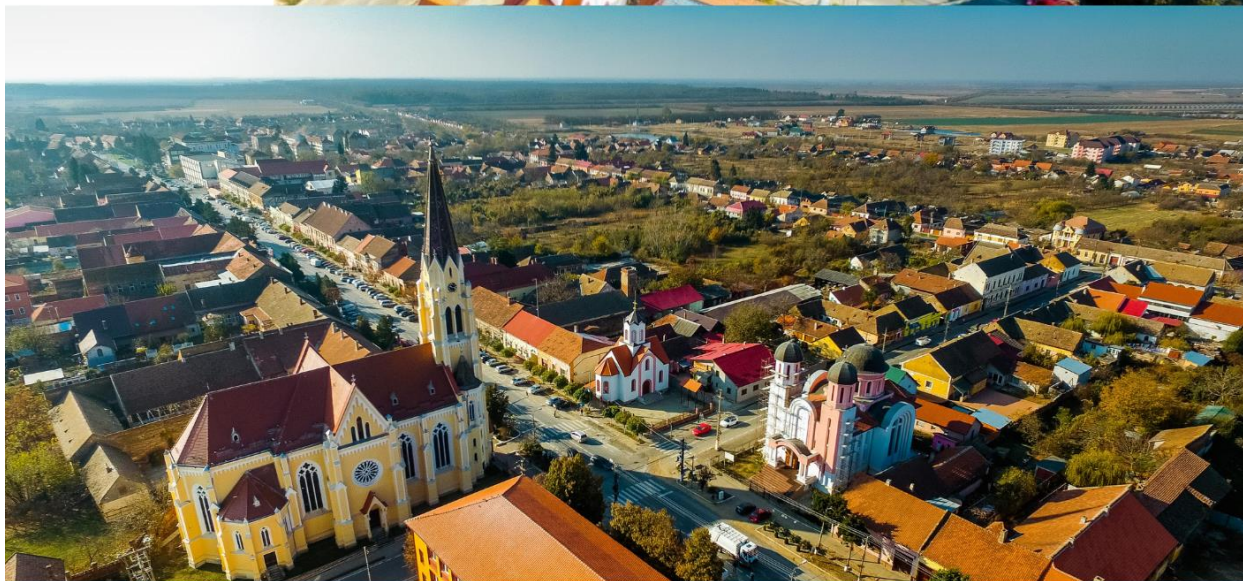
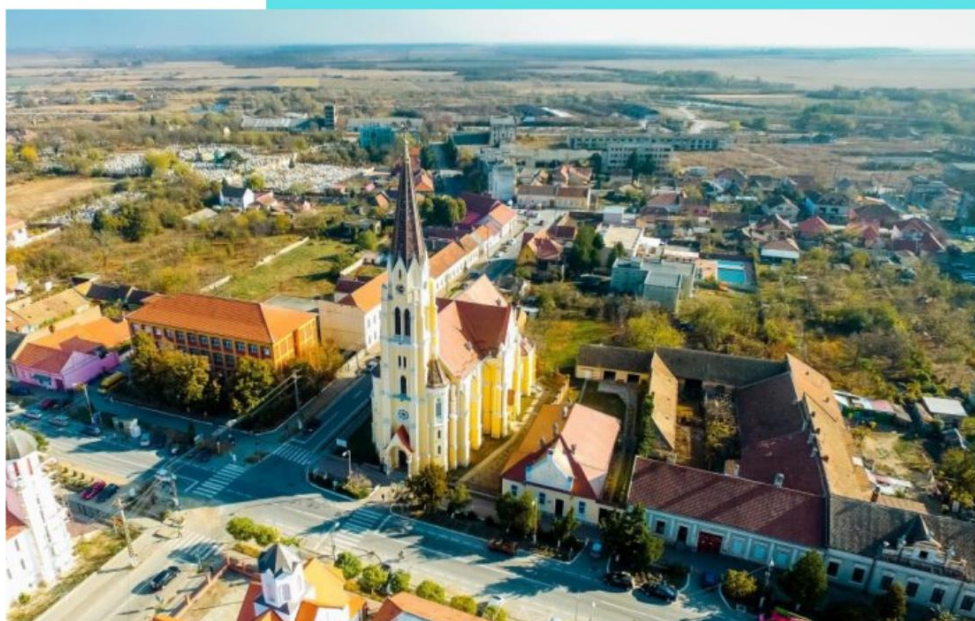
Autoritatea locală a înțeles și după aderarea la Uniunea Europeană importanța atragerii de fonduri europene, rezultatele obținute au făcut din orașul Deta unul din cele mai performante administrații publice din județul Timiș. Odată cu intrarea României în marea familie europeană, s-a diversificat și lărgit aria proiectelor finanțate de orașul Deta, fiind implementate proiecte în diverse domenii de activitate.

Au urmat proiecte de cooperare transfrontalieră cu parteneri tradiționali, Coka din Republica Serbia și Bordany Ungaria, cu care localitatea este înfrățită dar și din alte programe de finanțare. Amintim câteva din aceste proiecte:

- Modernizarea pieței agroalimentară, proiect realizat prin programul LEADER, Sm 19.2 finanțat cu 120.000 euro;
- Proiectul "Regional Employment Center" RORS-273 din cadrul Programul INTERREG IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia, a fost propus la finanțare de către Comitetului Comun de Monitorizare din cadrul Programului de Cooperare Transfrontaliera Romania-Serbia – IPA. orașul Deta a beneficiat de 171.318 euro cu o cofinanțare de 3.426 euro.
- Îmbunătățirea calității vieții prin reabilitarea și consolidarea locuințelor sociale, precum și realizarea pistelor de biciclete – acces la proprietate și acces auto la locuințele sociale, oraș Deta, jud. Timiș”.
- Îmbunătățirea calității vieții populației orașului Deta prin crearea de noi structuri sociale” și ”Îmbunătățirea calității vieții prin reabilitarea și consolidarea locuințelor sociale, precum și realizarea pistelor de biciclete – acces la proprietate și acces auto la locuințele sociale, oraș Deta, jud. Timiș” de finanțări prin Programul Operațional Regional (Regio-POR) 2014-2020.” Valoarea totală a proiectului: 3.704.228,79 lei din care 3.601.678,44 lei sunt nerambursabili;
- Dezvoltarea Punctelor de acces la internet prin WiFi – pe care cetățenii le pot folosi gratuit .Primăria Deta a beneficiat de finanțare europeană în valoare de 15.000 euro pentru implementarea acestui proiect, prin programul WiFi4EU al Comisiei Europene;
- Îmbunătățirea infrastructurii pentru creșterea mobilității urbane pentru strada Mihai Viteazu și str. Revoluției, oraș Deta, jud Timiș”;
- Amenajarea străzii în Opătița – Ds 15, Ds19 și Ds20 (parțial) – Oraș Deta, județul Timiș”, sursa investiției fiind bugetul local;
- Proiectului GLOSS (Green Lights for Safety and Sustainability of Roads) România, proiect finanțat în cadrul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Republica Serbia. Proiectul european în valoare totală de 797.067,60 euro, dintre care 342.100 euro pentru partenerul român, a fost implementat în orașele Deta și Vârșeț;
- "Europe-Week for Youth 2015", proiect finanțat prin Europe for Citizens Programme 2014-2020, alături de alte 10 primării din Lituania, Polonia, Croația și Italia;
- Finanțări din bugetul local care au vizat Casa de cultură, piste de biciclete;
- Iluminat verde pentru siguranța și sustenabilitatea drumurilor”, proiect finanțat în cadrul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Republica Serbia, Deta fiind finanțată cu 342.100 euro.

PARTEA A II-A

**STRATEGIA INTEGRATĂ DE
DEZVOLTARE URBANĂ**

CAPITOLUL VII – Contextul strategic European, national, regional și județean general

7.1. Contextul general

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU /RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă - Transformarea lumii noastre, este o versiune, a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurate pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente. Agenda 2030 solicită acțiuni din partea tuturor țărilor, sărace, bogate și cu venituri medii. Recunoaște că încetarea sărăciei trebuie să fie însoțită de un plan care să contribuie la creștere economică și abordează o serie de nevoi sociale, inclusiv educație, sănătate, protecție socială și locuri de muncă, abordând în același timp problemele combaterii schimbărilor climatice și protecția mediului. Aceasta acoperă, de asemenea, aspecte precum inegalitatea, infrastructura, energia, consumul, biodiversitatea, oceanele și industrializarea. Agenda promovează implicarea tuturor părților interesate, prin democratizarea procesului decizional pe tema dezvoltării durabile. Se subliniază responsabilitatea și rolul generațiilor tinere pentru crearea dezvoltării durabile.

Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității, UE s-a angajat să devină lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și, implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Comisia Europeană a prezentat în 22 noiembrie 2016 Comunicarea „Pașii următori pentru un viitor european durabil”. Documentul prezintă răspunsul Uniunii Europene la Agenda 2030 și confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei Europene, evaluarea situației și identificarea celor mai relevante preocupări privind durabilitatea.

Prin această comunicare, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile prin care „să asigure o viață demnă pentru toți, respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziunea socială și responsabilitatea față de mediu”. Răspunsul UE la Agenda 2030 este de a integra cele 17 ODD în politicile publice ale Uniunii, în scopul sprijinirii efortului global de construire a unui viitor durabil în colaborare cu partenerii săi. Cele 17 ODD sunt deja urmărite de multe dintre politicile Uniunii Europene, iar România, ca membră a acestei comunități, își propune abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național.

În vederea implementării acestor obiective de dezvoltare durabilă, România a redactat un plan strategic din care redăm, succint, principalele orizonturi și ținte pentru 2030 (Strategia Națională pentru DEZVOLTAREA DURABILĂ a României 2030).

1. FĂRĂ SĂRĂCIE. Globalizarea a contribuit la reducerea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor de reducere a sărăciei relative pentru a asigura o viață demnă pentru toți.

În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează orientarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață echitabilă, demnă și prosperă.

Obiective 2021-2027:

- Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile;
- Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune social prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori;
- Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

2. FOAMETE „ZERO”. România a depășit, în mare măsură, problemele legate de foamete, dar se dezvoltă noi provocări legate de nutriție. Pentru o societate mai sănătoasă, trebuie dezvoltată o agricultură durabilă și conștientizarea importanței nutriției sănătoase. România deține locul al șaselea în Europa din perspectiva suprafeței agricole utilizate, motiv pentru care eficiența agricolă, consolidarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor de procesare alimentară sunt o prioritate.

Obiective 2021-2027:

- Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase;
- Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România;

- Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de ovine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar;
- Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional/ atestate ca rețete consacrate; - Susținerea și atragerea tinerilor fermieri;
- Creșterea numărului de fermieri activi, înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic;
- Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene;
- Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului.

Ținte 2030:

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure în zona montană;
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

3. SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE. Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale, prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Obiective 2020-2027:

- Promovarea educației în sănătate, a prevenției și a unui mod de viață sănătos;
- Inițierea unui program național pentru susținerea serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități;
- Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sănătății publice la media standardelor UE, cu accent și pe zona rurală, inclusiv susținerea cercetării în medicină;
- Implementarea unui sistem transparent și fiabil de pătrundere și gestionare a medicamentelor, dispozitivelor, aparaturii și tehnicii medicale pe piața din România, pentru creșterea accesului populației la tehnologii de diagnostic și tratament cât mai noi și performante.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente, dar și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin

dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați;

- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor;
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
- Reducerea consumului de substanțe nocive.

4. EDUCAȚIE DE CALITATE. Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un proces care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, inclusiv prin îmbunătățirea confortului elevului și a curriculumului bazat pe competențe, implementarea pachetului social garantat, crearea cadrului normative pentru serviciile de educație timpurie;
- Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial;
- Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional, de la educația timpurie ante-preșcolară la studiile post-doctorale și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de statut social, sex, religie, etnie sau capacități psihomotorii, îmbunătățirea coeficienților din formula de finanțare astfel încât să sprijine mai mult scolile dezavantajate;
- Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; cointerесarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Susținerea procesului de învățământ prin programe educaționale extrașcolare și extra-curriculare care să asigure educația pentru sănătate, educația civică, cultural- artistică, științifică, ecologică și educația prin sport.

Ținte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului,

despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;

- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointereseării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

5. EGALITATEA DE GEN. Într-o societate dezvoltată, genul cu care se naște cineva

nu trebuie să influențeze perspectivele, demnitatea și calitatea vieții persoanei. Populația României este alcătuită din peste 51% femei. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul egalității de gen, persistă unele provocări legate de prejudecățile populației în privința rolului femeii în societate și familie, participarea femeilor la luarea deciziilor, disparitatea salarială și violența împotriva femeilor.

Obiective 2021-2027:

- Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie având ca obiectiv creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tineri părinți;
- Reglementarea funcției de expert în egalitatea de șanse între femei și bărbați și a posibilității desemnării persoanelor cu aceste atribuții în toate instituțiile și autoritățile publice, precum și în companiile private cu peste 50 de angajați;
- Crearea unui sistem integrat de monitorizare și raportare privind cazurile de violență domestică;
- Includerea perspectivei de gen în programa școlară și în manuale;
- Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare pentru combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor;
- Monitorizarea implementării dispozițiilor legale privind sănătatea sexuală și reproductivă și organizarea de campanii de informare pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale și respectarea drepturilor la nediscriminare și identitate.

Ținte 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

6. APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE. Pentru a prospera, ecosistemele planetei,

societatea și economia au nevoie de apă proaspătă și curată, în cantități suficiente. De mai mulți ani, unul dintre elementele politicii UE este protecția sănătății cetățenilor săi prin accesul sigur la apă potabilă de calitate și sanitație.

Obiective 2021-2027:

- Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa);
- Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru menținerea în parametrii bio-chimici acceptați; - Asigurarea accesului la apă potabilă și la canalizare în zonele periferice ale orașelor și sprijinirea racordării unui număr sporit de gospodării la aceste rețele prin grija autorităților locale.

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură;
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile.

7. ENERGIE CURATĂ ȘI PREȚURI ACCESIBILE. Cererea de energie este în continua creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Obiective 2021-2027:

- Revizuirea și completarea cadrului legal, inclusiv în privința legislației fiscale în domeniul petrolului și gazelor; monitorizarea contractelor negociate și asigurarea transparenței procedurilor; întărirea puterii de decizie și independenței autorităților de reglementare și control;
- Liberalizarea și extinderea pieței de energie și interconectarea sistemelor energetice la nivel național și regional în vederea realizării unei rețele complementare și interactive de servicii (contorizare și rețele inteligente) și reducerii costurilor suportate de consumator;
- Menținerea unui mix energetic optim prin valorificarea resurselor proprii, diversificarea surselor de import și a destinațiilor de export, modernizarea și eficientizarea instalațiilor existente viabile, promovarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor de conversie cu emisii reduse de carbon;
- Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor;
- Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară.

Ținte 2030:

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în

sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;

- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură.

8. MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ. Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. Obiectivul urmărește creșterea economică durabilă și promovează munca și un trai decent pentru toți, indiferent de gen, locație geografică și descendență. Devine vitală implementarea principiului „nimeni nu rămâne în urmă”.

Obiective 2021-2027:

- Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești;
- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor;
- Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației;
- Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului național;
- Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare, inclusiv a parteneriatelor public-privat.

Ținte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.

9. INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ. Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă. Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă. Promovarea industrializării necesită recunoașterea importanței „economiei bazate pe cunoaștere” pentru avantajul competitiv necesar.

Obiective 2021-2027:

- Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 61% în 2020 (în comparație cu 39,4% în 2016);
- Încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor

investiționale proprii ale capitalului autohton cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă oră ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare;

- Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă / cu potențial de creștere;
- Dezvoltarea programelor sectoriale de finanțare a cercetării aplicative atât din bugetul de stat, cât și prin stimularea investițiilor private și prin dezvoltare de parteneriate în acest sector.

Ținte 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere;
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare;
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare; - Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.

10. INEGALITĂȚI REDUSE. Inegalitatea este un obstacol în procesul de dezvoltarea unei societăți durabile. Inegalitatea apare în diferite domenii cum ar fi problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Unele grupuri vulnerabile, cum ar fi femeile cu dizabilități sau cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare intersecțională, prin care mai multe caracteristici ale grupului sunt supuse fenomenelor discriminatorii, acesta devenind astfel în mod particular dezavantajat. Acest obiectiv al reducerii inegalităților accentuează caracterul ideal și meritocratic al societății și, totodată, permite tuturor accesul la resurse.

Obiective 2021-2027:

- Reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într- un quantum superior celui mediu pe economie;
- Sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare;
- Creșterea intermedierei financiare în mod durabil cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar;
- Promovarea fermă și monitorizarea permanentă a aplicării legislației existente în materie de incluziune socială pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv a persoanelor aparținând minorităților etnice sau de altă natură, în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Ținte 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;

- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

11. ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE. În România, conform statisticilor Băncii Mondiale, ponderea populației urbane a crescut la 54,4% în 2014, de la 34% în 1960. Conform Eurostat, media UE era de 72,5% în 2014. Acest proces de urbanizare este într-o continuă creștere, obligând orașele să devină deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, pentru a face față schimbărilor socio- economice și de mediu.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea procentului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului;
- Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc);
- Pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;
- Îmbunătățirea calității aerului;
- Creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;
- Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare);
- Încurajarea dezvoltării în continuare a Agroturismului;
- Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate;

- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

12. CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ. Decuplarea creșterii economice de efectele negative asupra mediului necesită un nou model de consum și producție durabil. Dezvoltarea durabilă propune soluția unei producții mai eficiente, a unui management durabil al deșeurilor și activități în concordanță cu principiile protecției mediului. În termeni de consum, reciclarea este imperativă, acest lucru necesitând tranziția spre o economie circulară și conștientizarea cetățeanului de limitele planetei.

Obiective 2021-2027:

- Continuarea eforturilor pe plan național pentru ameliorarea productivității utilizării resurselor prin includerea unor ținte precise, riguros monitorizate, în toate strategiile sectoriale și de dezvoltare în profil teritorial în vederea alinierii la standardele europene și pregătirii trecerii la modelul economiei circulare;
- Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție;
- Reducerea risipei de alimente pe întregul traseu producție-transport procesare/comercializare-consum, de la recoltarea în fermă la eliminarea finală a deșeurilor;
- Popularizarea și promovarea unor modele de producție și consum durabile prin campanii de informare pentru publicul larg și demersuri pentru extinderea acestor bune practici în programele educaționale școlare și extrașcolare;
- Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;
- Promovarea instrumentelor care conduc la îmbunătățirea performanțelor de mediu, prin campanii de informare și conștientizare privind avantajele obținerii etichetei UE ecologice pentru produse și servicii, precum și a obținerii înregistrării în EMAS de către organizațiile publice sau private;
- Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi;
- Ameliorarea procesului de urmărire statistico-economică și socială a modelelor de consum și de producție durabilă la nivel național, regional și local;
- Creșterea gradului de pregătire a societății pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor;
- Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile de raportare.

Ținte 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs;
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a

pierderilor post-recoltare;

- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastic 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024;
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene.

13. ACȚIUNE CLIMATICĂ. Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Obiective 2021-2027:

- Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- Conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă.

Ținte 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

14. VIAȚA ACVATICĂ. Viața marină, clima, economia și bunăstarea socială depend de existența unor mări sănătoase. Schimbările climatice și concurența pentru resursele naturale adaugă presiuni suplimentare asupra mediului marin. Schimbarea climei și exploatarea nedurabilă a mediului acvatic constituie principalele amenințări pentru oceane și mări.

Obiective 2021-2027:

- Dezvoltarea colaborării internaționale cu statele dunărene pentru îmbunătățirea stării ecologice a apelor Dunării și reducerea impactului negativ al afluenților asupra ecosistemelor marine la vărsarea în Marea Neagră;
- Gestionarea durabilă a resurselor acvatice vii printr-o abordare ecosistemică a activităților de pescuit; - Întărirea capacității României de combatere a pescuitului INN;
- Susținerea programelor de cercetare pentru protecția și conservarea ariilor protejate și a resurselor acvatice vii.

Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți;

- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil al resurselor acvatice vii.

15. VIAȚA TERESTRĂ. Societatea umană a creat o „amprentă” imensă pe Pământ, iar acest impact impune asumarea unei responsabilități sporite, un management responsabil și activități corelate în domeniul protecției mediului. Pădurile sunt fundamentale pentru viața pe planetă. Gestionarea durabilă a acestora are un rol esențial în abordarea provocărilor globale actuale, precum și în combaterea reducerii biodiversității, a degradării solurilor și a prevenirii schimbărilor climatice. În plus, pădurile reprezintă un furnizor important al unei game largi de servicii ecosistemice care îmbunătățesc calitatea vieții, oferind numeroase avantaje pentru mediu, societate și economie, cum ar fi asigurarea securității alimentare, creșterea disponibilității apei și sporirea protecției așezărilor umane. România a intrat în UE cu un capital natural valoros, în unele cazuri, acesta având caracter de unicat. Această contribuție trebuie să fie recunoscută și apreciată ca atare, inclusiv sub raportul sustenabilității financiare a investițiilor necesare pentru conservarea resurselor și menținerea serviciilor oferite de ecosistemele naturale la standardele stabilite la nivelul ONU și UE.

Obiective 2021-2027:

- Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;
- Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu; - Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale; - Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânătoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate.

Ținte 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Delta) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede;
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial;
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural.

16. PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE. Dezvoltarea durabilă este și o paradigmă de funcționare a unei societăți echitabile. Această abordare implică o societate pașnică în care beneficiile dezvoltării durabile promovează accesul la justiție pentru toți și crearea unor structuri legislative și instituționale eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. Dezvoltarea durabilă poate deveni o abordare funcțională doar dacă societatea va conștientiza și își va însuși această perspectivă ca pe o realitate firească.

Obiective 2021-2027:

- Aplicarea riguroasă a prevederilor legale existente privind combaterea și condamnarea oricăror acte de violență, abuz, exploatare, trafic de persoane sau discriminare de orice fel, îndeosebi în privința copiilor, femeilor sau persoanelor cu dizabilități, indiferent de rasă, religie, gen sau orientare sexuală;
- Reforma regimului de executare a pedepselor prin modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate;
- Măsuri pentru identificarea unor posibilități de continuare a colaborării interinstituționale, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au fost sancționate penal;
- Redactarea și începerea implementării unei strategii naționale pentru încurajarea creșterii demografice;
- Asigurarea unui tratament corect și nediscriminatoriu pentru cetățenii români aflați temporar la muncă în străinătate prin intervenții oficiale de susținere a intereselor acestora pe lângă autoritățile statelor respective;
- Utilizarea extinsă a tehnicilor digitale avansate în elaborarea și modelarea integratoare a programelor și proiectelor de dezvoltare în vederea optimizării deciziilor privind stabilirea priorităților și alocarea rațională a resurselor financiare pe criterii de rentabilitate și competitivitate.

Ținte 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice;
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe;
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

17. PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR. România, ca membră a comunității internaționale și a familiei europene, își asumă responsabilitatea de a se implica în efortul comun pentru sprijinirea dezvoltării durabile. Problemele globale impun soluții globale, această abordare necesită și colaborare, respectiv finanțare publică (națională și internațională) pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030.

Obiective 2021-2027:

- Sprijinirea unor soluții realiste, favorabile țărilor în curs de dezvoltare în cadrul dezbaterilor interguvernamentale din cadrul UE, a ONU, precum și a instituțiilor sale specializate pe tema dezvoltării durabile;
- Încurajarea investițiilor și altor activități economice ale unor întreprinzători din România, precum și a proiectelor bazate pe voluntariat, în special la inițiativa tinerilor, care au ca obiect promovarea principiilor și practicilor dezvoltării sustenabile în țări mai puțin dezvoltate;
- Sprijinirea comunităților de români din străinătate prin asigurarea accesului la cursuri de limbă și cultură românească și dezvoltarea lectoratelor de limbă și literatură română în cadrul universităților din Europa și din lume.

Ținte 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate; - Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;
- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional.

Prin strategia “Europa 2020” Uniunea Europeană a promovat, în perioada 2014-2020, un model de creștere mai inteligent, mai durabil și mai incluziv, prin care s-a promovat noul concept de dezvoltare europeană, în baza căruia se asigură suport financiar de la bugetul Uniunii Europene și se deschid noi oportunități pentru valorizarea resurselor locale în condițiile unei guvernante economice mai bine coordonate la toate nivelurile de administrare.

În prezent, Comisia Europeană a reînnoit inițiativa “Calea către excelență” pentru a continua să ofere sprijin adaptat și expertiză regiunilor rămase în urmă în ceea ce privește inovarea. Inițiativa va ajuta regiunile să-și conceapă, să-și actualizeze și să-și ajusteze strategiile de specializare inteligentă. Altfel spus, strategiile de inovare care se bazează pe domenii de nișă dețin atuuri concurențiale, înainte de începerea perioadei bugetare 2021- 2027. Totodată, inițiativa va ajuta regiunile să identifice resursele U.E. adecvate pentru finanțarea proiectelor inovatoare și să se asocieze cu alte regiuni care dețin atuuri similare pentru a crea clustere de inovare. Alături de propunerile Comisiei, privind viitoarea politică de coeziune și de noul program “Orizont Europa” și în conformitate cu noua agendă pentru cercetare și inovare a Comisiei, inițiativa “Calea către excelență” este o altă modalitate prin care Comisia ajută regiunile Europei să se pregătească pentru viitor, cu strategii de inovare solide, sprijinite de fondurile U.E. în următorul buget pe termen lung al U.E., pentru perioada 2021-2027.

7.2. Context european

În cadrul bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021 – 2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a Uniunii Europene.

Sunt propuse cinci priorități investiționale în cadrul UE:

- Europă mai **inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și alte forme de sprijin;
- Europă mai **verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- Europă **conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- Europă mai **socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- Europă mai **apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă, ce reprezintă fundamentul Strategiei României în domeniu, completează Strategia de la Lisabona și se dorește a fi un catalizator pentru cei ce elaborează politici publice și pentru opinia publică, în scopul schimbării comportamentului în societatea europeană și, respectiv, în societatea românească și implicării active a factorilor decizionali, publici și privați, precum și a cetățenilor în elaborarea, implementarea și monitorizarea obiectivelor dezvoltării durabile. Responsabilitatea pentru implementarea Strategiei revine Uniunii Europene și statelor sale membre, implicând toate componentele instituționale la nivel comunitar și național. Este subliniată, de asemenea, importanța unei strânse colaborări cu societatea civilă, partenerii sociali, comunitățile locale și cetățenii pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile.

În acest scop, sunt identificate patru obiective-cheie:

- Protecția mediului, prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ

asupra mediului;

- Echitatea și coeziunea socială, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;
- Prosperitatea economică, prin promovarea cunoașterii, inovării și competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;
- Îndeplinirea responsabilităților internaționale ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății, a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume.

Pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directe:

- Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului; • Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- Cultivarea unei societăți deschise și democratice;
- Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;
- Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;
- Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați;
- Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- Aplicarea principiului precauției în cazul informațiilor științifice incerte;
- Aplicarea principiului „poluatorul plătește”.

Politica de coeziune menține investițiile în toate regiunile, pe baza a trei categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare se bazează pe PIB-ul pe cap de locuitor, introducându-se noi criterii precum șomajul în rândul tinerilor, nivelul scăzut de educație și schimbări climatice pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren.

✓ *Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare*

Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

✓ *Un cadru mai flexibil*

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări. În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

✓ *Mai multe oportunități pentru sinergie în setul UE de instrumente bugetare*

Cadru de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie: Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus+.

✓ *Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare*

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european. Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

✓ *Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune*

Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale. În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

7.3. Contextul național

CORELAREA CADRULUI STRATEGIC DE DEZVOLTARE A ROMÂNIEI 2014-2020 CU CADRUL STRATEGIC “EUROPA 2021-2027”

Din punct de vedere strategic al dezvoltării, România trebuie să își coreleze strategia cu cea Europeană. Astfel, prin Strategia de Dezvoltare Durabilă a României se stabilesc obiective concrete.

Strategia României vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

- ✓ 2020-2030: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;
- ✓ 2020 - 2030: Aproximarea semnificativă a României de nivelul mediu din anul al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

România și-a asumat anumite ținte în corelare cu Strategia Europa 2020, iar acestea sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%;
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României;
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1990;
- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile;
- creșterea cu 19% a eficienței energetice;
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%;
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%;
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2020 a fost implementată prin intermediul Programelor Naționale de Reforma (PNR).

Programarea fondurilor europene nerambursabile în perioada 2021-2027

Comisia Europeană a propus un buget pragmatic și modern pentru perioada 2021-2027.

Propuneri legislative UE

În perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027.

Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).
- Regulamentul privind prevederile comune conține **un set unic de norme pentru 7 fonduri UE**

implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat în luna septembrie 2018, sub Președinția austriacă fiind finalizate aspectele privind abordarea strategică și programarea și management și control.

Pe durata Președinției române a Consiliului UE, s-au finalizat aspectele privind condiții pentru eligibilitate și cadrul de performanță, monitorizare, evaluare, comunicare și vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar și obiectivele, definițiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile tranzitorii și finale ale CPR, precum și regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ și CTE).

În data de 14 ianuarie 2020, Comisia Europeană a **publicat** propunerea privind Fondul pentru tranziție echitabilă (Just Transition Fund – JTF), ca parte componentă a unui pachet mai amplu legislativ referitor la Pactul Ecologic European (European Green Deal).

Fondul pentru Tranziție Echitabilă este complementar fondurilor Politicii de Coeziune, fiind necesară modificarea în consecință a proiectului de regulament privind **dispozițiile comune ce guvernează perioada de programare 2021-2027**.

Capacitatea de absorbție a fondurilor nerambursabile

Un subiect foarte dezbătut în legătură cu fondurile europene se referă la capacitatea de absorbție. S-au făcut numeroase analize în această direcție, încercându-se să se măsoare capacitatea de absorbție și să se compare cu gradul de absorbție al altor state member ale UE.

Aceste studii arată că există trei factori care influențează în mod decisiv capacitatea de absorbție:

- Situația macroeconomică,
- Situația cofinanțării,
- Capacitatea administrativă.

Pentru accesarea cu succes a fondurilor europene sunt necesare parcurgerea anumitor etape:

- ✓ Elaborarea strategiei de dezvoltare a zonei și identificarea priorităților;
- ✓ Dezvoltarea proiectului;
- ✓ Găsirea sursei de finanțare;
- ✓ Întocmirea cererii de finanțare și depunerea ei la autoritatea contractantă;
- ✓ Evaluarea și selecția proiectului;
- ✓ Semnarea contractului de finanțare;
- ✓ Implementarea proiectului;
- ✓ Evaluare și auditarea proiectului.

Proiectele de infrastructură implică o documentație laborioasă, astfel încât sunt necesari de parcurs mai mulți pași. Totodată, pentru o reușită a proiectului de investiție este de preferat să se apeleze la o firmă specializată în domeniu, selectată în urma unui proces de achiziție publică.

Comisia Europeană vrea să aloce mai mulți bani pentru agricultură și pescuit în viitorul buget al UE.

În propunerea sa privind cadrul financiar multianual 2021-2027, Comisia va majora bugetele din cadrul politicii agricole comune (PAC) cu 9 miliarde de euro (4 miliarde de euro pentru Fondul european de garantare agricolă și 5 miliarde de euro pentru Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală), iar Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) va fi majorat cu 500 milioane de euro.

O sumă suplimentară de 15 miliarde de euro va fi pusă la dispoziție pentru dezvoltare rurală în cadrul instrumentului „UE - noua generație”, pentru a sprijini mai mult zonele rurale care au un rol vital în realizarea tranziției verzi și în îndeplinirea obiectivelor ambițioase ale Europei în materie de climă și mediu.

Comisia Europeană a propus un program de relansare economică (după criza coronavirusului) în valoare de 750 de miliarde de euro, care să suplimenteze CFM 2021-2027, preconizat a se ridica la 1.100 de miliarde de euro.

Reteaua Europeană de Dezvoltare Rurală (REDR) este punctul central de informare privind funcționarea în practică a politicii, programelor, proiectelor și inițiativelor din domeniul dezvoltării rurale, precum și privind modalitățile îmbunătățite a acestora. Se adresează tuturor celor care doresc să susțină dezvoltarea rurală în Europa.

REDR sprijină punerea în aplicare efectivă a programelor de dezvoltare rurală ale țărilor UE prin generarea și partajarea de cunoștințe, precum și prin facilitarea schimbului de informații și a cooperării între zonele rurale din toată Europa.

Aceste activități sunt facilitate de două unități de sprijin: punctul de contact REDR și serviciul european de asistență pentru evaluare în domeniul dezvoltării rurale.

Parteneriatul european pentru inovare în domeniul agriculturii

Și Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii (PEI-AGRI) sprijină obiectivele dezvoltării rurale, încurajând inovarea în agricultură și în comunitățile rurale.

PEI-AGRI a fost creat pentru a reduce decalajul dintre soluțiile inovatoare create de cercetători și gradul de utilizare a noilor tehnologii de către cei care trăiesc și lucrează în zonele rurale. Prin crearea de parteneriate între beneficiarii finali ai noilor tehnologii și cei care le creează, PEI-AGRI își propune să accelereze adoptarea schimbărilor

CORELAREA CU PLANUL DE DEZVOLTARE EUROPEANĂ 2021-2027

Viitorul dezvoltării rurale conform perspectivei europene

În perspectiva viitoarei perioade de programare 2021-2027, Comisia Europeană a prezentat în iunie 2018 propunerile sale legislative privind PAC după 2020.

Prin aceste propuneri, PAC ar urma să devină mai adaptabilă, în funcție de provocările actuale și viitoare precum schimbările climatice și reînnoirea generațiilor, sprijinind în același timp fermierii europeni și competitivitatea agriculturii.

Propuneri legislative

La 1 iunie 2018, Comisia Europeană a prezentat câteva propuneri legislative privind politica agricolă comună (PAC) dincolo de anul 2020. Scopul este ca PAC să devină mai ușor adaptabilă la provocări actuale și viitoare precum schimbările climatice și reînnoirea generațiilor, sprijinind în același timp fermierii europeni și competitivitatea agriculturii.

Uniunea Europeană elaborează un buget însoțit de o planificare pragmatică și modernă, pe termen lung, pentru perioada 2021-2027. Banii și eforturile trebuie să se orienteze către aspectele care contează pentru europeni.

Nouă obiective clare

Pe baza a nouă obiective clare, viitoarea PAC va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură, care este unic.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

1. să le asigure fermierilor un venit echitabil;
2. să amelioreze competitivitatea;
3. să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar;
4. să combată schimbările climatice;
5. să protejeze mediul;
6. să conserve peisajele și biodiversitatea;
7. să sprijine reînnoirea generațională;
8. să ajute la dinamizarea zonelor rurale;
9. să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea.

Principalele aspecte ale propunerilor

Sprijin mai bine direcționat, pentru mai multă echitate

Pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea, sprijinul pentru venit va rămâne o parte esențială a PAC. În cadrul acestuia, plățile de bază vor depinde în continuare de suprafața fermei, în hectare. Viitoarea PAC vrea însă să prioritizeze fermele mici și mijlocii și să încurajeze tinerii să devină fermieri. De aceea, Comisia propune ca:

- sprijinul pe hectar să fie mai mare **pentru fermele mici și mijlocii** proporția de plăți directe primite de o fermă dincolo de suma de 60 000 EUR să fie redusă, iar plățile să fie limitate la 100 000 EUR/fermă, **pentru o distribuție mai echitabilă a plăților;**
- minimum 2 % din plățile directe alocate fiecărei țări din UE să fie rezervate pentru **tinerii fermieri**, fonduri care ar urma să fie însoțite de sprijin financiar din cadrul măsurilor pentru dezvoltare rurală și a celor care facilitează accesul la terenuri și transferul de terenuri țările UE să trebuiască să se asigure că nu primesc sprijin decât fermierii veritabili.

Ambiții mai mari pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice

Fermierii joacă un rol-cheie în combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și conservarea peisajelor și a biodiversității. Propunerea Comisiei Europene stabilește ambiții mari în aceste direcții.

Printre cerințele obligatorii ar urma să se numere:

- **conservarea solurilor bogate în carbon**, prin protejarea zonelor umede și a turbăriilor utilizarea unui instrument obligatoriu pentru gestionarea nutrienților, menit să amelioreze
- **calitatea apei** și să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot
- **rotația culturilor**, în locul diversificării acestora.

Fermierii vor putea să acționeze și mai decisiv, urmând să fie recompensați dacă depășesc cerințele obligatorii. Statele membre vor dezvolta programe ecologice voluntare pentru a sprijini și stimula fermierii să adopte practici agricole benefice pentru climă și mediu.

Fermierii europeni, în centrul societății

Fermierii sunt inima comunităților rurale. Ei dau întregii Europe bunuri publice vitale. Viitoarea PAC propune stimularea zonelor rurale prin măsuri care:

- să ajute **tinerii** să devină fermieri, prin îndrumare oferită de fermieri mai experimentați, prin îmbunătățirea transferului de cunoștințe de la o generație la alta și prin dezvoltarea unor planuri de succesiune

- să încurajeze statele membre să **facă mai mult la nivel național**, de exemplu prin norme mai flexibile privind impozitarea și moștenirea, pentru a îmbunătăți accesul tinerilor fermieri la terenuri
- să le impună fermierilor cerințe mai stricte de **siguranță și calitate a alimentelor**, de exemplu prin acordarea sprijinului financiar doar dacă aceștia respectă normele de reducere a utilizării pesticidelor sau antibioticelor.

Un nou mod de lucru

Comisia Europeană propune un sistem mai flexibil, cu un mod de lucru mai simplu și mai modern. Politica va muta accentul de pe conformitate și reguli pe rezultate și performanță.

Țările UE vor elabora planuri strategice în care să arate cum intenționează să atingă cele 9 obiective europene utilizând instrumentele PAC și, în același timp, să satisfacă nevoile specifice ale fermierilor și comunităților lor rurale.

Noul mod de lucru va mai presupune:

- **simplificarea proceselor administrative:** țările vor trimite un singur plan strategic care să acopere plățile rurale, dezvoltarea rurală și strategiile sectoriale
- **facilitarea practicilor care protejează mediul:** plecând de la un set de standarde și obiective valabile în toată Uniunea, fiecare țară își va adapta la realitatea din teritoriu toate acțiunile menite să protejeze mediul și să combată schimbările climatice
- **simplificarea sprijinului pentru tinerii fermieri:** planul strategic unic va asigura coerența acțiunilor de sprijinire a reînnoirii generaționale, întrucât va acoperi atât plățile directe, cât și dezvoltarea rurală. În plus, tinerii fermieri vor putea obține mai ușor sprijin complementar pentru venit și pentru instalare, întrucât se vor reduce criteriile UE de eligibilitate.

Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil. Viitoarea PAC va încuraja **investițiile mai mari în cercetare și inovare** și, totodată, va ajuta fermierii și comunitățile rurale să profite de rezultate.

Este foarte important să construim **sisteme mai solide de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)**, prin care să susținem inițierea și dezvoltarea proiectelor de inovare, să le difuzăm rezultatele și să le folosim cât mai mult posibil. Includerea strategiilor naționale AKIS în planurile strategice ale PAC, așa cum prevede articolul 102 din propunerea de regulament de stabilire a unor norme de sprijin pentru planurile strategice care urmează să fie elaborate de țările UE în cadrul PAC, va stimula **structurarea și organizarea ecosistemului național de inovare**. Dacă toate țările UE ar avea sisteme AKIS care funcționează bine, s-ar evita dublarea eforturilor, s-ar reduce costurile, s-ar mări impactul finanțării europene, naționale și regionale și s-ar accelera inovarea.

Strategiile AKIS de succes au patru seturi principale de acțiuni:

- ✓ consolidarea fluxurilor de cunoștințe și a legăturilor dintre cercetare și practică
- ✓ consolidarea tuturor serviciilor de consiliere pentru fermieri și susținerea unei bune comunicări între acestea în cadrul AKIS
- ✓ consolidarea inovării interactive care reunește mai multe teme și mai multe țări
- ✓ sprijinirea tranziției digitale în agricultură

Comisia Europeană a propus alocarea a 10 miliarde EUR din programul Orizont Europa pentru cercetare și inovare în domeniul alimentar, agricol, al dezvoltării rurale și al bioeconomiei. Parteneriatul european pentru inovare în domeniul agriculturii (PEI-AGRI) va continua să concentreze sursele de finanțare ale programului Orizont Europa și ale programelor de dezvoltare rurală pentru a stimula competitivitatea și sustenabilitatea agriculturii și silviculturii.

ALTE STRATEGII NAȚIONALE CARE ACOPERĂ ORIZONTUL 2021 – 2027

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 – vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document

suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România. Document de politică industrială a României – reflectă preocupările referitoare la revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale a României prin creșterea competitivității sale, prin îmbunătățirea capacității de inovare la nivelul întreprinderilor, utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și o specializare inteligentă, care să conducă la realizarea de produse industriale cu valoare adăugată mare. În esență, documentul reprezintă un ansamblu structurat de intervenții publice (politici, programe și instrumente) menite să direcționeze sistemul industrial către obiective care nu ar putea fi atinse în absența respectivelor intervenții.

Strategia Națională a locuirii – asigură accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare, având ca principii: siguranța stabilității structurale, acces egal și nediscriminatoriu la locuințe pentru comunitățile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al prețului, dezvoltare urbană și accesul la servicii de utilități publice, valorificarea fondului construit existent etc.

Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung - “Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050” constituie îndeplinirea condiției favorizante „Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale”,

Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027

În iulie 2019, Institutul European de Inovare și Tehnologie, organism independent al UE, creat în 2008, care consolidează capacitatea de inovare a Europei, a propus obiectivele pentru Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027, a căror implementare va fi urmărită prin următorul program al UE de cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)¹:

- ✓ Obiectiv 1: Creșterea impactului regional al comunităților de cunoaștere și inovare
- ✓ Obiectiv 2: Stimularea capacității de inovare a învățământului superior
- ✓ Obiectiv 3: Lansarea noilor CCI-uri (Comunități de cunoaștere și inovare)

Strategia europeană pentru tineret 2019 – 2027 recunoaște că tinerii sunt dornici să își ia în mâini propriile destine, să stabilească relații cu ceilalți și să le acorde sprijin și că ar trebui acordată o atenție deosebită tinerilor care riscă să fie marginalizați pe baza potențialelor surse de discriminare, cum ar fi originea etnică, genul, orientarea sexuală, handicapul, religia, convingerile sau opinia politică ale acestora.

În cadrul acesteia, au fost definite 11 obiective europene pentru tineret care prezintă o viziune pentru o Europă care le permite tinerilor să își realizeze pe deplin potențialul și identifică domenii intersectoriale care afectează viețile tinerilor și indică care sunt provocările care trebuie abordate.

Strategia privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2021-2030) adoptată în martie 2021 are obiectivul de a progresa în direcția garantării faptului că toate persoanele cu dizabilități din Europa, indiferent de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, vârstă sau orientare sexuală, se bucură de drepturile omului, beneficiază de șanse egale, de acces egal la viața socială și economică, sunt în măsură să decidă unde, cum și cu cine trăiesc, circulă liber în UE, indiferent de nevoile lor de sprijin și nu se mai confruntă cu discriminarea.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România (CSDTR)

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030, este un document strategic privind dezvoltarea teritorială durabilă și integrată pe termen mediu și lung a României. Conceptul asigură un cadru de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României, în concordanță cu evoluțiile din spațiul european și internațional, bazându-se pe practicile curente în domeniul planificării teritoriale. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 stabilește liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională, interregională, națională, prin integrarea relațiilor relevante la nivel transfrontalier și transnațional, corelând conceptele de coeziune și competitivitate la nivelul teritoriului.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 urmărește maximizarea impactului investițiilor străine și naționale, orientându-le către zonele relevante, prin intermediul proiectelor strategice naționale și a politicilor publice elaborate în conformitate cu obiectivele acestuia.

7.4. Contextul regional

La nivelul Regiunii Vest s-a elaborat Strategia Regională pentru Dezvoltare Regiunea Vest, care are ca Viziune: La orizontul anului 2030, Regiunea Vest este o referință națională pentru modelul de dezvoltare inovativ, sustenabil și incluziv, bazat pe creștere economică susținută datorată promovării inovării, digitalizării și creativității la toate nivelurile și pe o dezvoltare teritorială echilibrată, care asigură tuturor acces echitabil la servicii publice moderne, educație și oportunități.

Viziunea și obiectivele se pot atinge printr-un mix de intervenții, grupate ierarhic în piloni, priorități și măsuri prezentate mai jos:

1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare

Prioritatea 1. Transformarea regiunii într-un "hub de inovare"

Măsuri:

Hard:

- dezvoltarea și sprijinirea infrastructurilor de CDI, clusterelor, hub-urilor de inovare,
- dezvoltarea și sprijinirea entităților de transfer tehnologic,
- susținerea parteneriatelor pentru inovare între toți actorii din Quadruplu Helix, pentru transferul rezultatelor cercetării în piață dezvoltarea și sprijinirea infrastructurilor de sprijin a afacerilor,
- sprijin pentru crearea de spin-offuri și start-upuri inovative, scale-ups
- sprijin pentru dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii avansate,
- susținerea achiziționării de brevete, mărci, licențe și know-how.

Soft:

- consolidarea culturii asociative în rândul firmelor din regiune,
- promovarea spiritului antreprenorial, a culturii inovării, leadership-ului,
- atragerea forței de muncă înalt calificate și cercetătorilor în regiune prin programe integrate,
- dezvoltarea serviciilor pentru inovare și transfer tehnologic,
- îmbunătățirea continuă a competențelor personalului CDI,
- dezvoltarea unor centre de excelență în județele regiunii,
- crearea unei Agenții Regionale de Inovare

Prioritatea 2. O regiune cu întreprinderi dinamice și competitive

Măsuri

Hard:

- susținerea investițiilor în inovare, noi tehnologii, digitalizare a firmelor,
- sprijin pentru diversificarea / dezvoltarea capacității de producție sau a serviciilor IMM-urilor,
- sprijin pentru infrastructuri de afaceri, incubatoare, start-upuri,
- sprijin pentru achiziționarea de facilități de micro-producție și/sau testare prototipuri.
- Sprijinirea activităților destinate IMMurilor pentru ameliorarea stării economice în perioada post-criză COVID,
- Sprijinirea parteneriatelor public-privat (tehnopoluri, parcuri industriale, parcuri tehnologice, etc)

Soft:

- încurajarea spiritului antreprenorial îndeosebi a tinerilor antreprenori, a culturii riscului, inclusiv în zonele mai puțin dezvoltate,
- susținerea activităților de internaționalizare și marketing.
- îmbunătățirea sprijinului pentru start-upuri / spin-off-uri,

- dezvoltarea instrumentelor financiare specifice pentru IMM-uri,

Prioritatea 3. O regiune pregătită pentru era digitalizării

Măsuri

Hard:

- investiții în IMM pentru achiziționarea de servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală,
- sprijin pentru digitalizare la nivelul proceselor de producție pentru trecerea la Industry 4.0,
- sprijin pentru întărirea securității cibernetice,
- sprijin pentru digitalizarea sectorului public,
- sprijin pentru întărirea capacității firmelor din regiune de a prelua, dar și de a dezvolta noi tehnologii (IoT, AI, Robotică),
- dezvoltarea e-comerțului,
- sprijin pentru dezvoltarea Hub-ului Inovativ Digital (DIH) Regiunea Vest,

Soft:

- sprijinirea dezvoltării competențelor digitale la toate nivelurile,
- Crearea de baze de date și biblioteci virtuale,
- Încurajarea interoperabilității proiectelor de digitalizare.

2. Tranziție verde și schimbări climatice

Prioritatea 1. Extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu

Măsuri

Hard:

- continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă/apă uzată,
- reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuire a apei destinate consumului uman și apă uzată,
- construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea / reabilitarea / modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile,
- îmbunătățirea accesului la sistemele de apă/apă uzată a gospodăriilor, inclusiv în aglomerările urbane mici (de ex. mediul rural)

investiții în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile,

- îmbunătățirea calității cursurilor de apă,
- consolidarea și extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor și a sistemelor integrate de management al deșeurilor,
- sprijin pentru implementarea conceptului "zero deșeurii",
- încurajarea reciclării deșeurilor reutilizabile în vederea obținerii de materie primă,
- investiții în infrastructura de colectare și sortare deșeurii, compostarea deșeurilor biodegradabile

Soft:

- consolidarea capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de economie circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată, reciclarea realizare a planurilor de investiții pentru conformare,
- consolidarea capacității actorilor din sistem, pentru a susține tranziția la și întoarcerea materialelor rezultate în circuitul de producție.

Prioritatea 2. Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate

Măsuri

Hard:

- Investiții pentru protejarea, restaurarea și utilizarea sustenabilă a siturilor Natura 2000,
- Măsurile de menținere și de refacere specii și habitate în cadrul siturilor Natura 2000, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate,
- Acțiuni pentru ecologizarea / reconversia / bio-decontaminarea siturilor contaminate sau potențial contaminate (poate include și zone miniere / siderurgice), inclusive refacerea / reabilitarea / ecologizarea ecosistemelor pentru a aduce terenul la starea inițială,
- Dezvoltarea de perdele vegetale de-a lungul căilor de comunicații,
- Achiziția de echipamente și sisteme informatice pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental.
- Dezvoltarea unei rețele regionale de monitorizare a calității factorilor de mediu în timp real

Soft:

- Elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii, ecosistemelor și realizarea de studii științifice,
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în Sporirea acțiunilor de educație în domeniului mediului la nivelul tuturor actorilor regionali,
- Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a 361 ecosistemelor și realizarea de studii științifice,
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Prioritatea 3. Promovarea măsurilor de eficiență energetică și a energiei din surse regenerabile

Măsuri

Hard:

- Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice (reabilitare termică),
- Renovarea infrastructurilor publice în vederea creșterii eficienței energetice (reabilitare termică),
- Proiecte de eficiență energetică în mari întreprinderi și măsuri de sprijin adiacente,
- Înlocuirea surselor de alimentare bazată pe cărbune pentru sisteme de încălzire centralizată cu surse regenerabile sau din cogenerare,
- Eficientizarea energetică a sistemelor de termoficare, Utilizarea resurselor regenerabile (geotermale, solare, eoliene) pentru asigurarea confortului termic,
- Stimularea investițiilor în rețele inteligente de transport și distribuție a energiei,
- Încurajarea utilizării producției de energie în gospodării,
- Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor,
- Investiții pentru securitatea energetică prin dezvoltarea / modernizarea / re tehnologizarea rețelelor de energie: hidro, termică, cărbune, gaze naturale.

Soft:

- Schimbarea paradigmei de consum energetic a populației,
- Campanii de informare despre măsuri de reducere a consumului de energie,
- Întărirea capacității actorilor locali de implementare a proiectelor de eficiență energetică.

Prioritatea 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței la dezastre

Măsuri

Hard:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a regiunii la riscurile legate de climă și dezastre naturale,

- Investiţii în valorificarea durabilă a mediului: sisteme de irigaţii/umectare, sisteme de drenaj – desecări, lucrări de combatere a eroziunii solurilor, sisteme de protecţie antigrindină,
- Investiţii în infrastructura verde (în special împăduriri, refacerea ecosistemelor forestiere),
- Investiţii în sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de pregătire, de alertă şi de reacţie în caz de dezastre.

Soft:

- Îmbunătăţirea capacităţii de reacţie rapidă la fenomene meteorologice extreme,
- Îmbunătăţirea educaţiei şi capacităţii umane şi instituţionale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului şi alerta timpurie.

3. Accesibilitate

Prioritatea 1. Continuarea investiţiilor la infrastructura aferentă reţelelor TEN-T

Măsuri

Transport Rutier:

- Finalizarea kilometrilor rămaşi de construit din Autostrada A1 şi demararea construcţiei altor autostrăzi (ex: Via Carpatia, Timişoara-Belgrad)
- Construcţia centurilor rutiere ocolitoare pentru oraşele de pe reţeaua rutieră europeană (de bază şi extinsă),
- Construirea de drumuri de legătură între drumuri naţionale şi A1,

Transport Feroviar:

- Continuarea reabilitării tronsonului feroviar Simeria – Coşlariu;
- Modernizarea coridorului Orient/EstMediteranean pe relaţia Arad – Timişoara – Caransebeş – Drobeta Turnu Severin;
- Modernizarea staţiei de cale ferată Timişoara Nord;
- Modernizarea liniei de cale ferată Timişoara – Stamora Moraviţa;
- Modernizarea unor linii de cale ferată secundare, pentru eficientizarea transportului public regional;

Transport Naval:

- Modernizarea şi dezvoltarea portului Moldova Nouă ca nod de transport multimodal de pasageri şi marfă;
- Introducerea unui sistem performant de monitorizare a parametrilor de navigaţie, de-a lungul Dunării şi de informare asupra situaţiilor “speciale”.

Transport aerian:

- Creşterea importanţei naţionale a Aeroportului Timişoara prin: modernizarea şi dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spaţiului aerian şi a sistemelor de dirijare, informare aeronautică şi informare meteorologică, o îmbunătăţirea legăturilor intermodale, pentru o mai rapidă şi eficientă legătură cu alte destinaţii (conexiunile rutiere cu autostrada A1, căi de acces feroviar, modernizarea infrastructurii de transport urban care să facă legătura între aeroport şi reţeaua de transport public din municipiul Timişoara, realizarea unei autogări în reabilitarea şi modernizarea infrastructurii aeroportuare, o modernizarea şi dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spaţiului aerian şi a sistemelor de dirijare, informare aeronautică şi informare meteorologică, o îmbunătăţirea legăturilor intermodale, pentru o mai rapidă şi eficientă legătură cu alte destinaţii (conexiunile rutiere cu autostrada A1, căi de acces feroviar, modernizarea infrastructurii de transport urban care să facă legătura între aeroport şi reţeaua de transport public din municipiul Timişoara, realizarea unei autogări în proximitatea aeroportului, conectarea acestuia cu oraşele mari din regiune),

- Dezvoltarea rolului Aeroportului Arad și Caransebeș prin susținerea unor nișe, precum aviație utilitară, militară, privată, avioane ușoare și ultra ușoare,
- Stimularea relansării traficului de pasageri pe Aeroportul Internațional Timișoara,
- Dezvoltarea unui centru intermodal de mărfuri la Aeroportul Internațional Timișoara:
 - o Conectarea aeroportului la rețeaua feroviară,
 - o Centru regional intermodal de transport cargo,

Prioritatea 2. Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T

Măsurile:

- modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă (drumuri județene sau trasee compuse din mai multe drumuri județene legate direct) sau indirectă (drumuri județene/trasee legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat) cu rețeaua TEN-T,
- construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres,
- construcția / modernizarea variantelor ocolitoare pentru orașe cu statut de drum județean,
- investiții în infrastructura de drumuri de interes local și a conectivității cu drumurile de interes județean și național în cadrul UAT-urilor din cadrul ZUF,
- îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră,
- construirea/modernizarea de stații pentru transport public pe traseul drumului județean,
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști,
- realizarea de perdele forestiere și parapeti pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme.

Prioritatea 3. Dezvoltarea infrastructurii digitale

Măsurile:

- Dezvoltarea serviciilor de telefonie și internet mobil în zonele mai puțin accesibile,
- Dezvoltarea și extinderea infrastructurii de bandă largă (broadband), în special în mediul rural,
- Dezvoltarea rețelelor de Wi-Fi gratuit pentru cetățeni,
- Utilizarea tehnologiilor wireless de încărcare în spațiile publice,
- Extinderea mobilierului urban de tip "wi-fi free" și "green charge",
- Dezvoltarea infrastructurii de tip 5G, în special în instituțiile publice.

4. Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante

Prioritatea 1. Acces egal la o educație modernă, conectată la tendințele pieței muncii

Măsurile

Hard:

- Reabilitarea/modernizarea unităților de învățământ din regiune, în funcție de nevoile identificate;
- Construirea/extinderea unităților de învățământ în zonele supraaglomerate;
- Dotarea școlilor cu echipamente specifice, săli/terenuri de sport de sport, astfel încât să se asigure o bază materială modernă și să se creeze spații de învățare proiectate special pentru a promova noi abordări de predare și învățare, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor moderne;
- Achiziția de mijloace de transport destinate transportului elevilor, cu precădere în arealele periferice;
- Transformarea infrastructurii școlare și achiziționarea de echipamente, astfel încât să se permită digitalizarea procesului educațional;
- Înființarea/construirea unor centre de reconversie profesională/pregătire profesională/învățare pe parcursul vieții în mediul urban și mediul rural;
- Înființarea/dezvoltarea de centre/cluburi pentru tineret orientate către activități specifice și consiliere/monitorizare.

Soft:

- Adaptarea ofertei de educaţie şi formare profesională la dinamica pieţei muncii şi la provocările inovării şi progresului tehnologic;
- Îmbunătăţirea accesului şi a participării la educaţie a copiilor cu dizabilităţi şi/sau CES;
- Adaptarea metodelor de predare la nevoile elevilor din toate categoriile, inclusiv medii dezavantajate;
- Susţinerea adoptării unor metode educaţionale flexibile, centrate pe elev;
- Identificarea, sprijinirea şi promovarea copiilor supradotaţi;
- Programe de informare, consiliere şi educaţie parentală pentru familiile copiilor, cu focalizare pe familiile copiilor proveniţi din grupuri vulnerabile;
- Dezvoltarea sistemului de formare continuă a cadrelor didactice, inclusiv în ceea ce priveşte digitalizarea;
- Extinderea programelor after-school;
- Promovarea şi furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor, inclusiv NEET;
- Facilitarea dobândirii de calificări pentru persoanele care au părăsit timpuriu şcoala;
- Creşterea accesului şi participării adulţilor la programe pentru dezvoltarea competenţelor cheie;
- Pachete de formare pentru angajaţi adaptaţi nevoilor pieţei;
- Extinderea şi diversificarea ofertei pentru programele de şcoală duală;
- Cursuri de formare pentru personalul din centrele de pregătire profesională.

Prioritate 2. Acces incluziv la servicii medicale performante şi inovative, orientate către pacient

Măsuri

Hard:

- Înfiinţarea unui spital regional,
- Modernizarea/reabilitarea/ unităţilor medicale existente şi achiziţii de aparatură medicală de ultimă generaţie,
- Înlocuirea spitalelor vechi care nu mai corespund standardelor actuale cu unele noi,
- Investiţii în servicii medicale de urgenţă ,
- Dezvoltarea reţelei şi a serviciilor oferite în regim ambulatoriu,
- Crearea unui centru Cercetare-DezvoltareInovare în domeniul medical,
- Dezvoltarea şi modernizarea centrelor medicale de permanenţă din zonele rurale,
- Dezvoltarea reţelei de centre de recuperare pentru bolile cu incidenţă mare,
- Dezvoltarea reţelei de diagnostic de precizie şi a medicinei personalizate,
- Dezvoltarea şi dotarea unităţilor medicale şcolare cu aparatură specifică,
- Modernizarea, extinderea şi dotarea reţelei de medicină de familie şi şcolară,
- Dezvoltarea, modernizarea şi dotarea centrelor medicale de permanenţă.

Soft:

- Consolidarea şi dezvoltarea relaţiilor de CDI între sistemul medical şi firmele din domeniul IT,
- Digitalizare sistemului medical prin servicii de tip e-Sănătate şi specializarea personalului
- Realizarea unui sistem de monitorizare a pacienţilor care suferă de boli grave,
- Dezvoltarea serviciilor de reabilitare/recuperare, serviciilor de îngrijire paliativă , serviciilor de îngrijire pe termen lung,
- Îmbunătăţirea calităţii îngrijirii pacienţilor pe tot lanţul de îngrijiri,
- Creşterea gradului de siguranţă a pacientului în unităţile sanitare,
- Îmbunătăţirea răspunsului echipajelor de intervenţie rapidă,
- Acţiuni de conştientizare la nivelul populaţiei a importanţei prevenţiei medicale,
- Realizarea de programe privind educaţia sanitară şi promovarea unui stil de viaţă sănătos,
- Creşterea accesibilităţii a persoanelor vulnerabile către sistemul medical,
- Sprijinirea programelor de instruire şi formare profesională, cu accent pe abordările inovative,
- Sprijinirea schimburilor de experienţă interregionale şi internaţionale în vederea perfecţionării,
- Asigurarea unui acces egal şi echitabil la servicii de sănătate a tuturor categoriilor de persoane,
- Asigurarea accesului a elevilor şi studenţilor la servicii de medicină şcolară,

- Reducerea mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile,
- Modelarea serviciilor medicale în funcție de specificul și tendințele demografice ,
- Asigurarea accesului elevilor și studenților la servicii medicale.

Prioritatea 3: Asigurarea unor servicii sociale echitabile, limitarea excluziunii sociale și riscului de sărăcie

Măsuri

Hard:

- Crearea/modernizarea/extinderea/dotare a serviciilor sociale,
- Crearea de locuințe sociale pentru persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială,
- Dezvoltarea rețelei de locuințe sociale, inclusiv pentru victimele violenței în familie,
- Dezvoltarea unei rețele de asistență socială în zonele marginalizate,
- Dezvoltarea/ reabilitarea serviciilor de îngrijire destinate copiilor vulnerabili,
- Dezvoltarea infrastructurii care asigură servicii de alimentație
- Creșterea capacității de recuperare a persoanelor cu handicap și includerea acestora în activități socio-economice,
- Creșterea accesibilității fizice a persoanelor cu dizabilități în localități,
- Înființarea și dotarea cu infrastructură și logistică specifică a unor centre județene cu echipe mobile de servicii sociale,
- Dezvoltarea întreprinderilor din sectorul economiei sociale

Soft:

- Diversificarea și îmbunătățirea calității serviciilor sociale,
- Creșterea accesului la servicii sociale a tuturor categoriilor defavorizate (persoane vârstnice, persoane cu handicap, victime ale violențelor și abuzurilor în familie, familii monoparentale, copii, șomeri și alte categorii vulnerabile),
- Creșterea accesului pe piața muncii a persoanelor vulnerabile,
- Creșterea implicării serviciilor sociale în relațiile cu tinerii care abandonează școala,
- Creșterea capacității centrelor de educație și reconversie profesională pentru șomeri,
- Dezvoltarea parteneriatelor între furnizorii publici și privați de servicii sociale
- Sprijinirea înființării și dezvoltării ONGurilor din domeniul social,
- Specializarea personalului din serviciile sociale,
- Asigurarea unui acces egal la servicii de asistență socială,
- Încurajarea voluntariatului în servicii de asistență socială,
- Implicarea persoanelor vulnerabile în activități cultural-sportive,
- Digitalizarea serviciilor sociale și crearea unei rețele de monitorizare de tip SMART pentru persoanele vârstnice,
- Dezvoltarea și specializarea serviciilor sociale pentru reabilitarea persoanelor care se confruntă cu adicție.

Prioritatea 4. Creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea incluziunii pe piața muncii

Măsuri

Hard:

- Consolidarea și sprijinirea antreprenoriatului și economiei sociale pentru integrarea forței de muncă din categoriile dezavantajate,
- Sprijinirea înființării de noi afaceri,
- Crearea /continuarea dezvoltării de programe regionale de tip "a doua șansă",
- Sprijinirea creării unor centre de reconversie și formare profesională.

Soft:

- Măsurile pentru integrarea tinerilor pe piața muncii,
- Dezvoltarea culturii antreprenoriatului,
- Promovarea produselor și serviciilor furnizate de întreprinderi sociale,
- Asigurarea accesului la piața muncii a tuturor persoanelor, inclusiv a celor defavorizate,
- Asigurarea unui venit minim garantat pentru persoanele vulnerabile,
- Asigurarea protecției financiare a persoanelor vulnerabile,
- Asigurarea egalității de șanse și gen pentru toți,
- Îmbunătățirea calității și eficienței actorilor implicați în sistemul de ocupare a forței de muncă,
- Promovarea flexibilității și reconversiei profesionale în vederea mobilității profesionale,
- Actualizarea și dezvoltarea competențelor formatorilor,
- Sprijinirea mobilității regionale în vederea asigurării unui loc de muncă,
- Sprijinirea și ameliorarea condițiilor de muncă,
- Îmbunătățirea nivelului de competențe,
- Stimularea întreprinderilor pentru inserția tinerilor NEETs în câmpul muncii,
- Creșterea accesului copiilor din zonele rurale marginalizate la educație, orientare și consiliere profesională personalizate.

5. Sustenabilitate prin turism și cultură

Prioritatea 1. Crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen

Măsurile

Hard:

- reabilitarea, modernizarea și echiparea stațiunilor turistice,
- valorizarea resurselor de ape minerale pentru promovarea regiunii ca destinație turistică medicală transfrontalieră și regiune pilot anti-îmbătrânire,
- dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;
- investiții în tabere și centre de agrement pentru refuncționalizare, modernizare, extindere și dotare,
- punerea în valoare a patrimoniului natural regional în scopul dezvoltării ecoturismului,
- dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement integrate
- dezvoltarea infrastructurii turistice și a serviciilor conexe în zonele cu potențial turistic,
- investiții integrate în orașele cu potențial pentru turism de afaceri/MICE care să pună în valoare principalele elemente de patrimoniu cultural, investiții în facilități pentru petrecerea timpului liber.

Soft:

- promovarea resurselor stațiunilor turistice pe plan național și internațional,
- promovarea patrimoniului natural,
- dezvoltarea unor produse turistice integrate,
- suport pentru dezvoltarea unor planuri de marketing a destinațiilor turistice prioritare la nivel regional și local,
- măsuri specifice care încurajează persoanele defavorizate să participe la realizarea actului turistic
- pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism

Prioritatea 2: Valorificarea patrimoniului cultural

Măsurile Hard:

- Cercetarea, conservarea și reabilitarea obiectelor de patrimoniu de importanță națională și a celor înscrise în patrimoniul mondial UNESCO.
- Punerea în valoare a clădirilor ce fac parte din ansambluri sau situri urbane cu scopul de a promova identitatea culturală regională și de a ridica atractivitatea zonei.

- Punerea în valoare a patrimoniului din orașe mici și comune ca suport socioeconomic pentru abordarea problemelor identificate la nivel local, stabilite în cadrul unor strategii participative de dezvoltare bazate pe valorile patrimoniale - arhitectural-urbanistice, istorice.
- Reabilitare/reamenajarea/revitalizarea patrimoniului construit din stațiunile balneare.
- Reabilitarea și refuncționalizarea patrimoniului industrial pentru conservarea și exploatarea acestuia în scop economic.
- Cercetarea, conservarea și reabilitarea obiectelor de patrimoniu de importanță locală cu potențial turistic.
- Dezvoltarea infrastructurii turistice (inclusiv și îndeosebi pentru persoanele cu dizabilități) care să protejeze monumentele ce pot fi afectate de turismul în masă.

Soft

- Pregătirea profesională a forței de muncă din domeniul construcțiilor și restaurărilor pentru meserii specifice restaurării clădirilor de patrimoniu și a obiectelor aparținente.
- Identificarea peisajelor culturale; crearea de branduri și circuite turistice (eventual transfrontaliere) pe baza acestora.
- Promovarea patrimoniului imaterial.
- Facilitarea accesului spre elementele de patrimoniu cultural din zona rurală (inclusiv și îndeosebi pentru accesul persoanelor cu dizabilități).
- Pregătirea de specialiști arhitecți, urbaniști, istorici pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare prin patrimoniu.
- Acțiuni de educare și conștientizare a locuitorilor de importanța și rolul patrimoniului.
- Dezvoltare integrată a zonei adiacente a patrimoniului cultural reabilitat.
- Dezvoltarea și extinderea colaborărilor la nivel interregional și internațional în vederea promovării patrimoniului, inclusiv prin includerea monumentelor din regiune în trasee transfrontaliere.

Prioritatea 3: Promovarea culturii în regiune

Măsuri

Hard:

- Modernizarea infrastructurii și serviciilor culturale, cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale,
- amenajare de muzee/centre expoziționale moderne și interactive care să crească potențialul turistic regional,
- realizare/amenajare spații destinate organizării de evenimente culturale de anvergură care să deservească serviciile turistice,
- implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurilor culturale,
- Investițiile în facilități pentru petrecerea timpului liber și în dezvoltarea de servicii culturale
- dezvoltarea unor rute culturale.

Soft:

- crearea unui portofoliu de evenimente culturale de anvergură care să consolideze statutul cultural regional,
- sprijin pentru organizarea de evenimente, festivaluri, expoziții, târguri de talie internațională care sporesc vizibilitatea națională și internațională a regiunii în plan cultural.

6. Dezvoltare urbană durabilă

Prioritatea 1. Mobilitate urbană durabilă

Măsuri

Hard:

- dezvoltarea /modernizarea infrastructurii sistemelor de transport public curat,
- dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și a zonelor pietonale,

- dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, car-sharing, smart parking, utilizarea căilor ferate din jurul marilor orașe pentru operarea transportului public metropolitan;
- dezvoltarea unui sistem de transport public inter-județean,
- accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități.

Soft:

- promovarea și încurajarea tipurilor de transport ecologice.

Prioritatea 2. Orașele Regiunii Vest – orașe smart

Măsuri

Hard:

- implementarea de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart” în diverse domenii/sectoare,
- sprijinirea digitalizării serviciilor publice,
- dezvoltarea infrastructurilor pentru interoperabilitatea serviciilor publice.

Soft:

- promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor,
- sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip smart city a autorităților locale.

Prioritatea 3. Regenerare urbană

Măsuri

Hard:

- valorificarea terenurilor publice neutilizate prin transformarea acestora în spații verzi sau reconversie pentru integrare în viața orașului,
- îmbunătățirea și modernizarea spațiilor verzi în orașe, inclusiv a accesibilității și conectivității acestora,
- dezvoltarea sistemului de spații publice în orașe,
- amenajarea de locuri de joacă pentru copii,
- dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spațiilor publice,
- modernizarea și reabilitarea fondului de clădiri pentru creșterea atractivității spațiilor publice.

Soft:

- consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea și gestionarea proceselor de dezvoltare a teritoriului și implementarea strategiilor teritoriale integrate,
- digitalizarea serviciilor de amenajare teritorială și urbanism,
- digitalizarea Registrului Local al Spațiilor Verzi,
- consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea, gestionarea și evidența spațiilor verzi.

7. Tradiție și diversificare în mediul rural

Prioritate 1. Dezvoltarea sustenabilă și inteligentă a spațiului rural

Măsuri

Hard:

- Dezvoltarea rețelelor de infrastructură tehnică edilitară (apă, canalizare, gaze naturale) și a infrastructurii de drumuri,
- Susținerea diversificării activităților economice,
- Susținerea producătorilor locali, încurajarea meșteșugurilor și activităților tradiționale,
- Dezvoltarea rețelelor de medicină de familie și acțiuni de conștientizare a prevenției,
- Dezvoltarea rețelelor de colectare și depozitare a produselor agricole și susținerea modernizării agriculturii,

- Crearea și modernizarea de rețele de irigații inteligente în contextul schimbărilor climatice,
- Valorificarea sustenabilă, regenerarea și extinderea suprafețelor silvice,
- Modernizarea și dezvoltarea târgurilor și piețelor locale
- Amenajarea de spații de agrement, spații publice și spații verzi,
- Susținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, ecologizarea terenurilor, protejarea și adaptarea la schimbările climatice,
- Asigurarea unui acces egal la servicii sociale de bază (educație, sănătate, sociale),
- Sprijinirea dezvoltării turismului rural și a ramurilor ecoturismului.

Soft:

- Consolidarea și diversificarea mediului antreprenorial din sectorul non agricol,
- Încurajarea investițiilor în digitalizare și crearea unui sector agricol inteligent,
- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură și silvicultură,
- Sprijinirea investițiilor în CDI în sectorul agroalimentar,
- Sprijinirea acțiunilor de tranziție spre o economie circulară,
- Sprijinirea reconversiei profesionale a persoanelor active din mediul rural,
- Creșterea vizibilității zonelor rurale cu potențial turistic și agro-alimentar,
- Încurajarea micilor producători locali pentru a se asocia în activitatea agricolă,
- Încurajarea natalității pentru a contracara declinul populației.

7.5. Contextul județean

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A JUDEȚULUI TIMIȘ pentru perioada 2021 – 2027

Viziunea de dezvoltare este detaliată printr-un set de **6 obiective strategice**, ce evidențiază domeniile principale de intervenție în perioada 2021-2027:

01. TIMIȘ HUB EUROPEAN INOVATIV: cel mai vestit hub de investiții și cunoaștere din Europa și cel mai important și atractiv pol de antreprenariat din țară, după capitală

Obiectivul strategic dedicat dezvoltării economice și competitivității vizează transformarea și consolidarea economiei locale, astfel încât județul Timiș să se impună ca un hub european pentru investiții și cunoaștere.

Astfel, perioada 2021-2027 presupune o nouă etapă de creștere în care județul își va consolida rolul de model de bună practică în specializarea inteligentă ("influencer industrial") în economia europeană, va inspira companiile să inoveze și să gândească global și va atrage și menține talente care se pot adapta cu ușurință la schimbare, reziliente. Acest obiectiv strategic este detaliat prin **5 obiective specifice**, cu direcțiile de acțiune aferente:

OS 1.1. ReinvenTM - Consolidarea capacităților de CDI25 cu focus pe domeniile regionale de specializare inteligentă. Competitivitatea județului și a mediului de afaceri depinde de capacitatea acestuia de a se reinventa, de a inova. Capacitatea de reinventare nu presupune numai inovare disruptivă sau soluții și procese complet noi, ci presupune îmbunătățire continuă, cu pași mici în fiecare zi.

Astfel, acest obiectiv propune dezvoltarea și consolidarea ecosistemului local de cercetare-dezvoltare-inovare și a infrastructurii necesare, precum și dezvoltarea și promovarea unei reputații puternice a inovării, prin crearea și activarea unei rețele locale de lideri în domeniu.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D1.1.1** Dezvoltarea facilităților și serviciilor de CDI și transfer tehnologic de la nivelul entităților cheie (universități, institute, stațiuni, centre de cercetare) din județ;
- **D1.1.2** Stimularea activă a inovării;
- **D1.1.3** Promovarea cooperării dintre companiile mari, actorii de cercetare și companii mici în activități de CDI și transfer tehnologic.

OS 1.2. Cea mai ofertantă experiență de business

Leadershipul și vizibilitatea globală sunt elemente de bază care influențează capacitatea județului de a se poziționa ca destinație de afaceri la nivel național și european și de a promova nișele de specializare inteligentă. Acest obiectiv vizează dezvoltarea serviciilor și infrastructurii suport pentru afaceri, măsuri active de promovare a județului ca destinație de afaceri prin campanii, participare la târguri/ evenimente, platforme online, facilități pentru atragerea de investitori, precum și dezvoltarea competențelor antreprenoriale, mai ales în domeniile de specializare inteligentă la nivel regional și în nișele de la nivel județean, precum și stimularea inițiativelor antreprenoriale.

Totodată, este importantă implicarea companiilor locale în rezolvarea unor probleme de natură economică, socială sau tehnologică cu care se confruntă județul, într-un cadru partenerial deschis (de ex. prin evenimente competitive de tip provocări pentru generarea de soluții inovatoare).

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D1.2.1** Parteneriate pentru investiții și vizibilitate globală;
- **D1.2.2** Enterprising Growth - dezvoltarea și valorificarea competențelor antreprenoriale, mai ales în domeniile regionale de specializare inteligentă și în nișele de la nivel județean;
- **D1.2.3** Infrastructură și servicii suport pentru antreprenariat;
- **D1.2.4** Angajament civic al companiilor locale.

OS 1.3. Hub al talentelor și al competențelor relevante pentru viitor

Asigurarea competențelor și capabilităților relevante pentru viitor se poate realiza prin dezvoltarea de modele agile pentru a răspunde rapid nevoilor de competențe, prin promovarea învățării continue la nivel individual și prin dezvoltarea multiculturală a industriilor, retenția și atragerea talentelor în județ.

În acest context, este importantă colaborarea business-școala, în special în ceea ce privește formarea profesională, pentru a satisface nevoile viitoare ale pieței forței de muncă.

Dincolo de formulele clasice, se va promova formarea prin programe inovatoare (de ex. programe rapide de formare de tipul coding bootcamps, școli informale pentru reconversie profesională în funcție de nevoile din piață, concursuri universitare hightech).

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D1.3.1** Dezvoltarea unor modele agile pentru a răspunde rapid nevoilor de competențe din piață;
- **D1.3.2** Atragerea și retenția talentelor de la nivel 110lexible și 110lexible110e110ve în județul Timiș;
- **D1.3.3** Stimularea formării și specializării forței de muncă (creșterea pe scara competențelor) pentru adaptarea la provocările economiei 110lexible110e110ve, bazate pe cunoaștere;
- **D1.3.4** Dezvoltarea competențelor tehnice, antreprenoriale, manageriale, creative și circulare cu focus pe domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel regional (110lexible110 sprijin pentru self-employment și 110lexible110e de economie 110lexib);
- **D1.3.5** Promovarea de către angajatori a unor forme 110lexible de lucru și promovarea principiului “shared resources”.

OS 1.4. Hinterland agricol

Acest obiectiv vizează valorificarea potențialului județului Timiș în domeniul agriculturii, prin promovarea, încurajarea și dezvoltarea producției agricole și marketingul produselor. Totodată, urmărește susținerea dezvoltării produselor tipice locale (ex. usturoiul de Cenad), precum și conservarea soiurilor locale (semințe, legume, fructe) în vederea promovării unei identități locale în ceea ce privește domeniul agriculturii.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D1.4.1** Diversificarea activităților economice non-agricole și dezvoltarea lanțurilor valorice locale, scurte ("din fermă, direct în farfurie");
- **D1.4.2** Modernizarea și dezvoltarea târgurilor și piețelor locale;
- **D1.4.3** Dezvoltarea rețelelor de colectare, depozitare și marketingul produselor agricole și susținerea modernizării agriculturii, inclusiv a viticulturii;
- **D1.4.4** Încurajarea investițiilor în digitalizare (ex. blockchain pentru creșterea veniturilor fermierilor etc.) și crearea unui sector agricol inteligent;
- **D1.4.5** Viabilizarea terenurilor și dezvoltarea rețelelor de irigații inteligente în contextul schimbărilor climatice;
- **D1.4.6** Sprijinirea fermelor mici și medii în vederea creșterii producției și rentabilității;
- **D1.4.7** Încurajarea/sprijinirea/ promovarea investițiilor pentru dezvoltarea agriculturii ecologice certificate;
- **D1.4.8** Promovarea identității locale prin revitalizarea soiurilor și produselor tipice locale.

OS 1.5. Hotspot productiv și sustenabil

Creșterea sustenabilă va fi consolidată prin mobilizarea companiilor de a dezvolta produse mai ecologice, prin sprijinirea dezvoltării ecosistemelor sustenabile inteligente și prin încurajarea înființării de clustere în economia circulară.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D1.5.1** Crearea de noi clustere și dezvoltarea celor existente;
- **D1.5.2** Tehnologizarea, digitalizarea (tehnologii verzi, automatizare, robotizare, IoT, AI, Big Data, Cloud, Security, 5G, Machine Learning, Blockchain) și internaționalizarea IMM-urilor;
- **D1.5.3** Îmbunătățirea accesului la instrumente financiare inovatoare și la rețele de business angels.

O2. TIMIȘ CONECTAT: cel mai eficient și ecologic nod intermodal de transport al mărfurilor și persoanelor din țară

Obiectivul strategic vizează dezvoltarea întregului sistem de transport de la nivelul județului și conturarea acestuia ca un pol principal la nivel național, în special din punct de vedere al transportului ecologic. Valorificarea tuturor resurselor disponibile, inclusiv a căilor navigabile interioare, asigură optimizarea legăturilor în teritoriu. Modernizarea și extinderea infrastructurii existente contribuie la creșterea accesibilității și eficienței sistemului și, implicit, la creșterea calității locuirii la nivelul județului.

Acest obiectiv strategic este detaliat prin **4 obiective specifice**, cu direcțiile de acțiune aferente:

OS 2.1. Poartă de intrare în țară, cu legături facile către centrele urbane europene

Acest obiectiv vizează dezvoltarea legăturilor cu statele învecinate, precum și dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de transport aerian și naval de pe teritoriul județului. În cadrul obiectivului sunt cuprinse măsuri orientate către dezvoltarea logisticii și a transportului de marfă, dar și a transportului de pasageri, inclusiv prin amenajarea Canalului Bega și dezvoltarea infrastructurii aferente aeroportului. Județul Timiș dispune de un potențial ridicat de dezvoltare a transportului pe apă, care să permită racordarea județului la rețeaua majoră de canale navigabile din Europa, respectiv la Canalul Rin – Main – Dunăre.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D2.1.1.** Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare și a unui centru intermodal de transport;
- **D2.1.2.** Reabilitarea Canalului Bega;
- **D2.1.3.** Dezvoltarea serviciilor de transport naval pentru marfă și pasageri;
- **D2.1.4.** Extinderea rețelei rutiere majore.

OS 2.2. Infrastructură rutieră modernizată, ce asigură legături optime la nivel local și interjudețean

Obiectivul are ca scop dezvoltarea infrastructurii rutiere în vederea conturării legăturilor optime între localitățile din județ, dar și între acestea și centrele urbane majore din vecinătate. De asemenea, obiectivul vizează asigurarea unor legături transfrontaliere optimizate care să asigure accesul locuitorilor din județ către rețeaua europeană majoră. Astfel, în cadrul obiectivului sunt propuse măsuri și intervenții de modernizare, reabilitare și extindere, după caz, a infrastructurii rutiere județene și locale.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D2.2.1.** Amenajarea variantelor ocolitoare pentru localitățile din județ;
- **D2.2.2.** Modernizarea și reabilitarea drumurilor județene și comunale;
- **D2.2.3.** Extinderea, modernizarea și reabilitarea drumurilor locale;
- **D2.2.4.** Extinderea și modernizarea parcărilor la nivel local;
- **D2.2.5.** Dezvoltarea infrastructurii pentru utilizarea autovehiculelor electrice.

OS 2.3. Transport public județean și metropolitan optimizat, atractiv și digitalizat

Obiectivul de față contribuie la susținerea navetismului de la nivelul județului și la asigurarea acestei cereri de deplasare într-un mod eficient și sustenabil. Scopul principal al obiectivului este de a asigura servicii de transport de persoane calitative pentru locuitorii județului și de a utiliza noile tehnologii pentru a crește eficiența acestora și pentru a asigura un impact cât mai scăzut asupra mediului. Extinderea serviciilor de transport public metropolitan asigură optimizarea legăturilor spre și dinspre municipiul reședință de județ. Diversificarea ofertei și eficientizarea serviciilor de transport public contribuie direct la creșterea atractivității acestor mijloace în defavoarea autovehiculului personal.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D2.3.1.** Modernizarea și extinderea rețelei județene de căi ferate;
- **D2.3.2.** Creșterea calității serviciilor de transport public județean pe cale rutieră;
- **D2.3.3.** Creșterea calității serviciilor de transport public local;
- **D2.3.4.** Dezvoltarea serviciilor de transport public metropolitan pe cale ferată;
- **D2.3.5.** Digitalizarea serviciilor de transport public din județ;
- **D2.3.6.** Dezvoltarea intermodalității la nivelul județului.

OS 2.4. Rețea de transport pentru deplasări nemotorizată

Performantă, sigură și extinsă a realizat demersuri importante în dezvoltarea deplasărilor nemotorizate, în special din punct de vedere al mersului pe bicicletă și al cicloturismului. Aceste demersuri trebuie extinse și continuate pentru a susține tranziția către un sistem de mobilitate urbană durabilă la nivel județean. Astfel, acest obiectiv își propune să extindă și să amenajeze infrastructura destinată deplasărilor nemotorizate, precum și a facilităților adiționale necesare care să permită deplasarea eficientă și în siguranță a pietonilor și bicicliștilor la nivelul întregului județ și în cadrul localităților acestuia.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D2.4.1.** Amenajarea coridoarelor de mobilitate și a traseelor de cicloturism la nivel local și transfrontalier;
- **D2.4.2.** Dezvoltarea rețelei de pe teritoriul localităților componente;
- **D2.4.3.** Dezvoltarea rețelei de deplasări pietonale de pe teritoriul județului și a localităților componente.

03. TIMIȘ ECHIPAT: teritoriu deservit echitabil de servicii publice și infrastructură de utilități moderne și performante

Obiectivul strategic vizează asigurarea accesului populației județului Timiș la servicii publice și infrastructură de utilități moderne, la standarde înalte de calitate, prin reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea serviciilor și infrastructurilor existente. Se urmărește totodată reducerea disparităților intrajudețene în ceea ce privește

deservirea populației, astfel încât serviciile și infrastructura publică performante să asigure suportul pentru o calitate ridicată a locuirii în întregul județ.

Acest obiectiv strategic este detaliat prin **4 obiective specifice**, cu direcțiile de acțiune aferente:

OS 3.1. Sistem de educație atractiv și performant, ce dezvoltă competențe pentru viitor

Obiectivul propune dezvoltarea infrastructurii educaționale astfel încât întreg teritoriul județean să fie deservit de dotări școlare de proximitate și reabilitarea, modernizarea sau dotarea infrastructurii existente pentru ca toți tinerii să poată învăța într-un mediu plăcut, cu facilități care să îi mențină interesați de procesul educațional, să îi orienteze în carieră și să le ofere posibilitatea de performanță la toate nivelurile (preuniversitar, universitar), fără a fi nevoie să părăsească județul. La nivel universitar, județul mizează pe tradiția universitară a municipiului Timișoara și poziția acestuia în top la nivel național și pe implicarea universităților în dezvoltarea locală. Totodată, obiectivul vizează adaptarea sistemului educațional la cerințele actuale și viitoare ale pieței muncii.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D3.1.1** Dezvoltarea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii școlare preuniversitare;
- **D3.1.2** Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare universitare;
- **D3.1.3** Digitalizarea și echiparea sistemului de învățământ județean cu dotări adaptate meseriilor viitorului;
- **D3.1.4.** Dezvoltarea și creșterea atractivității învățământului dual;
- **D3.1.5.** Sprijinirea performanței în educație;
- **D3.1.6.** Asigurarea unui sistem de învățământ incluziv.

OS 3.2. Rețea de sănătate modernă, cu rol regional și o bună servire a teritoriului

Obiectivul propune asigurarea furnizării de servicii medicale performante mai ales la nivel regional și județean, precum și asigurarea serviciilor și dotărilor de proximitate din teritoriu, în special prin asigurarea servirii zonelor rurale și a orașelor mici. Mai mult, acest obiectiv vizează poziționarea județului Timiș în topul celor mai performante județe de la nivel național prin asigurarea unor servicii medicale variate și eficiente și a unei rețele de unități sanitare optim distribuite în teritoriu și prin susținerea demersurilor de dezvoltare a telemedicinii.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D3.2.1** Reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii de sănătate existente
- **D3.2.2** Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de sănătate pentru a asigura buna servire a teritoriului
- **D3.2.3** Dezvoltarea măsurilor pentru asigurarea unui nivel optim de sănătate a populației

OS 3.3. Sistem de servicii sociale diversificate și performante, ce răspunde nevoilor tuturor tipurilor de beneficiari și sprijină inovarea socială

Obiectivul vizează dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale, pentru a răspunde nevoilor tuturor categoriilor de utilizatori și a asigura buna servire a teritoriului.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D3.3.1** Dezvoltarea serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice
- **D3.3.2** Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de servicii sociale pentru copii și tineret
- **D3.3.3** Dezvoltarea serviciilor sociale și a infrastructurii de servicii sociale pentru a răspunde nevoilor tuturor grupurilor de beneficiari și a deservi echilibrat teritoriul
- **D3.3.4** Dezvoltarea de parteneriate și sprijinirea activităților de dezvoltare a serviciilor sociale

OS 3.4. Sisteme de utilități extinse și modernizate, cu impact redus asupra mediului

Până în 2027, implementarea acestui obiectiv va avea în vedere creșterea considerabilă a numărului de UAT-uri cu infrastructură tehnico-edilitară de bază completă și/ sau modernizată, asigurând astfel acoperirea nevoilor majorității locuitorilor și agenților economici din județ. Totodată, se va avea în vedere atingerea Țintelor privind protecția mediului, în special pe sectoarele apă-canal și managementul deșeurilor (corelat cu obiectivul)

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin intermediul următoarelor **direcții de acțiune**:

- **D3.4.1** Modernizarea sistemului și extinderea rețelei electrice de distribuție în zonele nedeservite
- **D3.4.2** Modernizarea iluminatului public și organizarea serviciului de iluminat public în localitățile unde nu există
- **D3.4.3** Modernizarea infrastructurii de telecomunicații și extinderea infrastructurii broadband în zona rurală
- **D3.4.4** Reabilitare, extindere și realizare infrastructuri de alimentare cu apă și canalizare apă uzată
- **D3.4.5** Reabilitare, extindere și realizare infrastructuri de alimentare cu gaze naturale
- **D3.4.6** Modernizarea/ re tehnologizarea sistemelor de alimentare cu energie termică

04. TIMIȘ VERDE: județ verde și rezilient, cu emisii scăzute de CO₂

Obiectivul strategic vizează tranziția județului Timiș către un sistem energetic cu impact scăzut asupra calității mediului, ca urmare a valorificării potențialului de utilizare al energiei din surse regenerabile (solar, geotermal), dar și a eficientizării energetice a fondului construit public și privat și corelat cu modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare (complementar cu obiectivul)

Acest obiectiv strategic este detaliat prin **4 obiective specifice**, cu direcțiile de acțiune aferente:

OS 4.1. Tranziție avansată către un sistem energetic cu impact scăzut asupra calității mediului

Producția de energie electrică este industria cu cel mai mare impact asupra calității aerului. În acest context, la nivel județean se va promova și sprijini, pe de-o parte, utilizarea energiei din surse regenerabile, și, pe de altă parte, investițiile în eficientizarea energetică a fondului construit (clădiri rezidențiale, instituții publice).

Eficientizarea energetică are efecte benefice atât în ceea ce privește reducerea impactului negativ asupra mediului, cât și în ceea ce privește reducerea costurilor de întreținere resimțite de cetățeni și administrație (termoficare, electricitate, gaze etc.). Toate acestea asigură reducerea consumului de energie electrică, termică și de gaze naturale.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D4.1.1.** Încurajarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- **D4.1.2.** Eficientizarea energetică a fondului construit.

OS 4.2. Rețea verde-albastră protejată, extinsă și valorificată

Prezentul obiectiv vizează dezvoltarea rețelei verde-albastre de la nivelul județului prin intervenții și acțiuni de reabilitare și extindere a spațiilor verzi, inclusiv în lungul principalelor cursuri de apă.

Totodată, obiectivul urmărește conservarea și gestiunea corespunzătoare a ariilor naturale protejate și a zonelor împădurite, fiind urmărită valorificarea acestora în mod durabil, fără a fi afectate ecosistemele existente. Creșterea suprafeței de spații verzi la nivel urban rămâne una dintre prioritățile la nivel județean, fiind urmărită atingerea suprafeței de 26 mp spațiu verde / cap de locuitor în toate localitățile urbane.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D4.2.1.** Conservarea biodiversității și valorificarea ariilor naturale protejate;
- **D4.2.2.** Extinderea suprafeței de spații verzi în orașele din județ;

- **D4.2.3.** Conservarea și creșterea suprafețelor împădurite, în special în zonele periurbane.

OS 4.3. Județ cu o vulnerabilitate redusă la riscuri naturale și poluare

Scopul acestui obiectiv este de a spori măsurile de protecție împotriva riscurilor naturale existente în prezent la nivelul județului, conducând la o vulnerabilitate cât mai scăzută a teritoriului în fața acestor riscuri. Principalele acțiuni vor fi orientate către prevenirea riscurilor și gestiunea corespunzătoare a situațiilor de urgență, completate de intervenții care să îmbunătățească calitatea tuturor factorilor de mediu, prin reducerea surselor de poluare.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D4.3.1.** Reducerea vulnerabilității județului la riscuri naturale;
- **D4.3.2.** Reducerea presiunii surselor de poluare asupra calității mediului.

OS 4.4. Sistem modern de management al deșeurilor, ce sprijină economia circulară la nivel județean

Acest obiectiv urmărește eficientizarea managementului deșeurilor prin intermediul unor investiții în sistemul actual, care să permită o mai bună colectare, sortare și reciclare a deșeurilor de la nivelul județului Timiș. Acest fapt vine și în sprijinul dezvoltării economiei circulare, unul dintre factorii cheie în tranziția către un mediu durabil, ce va asigura pe de o parte o mai bună utilizare a resurselor, iar pe de altă parte o reducere a cantității de deșeuri generate.

Scopul obiectivului este de a susține județul în procesul de dezvoltare într-un mod durabil prin reducerea impactului asupra mediului, asigurarea unei creșteri a calității locuirii și, nu în ultimul rând, prin încurajarea unor tipare mai sustenabile de utilizare a resurselor în rândul actorilor din județ.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D4.4.1.** Modernizarea și extinderea infrastructurii de gestiune a deșeurilor
- **D4.4.2.** Creșterea gradului de conștientizare a populației cu privire la importanța utilizării produselor ecologice, reciclate și reutilizate

05. TIMIȘ CREATIV ȘI ATRACTIV: pol național creativ, cultural și turistic, cu o identitate bine definită și cu o ofertă variată de servicii pentru comunitate și turiști

Acest obiectiv are ca scop definirea întregului județ drept o destinație plină de vitalitate, în cadrul căreia se pot descoperi oricând numeroase opțiuni de petrecere a timpului liber. Valorificarea sustenabilă a resurselor locale are scopul de a spori notorietatea județului Timiș și de a influența calitatea vieții comunității locale, precum și imaginea acestuia, astfel încât județul să devină din ce în ce mai atractiv și pentru turiști sau (viitorii) locuitori.

Acest obiectiv strategic este detaliat prin **5 obiective specifice**, cu direcțiile de acțiune aferente:

O.5.1. Vitalitate culturală crescută, susținută de o ofertă culturală adaptată diverselor categorii de public local și extern (incl. sprijinirea ICC)

Statutul municipiului Timișoara de Capitală Europeană a Culturii în anul 2023 va consolida imaginea de ansamblu a municipiului și pe cea a întregului teritoriu, județul Timiș fiind recunoscut ca unul dintre cele mai importante centre culturale la nivel național. Acest deziderat va fi atins printr-o gestionare integrată a agendei culturale județene, inclusiv prin noi evenimente culturale pe tot teritoriul județului, ce promovează specificul local, împreună cu parteneriate între actorii locali relevanți și autoritățile publice locale.

Totodată, corelarea cu programul Novi Sad Capitală Europeană a Culturii 2022, reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea ofertei culturale și a ecosistemului cultural și turistic la nivel euro-regional.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D5.1.1.** Implementarea programului Timișoara – Capitală Europeană a Culturii 2023
- **D5.1.2.** Diversificarea și promovarea ofertei culturale la nivelul județului
- **D5.1.3.** Sprijinirea actorilor din domeniile cultural-artistice

05.2. Infrastructură culturală modernă și diversă, ce susține și promovează o viață urbană activă

Acest obiectiv vine în completarea celui de a susține oferta culturală și propune continuarea intervențiilor din domeniul dezvoltării și promovării activităților culturale, prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale și dezvoltarea unor noi obiective cultural-turistice care să promoveze cultura și specificitatea locurilor din județul Timiș.

Obiectivul este complementar și obiectivelor ce țin de spațiul public, acesta fiind, alături de infrastructura culturală, suportul pentru o viață urbană activă.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D5.2.1.** Amenajarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii culturale din județ;
- **D5.2.2.** Introducerea în circuitul cultural a unor elemente de patrimoniu / spații abandonate / spații dezafectate reprezentative ale județului Timiș.

05.3. Patrimoniu cultural (material și imaterial) protejat, valorificat și promovat sustenabil

Obiectivul are ca scop protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și implicit a celui arhitectural, care conturează și contribuie la promovarea identității județene, o atenție specială fiind alocată monumentelor istorice și a elementelor de patrimoniu arheologic, precum și factorilor de patrimoniu imaterial care fac parte din oferta culturală a județului.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D5.3.1.** Conservarea și valorificarea patrimoniului istoric și a clădirilor cu valoare arhitecturală ambientală ridicată;
- **D5.3.2.** Conservarea și valorificarea patrimoniului imaterial cu valoare ridicată pentru comunitatea locală și promovarea semnificației lor;
- **D5.3.3.** Promovarea unor festivaluri și evenimente care susțin cultura tradițională locală.

05.4. Destinație turistică recunoscută pentru turismul cultural-artistic, gastronomic, în natură și de agrement, cu servicii de înaltă calitate pentru turiști

Obiectivul are ca scop dezvoltarea și consolidarea județului Timiș ca o destinație turistică de notorietate la nivel național și chiar internațional. Mai mult, prin dezvoltarea și consolidarea identității turistice, județul își va promova produsele turistice existente și potențialul de a practica diferite tipuri de turism experiențial – turismul de tip city-break, turismul de afaceri, ecoturismul, turismul de wellness și chiar turismul de evenimente, fiind gazda unor atracții importante, care atrag un flux constant de turiști dornici de experiențe unice.

De asemenea, infrastructura turistică este una modernizată și dezvoltată, fiind puse la dispoziția turiștilor servicii de cea mai înaltă calitate, accesibile tuturor indiferent de preferințele de informare și călătorie.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D5.4.1.** Promovarea județului Timiș ca destinație turistică;
- **D5.4.2.** Extinderea și modernizarea infrastructurii turistice și a amenajărilor conexe;
- **D5.4.3.** Sprijinirea excelenței în turism și a actorilor locali pentru dezvoltarea de noi produse și servicii turistice;
- **D5.4.4.** Implementarea Academiei de servicii Horeca la standarde europene.

O5.5. Infrastructură sportivă şi de agrement dezvoltată şi modernă, ce susţine o ofertă diversă şi atractivă de activităţi sportive şi de petrecere a timpului liber

Acest obiectiv îşi propune dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii sportive şi de agrement existente pe teritoriul judeţului Timiş, precum şi crearea unor noi facilităţi de acest fel, pentru a încuraja sportul de masă şi de performanţă, precum şi pentru a asigura o ofertă cât mai variată de oportunităţi de petrecere a timpului liber pentru comunitatea locală şi pentru turişti.

Acest obiectiv va fi operaţionalizat prin următoarele **direcţii de acţiune**:

- **D5.5.1.** Dezvoltarea infrastructurii de sport şi de agrement a judeţului Timiş prin construcţia şi amenajarea de noi facilităţi sau reabilitarea, modernizarea şi dotarea infrastructurii existente. **D5.5.2.** Dezvoltarea şi promovarea ofertei de activităţi de sport şi agrement a judeţului Timiş.

O6. TIMIŞ PERFORMANT: administraţie locală inovatoare, eficientă şi deschisă, ce formulează politici publice şi ia decizii bazate pe date

Creşterea capacităţii administrative, atât la nivelul Consiliului Judeţean Timiş, cât şi la nivelul UAT-urilor componente, va rămâne un obiectiv important al perioadei 2021-2027, şi va constitui baza dezvoltării sustenabile a teritoriului şi inovării locale.

În acest sens, se vor continua eforturile de eficientizare şi digitalizare a administraţiei publice locale, se va investi în capacitatea de dezvoltare şi implementare a proiectelor, în dezvoltarea resurselor umane şi în implementarea unui nou tip de management public, axat pe rezultate şi pe dezvoltare partenerială.

Astfel, prezentul obiectiv are ca scop atât întărirea capacităţii administraţiei publice ca principal factor de decizie, cât şi consolidarea relaţiilor parteneriale între actorii relevanţi din judeţ care pot contribui la iniţierea, coordonarea, implementarea sau monitorizarea diferitelor proiecte şi acţiuni şi a rezultatelor acestora. Digitalizarea va reprezenta o direcţie strategică importantă în perioada 2021-2027, ce va sprijini creşterea şi consolidarea capacităţii administrative la nivel judeţean şi local, prin:

1. Eficientizarea serviciilor publice, prin elaborarea şi implementarea Strategiei Sectoriale de Digitalizare a Judeţului, pe baza auditului sistemului de servicii publice existente şi al gradului de digitalizare a serviciilor publice. Pe baza strategiei, se va realiza migrarea graduală a acestor servicii în mediul online şi interconectarea lor în logică funcţională în funcţie de specific.

Implementarea strategiei va include: sincronizarea tuturor bazelor de date (de preferat într-un mediu comun naţional) pentru interoperabilitate şi funcţionalitate Single-Sign-On, standardizarea bazelor de date şi a metodelor de procesare a lor, asigurarea accesului către şi din partea sectorului public la date sigure şi transparente, creşterea calităţii relaţiilor digitale cu mediul antreprenorial pentru atragerea investiţiilor.

2. Configurarea infrastructurii digitale - Concomitent cu digitalizarea serviciilor publice, volumul de date şi complexitatea acestora va fi în continuă creştere, de aceea, pentru configurarea infrastructurii digitale trebuie avute în vedere o serie de considerente: stabilirea în Strategia Sectorială de Digitalizare a infrastructurii digitale (hardware) de bază, care să permită dezvoltarea, compatibilitatea şi implementarea tehnologiilor viitoare (AI, VR, AR, Blockchain, IoT etc), identificarea standardelor de interconectare şi securizare date între bazele de date şi/sau alţi utilizatori (UAT-uri, mediul privat, public), aproximarea bugetului necesar pentru implementare, mentenanţă şi dezvoltare.

3. Sporirea încrederii, transparenţei şi coparticipării - Încrederea în digitalizare este o reacţie a publicului, a mediului privat şi a instituţiilor partenere la un ecosistem sigur, din punct de vedere cibernetic, dar şi transparent. Pentru o adaptare uşoară şi o mai bună înţelegere a digitalizării sunt fundamentale programe de dezvoltare a competenţelor digitale, atât în rândul personalului din instituţii, cât şi a publicului.

De asemenea, va fi avută în vedere coparticiparea mediului privat și a cetățenilor la crearea și interpretarea datelor publice de interes comun, prin metode prestabilite de comunicare (sesizări, comentarii, recomandări etc).

4. Sprijinirea proceselor decizionale bazate pe date - Procesele decizionale, din punct de vedere al utilizării datelor, pot fi de 3 tipuri: automate (atunci când infrastructura digitală oferă răspunsuri în mod automat), semiautomate (atunci când este nevoie de decizia umană pe date sintetizate automat de sistem) și decizii umane (decizii luate după interpretarea unei persoane a datelor puse la dispoziție de sistem).

Obiectivul urmărit pe termen mediu constă în automatizarea cât mai multor procese decizionale și expunerea datelor sintetizate într-un grad cât mai mare în platforme de Business Intelligence pentru factorii decizionali, urmărind eficientizarea proceselor din instituție și reducerea nivelului de muncă de rutină.

Acest obiectiv strategic este detaliat prin **3 obiective specifice**, cu direcțiile de acțiune aferente:

OS 6.1. Administrație publică locală și servicii publice eficiente și digitalizate

Utilizarea noilor tehnologii, informatizarea și integrarea sistemelor și a bazelor de date reprezintă un pas important pentru eficientizarea funcționării autorității publice județene (inclusiv îmbunătățirea cooperării între direcțiile, serviciile și compartimentele Consiliului Județean), a coordonării la nivel județean și monitorizării dezvoltării și tendințelor la nivelul teritoriului județean, dar și pentru reducerea birocrăției și interacțiunea mai facilă cu cetățenii, cu mediul de afaceri și alți actori locali relevanți.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D6.1.1.** Sporirea capacității de gestionare a dezvoltării la nivel local și județean printr-o abordare bazată pe principiile dezvoltării inteligente și o planificare strategică eficientă;
- **D6.1.2.** Creșterea gradului de adoptare a noilor tehnologii în activitatea autorităților publice la nivel local și județean și prestarea de servicii publice.

OS 6.2. Capacitate administrativă crescută, bazată pe resurse umane și materiale performante

Calitatea și performanța resurselor materiale și umane pe care administrația publică locală le are la dispoziție reprezintă baza unui management urban eficient și modern.

O direcție importantă este reprezentată de dezvoltarea și actualizarea instrumentelor de planificare a teritoriului, inclusiv utilizând soluții digitale, corelat cu dezvoltarea competențelor personalului la nivel județean și local, pentru dezvoltarea capacității de lucru cu date cât mai complexe.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D6.2.1.** Reabilitarea, modernizarea și extinderea clădirilor publice
- **D6.2.2.** Dotarea cu resurse materiale a autorităților publice la nivel local și județean
- **D6.2.3.** Dezvoltarea competențelor personalului

OS 6.3. Cadru partenerial solid la nivel local, regional și internațional, ce asigură guvernanta multinivel

Strategia urmărește promovarea democrației participative, precum și consolidarea parteneriatului și sinergiilor cu alte autorități și instituții publice, parteneri regionali, naționali și internaționali, cu scopul poziționării județului ca pol și furnizor de servicii la nivel regional și național. La nivel regional, cooperarea Arad – Timișoara – Oradea - Cluj-Napoca reprezintă un obiectiv asumat ce va contribui la dezvoltarea zonei de vest a țării, iar la nivel european participarea județului în Euroregiunea Dunăre-Criș-Mureș-Tisa și în parteneriate transfrontaliere și transnaționale oferă acces la resurse și cunoștințe suplimentare.

Acest obiectiv va fi operaționalizat prin următoarele **direcții de acțiune**:

- **D6.3.1.** Diversificarea mijloacelor de interacțiune cu cetățenii și dezvoltarea culturii civice, pentru o comunitate implicată în luarea deciziilor;
- **D6.3.2.** Sporirea transferului de cunoștințe și bune practici în cadrul unor parteneriate / rețele zonale / regionale / transfrontaliere / transnaționale.

Sursa: Site-ul Consiliului Județean Timiș: <https://www.cjtimis.ro/>

CAPITOLUL VIII – Strategia de dezvoltare

8.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT este o metodă folosită în medii administrației publice și cel al mediului de afaceri, pentru a ajuta la proiectarea unei viziuni de ansamblu asupra unei localități sau a unei firme pe o perioadă de timp.

Analiza **SWOT** reprezintă o radiografie a autorității publice, firmei sau a ideii de afaceri și evaluează în același timp factorii de influență interni și externi ai unei organizații, precum și poziția acesteia pe piață sau în raport cu ceilalți competitori cu scopul de a pune în lumină punctele tari și slabe ale unei companii, în relație cu oportunitățile și amenințările existente la un moment dat pe piață.

Descriere

Conceptul analizei strategice SWOT provine dintr-o cercetare efectuată între anii 1960 și 1970 la Stanford Research Institute din SUA. Acronimul SWOT provine din engleză *Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*, însemnând „Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări”

Analiza SWOT se realizează, în general, în prima fază a unui proiect, pentru ca elementele de analiză să poată alcătui baza planului de proiect și să poată fi folosite ulterior în cadrul proiectului, dacă acesta întâmpină dificultăți în ceea ce privește planificarea, livrabilele sau bugetul alocat și trebuie readus pe linia de plutire.

Analiza SWOT

	Benefice antingerii obiectivelor	Pun în pericol antingerii obiectivelor
Sursă internă (organizația)	Puncte tari	Puncte slabe
Sursă externă (mediul extern)	Oportunități	Amenințări

În cadrul analizei SWOT se va ține seama de faptul că:

- Punctele tari și punctele slabe sunt concepte „statice”, bazate pe parametrii descriptivi ai unei zone, într-o perioadă determinată de timp. Ele reprezintă *ceea ce există*.
- Oportunitățile și amenințările au în vedere viitorul, și se referă la alegerile pe care le au de făcut persoanele implicate în procesul de planificare. Ele reprezintă *ceea ce va fi*.

Exemple de întrebări la care ar trebui să răspundă managementul unei UAT când efectuează analiza SWOT:

S – Puncte tari • La ce suntem cei mai buni? • Ce aptitudini specifice are forța de muncă de care dispunem? • De ce avantaje dispunem pentru a atrage personal de calitate? • Ce experiență deține echipa de proiect din proiecte similare? • Ce resurse unice deținem? • De ce resurse financiare dispunem? • Ce tehnologie folosim? • Care este gradul de optimizare al proceselor interne?	W – Puncte slabe • La ce suntem cei mai slabi? • Ce fel de instruire le lipsește angajaților noștri? • Care este nivelul de atașament al angajaților noștri? • Care e poziția noastră financiară? • Este disponibilă o estimare solidă a costurilor? • A alocat compania un buget suficient pentru a acoperi anumite cheltuieli neprevăzute? • E nevoie ca anumite părți din proiect să fie externalizate? • Ce nu facem bine? • Ce ar trebui să fie îmbunătățit? • Ce ar trebui evitat pentru a nu repeta greșelile din trecut? • Care sunt dezavantajele proiectului?
O – Oportunități • Ce schimbări ale mediului extern putem exploata? • La ce tehnologie nouă am putea avea acces? • Ce piețe noi ni s-ar putea deschide? • Cum s-a modificat comportamentul de consum al potențialilor clienți? • Care sunt direcțiile strategice majore ale afacerii: - Consolidare / Diversificare ? - Specializare / Generalizare ? • Care sunt punctele slabe ale competitorilor, dacă acestea există? • Unde se poate identifica, sau cum se poate crea, un avantaj concurențial?	T – Amenințări • Există deja pe piață o competiție bine încheagată? • Ce ar putea face concurența în detrimentul nostru? • Ce legislație nouă ne-ar putea lovi interesele? • Ce schimbări ale normelor sociale, ale profilurilor populației și a stilurilor de viață ar putea fi o amenințare pentru noi: - Schimbările tehnologice? - Schimbări ale curentelor artistice? - Schimbări ale cererii pentru anumite tipuri de servicii, probabil legate de influența deosebită a Internetului? • E dificilă înlocuirea personalului cu experiență? • A fost noua tehnologie testată corespunzător? • Cum ne va afecta ciclicitatea economică?

Procesul decizional

În urma analizei SWOT, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente prioritare:

- Construiește pe **Punctele Tari**,
- Elimină **Punctele Slabe**,
- Exploatează **Oportunitățile**
- Îndepărtează **Amenințările**

ANALIZA SWOT A ORAȘULUI DETA

CADRU NATURAL, DEMOGRAFIE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Cadru natural: ✓ poziționarea geografică în apropierea orașelor Timișoara și Reșița, la frontiera cu Serbia; (13 capitale situate până la 700 km) fapt ce favorizează dezvoltarea economică; ✓ traversarea teritoriului transport rutier: DN 59(E70) Timișoara - Belgrad și apropierea DN 58 Timișoara – Reșița; ✓ apropierea de aeroport la 50 km Timișoara (Traian Vuia) și 120 km Belgrad (Nikola Tesla); ✓ traversarea teritoriului de o rețea importantă de căi ferate; ✓ magistrala București-Timișoara-Belgrad-Milano ✓ traversarea teritoriului de de la est spre vest râu Bârzava ; ✓ rezerve bogate de apă; ✓ uniformitatea teritoriului, majoritatea cu o altitudine sub 100 m, o câmpie întinsă de la nord la sud; ✓ vestigii istorice, începând cu epoca bronzului, continuând cu cucerirea romană, ocupația turcă, etc.; ✓ amplasarea într-o zonă transfrontalieră care facilitează cooperarea cu două țări: Ungaria, Serbia; ✓ condiții geografice favorabile (climatice, hidrogeologice); ✓ climă temperat continental; ✓ prezența resurselor naturale bogate : gaze metane de sondă, ape geotermale, faună și floră diversificată; ✓ amplasare favorabilă lângă frontiera cu Serbia, dar și față de țările din U.E.; ✓ faună și floră diversificată; ✓ posibilitatea accesării fondurilor structurale și de coeziune în perioada 2021-2027 în scopul protejării mediului și al cadrului natural; ✓ Parcul natural Anton Kratzer; Demografie: ✓ grad de conviețuire armonioasă și toleranță a diferitelor confesiuni diversificate, regăsindu-se preponderant: ortodoxă, luterană, romano-catolică, neoprotestantă, etc.; ✓ existența unei culturi multietnice și compoziții etnice, principalele minorități: unguri, germani, sârbi, bulgari, romi ✓ șomajul înregistrat este mic ✓ proporție mare a populației cu potențial de muncă și a populației tinere	Cadru natural: ✓ uniformitatea terenului – neatractivă din punct de vedere turistic; ✓ teren cu altitudine joasă; ✓ nevalorificarea la capacitatea existentă a bogățiilor naturale; ✓ relief deloc variat, număr mai redus de peisaje, ✓ tendințe de migrare a populației în și dinspre Deta; ✓ folosire inefficientă a gazelor naturale și a apelor geotermale; ✓ devin mai frecvente și mai intense condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei; ✓ degradarea mediului natural datorită iresponsabilității; populației și al gradului redus de valorificare al deșeurilor ✓ zonă cu risc seismic. Demografie: ✓ scăderea populației orașului la majoritatea grupelor de vârstă conform trendului național; ✓ proces de îmbătrânire a populației; ✓ migrarea populației tinere către orașe mai mari sau țările dezvoltate; ✓ scădere ușoară a numărului de nașteri în perioada 2015--2021 și accentuate a sporului natural;

	✓ variații ale fluxurilor legate de plecări/sosiri din localitate; ✓ migrarea tinerilor cu diverse grade de pregătite profesională în marile orașe și străinătate.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Cadru natural: ✓ posibilitatea accesării fondurilor guvernamentale, structurale și de coeziune în perioada 2021-2027 în scopul protejării mediului și al cadrului natural; ✓ accesarea de fonduri de investiții pentru dezvoltarea teritoriului, datorită faptului că zona este cuprinsă în Grupul de Acțiune Locală „Asociația Timiș Torontal Bârzava”. Demografie: ✓ folosirea experienței persoanelor revenite în localitate din alte localități/ străinătate la dezvoltarea localității, prin imigrație internă; ✓ forța de muncă disponibilă.	Cadru natural: ✓ Devin mai frecvente și mai intense condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei ✓ Degradarea mediului natural datorită iresponsabilității populației și al gradului redus de valorificare al deșeurilor Demografie: ✓ scăderea populație orașului; ✓ scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața active; ✓ reducerea populației școlare din cauza scăderii natalității, plecărilor în străinătate; ✓ declinul demografic preconizat pentru Regiunea Vest până în 2050 și eventualele consecințe negative la nivel local; ✓ ponderea populației inactive este în creștere, generalizată la nivel național și regional (pensionări, dificultăți de angajare pentru tineri).

ECONOMIE , INDUSTRIE, AGRICULTURĂ, TURISM	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Orașul Deta pol micro-regional de dezvoltare; ✓ existența unui parc industrial; ✓ așezare relativ bună a orașului în cadrul; ✓ județului și a țării, cu conexiuni rutiere, feroviare și aeroportuare apropiate; ✓ economie locală dezvoltată și diversificată ✓ accesul populației la tehnologia informației și serviciile de comunicații care conectează societatea rurală la progresele globale, facilitând o mai bună participare la dezvoltarea economică; ✓ accesare foarte bună a fondurilor europene nerambursabile de către primărie; ✓ suportul administrației locale oferit noilor investitori prin existența unei zone industriale; ✓ tradiție economică în diferite ramuri, în special în industria lemnului, industria textilă; ✓ comerțul cu amănuntul de mărfuri alimentare și nealimentare, cât și cu diverse produse agricole (cereale, legume, fructe etc.), animale și păsări vii, articole de uz casnic și gospodăresc, atât în cadrul târgului săptămânal, cât și în cadrul unor magazine specializate, inclusiv de tip super – market (Profi) etc;	✓ măsuri insuficiente pentru susținerea anteprenoriatului local; ✓ lipsa promovării conceptului de economie circular, ✓ acces redus la piețele internaționale; ✓ lipsa personalului calificat în zonă; ✓ legislație greoaie, birocrație instituțională în relațiile cu instituțiile statului; ✓ scăderea numărului de angajați în oraș; ✓ situație internațională gravă; ✓ fragmentarea suprafețelor agricole ce conduce la practicarea unei agriculturi tradiționale, slab competitive economic; ✓ îmbătrânirea forței de muncă în agricultură; ✓ prezența animalelor sălbatice cerbi, mistreți care distrug culturile; ✓ degradarea solurilor; ✓ cadrul legislativ instabil; ✓ slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene; ✓ creșterea numărului de fenomene climatice extreme și a intensității acestora;

✓ GAL Asociația Timiș Torontal Bârzava cu rol de dezvoltare microregională prin fonduri destinate mediului rural; ✓ Orașul Deta a devenit stațiune turistică de interes local; ✓ diversitatea tipurilor de unități de primire turistică (hoteluri, hostel); ✓ acces facil: apropiere față de aeroport, distanță foarte redusă față de Municipiul Timiș, acces la autostradă, acces feroviar etc.; ✓ prezența indicatoarelor turistice rutiere; ✓ existența unor unități de cazare tip hotel și hostel, căsuțe; ✓ existența unor servicii de masă tip restaurant, pizzerie, fast-food; ✓ conservarea tradițiilor și ospitalității locuitorilor; ✓ diversitatea resurselor turistice rurale; ✓ existența obiectivelor culturale de interes turistic pe teritoriul orașului, cum ar fi muzeu, biserici, case vechi.	✓ răspândirea bolilor contagioase severe în rândul animalelor și păsărilor (ex. pesta porcină, gripa aviară etc); ✓ reticența fermierilor în utilizarea noilor tehnologii; ✓ lipsa interesului agricultorilor pentru asociere; ✓ organizarea ineficientă a producătorilor în vederea comercializării produselor agricole și numărul mic de contracte de preluare a producției; ✓ infrastructură turistică medie dezvoltată; ✓ lipsa de promovare a obiectivelor turistice; ✓ instabilitate legislativă; ✓ resurse financiare limitate pentru dezvoltarea infrastructurii turistice; ✓ distrugerea cadrului natural; ✓ creșterea poluării mediului; ✓ intensificarea traficului; ✓ nerespectarea principiilor „dezvoltării durabile”; ✓ constrângeri financiare.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
✓ atragerea unor noi investitori în comună; ✓ existența și posibilitatea accesării programelor de finanțare nerambursabilă din Fonduri Europene pentru dezvoltarea activității sau susținerea antreprenoriatului; ✓ programe guvernamentale în derulare de susținere a sectorului IMM; ✓ posibilitatea dezvoltării sectorului turistic; ✓ dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare care să conecteze producătorii și consumatorii, inclusiv să asigure o legătură mai bună între mediul rural și urban; ✓ posibilitatea realizării de parteneriate public-privat între agenții economici și Primărie; ✓ amenajarea unei piețe pentru desfacerea produselor locale; ✓ îmbunătățirea serviciilor publice pentru reducerea disparităților între mediul urban și rural; ✓ atragerea investitorilor și/sau promovarea antreprenoriatului rural; ✓ diversificarea activităților economice rurale; ✓ facilitarea și favorizarea înființării și dezvoltării de societăți comerciale de către tineri; ✓ existența programelor de finanțare din fonduri structurale privind dezvoltarea capacității umane; ✓ posibilitatea de comasare a terenului agricol în vederea obținerii de exploatații agricole de dimensiune medie; ✓ investiții privind dezvoltarea unei piețe agroalimentare locale; ✓ existența celei mai mari și modern piețe agroalimentare din sudul județului Timiș; ✓ tendință de creștere a sectorului de produse ecologice;	✓ politică nefavorabilă dezvoltării afacerilor (taxe și impozite numeroase); ✓ cadrul legislativ instabil; ✓ schimbări, modificări legislative la nivel antreprenorial în ultimii ani; ✓ interes redus al investitorilor pentru demararea de afaceri în oraș; ✓ recesiune economică și inflație crescută; ✓ criză energetică, gaze, curent, creșterea prețurilor; ✓ conflictul ruso-ucrainian cu efecte în întreaga lume; ✓ creșterea prețurilor la materii prime și materiale; ✓ creșterea prețurilor la energie și gaze; ✓ lipsa măsurilor de reținere a populației tinere în mediul rural; ✓ creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale; ✓ informarea precară a populației din mediul rural cu privire la procedurile de înființare a unei afaceri; ✓ migrația forței de muncă specializată și calificată spre alte țări; ✓ creșterea ratei inflației și a ratei șomajului conduce la scăderea puterii de cumpărare a produselor și serviciilor în rândul populației; ✓ situații de criză generate de pandemii; ✓ lipsa unui sistem de sprijin pentru implementarea noțiunilor de marketing; ✓ slaba implementare a sistemului de asigurare a calității producției și produselor; ✓ slaba preocupare pentru introducerea noilor tehnologii și pentru activitatea de cercetare-dezvoltare;

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

✓ creșterea interesului consumatorilor pentru alimentele naturale și sănătoase; ✓ înființarea de forme asociative cu rol economic și cooperarea între fermieri (Cooperativa Grădina Bănățeană); ✓ creșterea valorii nete adăugate la nivelul fermelor zootehnice și mixte; ✓ existența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsivării afacerilor în agricultură ex. Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020/Planul Național Strategic 2023-2027; ✓ îmbunătățirea condițiilor infrastructurii fizice și de utilități; ✓ amenajarea parcurilor; ✓ valorificarea potențialului turistic din zonă; ✓ disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene; ✓ promovarea intensă a zonei și punerea în valoare a condițiilor naturale; ✓ diversificarea produselor turistice; ✓ accesarea fondurilor de investiții pentru dezvoltarea unor forme de turism recreațional; ✓ creșterea gradului de instruire în domeniul turistic din partea potențialilor investitori sau a viitorilor angajați.	✓ lipsa canalelor de colectare a produselor agricole; ✓ informarea succintă cu privire la normele europene; ✓ resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea / promovarea unor investiții; ✓ folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzute; ✓ lipsa de receptivitate și flexibilitate a populației locale la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; ✓ oferte de creditare greu accesibile (garanții mari); ✓ rata ridicată a dobânzii la credite; ✓ creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; ✓ hazarde naturale ce se pot transforma în dezastre; ✓ reacția redusă a mediului local la schimbările și provocările zilelor noastre; ✓ nepromovarea suficientă a zonei pentru atragerea turiștilor; ✓ migrarea turistică către alte regiuni; ✓ produse turistice neatractive; ✓ infrastructura turistică neadecvată; ✓ migrarea forței de muncă; ✓ venituri insuficiente pentru a menține o afacere turistică.
---	--

INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPARE TERITORIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ context european favorabil unei dezvoltări urbane durabile, orașele din statele member devin parteneri în procesul de politică urbană de la nivel european și național; ✓ Agenda Teritorială a UE 2030 se axează pe o Europă echitabilă care oferă perspective de viitor pentru toate comunitățile (indiferent de mărime) și toți indivizii; perspectivă optimist inclusiv pentru județe mai puțin dezvoltate și cu anumite clivaje teritoriale; ✓ Orașul Deta dispune de toate serviciile necesare populației (Trezorerie, Bănci, Judecătorie, Poliție, Jandarmerie, APIA, servicii comerciale, etc); ✓ servicii diversificate de internet, telefonie mobilă, și fixă, televiziune dezvoltate și în continua dezvoltare expansiune; ✓ centură ocolitoare, străzile asfaltate în totalitate; ✓ existența electricității în localitate; ✓ sistem de alimentare cu apă și canalizare dezvoltată; ✓ căile rutiere bine dezvoltate și modernizate;	✓ rețea feroviară învechită și slab dezvoltată , necesită lucrări de modernizare; ✓ lipsă canalizare sat Opătița; ✓ lipsa investițiilor la nivel național în infrastructura feroviară; ✓ lipsa iluminatului public pe 10 % din străzile orașului, din cauza accesului foarte greu și/sau a distanțelor foarte mari între locația postului trafo și zonele locuite; ✓ îmbătrânirea componentelor sistemului.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

✓ 90 % din străzile orașului sunt asigurate cu iluminat public; ✓ iluminatul public este funcțional pe toată perioada de noapte; ✓ nou și eficient sistem performant de iluminare cu LED-uri în oraș; ✓ există iluminat festiv în fiecare an, în preajma sărbătorilor de iarnă; ✓ modernizarea sistemului de iluminat în U.A.T. Oraș Deta utilizând tehnologia LED.	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
✓ introducerea unei noi rețele de distribuție gaz metan pe ruta Timișoara Moravița.	✓ mărimea orașului Deta influențează auto sustenabilitatea financiară, capacitatea de a presta servicii și a efectua investiții, precum și parțial forța de polarizare; ✓ producerea de avarii importante care să conducă la imposibilitatea furnizării serviciului.

MEDIU, INFRASTRUCTURĂ DE MEDIU	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ dotarea cu pubele în localitate și colectarea selectivă a gunoiului menajer; ✓ sistem performant de epurare a apelor, canalizare și alimentare cu apă; ✓ acțiuni de întreținere a spațiilor publice prin mobilizarea cetățenilor orașului Deta; ✓ existența unor programe și activități regulate de stângere a deșeurilor electronice, electrice; ✓ închiderea gropi de gunoi a orașului Deta; ✓ existența unui punct de colectare a gunoiului microregional; ✓ înscrierea în asociațiile de dezvoltare intercomunitară ADID Timiș, Aquatim, etc.; ✓ depozitarea gunoiului de la animale în cadrul fermei și utilizarea acestuia ca îngrășământ; ✓ Orașul Deta, potențial important din punct de vedere al energiei solare, eoline, biomasă, biogas; ✓ număr mic de clădiri (sedii administrative, școli, grădinițe, biserici, etc.); ✓ Orașul Deta are experiență în implementarea proiectelor inovative; ✓ mentalitatea pozitivă a noii generații legate de mediu.	✓ necunoașterea și nerespectarea legislației de către o anumită categorie a populației; ✓ reticența unor locuitori față de acțiunile de mediu ale administrației locale; ✓ deșeurile inerte sunt depozitate de multe ori în locuri nepermise; ✓ valorificarea deșeurilor se realizează în cantități nesemnificative; ✓ creșterea emisiilor de CO2 datorate numărului în creștere a autovehiculelor personale și al stilului de viață actual; ✓ deficiența energetică a clădirilor publice; ✓ instabilitate legislativă a prețurilor la produsele energetice; ✓ terenuri și spații publice degradate/folosite; ✓ educație deficitară a cetățenilor în ceea ce privește aplicarea măsurilor de protecție a mediului; ✓ potențial redus al resurselor energetice datorită limitărilor tehnologice; ✓ rezistența la nou a cetățenilor, lipsa acestora de informare; ✓ lipsa unui sistem performant de canalizare în Opățița; ✓ pondere semnificativă a populației cu grad de vulnerabilitate odată cu creșterea accentuată a costurilor la energie; ✓ instalații de producere, transport, distribuție a energiei învechite; ✓ greu acces al prosumatorilor la generarea în sistemul energetic național;

	✓ depozitarea haotică a deșeurilor menajere în anumite zone ale localității; ✓ educația ecologică este superficială.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
✓ politicile Uniunii Europene și naționale favorabile eficientizării consumului și producerii de energie verde; ✓ existența a numeroase programe de finanțare în domeniul protecției mediului domeniul energiei, ale UE, Fond Mediu, etc.; ✓ cadru instituțional și legislative adaptat la principiile pieței interne din Uniunea Europeană ✓ posibilitatea colectării selective a deșeurilor; ✓ existența unei stații de transfer a gunoiului menajer în apropiere; ✓ deschiderea și diversificarea piețelor interne și internaționale; ✓ dezvoltarea mai multor programe de educație privind protecția mediului; ✓ existența unui sistem de colectare a deșeurilor menajere; ✓ depozitarea gunoiului de la animale în cadrul fermei și utilizarea acestuia ca îngrășământ; ✓ implementarea legislației privind protecția mediului; ✓ posibilități de amenajare a platformelor de gunoi; ✓ implicarea comunității în acțiunile de colectare selectivă a gunoiului; ✓ intervențiile prevăzute prin Politica Agricolă Comună care pot avea un impact pozitiv asupra atenuării și adaptării schimbărilor climatice (energie durabile, economie circulară); ✓ accesarea fondurilor europene pentru agricultura ecologică și alte practici prietenoase cu mediul care să conducă la reducerea gazelor cu efect de seră; ✓ creșterea interesului consumatorilor față de produsele obținute în agricultura ecologică și prin intermediul altor practici agricole prietenoase cu mediul; ✓ existența unor game variate de surse de energie regenerabilă la prețuri acceptabile ce pot fi utilizate; ✓ utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor; ✓ expertiză tehnică și resurse umane calificate pentru activitățile din domeniul energetic; ✓ potențial important de resurse regenerabile exploatabile, susținut de o piață funcțională de Certificate Verzi; ✓ oportunități crescute de investiții în domeniul eficienței energetice și al resurselor regenerabile; ✓ stimularea utilizării surselor alternative.	✓ lipsa progresului educațional în domeniul mediului în rândul locuitorilor; ✓ concurență mare privind accesul la finanțări în domeniu; ✓ conflicte în apropierea teritoriului României care generează poluare; ✓ devin mai frecvente și mai intense condițiile meteorologice extreme, datorită încălzirii globale care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei, fenomene extreme; ✓ factorul antropic care poate contribui la distrugerea ariilor naturale protejate; ✓ asupra mediului ca rezultat al intensivizării agriculturii; ✓ creșterea emisiilor de GES, ca urmare a creșterii numărului de animale din gospodăriile individuale și a numărului redus de facilități și echipamente de gestionare a gunoiului de grajd; ✓ presiuni antropice ridicate asupra resurselor de apă și sol pe suprafețele agricole și forestiere; ✓ lipsa unor instrumente fiscal eficiente pentru susținerea programelor de investiții în eficiență energetică și dezvoltarea serviciilor energetice; ✓ interesul scăzut al agenților economici în aplicarea legislației privind protecția mediului înconjurător; ✓ -Lipsa resurselor financiare, inclusiv pentru cofinanțarea proiectelor europene pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse; ✓ -Cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din fondurile europene pentru proiecte de infrastructură și mediu; ✓ lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători; ✓ mentalitatea de indiferență față de protecția mediului; ✓ lipsa informației în legătură cu programele de finanțare europeană.

CAPITAL UMAN , CULTURĂ , SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ, SPORT	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

✓ acordarea de finanțări nerambursabile de la bugetul local pentru cultură și sport; ✓ organizarea de competiții sportive; ✓ existența Clubului Sportiv Oraș Deta cu mai multe secții sportive; ✓ existența unui liceu cu tradiție; ✓ existența a patru școli generale; ✓ existența mai multor școli primare; ✓ existența unei grădinițe, inclusiv cu program prelungit; ✓ existența unităților de cult; ✓ existența unei săli de sport, a unui stadion și a mai multor terenuri de fotbal; ✓ existența unei echipe de fotbal la nivelul orașului, atât la seniori, cât și la juniori; ✓ existența unei biblioteci orășenești și a biblioteci școlare; ✓ existența Casei de Cultură, a unui cămin cultural și construcția unei noi Case de Cultură; ✓ existența infrastructurii (publice) ce oferă posibilități diverse de practicare a activităților sportive, precum: fotbal, tenis, inclusiv cursuri de inițiere în tenis pentru copii și adulți; ✓ obținerea fondurilor necesare pentru construirea unei teren de sport; ✓ elaborarea și participarea în cadrul programului pentru tineret Erasmus+; ✓ păstrarea unor vechi tradiții culturale- rugile; ✓ colaborare strânsă cu personae emigrate în străinătate datorate condițiilor istorice; ✓ spital modern, policlinică, cabinet medicale.	✓ activitățile culturale și sportive sunt prea puțin promovate; ✓ număr redus de facilități culturale (cinematograf, muzeu etc); ✓ suprafețele de spații verzi insuficiente; ✓ implicare slabă a mediului de afaceri în promovarea culturii; ✓ zone puține cu potențial de petrecere a timpului liber; ✓ facilități reduse dedicate tineretului sau turiștilor; ✓ număr redus al manifestărilor cu scop caritabil; ✓ cadre medicale care fac naveta; ✓ procent ridicat din populație cu vârsta de peste 65 ani.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
✓ posibilitatea programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea activităților culturale și sportive; ✓ informatizarea bibliotecilor și a serviciilor oferite de acestea; ✓ conștientizarea interesului sectorului privat pentru implicarea în restaurarea și conservarea patrimoniului cultural; ✓ crearea de parteneriate cu instituții de învățământ din Uniunea Europeană în vederea schimbului de experiență; ✓ accesarea granturilor SEE și Norvegiene; ✓ organizare și dezvoltare periodică de programe și acțiuni cultural - artistice în oraș.	✓ discrepanțe între domeniul cultural și nevoile, respectiv interesele comunității, pierderea relevanței actului cultural pentru comunitate; ✓ fonduri proprii limitate pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive; ✓ crize generate de epidemii sau pandemii; ✓ pierderea tradițiilor și a valorilor culturale (risc crescut pentru minorități); ✓ abandonul școlar în condițiile înrăutățirii nivelului de trai și a creșterii excluziunii sociale; ✓ creșterea raportului de dependență a vârstnicilor față de fondurile sociale; ✓ tendința de reducere a exigenței în procesul de evaluare didactică; ✓ buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților; ✓ neimplicarea factorilor de decizie la nivelul județului sau ministerelor.

ADMINISTRAȚIE, MEDIU ASOCIATIV	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

✓ experiență semnificativă a UAT Deta acumulată în 15 ani de implementare proiecte cu finanțare nerambursabilă a Compartimentului Dezvoltare ecegislativ ✓ onomico-sociala, prognoze si analize pentru proiecte de mediu, sociale, economice ✓ asocieri ale UAT Deta avantajoase prin rezolvarea problemelor de mediu, apă canal, gaze, obținerea de fonduri ✓ nivel mediu la nivel asociativ , cu domenii diferite sport, cultură , social, economic ✓ funcționarea Serviciului pentru Situații de Urgență și modernizarea acestui serviciu- --Existența Serviciului Public Comunitar Local de -Evidență a Persoanelor al Oraș Deta ✓ Compartiment de Urbanism propriu ✓ posibilitatea colectării on line a taxelor și impozitelor ✓ existența unui cadru legal coerent și stabil privind liberul acces la informația de interes public și transparența actului administrative. ✓ transparență în recrutarea și în promovarea personalului; ✓ existența unei clădiri noi cu suficiente spații de birouri, dotată și utilată corespunzător; ✓ personal calificat pentru toate posturile ocupate; ✓ implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a acțiunilor legate de reformă în administrație; ✓ existența procedurilor ce reglementează fluxul de documente în instituție.	✓ implicarea precară în cadrul programelor bazate pe schimburi de eperiență; ✓ lipsa indicatorilor și criteriilor de evaluare a muncii prestate de funcționarii publici; ✓ locare insuficientă de fonduri pentru formarea profesională; ✓ dificultăți de comunicare interne ce generează o rezistență crescută la schimbare; ✓ lipsa unei culturi de promovare a parteneriatelor public-privat în prestarea serviciilor publice; ✓ rezistența la schimbare manifestată de o parte din personalul instituției; ✓ resurse financiare insuficiente destinate modernizării și dezvoltării activităților instituției; ✓ Imposibilitatea promovării pe post a salariaților, din cauza legislației în vigoare; ✓ Resurse financiare limitate pentru susținerea programului de pregătire; ✓ încărcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fișa postului; ✓ nu se realizează testarea periodică a funcționarilor publici; ✓ existența fondurilor limitate alocate formării continue a funcționarilor publici; ✓ imposibilitatea de motivare suplimentară a personalului; ✓ dificultăți legate de aplicarea curentă a noilor acte normative din cauza multitudinii și complexității acestora.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
✓ parteneriatul între instituțiile publice și societatea civilă pentru dezvoltarea serviciilor publice; ✓ realizarea de către UAT a unor studii în vederea identificării nevoilor și așteptărilor cetățenilor față de serviciile oferite de acestea; ✓ exercitarea de către societatea civilă a dreptului de a fi implicată activ în luarea deciziilor de către autoritățile publice locale; ✓ existența programelor și proiectelor privind reforma administrației, ✓ existența programelor de finanțare pentru digitalizarea serviciilor publice; ✓ posibilități de accesare a unor fonduri externe destinate în mod special modernizării administrației publice; ✓ dezvoltarea capacității administrative a primăriei Deta prin introducerea unor departamente noi pentru a veni în sprijinul nevoilor cetățenilor; ✓ dezvoltarea unor legături puternice între consiliul județean și autoritățile locale; ✓ mai multe posibilități de instruire a personalului administrativ prin programe de formare cu finanțare europeană.	✓ inerție mare privind implicarea factorilor responsabili, dar și a comunității în programele de dezvoltare; ✓ fluctuația funcționarilor publici – din cauze financiare sau alte cauze, pe de o parte, pe de altă parte, imposibilitatea angajării imediate a altor funcționari publici, influențând în mod negativ continuitatea activităților; ✓ schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate efficient; ✓ concurență mare în accesarea fondurilor de către alte instituții.

8.2. Viziune. Obiective strategice de dezvoltare.

8.2.1. Viziunea de dezvoltare

Viziunea de dezvoltare a Orașului Deta este:

“Deta oraș activ, verde și sustenabil care să ofere un mediu propice de creștere, educație, dezvoltare personală și antreprenorială pentru locuitorii săi.”

Măsurile impuse ca fiind necesare în dezvoltarea Orașului Deta în următorii ani vor trebui orientate pentru crearea premiselor necesare prevenirii migrației locuitorilor către Timișoara sau alte țări prin crearea unor condiții adecvate și variate de muncă și de petrecere a timpului liber pentru locuitorii orașului și pentru nou-veniți. Atragerea și menținerea populației în Deta va fi bazată pe implementarea unor activități culturale, recreative, din sfera industriei creative, a științei și tehnologiei, cu potențial major de revitalizare a orașului.

Deta va deveni un oraș activ, cu o industrie preponderent productivă, prelucrătoare și non-poluantă, având la dispoziție forță de muncă calificată tânără și adultă. Spațiul urban va fi reconstituit și va fi primitiv pentru oameni, astfel încât să devină un spațiu „viu”, cu o arhitectură unitară, cu o infrastructură destinată, în special, mersului pe jos și mersului pe bicicletă. Transportul public în comun va fi dezvoltat ca alternativă la transportul individual. Spațiul verde reconsiderat va deveni preocupare de bază a administrației locale și o componentă cheie a calității vieții cetățenilor, precum și pentru creșterea atractivității orașului în rândul vizitatorilor, alături de celelalte componente ale unui mediu sănătos.

Nu în ultimul rând, una dintre prioritățile de bază ale administrației locale va consta și în viitor în crearea condițiilor și a investițiilor necesare, astfel încât tinerii din Deta să identifice oportunități reale de valorificare a potențialului de dezvoltare al acestora. De asemenea, Deta va deveni o stațiune turistică de interes atractivă indiferent de sezon ca urmare a izvoarelor de apă termală, atât la nivel județean cât și regional. Turiștii vor beneficia de servicii turistice de calitate, diversificate și atractive pe toată perioada anului. Deta va fi destinația ideală, atât a turiștilor care doresc să beneficieze de proprietățile curative ale apelor termale, cât și a celor care caută un loc de odihnă sau de relaxare activă în natură, departe de grijile cotidiene, a celor care vor să se distreze cu prietenii în timp ce se plimbă cu bicicleta sau vizitează obiective locale.

8.2.2. Obiective strategice de dezvoltare

Pentru realizarea viziunii au fost identificate următoarele obiective strategice de dezvoltare durabilă, programe de dezvoltare și măsuri/acțiuni:

OB1. Oraș activ, verde și sustenabil

Deta va deveni un reper al dezvoltării urbane sustenabile, o comunitate urbană active, verde, rezilientă și accesibilă, în concordanță cu principiile de dezvoltare durabilă, reducând semnificativ impactul activităților umane asupra mediului.

Se vor organiza periodic campanii de educare a populației în domenii de ecologie, se vor derula acțiuni comunitare specifice și se vor dezvolta programe de voluntariat.

Măsuri:

- M1.1. Măsuri de înfrumusețare și păstrare a curățeniei în ambele localități ale UAT Deta;
- M1.2. Amenajare parcuri în orașul Deta, ambele localități;
- M1.3. Reabilitare și modernizare Centru Civic localitatea Deta;
- M1.4. Amenajare centru civic în localitatea Opățița;

- M1.5. Implementare de sisteme de colectare selectivă pentru mai multe tipuri de deșeuri;
- M1.6. Extinderea mobilierului urban (coșuri de gunoi, bănci) pe întreaga suprafață a UAT Deta;
- M1.7. Înființarea de liziere de protecție Deta și Opățița;
- M1.8. Sprijin pentru întreprinzători care doresc să investească în colectarea deșeurilor sau în tehnologii prietenoase cu mediul;
- M1.9. Împădurirea terenurilor degradate de pe raza UAT Deta Deta;
- M1.10. Amenajare platformă deșeuri;
- M1.11. Amenajare platformă comunală de depozitare și gestionare a gunoiului de grajd;
- M1.12. Amenajare spațiu destinat evenimentelor în aer liber;

OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate

Orașul Deta va beneficia de infrastructură locală de calitate, un mediu urban plăcut din punct de vedere vizual, care să încurajeze mersul pe jos, pe bicicletă și interacțiunile sociale. Va fi implementat transportul verde public și privat, în condiții sporite de siguranță rutieră.

Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră

Măsuri:

- M2.1.1. Actualizare planului urbanistic general (PUG);
- M2.1.2. Întocmire PUZ-uri pentru locuințe în localitatea Opățița;
- M2.1.3. Extindere PUZ locuințe pentru locuințe în localitatea Deta;
- M2.1.4. Întocmire PUZ zonă industrială în ambele localități ale UAT Deta;
- M2.1.5. Delimitarea teritoriului în conformitate cu PUG-ul actualizat;
- M2.1.6. Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Opățița, orașul Deta;
- M2.1.7. Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Deta, orașul Deta;
- M2.1.8. Modernizarea trotuarelor/aleilor pietonale pe întreaga lungime a străzilor din Deta și Opățița;
- M 2.1.9. Construirea de piste pentru biciclete paralel cu străzile/drumurile UAT Deta;
- M 2.1.10. Construire pistă biciclete între Deta și Opățița;
- M 2. 1.11. Extinderea rețelei de evacuare a apelor pluviale pe întreg teritoriul orașului;
- M2.1.12. Modernizare drumuri de exploatare agricolă;
- M2.1.13. Realizare variantă de ocolire a Orașului Deta;
- M2.1.14. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta;
- M2.1.15. Construire de parcuri pe spațiul public.

Program: 2.2. Infrastructura de utilități

Măsuri:

- M2.2.1. Extinderea rețelei de apă potabilă, în localitatea Deta;
- M2.2.2. Extindere și/sau modernizare rețea de alimentare cu apă potabilă în localitatea Opățița, orașul Deta;
- M2.2.3. Înființare, reabilitare și/sau extindere sistem de canalizare menajeră cu stație de epurare ape uzate în localitățile Deta și Opățița;
- M2.2.4. Extindere rețea de distribuție a gazului metan în Deta;
- M2.2.5. Realizare rețea de distribuție a gazului metan în Opățița;
- M2.2.6. Realizare de studii pentru surse alternative de încălzire pe timp de iarnă;
- M2.2.7. Înființare sisteme de încălzire centralizate și/sau verzi în imobilele de interes public din oraș, inclusiv din surse alternative;
- M2.2.8. Înființarea/extinderea sistemului de încălzire cu apă geotermală către populație;
- M2.2.9. Extinderea și/sau modernizare rețelei de iluminat public atât în localitatea Deta, cât și în localitatea Opățița;
- M2.2.10. Modernizarea infrastructurii de acces la internet;
- M2.2.11. Realizarea de rețele intranet la instituțiile publice locale;

- M2.2.12. Facilitarea accesului gratuit la internet în spațiile publice;
- M2.2.13. Înființare stații de încărcare electrică a automobilelor electrice;
- M2.2.14. Realizare de studii pentru surse alternative de energie electrică;
- M2.2.15. Înființare parcuri fotovoltaice;
- M2.2.16. Realizare proiecte de dezvoltare a sistemelor de energie regenerabilă;
- M2.2.17. Realizarea unui sistem centralizat de producere și distribuție a energiei termice pentru clădiri publice din orașul Deta, jud. Timiș, utilizând surse regenerabile de energie geotermală;
- M2.2.18. Implementare sisteme de transport public și mobilitate urbană

Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, cultură, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)

Măsuri:

- M2.3.1. Modernizare și dotare cămin cultural în localitatea Opățița;
- M2.3.2. Modernizare, extindere și dotare Casă de Cultură Deta;
- M2.3.3. Înființare, modernizare și dotare instituții culturale locale;
- M2.3.4. Reabilitare și dotare instituții de cult locale;
- M2.3.5. Modernizare, extindere și dotare instituții de învățământ locale;
- M2.3.6. Construirea unei creșe în localitatea Deta;
- M2.3.7. Construirea unui cămin pentru persoane vârstnice în localitatea Opățița;
- M2.3.8. Construcție și dotare Bază sportivă în localitatea Deta;
- M2.3.9. Modernizare și dotare locuri de joacă pentru copii în ambele localități ale UAT Deta;
- M2.3.10. Înființare centru pentru tineret;
- M2.3.11. Construirea/reabilitarea de locuințe sociale în ambele localități ale UAT Deta;
- M2.3.12. Construire locuințe pentru tineri/profesioniști în ambele localități ale UAT Deta;
- M2.3.13. Terenuri pentru construcție de locuințe pentru tineri;
- M2.3.14. Înființare centru comunitar de servicii sociale;
- M2.3.15. Construire cantină socială;
- M2.3.16. Dezvoltarea de servicii sociale fără cazare: centre și sau unități de îngrijire la domiciliu, catering, servicii mobile, pentru diferite categorii de beneficiari din oraș;
- M2.3.17. Extindere, modernizare și dotare bază sportivă Orașul Deta;
- M2.3.18. Dezvoltarea și încurajarea parteneriatelor între furnizorii publici și furnizorii privați de servicii sociale/ONG-uri din domeniul social;
- M2.3.19. Sprijinirea dezvoltării activității ONG-urilor din domeniul social, inclusiv prin asigurarea unor spații și dotări pentru desfășurarea activităților;
- M2.3.20. Reabilitare și dotare cimitir localitatea Deta (capelă, împrejmuire, parcare);
- M2.3.21. Reabilitare și dotare cimitir localitatea Opățița (capelă, împrejmuire, parcare);
- M2.3.22. Extindere și modernizare imobil primărie;
- M2.3.23. Extindere și modernizare sistemului de supraveghere video în ambele localități ale UAT Deta;
- M2.3.24. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale;
- M2.3.25. Cabinete medicale locale dotate (stomatologie, medicină de familie);
- M2.3.26. Înființare centru de permanență;
- M2.3.27. Înființare cabinete medicale școlare;
- M2.3.28. Reabilitare/extindere imobil, modernizare și dotare secții Spital Orășenesc Deta;
- M2.3.29. Modernizarea și dotarea unităților de asistență medico-socială;
- M2.3.30. Construire bazine de înot

OB3. Economie locală inteligentă, inovativă și prietenoasă cu mediul

Deta va deveni un oraș competitiv economic, atractiv pentru antreprenori, care se va axa pe inovație, va valorifica resursele locale, oferind o economie diversificată într-un mediu prietenos.

Program: 3.1. Antreprenoriat local eficient și durabil

Măsuri:

- M3.1.1. Dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii și echipamente inovative;
- M3.1.2. Promovarea antreprenoriatului în rândul cetățenilor orașului – sprijin pentru activitățile economiei locale;
- M3.1.3. Dezvoltarea turismului prin includerea orașului în Ruta EuroVelo.
- M3.1.4. Înființare de puncte gastronomice locale/pensiuni/unități hoteliere locale;
- M3.1.5. Sprijinirea sistemelor inovative (produse, procese, servicii);
- M3.1.6. Facilitarea legăturilor dintre investitorii străini și economia locală;
- M3.1.7. Sprijinirea creării și dezvoltării de întreprinderi sociale;
- M3.1.8. Dezvoltare zonei industrială în ambele localități ale UAT Deta în vederea atragerii investitorilor;
- M3.1.9. Acordarea de facilități (fiscale, teren, racord utilități) pentru investitorii importanți din domeniul producției;
- M3.1.10. Înființare zonă de agrement (tip parc acvatic) prin exploatarea resurselor geotermale;
- M3.1.11. Înființare piață agroalimentară pe o suprafață de 600 mp cu hală acoperită;

Program: 3.2. Agricultură inteligentă

Măsuri:

- M3.2.1. Sprijinirea asocierii între producătorii agricoli;
- M3.2.2. Sprijin pentru dezvoltarea unor unități de procesare a produselor agricole locale;
- M3.2.3. Sprijin pentru crearea lanțuri scurte locale;
- M3.2.4. Sprijinirea agriculturii ecologice;
- M3.2.5. Măsuri pentru dezvoltarea agroturismului;
- M3.2.6. Calificarea forței de muncă locale în meserii necesare desfășurării unei agriculturi competitive – tractoriști, ingineri agronomi, zootehniști, medici veterinari, etc.;

OB4. Oraș activ, educat, incluziv, sigur și sănătos

În Deta, accesibilitatea la serviciile sociale, educative, sanitare, culturale va fi îmbunătățită semnificativ. De asemenea, diversificarea oportunităților de petrecere a timpului liber, bazate pe cultură, va aduce un plus de vitalitate și va atrage atât locuitorii proprii, cât și persoane din localități limitrofe, ceea ce va contribui la revitalizarea vieții sociale.

Acțiunile aferente obiectivului vor viza toți locuitorii, inclusiv grupurile dezavantajate, precum persoanele cu dizabilități, copiii cu nevoi speciale, copii crescuți în familii mono-parentale, dar și vârstnicii sau alte persoane care se află în situații de vulnerabilitate.

Program: 4.1. Servicii medicale

Măsuri:

- M4.1.1. Dezvoltare de programe educative pentru promovarea unui mod de viață sănătos;
- M4.1.2. Programe de educație medicală pe categorii de vârstă;

Program: 4.2. Educație de calitate și învățare pe tot parcursul vieții

Măsuri:

- M4.2.1. Dotarea permanentă cu material didactic a instituțiilor de învățământ (creșă, grădiniță, școală);
- M4.2.2. Dotarea corespunzătoare a bibliotecilor locală/școlare – înnoirea fondului de carte;
- M4.2.3. Dezvoltarea de servicii suport (educație și training) pentru întreprinderile locale;
- M4.2.4. Dezvoltarea unui program de tip after school, pentru prevenirea abandonului școlar;
- M4.2.5. Măsuri pentru "alfabetizarea digitală", inclusiv utilizarea dispozitivelor smart;

- M4.2.7. Creșterea nivelului de dotare cu echipamente TIC în unitățile de învățământ și asigurarea conexiunii la internet;
- M4.2.8. Reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de tip “a doua șansă”);
- M4.2.9. Dezvoltarea de programe integrate pentru creșterea accesului și participării în învățământul primar și secundar pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (consiliere, mediere, programe de tip “școală după școală”, educație remedială și învățare asistată, etc), inclusiv sprijin financiar pentru familiile acestora;
- M4.2.10. Măsuri de creștere a siguranței în școli (supravegere video, pază sporită, testarea psihologică a elevilor) și campanii de prevenire a violenței în școli;
- M4.2.11. Susținerea performanței școlare și finanțarea educației în funcție de rezultate;
- M4.2.12. Dezvoltarea și implementarea soluțiilor/ instrumentelor software pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale;
- M4.2.13. Operaționalizarea parteneriatului școală, părinți și comunitate, care să ducă la diminuarea riscului abandonului școlar;
- M4.2.14. Identificarea tinerilor needucați, aflați căutarea unui loc de muncă;
- M4.2.15. Programe de orientare și consiliere pentru tineri, în vederea asigurării unei tranziții line de la educație la viața activă;
- M4.2.16. Crearea unui centru comunitar local de învățare permanentă;
- M4.2.17. Informarea, orientarea și consilierea elevilor în etapele de trecere de la un nivel educațional la altul, în funcție de aptitudinile și abilitățile acestora, capacitatea de învățare și piața forței de muncă;
- M4.2.18. Sprijin pentru deschiderea unei întreprinderi de către tineri și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă/ șomeri/ persoane inactive (acordarea de servicii juridice, de marketing, financiare, metode și tehnici eficiente de management și alte servicii de consultanță, inclusiv stimulente financiare);
- M4.2.19. Încurajarea responsabilității sociale a întreprinderilor, inclusiv angajarea de persoane aparținând grupurilor vulnerabile;
- M4.2.20. Promovarea programelor de educație financiară și creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- M4.2.21. Acțiuni de combatere și eliminare a tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;
- M4.2.22. Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică;
- M4.2.23. Facilitarea accesului cadrelor didactice la programe de formare profesională continuă, inclusiv stagii de specializare realizate în cadrul firmelor și evaluarea periodică a competențelor acestora;

Program: 4.3. Cultură și sport

Măsuri:

- M4.3.1. Diversificarea programelor culturale, sportive și de agrement la nivelul UAT Deta;
- M4.3.2. Punerea accentului pe activitățile creative (muzică, arte plastice), sport (inclusiv înot) și competențe lingvistice;
- M4.3.3. Susținerea activității cultural artistice locale – înființare ansambluri folclorice de dansuri, coruri, ansambluri instrumentale;
- M4.3.4. Derulare de programe culturale locale: proiecții de film, spectacole de teatru, rezidențe artistice, ateliere artistice, workshopuri, etc.
- M4.3.5. Diversificarea competițiilor sportive.

OB5. Administrație smart/digitală, în folosul cetățeanului

Deta va deveni un oraș inteligent și sustenabil prin utilizarea mijloacelor moderne precum tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor, eficiența serviciilor publice, precum și competitivitatea administrației locale.

Program 5.1.: Administrație locală smart

Măsuri:

- M5.1.1. Promovarea aplicațiilor de tip: e-guvernare, e-sănătate și e-educație și instruirea cetățenilor în vederea utilizării acestora;
- M5.1.2. Implementarea la nivelul Primăriei a unor soft-uri integrate (registru agricol, impozite și taxe, stare civilă, urbanism);
- M5.1.3. Facilitarea plăților electronice/cu cardul a impozitelor și taxelor locale;
- M5.1.4. Formarea profesională și creșterea competențelor manageriale ale personalului de conducere din instituțiile locale;
- M5.1.5. Digitalizarea relației cu cetățeanul

8.2.3. Indicatori SMART de măsurare a atingerii obiectivelor strategice

SMART este un instrument eficient de management, care oferă claritatea, concentrarea și motivația de care ai nevoie ca să-ți atingi obiectivele. De asemenea, îți poate îmbunătăți capacitatea de a le atinge, încurajându-te să îți definești obiectivele și să stabilești o dată de finalizare.

Liderii și managerii caută o modalitate prin care să-și poată îndruma organizațiile și echipele de lucru spre victorie prin stabilirea unor obiective care să plaseze compania pe o poziție mai bună. Ca să realizeze acest lucru, mulți au început să privească spre stabilirea obiectivelor și indicatorilor de rezultat prin metoda SMART, care este un mod de stabilire corectă a obiectivelor în raport cu resursele și mijloacele disponibile.

Ce sunt obiectivele SMART?

Criteriile SMART sunt asociate în mod obișnuit cu conceptul de management prin obiective al lui Peter Drucker . Prima utilizare cunoscută a termenului apare în ediția din noiembrie 1981 a *Management Review* (Revista de management) în cadrul unui articol scris de George T. Doran și intitulat „*There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives*” („Există o metodă S.M.A.R.T. de a scrie obiective manageriale”).

Obiectivele SMART sunt considerate esențiale în managementul proiectelor, managementul resurselor umane și în dezvoltarea personală. Obiectivele SMART sunt, de asemenea, ușor de utilizat de către oricine, oriunde, fără a fi nevoie de instrumente specializate sau de instruire.

În fapt, SMART (Specific, Measurable, Attainable, Relevant, and Time-Bound) este un acronim din limba engleză al caracteristicilor considerate esențiale pentru corecta formulare a unui obiectiv: specifice, măsurabile, accesibile, relevante și încadrate în timp.

SPECIFIC: un obiectiv vag riscă să ne facă să urmăm „mai mult sau mai puțin” o direcție greșită. Pe de altă parte, un obiectiv precis face posibilă alocarea resurselor potrivite pentru un rezultat fără echivoc. Nu vom fixa ca obiectiv în vânzări „să facem vânzări mai mari decât anul trecut”, ci ne vom fixa o țintă de a crește cifra de afaceri cu 10%, de exemplu. Afirmatia trebuie, de asemenea, să fie una pozitivă pentru a elimina orice ambiguitate. Când îți redactezi obiectivul, ar trebui să încerci să răspunzi la cinci întrebări:

- Ce vreau să realizez?
- De ce este important acest obiectiv?
- Cine este implicat?
- Unde se află?
- Ce resurse sau limite sunt implicate?

MĂSURABIL: nu numai că obiectivul trebuie să fie observabil, dar, pentru a evalua rezultatul, este necesar să îl putem măsura și, prin urmare, să îl putem cuantifica. Pentru anumite performanțe, precum cele care își propun creșterea vânzărilor de exemplu, acest lucru este evident. Vor fi însă mai dificil de cuantificat caracteristicile calitative. Întregul exercițiu constă în redefinirea țăintelor, astfel încât să fie posibilă măsurarea rezultatului. Corolarul acestui criteriu este dezvoltarea unor indicatori de monitorizare care vor face posibilă observarea în timp și pas cu pas a progresului către obiectivul final. Un obiectiv măsurabil ar trebui să răspundă la întrebări precum:

- Cât costă?
- Cat de mult?

- Cum voi ști când se va realiza?
- **AMBIȚIOS/ACCESIBIL:** Un obiectiv trebuie să fie o provocare pentru a trage înaintea echipei sau individului. Dar el trebuie să poată fi într-adevăr atins cu capacitatea și resursele disponibile. De multe ori, mai ales în cazul micilor afaceri, întreprinzătorii se lasă cuprinși de entuziasm și își propun obiective nerealizabile. Riscul stabilirii unor astfel de obiective, dincolo de impactul negativ asupra unui potențial investitor, este acela de

a demotiva întreaga echipă implicată în atingerea sa. Un obiectiv prea ușor îi va putea face pe angajați să fie prea puțin implicați în dezvoltarea firmei, în timp ce un obiectiv prea dificil îi poate descuraja sau chiar îi va descuraja. Arta managerului este de a găsi echilibrul potrivit, astfel încât un obiectiv să fie o sursă de motivație și nu o frână pentru dezvoltare. Oamenii sunt adesea motivați de obiective provocatoare, cu toate acestea este important să nu stabilești un obiectiv atât de provocator încât nu poate fi atins. Un obiectiv realizabil va răspunde de obicei la întrebări precum:

- Cum pot atinge acest obiectiv?
- Cât de realist este obiectivul, pe baza altor constrângeri, cum ar fi factorii financiari?

REALIST/RELEVANT: Realizarea obiectivului trebuie să contribuie la impactul vizat de afacere. Obiectivele ar trebui să fie conforme cu direcția strategică. În caz contrar, obiectivele care pot fi atinse și realiste nu pot conduce organizația în direcția dorită. Pentru a fi relevant un obiectiv specific trebuie să contribuie în mod esențial la atingerea unui obiectiv mai mare, mai general. Relevanța obiectivului se evaluează în raport cu acest obiectiv mai general. În acest sens, el trebuie să vizeze un anumit impact. Un obiectiv relevant ar trebui să primească răspunsul „da” la aceste întrebări:

- Merită să îmi stabilesc această țintă?
- Este momentul potrivit?
- Se potrivește asta cu celelalte eforturi/nevoi ale noastre?
- Sunt persoana/echipa potrivită pentru a atinge acest obiectiv?
- Este aplicabil în mediul socio-economic actual?

„ÎN” TIMP: Fără un termen, obiectivul nu există. Fiecare obiectiv are nevoie de o dată țintă, astfel încât să ai un termen limită pe care să te concentrezi. Această caracteristică a obiectivelor SMART ajută la prevenirea situației în care sarcinile zilnice să capete prioritate față de obiectivele pe termen lung. Un obiectiv legat de timp va răspunde de obicei la aceste întrebări:

- Când?
- Ce pot face în șase luni de acum?
- Ce pot face în șase săptămâni de acum?
- Ce pot face azi?

Cum se setează corespunzător un obiectiv SMART?

Definirea unui scop SMART nu este un scop în sine. Prin urmare, obiectivul trebuie să fie însoțit de mai multe elemente pentru a fi viabil: evaluarea comună a contextului (împărtășirea aceleiași realități), nevoile de a obține rezultatul și mijloacele date ca rezultat (fiecare trebuie să poarte o parte din obligații, deoarece este o colaborare), condițiile de succes și riscurile eșecului, consecințele în cazul în care obiectivul este atins sau dacă nu este atins, în cele din urmă, angajamentul managerului și al angajatului de a valida pe deplin obiectivul.

Nu în ultimul rând: un obiectiv se poate schimba în timp! Prin urmare, este necesar să stabilem termene (destul de scurte) în timp pentru a discuta în mod regulat angajamentul reciproc și nivelul de realizare a obiectivelor (și nu să așteptăm ca analiza anuală să arate prea târziu că suntem pe direcția greșită)

Cele 5 principii ale Teoriei stabilirii obiectivelor SMART

Claritate: Obiectivele trebuie să fie clare și ușor de înțeles pentru a fi eficiente.

Provocare: Obiectivele bune au un nivel de dificultate suficient de ridicat încât trebuie să te forțezi pentru a le atinge.

Angajament: Fără un nivel ridicat de angajament, este dificil să atingi orice obiectiv, în special cele care sunt provocatoare.

Feedback: Trebuie să poți primi informații despre cât de bine progresezi către obiectivul tău. Aceste informații pot fi folosite ca un motivator sau pot semnala că obiectivul tău este fie prea ușor, fie prea provocator și trebuie ajustat.

Complexitatea sarcinilor: Cu cât un obiectiv este mai complex, cu atât ai nevoie de mai mult timp ca să-l atingi. Obiectivele bune nu trebuie să fie complexe, dar înțelegerea complexității lor este o parte importantă a planificării modului în care le vei atinge.

De ce este importantă stabilirea obiectivelor SMART?

Când utilizezi obiectivele SMART pentru un proiect, poți crea ținte clare, realizabile și semnificative și poți dezvolta motivația, planul de acțiune și sprijinul necesar pentru a le atinge.

Obiectivele SMART sunt mai ușor de urmărit. Sunt, de asemenea, indicatori excelenți ai productivității tale: dacă urmărești obiective măsurabile, vei vedea imediat dacă ai făcut progrese sau nu.

-Creșterea veniturilor la bugetul de stat cuși scăderea cheltuielilor până în anul 2030

Pentru îndeplinirea obiectivelor strategice și stabilirea indicatorilor SMART, pentru perioada 2022-2030 s-a întocmit un portofoliu de proiecte și o serie de fișe de proiecte prioritare:

Indicatori de realizat până la sfârșitul anului 2027

- ✓ Număr stații de reîncarcare vehicule electrice existente în orașul Deta
- ✓ Număr de reabilitări energetice blocuri de locuințe
- ✓ Kilometri de piste de biciclete pe teritoriul UAT Orașul Deta, județul Timiș
- ✓ Kilometri de rețea canalizare și apă realizați și reabilitați la Deta și Opățița
- ✓ Număr de amenajări drumuri, canalizare menajera, rețea gazeificare și rețea electrică în PUZ industrial, Oraș Deta, județul Timiș
- ✓ Activități de îmbunătățirea calitatii vieții populației Orașului Deta prin crearea de noi structuri sociale
- ✓ Număr de locuințe sociale construite și alte locuințe
- ✓ Kilometri trotuare amenajate
- ✓ Număr obiective reabilitate energetic
- ✓ Număr de amenajări zona agrement

8.2.4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2022-2030

1. Înființare parc fotovoltaic în PUZ industrial CF403373, CF403374 și CF403375, Deta, județul Timiș
2. Realizare unui sistem centralizat de producere a energiei termice pentru clădiri publice din Orașul Deta, județul Timiș, utilizând resurse regenerabile de energie geotermală
3. Realizare varianta de ocolire a Orașului Deta
4. Modernizare și reabilitare centrului civic în Orașul Deta, județul Timiș
5. Realizare rețea de canalizare în localitatea Opățița
6. Eficientizare energetică, reabilitare, modernizare și dotare Liceu tehnologic "Sfântul Nicolae" strada Mihai Viteazul, nr. 12, Oraș Deta, județul Timiș
7. Eficientizare energetică prin reabilitare clădire sediul primăriei Oraș Deta, str. Victoriei, nr. 32, județul Timiș
8. Reabilitarea energetică a Muzeului Orașului Deta, Str. Mihai Viteazu, Nr. 2
9. Reabilitare, modernizare și dotare Școala Generală cu clasele V – VIII, clădire învățământ gimnazial, din Orașul Deta, județul Timiș, str. Victoriei, nr.50
10. Reabilitare energetică blocuri de locuințe în orașul Deta
11. Realizarea transportului public electric în Orașul Deta și zona periurbană
12. Sisteme inteligente de transport urban la nivelul Orașului Deta, județul Timiș
13. Instalare stație reîncarcare vehicule electrice
14. Amenajare drumuri, canalizare menajera, rețea gazeificare și rețea electrică în PUZ industrial, Oraș Deta, județul Timiș
15. Amenajare trotuare în localitatea Opățița
16. Reabilitarea sistemului de alimentare cu apă în localitatea Opățița și Orașul Deta
17. Reabilitarea sistemului de canalizare menajera a Orașului Deta
18. Sistemizare calea Voitegului Orașul Deta, județul Timiș
19. Sistemizare calea Victoriei Orașul Deta, județul Timiș
20. Sistemizare str. Înfratirii Orașul Deta, județul Timiș
21. Amenajare parcuri și drum de legătură în Orașul Deta, cartier Targu Mare, între blocurile A5 și B3, CF 404107

22. Sistemizare cartier Târgu Mare
23. Construire locuințe sociale în regim de înălțime P+3E+șarpanta, str. Targu Mare, Orașul Deta, județul Timiș
24. Sistemizare Zona Elena Ghenescu, Orașul Deta, județul Timiș
25. Reabilitare și modernizare sistem iluminat public în Orașul Deta prin înlocuirea de corpuri de iluminat existente și modernizarea punctelor de aprindere existente
26. Îmbunătățirea calitatii vieții populației Orașului Deta prin crearea de noi structuri sociale
27. Îmbunătățirea calității vieții prin reabilitarea și consolidarea locuințelor sociale precum și realizarea pistelor de biciclete- acces la proprietate și acces auto la locuințele sociale, oraș Deta, județul Timiș
28. Construire așezământ cultural în Orașul Deta, județul Timiș
29. Amenajare zona agreement
în parcul Anton Kratzer, Oraș Deta, județul Timiș
30. Construire bloc de locuințe de serviciu cu 12 unități locative destinate închirierii, P+3E, CF404062, Deta, str. Orhideelor, bloc F, Oraș Deta, județul Timiș
31. Realizare bazin de înot pentru copii în incinta Ștrandului Termal Deta
32. Construire capelă mortuară, împrejmuire și amenajare locuri de parcare, localitatea Opățița, nr. 97, Oraș Deta, județul Timiș
33. Realizare piste de biciclete pe teritoriul UAT Orașul Deta, județul Timiș
34. Extindere și dotare corp clădire spital Orășenesc
35. Dezvoltarea sistemelor integrate tip străzi inteligente: supraveghere video, mobilier urban inteligent, iluminat inteligent

FIȘELE PROIECTELOR PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2022 – 2030

1. Înființare parc fotovoltaic în PUZ industrial CF403373, CF403374 și CF403375, Deta, județ Timiș	
Stadiul actual:	În prezent, ca urmare a creșterii prețului la energia electrică destinată consumatorilor non-casnici, factura de curent a UAT Deta pentru acoperirea necesităților curente de energie electrică – iluminat public și iluminat în clădirile publice aparținătoare – a crescut considerabil. În vederea transformării orașului într-un oraș verde și sustenabil se impune căutarea de soluții alternative de alimentare cu energie electrică și realizarea de parcuri fotovoltaice.
Descrierea proiectului:	• Înființare parc fotovoltaic în PUZ industrial CF403373, CF403374 și CF403375, Deta, jud. Timiș
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	populația Detei Instituțiile publice
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	20.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	POIM
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.2. Infrastructura de utilități Măsura: M2.2.15. Înființare parcuri fotovoltaice;

2. Realizare unui sistem centralizat de producere a energiei termice pentru clădiri publice din Orașul Deta, județul Timiș, utilizând resurse regenerabile de energie geotermală	
Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Majoritatea clădirilor publice din Deta au fost construite după proiecte elaborate în perioada în care nu se punea un accent deosebit pe eficiența energetică a clădirilor. Pentru asigurarea confortului termic necesar aceste

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

	clădiri sunt caracterizate de un consum excesiv de energie termică, tot mai scumpă în prezent și folosind resurse considerate în curs de epuizare.
Descrierea proiectului:	• Reabilitarea și creșterea performanțelor energetice a clădirilor publice din Orașul Deta; • Inventarierea domeniului public și evaluarea potențialului de îmbunătățire a eficienței termice, cu cel mai mare potențial de îmbunătățire și număr de beneficiari; • Stabilirea unor standarde de performanță pentru anveloparea clădirilor publice; • Realizare unui sistem centralizat de producere a energiei termice pentru clădiri publice din Orașul Deta, jud. Timiș, utilizând resurse regenerabile de energie geotermală.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei Instituțiile publice locale
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Studiu de Fezabilitate
Buget:	17.164.851,09 fără TVA
Surse de finanțare:	POIM
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.2. Infrastructura de utilități Măsura: M2.2.17. Realizarea unui sistem centralizat de producere și distribuție a energiei termice pentru clădiri publice din orașul Deta, jud. Timiș, utilizând surse regenerabile de energie geotermală.

3. Realizare variantă de ocolire a Orașului Deta

Stadiul actual:	O etapă importantă în dezvoltarea economică a orașului a constituit-o deschiderea șoselei de centură, una din puținele din județul Timiș, care construită cu fonduri europene și de la guvern, permite orașului să se extindă și să atragă noi investitori. Centura are circa 8 km lungime și deviază traficul de pe drumul european E70, ce leagă municipiul capitală de județ Timișoara, de frontiera cu Republica Serbia, respectiv capitala Belgrad situată la 120 km de Deta. Dacă însă se dorește a se ajunge în oraș pentru aprovizionare sau pentru access în localitățile rurale învecinate, peste 90% din traffic se realizează trecând prin centrul orașului, creând un discomfort crescut în orele de vârf, atât pentru cetățenii care locuiesc în proximitatea arterei principale, cât și pentru ceilalți participanți în traffic. Din acest motiv, cea mai bună soluție este construirea unei variante ocolitoare a orașului.
Descrierea proiectului:	• realizare variantă de ocolire a Orașului Deta
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei Vizitatorii/turiștii
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Aprobat la finanțare (Studiu de fezabilitate în curs de realizare)
Buget:	14.091.876,35 lei fără TVA
Surse de finanțare:	Anghel Saligny

Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră Măsură: M2.1.13. Realizare variantă de ocolire a Orașului Deta.
-------------------------	---

4. Modernizare și reabilitare centrului civic în Orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În Deta lipsesc spațiile publice care să „invite” pietonii să se așeze și să interacționeze sunt limitate doar la parcul orașului. Sun necesare spații cu un mobilier urban adecvat, utilizat inclusiv în cazul unor condiții meteo nefavorabile (arșiță, ploaie), spații cu o vedere bună, un nivel de zgomot redus în proximitate.
Descrierea proiectului:	• Modernizare și reabilitare centru civic prin reabilitarea spațiilor publice degradate și derularea de acțiuni integrate unitare și sustenabile de amenajare peisagistică; • Introducerea de mobilier urban adaptat condițiilor climatice (arșiță, vânt, ploaie) și cu un grad sporit de confort în zonele pietonale și de agrement; • Acțiuni de educație în ceea ce privește toaletarea arborilor de pe spațiile publice sau private; • Acțiuni de educație ecologică; • Modernizarea infrastructurii de access la spațiu: drumuri, trotuare; • Modernizarea infrastructurii de deservire a spațiului: fântâne publice, toalete publice, locuri de agrement.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei Vizitatorii/turiștii din oraș
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Studiu de fezabilitate
Buget:	9.245.983,33 lei fără TVA
Surse de finanțare:	Alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB1. Oraș activ, verde și sustenabil Măsură: M1.3. Reabilitare și modernizare Centru Civic localitatea Deta;

5. Realizare rețea de canalizare în localitatea Opățița

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În localitatea Opățița nu există rețea de canalizare. Pentru ridicarea standardului de viață a locuitorilor este necesară introducerea rețelei de canalizare.
Descrierea proiectului:	• Înființare rețea canalizare și realizare racorduri individuale; • Diminuarea surselor de poluare și îmbunătățirea mediului; • Dezvoltarea zonei d.p.d.v economic.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din localitatea Opățița
Parteneri:	Aquatim SA UAT Deta

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	6.947.663,54 lei fără TVA
Surse de finanțare:	Depus Anghel Saligny
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program 2.2.: Infrastructura de utilități M2.2.3. Înființare și/sau extindere sistem de canalizare menajeră cu stație de epurare ape uzate în localitățile Deta și Opățița;

6. Eficientizare energetică, reabilitare, modernizare și dotare Liceu tehnologic "Sfântul Nicolae" strada Mihai Viteazul, nr. 12, Oraș Deta, județ Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Reabilitarea clădirii Liceului tehnologic "Sfântul Nicolae" se impune deoarece nu corespunde din punct de vedere al protecției termice, se înregistrează pierderi mari de energie, generând costuri ridicate cu încălzirea spațiilor pe perioada de iarnă, elementele de construcție ale fațadelor sunt degradate/deteriorate, instalațiile interioare sunt degradate și neperformante din punct de vedere energetic.
Descrierea proiectului:	• Creșterea eficienței energetice a clădirii Liceului; • Stabilirea unor standarde de performanță pentru renovarea elementelor de anvelopă a clădirii și a sistemelor HVAC; • Implementarea Sistemului de Management al clădirii; • Modernizarea instalațiilor interioare; • Utilizarea surselor regenerabile de energie; • Dotare cu material didactic, inclusive dispozitive smart.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Elevii/cadrele didactice/ personalul auxiliar
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	11.456.363,42 lei fără TVA
Surse de finanțare:	Depus PNRR, CCRS
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) Măsură: M2.3.5. Modernizare, extindere și dotare instituții de învățământ locale.

7. Eficientizare energetică prin reabilitare clădire sediul primărie Oraș Deta, str. Victoriei, nr. 32, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Majoritatea clădirilor publice din Deta au fost construite după proiecte elaborate în perioada în care nu se pune un accent deosebit pe eficiența energetică a spațiilor publice. Pentru asigurarea confortului necesar aceste clădiri sunt caracterizate de un consum excesiv de energie termică și electrică.
Descrierea proiectului:	• Reabilitarea și creșterea performanțelor energetice a clădirilor publice din Orașul Deta; • Stabilirea unor standarde de performanță pentru anveloparea clădirilor publice;

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

	• Implementare sistem de management integrat al clădirilor (BMS); • Implementarea celei mai bune soluții care să asigure confortul termic necesar (anvelopare, ventilație, recuperatoare de căldură, pompe de căldură, system centralizat de încălzire cu apă geotermală, iluminat led, panouri fotovoltaice etc);
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Primăria Deta Angajații primăriei/ beneficiarii serviciilor primăriei/populația Detei
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	În curs de contractare
Buget:	2.797.261,26 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)</i> Măsură: M2.3.3. Înființare, modernizare și dotare instituții culturale locale;

8. Reabilitarea energetică a Muzeului Orașului Deta, Str. Mihai Viteazu, Nr. 2

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Majoritatea clădirilor publice din Deta au fost construite după proiecte elaborate în perioada în care nu se pune un accent deosebit pe eficiența energetică a spațiilor publice. Pentru asigurarea confortului necesar aceste clădiri sunt caracterizate de un consum excesiv de energie termică și electrică.
Descrierea proiectului:	• Reabilitarea și creșterea performanțelor energetice a clădirilor publice din Orașul Deta; • Stabilirea unor standarde de performanță pentru anveloparea clădirilor publice; • Implementare sistem de management integrat al clădirilor (BMS); • Implementarea celei mai bune soluții care să asigure confortul termic necesar (anvelopare, ventilație, recuperatoare de căldură, pompe de căldură, system centralizat de încălzire cu apă geotermală, iluminat led, panouri fotovoltaice etc);
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Muzeul orașului Deta Angajații muzeului/vizitatori/populația Detei
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	În curs de contractare
Buget:	686.618,20 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)</i>

	Măsură: M2.3.3. Înființare, modernizare și dotare instituții culturale locale;
--	--

9. Reabilitare, modernizare și dotare Școala Generală cu clasele V – VIII, clădire învățământ gimnazial, din orașul Deta, jud. Timis, str. Victoriei, nr.50

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Reabilitarea clădirii Școlii Generale cu clasele V – VIII se impune deoarece nu corespunde din punct de vedere al protecției termice, se înregistrează pierderi mari de energie, generând costuri ridicate cu încălzirea spațiilor pe perioada de iarnă, elementele de construcție ale fațadelor sunt degradate/deteriorate, instalațiile electrice și sanitare interioare sunt degradate și neperformante, mobilierul este vechi, iar materialele didactice nu sunt adaptate noilor tendințe în educație.
Descrierea proiectului:	• Creșterea eficienței energetice a clădirii școlii prin reabilitare și anvelopare; • Stabilirea unor standarde de performanță pentru renovarea elementelor de anvelopă a clădirii și a sistemelor HVAC; • Implementarea Sistemului de Management al clădirii; • Modernizarea instalațiilor interioare; • Utilizarea surselor regenerabile de energie; • Dotare cu mobilier și material didactic, inclusive dispozitive smart.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Elevii/cadrele didactice/ personalul auxiliar
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Proiect tehnic
Buget:	11.265.792,28 lei fără TVA
Surse de finanțare:	CNI - Compania Națională de Investiții
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) Măsură: M2.3.5. Modernizare, extindere și dotare instituții de învățământ locale.

10. Reabilitare energetică blocuri de locuințe în orașul Deta

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Majoritatea clădirilor rezidențiale din Deta au fost construite după proiecte elaborate în perioada în care nu se pune un accent deosebit pe eficiența energetică a clădirilor de locuit. Pentru asigurarea confortului necesar aceste clădiri sunt caracterizate de un consum excesiv de energie termică.
Descrierea proiectului:	• reabilitarea și creșterea performanțelor energetice a clădirilor rezidențiale multifamiliale; • Inventarierea stocului locativ și evaluarea potențialului de îmbunătățire a eficienței energetice și cu cel mai mare potențial de îmbunătățire și număr de beneficiari; • Stabilirea unor standarde de performanță pentru renovarea elementelor de anvelopă a clădirilor și a sistemelor HVAC; • Implementare sistem de management integrat al clădirilor (BMS); • Implementarea unor soluții care să asigure confortul termic necesar (anvelopare, ventilație, recuperatoare de căldură, pompe de căldură etc);

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația orașului
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Există 7 S.F. , 35 doar depuse co-expertizare
Buget:	58.316.484,96lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR, PRV 2021-2027
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)</i> Măsură: M2.3.24. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale;

11. Realizarea transportului public electric în Orașul Deta și zona periurbană

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În prezent, în orașul Deta nu funcționează trasee de transport local în comun. Se asigură doar transport școlar în interiorul UAT. Una din nevoile de bază ale locuitorilor este asigurarea transportului public pe ruta Opătița-Deta și retur, precum și în interiorul orașului.
Descrierea proiectului:	• amenajarea stațiilor de transport public în comun; • dezvoltarea sistemului de transport public local de călători și informatizarea acestuia (depou, mijloace de transport, stații de transport, sistem de e-ticketing, etc.); • dezvoltarea infrastructurii de încărcare a vehiculelor electrice și electrice-hibride; • crearea unui centru de control al traficului (monitorizarea traficului, controlul vitezei, gestiunea semaforizării, monitorizarea transportului public, informarea cetățenilor, etc.);
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația orașului Vizitatorii/turiștii din oraș
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Finanțat PNRR
Buget:	3.869.242,20 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.2. Infrastructura de utilități</i> Măsură: M2.2.18. Implementare sisteme de transport public și mobilitate urbană

12. Sisteme inteligente de transport urban la nivelul Orașului Deta, Județ Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În prezent, în orașul Deta nu funcționează trasee de transport local în comun. Se asigură doar transport școlar în interiorul UAT.

	Deplasările populației se realizează majoritar cu autoturismul personal, ceea ce determină creșterea poluării fonice și a aerului în oraș. Este necesară dezvoltarea de sisteme de transport alternative și inteligente pentru reducerea efectelor dăunătoare a transportului cu vehicule motorizate, precum și decongestionarea traficului din oraș.
Descrierea proiectului:	• dezvoltarea unui sistem de management inteligent al transportului public, parcarilor și mobilității urbane; • montare de radare fixe; • montare indicatoare rutiere și semafoare; • implementare sistem Tel-park în zonele centrale pentru decongestionarea traficului și stimularea transportului verde; • implementare system de bike-sharing; • crearea unui centru de supraveghere a mobilității urbane (monitorizarea traficului, controlul vitezei, gestiunea semaforizării, monitorizarea transportului public, gestiunea parcarilor, informarea cetățenilor, etc.);
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația orașului Vizitatorii/turiștii din oraș
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Finanțat POR
Buget:	1.575.570, 75 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR, PAT
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.2. Infrastructura de utilități Măsură: M2.2.18. Implementare sisteme de transport public și mobilitate urbană

13. Instalare stație de încărcare vehicule electrice

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În prezent în orașul Deta nu există stație de încărcare a autovehiculelor electrice.
Descrierea proiectului:	• Montare în diverse zone ale orașului de stații de încărcare a autovehiculelor electrice.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația orașului Vizitatorii/turiștii din oraș
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	1.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR, PTJ
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.2. Infrastructura de utilități Măsură: M2.2.13. Înființare stații de încărcare electrică a automobilelor electrice;

14. Amenajare drumuri, canalizare menajeră, reţea gazeificare şi reţea electrică în PUZ industrial, oraş Deta, jud. Timiş	
Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În localitatea Deta este aprobat un PUZ industrial la care este necesar a se realiza drumurile de acces şi legătură şi racordul la utilităţi în vederea cedării parcelor către agenţi economici interesaţi.
Descrierea proiectului:	• Amenajare drumuri de acces şi legătură PUZ industrial; • Înfiinţare reţea de alimentare cu apă şi canalizare PUZ industrial; • Înfiinţare reţea de alimentare cu gaz metan PUZ industrial; • Înfiinţare reţea de alimentare cu energie electrică PUZ industrial; • Dezvoltarea zonei d.p.d.v economic.
Grup ţintă / Beneficiari potenţiali:	Locuitorii şi agenţii economici din UAT Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	39.000.000 lei fără TVA
Surse de finanţare:	PDD, CNI, alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă şi sustenabilă, servicii publice de calitate Program 2.2.: Infrastructura de utilităţi M2.2.3. Înfiinţare şi/sau extindere sistem de canalizare menajeră cu staţie de epurare ape uzate în localităţile Deta şi Opătiţa;

15. Amenajare trotuare în localitatea Opătiţa	
Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În localitatea aparţinătoare Opătiţa necesită amenajare în proporţie de 100% deoarece fie nu există, fie sunt într-un stadiu avansat de degradare.
Descrierea proiectului:	• Amenajare trotuare pe întreaga lungime a străzilor în Opătiţa. • Dezvoltarea zonei d.p.d.v economic.
Grup ţintă / Beneficiari potenţiali:	Locuitorii şi agenţii economici din localitatea Opătiţa
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	600.000 lei fără TVA
Surse de finanţare:	PNRR, CNI,alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă şi sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului şi infrastructura rutieră Măsura: M2.1.8. Modernizarea trotuarelor/aleilor pietonale pe întreaga lungime a străzilor din Deta şi Opătiţa;

16. Reabilitarea sistemului de alimentare cu apă în localitatea Opățița și Orașul Deta

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Sistemul de alimentare cu apă necesită reabilitare, sistemul de conducte fiind vechi de peste 30 de ani în mare parte din oraș.
Descrierea proiectului:	• înlocuirea conductelor de alimentare cu apă din oraș;
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta și satul Opățița
Parteneri:	Aquatim SA UAT Deta
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	5.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PDD
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program 2.2.: Infrastructura de utilități Măsura: M2.2.2. Extindere și/sau modernizare rețea de alimentare cu apă potabilă în localitatea Opățița, orașul Deta;

17. Reabilitarea sistemului de canalizare menajeră a orașului Deta

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Sistemul de canalizare necesită reabilitare deoarece este vechi.
Descrierea proiectului:	• înlocuirea sistemului de canalizare din oraș;
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	Aquatim SA UAT Deta
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	5.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PDD
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program 2.2.: Infrastructura de utilități Măsura: M2.2.3. Înființare, reabilitare și/sau extindere sistem de canalizare menajeră cu stație de epurare ape uzate în localitățile Deta și Opățița;

18. Sistemalizare Calea Voitegului orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Artele principale din Deta, precum Calea Voitegului, nu sunt calibrate la nevoile de trafic actuale și pot fi suprasolicitate în anumite momente. Acest lucru duce la probleme de siguranță și confort pentru conducători și

	pietoni, precum și la probleme de întreținere și durabilitate pentru drumul în sine. Din acest considerent este necesară modernizarea acestora pentru a face față cererii actuale de trafic și pentru a îmbunătăți siguranța și confortul pentru toți utilizatorii. De asemenea, este important ca autoritățile locale să țină cont de previziunile de trafic pentru viitor atunci când proiectează și construiesc noi drumuri pentru a evita problemele legate de suprasolicitare în viitor.
Descrierea proiectului:	Sistematizarea unui drum într-o localitate înseamnă realizarea de lucrări pentru a îmbunătăți accesibilitatea și siguranța drumului pentru vehiculele de intervenție, cum ar fi pompierii, ambulanțele și alte servicii de urgență, precum și pentru utilizarea sa de către vehiculele obișnuite și pietoni. Acest lucru poate include repararea și întreținerea drumului existent, construirea de trotuare sau marcaje rutiere pentru a îmbunătăți siguranța, sau chiar construirea unui drum nou dacă este necesar. Sistematizarea drumurilor într-o localitate poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra comunității, deoarece poate îmbunătăți accesul la servicii și facilități esențiale, precum școli, spitale și centre comerciale, și poate ajuta la dezvoltarea economică a zonei.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	2.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	BL, alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră Măsura: M2.1.14. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta.

19. Sistematizare Calea Victoriei orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Artele principale din Deta, precum Calea Victoriei, nu sunt calibrate la nevoile de trafic actuale și pot fi suprasolicitate în anumite momente. Acest lucru duce la probleme de siguranță și confort pentru conducători și pietoni, precum și la probleme de întreținere și durabilitate pentru drumul în sine. Din acest considerent este necesară modernizarea acestora pentru a face față cererii actuale de trafic și pentru a îmbunătăți siguranța și confortul pentru toți utilizatorii. De asemenea, este important ca autoritățile locale să țină cont de previziunile de trafic pentru viitor atunci când proiectează și construiesc noi drumuri pentru a evita problemele legate de suprasolicitare în viitor.
Descrierea proiectului:	Sistematizarea unui drum într-o localitate înseamnă realizarea de lucrări pentru a îmbunătăți accesibilitatea și siguranța drumului pentru vehiculele de intervenție, cum ar fi pompierii, ambulanțele și alte servicii de urgență, precum și pentru utilizarea sa de către vehiculele obișnuite și pietoni. Acest lucru poate include repararea și întreținerea drumului existent, construirea de trotuare sau marcaje rutiere pentru a îmbunătăți siguranța, sau chiar construirea unui drum nou dacă este necesar. Sistematizarea drumurilor într-o localitate poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra comunității,

	deoarece poate îmbunătăți accesul la servicii și facilități esențiale, precum școli, spitale și centre comerciale, și poate ajuta la dezvoltarea economică a zonei.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	5.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	BL, alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră Măsura: M2.1.14. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta.

20. Sistemizare strada Înfrățirii, orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Mare parte din străzile UAT Deta (mai ales cele de legătură cu alte localități) nu sunt calibrate la nevoile de trafic actuale și pot fi suprasolicitate în anumite momente. Acest lucru duce la probleme de siguranță și confort pentru conducători și pietoni, precum și la probleme de întreținere și durabilitate pentru drumul în sine. Din acest considerent este necesară modernizarea acestora pentru a face față cererii actuale de trafic și pentru a îmbunătăți siguranța și confortul pentru toți utilizatorii. De asemenea, este important ca autoritățile locale să țină cont de previziunile de trafic pentru viitor atunci când proiectează și construiesc noi drumuri pentru a evita problemele legate de suprasolicitare în viitor.
Descrierea proiectului:	Sistemizarea unui drum într-o localitate înseamnă realizarea de lucrări pentru a îmbunătăți accesibilitatea și siguranța drumului pentru vehiculele de intervenție, cum ar fi pompierii, ambulanțele și alte servicii de urgență, precum și pentru utilizarea sa de către vehiculele obișnuite și pietoni. Acest lucru poate include repararea și întreținerea drumului existent, construirea de trotuare sau marcaje rutiere pentru a îmbunătăți siguranța, sau chiar construirea unui drum nou dacă este necesar. Sistemizarea drumurilor într-o localitate poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra comunității, deoarece poate îmbunătăți accesul la servicii și facilități esențiale, precum școli, spitale și centre comerciale, și poate ajuta la dezvoltarea economică a zonei.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	2.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	BL, alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră

	Măsura: M2.1.14. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta.
--	--

21. Amenajare parcări și drum de legătură în orașul Deta, cartier Târgu Mare, între blocurile A5 și B3, CF 404107

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În prezent în cartier nu sunt parcări amenajate corespunzător, iar drumurile de legătură sunt greu practicabile. Amenajarea de parcări și a unui drum de legătură în cartierul Târgu Mare din orașul Deta are un impact pozitiv semnificativ asupra comunității. Parcărilor oferă oportunități suplimentare de parcare pentru rezidenții și vizitatorii cartierului, ceea ce va îmbunătăți accesul la servicii și facilități esențiale și poate face mai ușor pentru oameni să se deplaseze în zonă. De asemenea, un drum de legătură poate ajuta la îmbunătățirea circulației în cartier și poate face mai ușoară accesul către alte părți ale orașului. Aceste lucrări pot contribui la dezvoltarea economică a cartierului și la îmbunătățirea calității vieții pentru rezidenți.
Descrierea proiectului:	Amenajarea drumului de legătură și a parcarilor din cartier presupun o serie de lucrări, în funcție de necesitățile specifice ale zonei: • Demolarea de clădiri/sau înlăturarea de obstacole (autoturisme vechi) pentru a face loc noilor parcări sau drumuri • Nivelarea terenului și pregătirea pentru construcție • Construirea de parcări noi, fie prin asfaltarea/pavarea terenului sau prin construirea de niveluri suplimentare pentru parcare • Amenajarea drumului de legătură existent prin repararea și întreținerea acestuia • Instalarea de iluminat și semnalizare rutieră pentru a îmbunătăți siguranța rutieră • Plantarea de arbori și a altor elemente de verdeață pentru a îmbunătăți aspectul și sănătatea mediului înconjurător
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Proiect Tehnic
Buget:	899.609,85 lei fără TVA
Surse de finanțare:	BL, alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră Măsura: M2.1.14. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta. M2.1.15. Construire de parcări pe spațiul public.

22. Sistematizare cartier Târgu Mare

Localizarea proiectului:	UAT Deta
--------------------------	-----------------

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Stadiul actual:	Deși este un cartier important al orașului Deta, Cartierul Târgu Mare are nevoie urgentă de modernizare și sistematizare.
Descrierea proiectului:	Sistematizarea cartierului Târgu Mare presupune proiectarea și realizarea de lucrări pentru a îmbunătăți infrastructura și serviciile din cartier, prin: - parcare bloc - construirea de drumuri; - construirea de parcuri; - construirea de trotuare; - reabilitarea sistemelor de apă și canalizare; - îngroparea linii de curent electric; - îngropare cabluri TV și internet; - extinderea iluminatului stradal; - amenajarea zonelor verzi din cartier; - alte facilități publice, ca de exemplu toalete publice, stații de transport în comun, etc. Sistematizarea va avea un impact pozitiv semnificativ asupra comunității, deoarece va îmbunătăți calitatea vieții pentru rezidenți și va contribui la dezvoltarea economică a zonei.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Proiect tehnic
Buget:	476.300 lei fără TVA
Surse de finanțare:	BL, PRV 2021-2027
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră</i> <i>Program: 2.2. Infrastructura de utilități</i> cu măsurile specifice

23. Construire locuințe sociale în regim de înălțime P+3E+șarpantă, str. Târgu Mare, Orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Administrația publică locală este interesată: - să ofere oportunități de locuit accesibile pentru cetățenii cu venituri mai mici; - să sprijine diversitatea permițând locuitorilor cu diferite niveluri ale veniturilor să locuiască împreună într-o zonă. - să îmbunătățească integrarea socială; - să crească fondul locativ și să îmbunătățească condițiile de locuire ale populației.
Descrierea proiectului:	Identificarea terenului Realizarea studiilor de fezabilitate și proiectului tehnic Demolarea de clădiri sau a altor obstacole pentru a face loc noilor locuințe Nivelarea terenului și pregătirea pentru construcție Construirea de fundații și structurile de rezistență pentru locuințele noi Instalarea de sisteme de apă, canalizare, căldură și electricitate Finisarea locuințelor, cum ar fi tâmplăria, gresia, vopsirea și amenajarea interioară Construirea de trotuare, parcuri și alte facilități
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Finalizare 2023
Buget:	7.961.457,00 fără TVA
Surse de finanțare:	CNI, 114/76
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)</i> M2.3.11. Construirea/reabilitarea de locuințe sociale în ambele localități ale UAT Deta;

24. Sistemizare Zona Elena Ghenescu, orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Deși este o zonă importantă a orașului Deta, Zona Elena Ghenescu, are nevoie urgentă de modernizare și sistemizare.
Descrierea proiectului:	Sistemizarea Zona Elena Ghenescu presupune proiectarea și realizarea de lucrări pentru a îmbunătăți infrastructura și serviciile din cartier, prin: - construirea de drumuri; - construirea de parcuri; - construirea de trotuare; - reabilitarea sistemelor de apă și canalizare; - îngroparea liniei de curent electric; - îngropare cabluri TV și internet; - extinderea iluminatului stradal; - amenajarea zonelor verzi din cartier; - alte facilități publice, ca de exemplu toalete publice, stații de transport în comun, etc. Sistemizarea va avea un impact pozitiv semnificativ asupra comunității, deoarece va îmbunătăți calitatea vieții pentru rezidenți și va contribui la dezvoltarea economică a zonei.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	7 00.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	BL, PRV 2021-202
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră</i> <i>Program: 2.2. Infrastructura de utilități</i> cu măsurile specifice

25. Reabilitare și modernizare sistem iluminat public în orașul Deta prin înlocuirea corpurilor de iluminat existente și modernizarea punctelor de aprindere existente

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Deși sistemul de iluminat public al orașului este funcțional 100%, în contextual crizei energetice se identifică o nevoie acută de surse alternative de energie electrică și de eficientizare a acestuia.
Descrierea proiectului:	Proiectul de reabilitare și modernizare a sistemului de iluminat public în orașul Deta are ca obiectiv îmbunătățirea calității iluminatului public din oraș prin înlocuirea corpurilor de iluminat existente cu modele mai noi și mai eficiente din punct de vedere energetic și prin modernizarea punctelor de aprindere existente. Activitățile proiectului includ instalarea de senzori de mișcare și a altor tehnologii moderne pentru a spori eficiența sistemului de iluminat și pentru a reduce costurile de întreținere. Proiectul va avea un impact pozitiv semnificativ asupra calității vieții pentru rezidenții orașului Deta, deoarece va îmbunătăți siguranța și atractivitatea zonelor publice iluminate.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei Vizitatorii/turiștii Detei Societățile comerciale din UAT Deta
Parteneri:	UAT Deta Operatorul de distribuție a energiei electrice
Gradul de maturitate:	Finalizare martie 2023
Buget:	3.351.552,00 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PRV 2021-2027
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.2. Infrastructura de utilități Măsura: M2.2.9. Extinderea și/sau modernizare rețelei de iluminat public atât în localitatea Deta, cât și în localitatea Opățița;

26. Îmbunătățirea calității vieții populației orașului Deta prin crearea de noi structuri sociale

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Serviciile social la nivel de oraș sunt derulate de Compartimentul de Asistență Socială a Primăriei și se limitează la ajutoarele sociale care pot fi obținute potrivit legislației în vigoare de anumite grupuri vulnerabile.
Descrierea proiectului:	Proiectul are ca obiectiv îmbunătățirea accesului populației la servicii și facilități care îi pot îmbunătăți calitatea vieții. Va include construirea unui centru comunitar de servicii sociale, care va sprijini nevoile comunității. Proiectul va include, de asemenea, activități de formare și educație care să încurajeze dezvoltarea personală și profesională a populației orașului Deta. Proiectul va avea un impact pozitiv semnificativ asupra calității vieții pentru rezidenții orașului Deta, deoarece poate îmbunătăți accesul la servicii esențiale și poate sprijini dezvoltarea personală și profesională a acestora.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Finalizare august an 2023
Buget:	5.551.850,71 lei fără TVA
Surse de finanțare:	POR, PRV 2021-2027

Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) M2.3.14. Înființare centru comunitar de servicii sociale; M2.3.15. Construire cantină socială; M2.3.16. Dezvoltarea de servicii sociale fără cazare: centre și sau unități de îngrijire la domiciliu, catering, servicii mobile, pentru diferite categorii de beneficiari din oraș;
-------------------------	--

27. Îmbunătățirea calității vieții prin reabilitarea și consolidarea locuințelor sociale precum și realizarea pistelor de biciclete- acces la proprietate și acces auto la locuințele sociale, oraș Deta, județul Timiș	
Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Administrația publică locală este interesată: - să ofere oportunități adecvate de locuit accesibile pentru cetățenii cu venituri mai mici; - să sprijine diversitatea permițând locuitorilor cu diferite niveluri ale veniturilor să locuiască împreună într-o zonă. - să îmbunătățească integrarea socială; - să îmbunătățească condițiile de locuire ale populației.
Descrierea proiectului:	Reabilitarea și consolidarea locuințelor sociale existente, prin: • reabilitarea instalațiilor electrice și sanitare • reabilitare termică a locuințelor sociale prin anvelopare și montare de sisteme de încălzire • finisarea locuințelor, cum ar fi tâmplăria, placare cu gresie, faianță, zugrăveli și amenajarea interioară
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii orașului Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Finalizare august an 2023
Buget:	10.719.587,27 lei fără TVA
Surse de finanțare:	POR
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) M2.3.11. Construirea/reabilitarea de locuințe sociale în ambele localități ale UAT Deta;

28. Construire așezământ cultural în Orașul Deta, județul Timiș	
Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Orașul dispune de un Centru Cultural și un Cămin cultural al satului Opățița, unități în care se organizează diferite activități culturale, precum și de o bibliotecă orașenească. În parcul orașului funcționează o Sala Multifuncțională a orașului și o scenă în aer liber pentru manifestări culturale. În curând se va finaliza construcția noii clădiri a Casei de Cultură a orașului Deta situată în parcul multisecular al localității. Deasemenea, în oraș există un punct muzeistic în care se află exponate care atestă continuitatea și dezvoltarea vieții pe aceste meleaguri. Așa cum reiese din cercetarea efectuată pe un eșantion semnificativ al populației, orașului îi lipsește diversitatea culturală și activitățile culturale periodice. Așezământul cultural este în curs de construire în Parcul din centrul orașului.
Descrierea proiectului:	Proiectul are ca obiectiv construirea unui așezământ cultural în Orașul Deta, care să ofere locuitorilor acces la diverse activități culturale și educaționale. Așezământul cultural va include sală de spectacole, bibliotecă, galerie de artă, spațiu pentru rezidențe culturale. Proiectul va include, de asemenea, programe de formare (cursuri de teatru și dansuri de societate) și activități pentru toate vârstele, pentru a sprijini dezvoltarea personală și profesională a comunității. Proiectul va avea un impact pozitiv semnificativ asupra calității vieții pentru locuitorii orașului Deta, deoarece poate oferi oportunități de învățare și dezvoltare culturală și va contribui la îmbunătățirea atractivității orașului ca destinație turistică și culturală.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii și agenții economici din orașul Deta
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Finalizare an 2023 iunie
Buget:	4.544.055,85 lei fara TVA
Surse de finanțare:	CNI
Obiectiv Strategic SIDU	OB4. Oraș activ, educat, incluziv, sigur și sănătos Program: 4.3. Cultură și sport M4.3.1. Diversificarea programelor culturale, sportive și de agrement la nivelul UAT Deta; M4.3.2. Punerea accentului pe materiile creative (muzică, arte plastice), sport (inclusiv înot) și competențe lingvistice; M4.3.3. Susținerea activității culturale artistice locale – înființare ansambluri folclorice de dansuri, coruri, ansambluri instrumentale; M4.3.4. Derulare de programe culturale locale: proiecții de film, spectacole de teatru, rezidențe artistice, ateliere artistice, workshopuri, etc.

29. Amenajare zona agrement in parcul Anton Kratzer, oras Deta, județul Timiș	
Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Parcul orașului Deta reprezintă unul dintre principalele atracții turistice ale localității, având o puternică încărcătură istorică. Având o întindere de peste 14 ha, astăzi parcul este o rămășiță a pădurilor care existau în timpul colonizărilor în localitatea Deta. Suprafața generoasă este o atracție pentru locuitorii orașului, motiv pentru care este necesar să se transforme într-o adevărată zonă de agrement.

Descrierea proiectului:	• Adăugarea de noi facilităţi de recreere: modernizare şi dotare terenuri de joacă pentru copii, terenuri de street-ball, alei pentru plimbări cu bicicleta sau trotinete electrice, skate-parc, etc. • Organizarea de evenimente şi activităţi: Organizarea periodică de evenimente şi activităţi în parc, cum ar fi concerte, festivaluri, târguri de artizanat, etc., pentru a atrage vizitatori şi a oferi oportunităţi de divertisment pentru comunitate. • Instalarea de mobilier public: bănci, mese şi alte tipuri de mobilier public pentru a oferi oamenilor un loc confortabil pentru a se relaxa şi a petrece timp în aer liber. • Îngrijirea şi întreţinerea parcului: Asigurarea că parcul este îngrijit şi întreţinut poate contribui la atractivitatea sa şi la crearea unei atmosfere plăcute pentru vizitatori. • Asigurarea condiţiilor de igienă: montarea de cişmele publice, toalete publice. • Semnalizarea şi promovarea parcului: Asigurarea că parcul este bine semnalizat şi promovat poate ajuta la atragerea vizitatorilor şi la încurajarea oamenilor să-l exploreze. Reabilitarea şi modernizarea drumurilor de acces, utilităţilor aferente, reţelei de iluminat public, etc • Asigurare wi-fi.
Grup ţintă / Beneficiari potenţiali:	Populaţia Detei Vizitatorii/turiştii din oraş
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	21.500.000 lei fără TVA
Surse de finanţare:	PR VEST - TURISM, alte surse de finanţare
Obiectiv Strategic SIDU	OB1. Oraş activ, verde şi sustenabil

30. Construire bloc de locuinte de serviciu cu 12 unitati locative destinate inchirierii, P+3E, CF404062, Deta, str. Orhideelor, bloc F, oras Deta, jud. Timis

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Administraţia publică locală este interesată: - să atragă profesionişti în oraş: medici, ingineri, profesori, poliţişti, etc. - să ofere oportunităţi de locuit accesibile pentru profesioniştii care activează în oraş pentru prevenirea migraţiei; - să crească fondul locativ şi să îmbunătăţească condiţiile de locuire ale populaţiei.
Descrierea proiectului:	Identificarea terenului Realizarea studiilor de fezabilitate şi proiectului tehnic Demolarea de clădiri sau a altor obstacole pentru a face loc noilor locuinţe Nivelarea terenului şi pregătirea pentru construcţie Construirea de fundaţii şi structurile de rezistenţă pentru locuinţele noi Instalarea de sisteme de apă, canalizare, căldură şi electricitate şi efectuarea racordurilor

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

	Finisarea locuințelor, cum ar fi tâmplăria, gresia, vopsirea și amenajarea interioară Construirea de trotuare, parcuri și alte facilități Închirierea acestora către viitorii beneficiari
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii orașului Agenții economici din orașul Deta și instituțiile publice care vor beneficia de servicii la standarde profesionale înalte
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Studiu de fezabilitate
Buget:	5.696.597,20 lei fără TVA
Surse de finanțare:	CNI, ANL
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)</i> M2.3.12. Construire locuințe pentru tineri/profesioniști în ambele localități ale UAT Deta;

31. Realizare bazin de înot pentru copii în incinta Ștrandului Termal Deta

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	În prezent în UAT Deta nu există niciun bazin de înot destinat exclusive copiilor. Realizarea unui centru de agrement care să ofere posibilitatea de a desfășura activități recreative în cadrul unui bazin de înot pentru copii în incinta Ștrandului Termal Deta este necesar pentru a oferi oportunități de învățare a înotului pentru copiii din comunitate. Înotul este o activitate importantă pentru dezvoltarea fizică și mentală a copiilor și poate ajuta la îmbunătățirea abilităților de viață și la creșterea încrederii în sine. De asemenea, înotul poate fi o activitate distractivă și plăcută pentru copii și poate contribui la îmbunătățirea calității vieții pentru membrii comunității locale. Realizarea unui centru de agrement pentru copii în incinta Ștrandului Termal Deta poate oferi oportunități de învățare a înotului într-un mediu sigur și controlat și, totodată va oferi oportunități de a încuraja activitățile culturale și recreative pentru copiii. De asemenea, în spațiul exterior din incinta centrului de agrement va fi amenajat un spațiu (scenă exterioară mobilă) unde se vor desfășura diferite activități culturale pe parcursul anului. Printre aceste activități amintim următoarele: ateliere creative, teatru și povești și activități educative și interactive, în colaborare cu Centrul cultural al orașului Deta, a unei instituții de educație sau al unui ONG.
Descrierea proiectului:	Proiectarea bazinului: Acest lucru include luarea în considerare a mărimii și formei bazinului, a profunzimii acestuia și a altor aspecte care pot afecta siguranța și confortul copiilor care învață să înoate. De asemenea, se va proiecta spațiul expozițional pentru activitățile culturale propuse a se desfășura în incinta centrului de agrement.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

	Obținerea aprobărilor și a permiselor necesare: Înainte de a începe construcția bazinului, este necesar să se obțină aprobările și permisele necesare de la autoritățile locale, județene, naționale. Construcția bazinului: După obținerea aprobărilor și permiselor necesare, se poate începe construcția bazinului de înot pentru copii. Acest lucru poate include prepararea terenului, instalarea sistemelor de filtrare și de încălzire.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii orașului Vizitatorii/turiștii din oraș
Parteneri:	-
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	18.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PR VEST- TURISM, CNI, alte surse
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate <i>Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)</i> M2.3.30. Construire bazine de înot.

32. Construire capelă mortuară, împrejmuire și amenajare locuri de parcare, localitatea Opățița, nr. 97, Oraș Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Cimitirul din Opățița nu este împrejmuit pe toată suprafața, nu beneficiază de parcare la intrare și nici de capelă motuară modernizată și dotată corespunzător. Acest proiect se justifică prin: - Necesitatea de a oferi un spațiu adecvat pentru ceremonii și înmormântări: O capelă mortuară poate oferi un spațiu adecvat pentru ceremoniile și înmormântările familiilor care au pierdut un membru drag. - Asigurarea securității și a ordinii în timpul ceremoniilor și înmormântărilor: Împrejmuirea cimitirului poate asigura o mai bună securitate și ordine în timpul ceremoniilor și înmormântărilor, reducând riscul de incidente nedorite. - Oferirea unui spațiu de parcare adecvat pentru cei care participă la ceremonii și înmormântări: Amenajarea unui loc de parcare adecvat poate asigura accesul ușor și convenabil pentru cei care participă la ceremonii și înmormântări. - Asigurarea întreținerii adecvate a cimitirului: Împrejmuirea cimitirului poate ajuta la asigurarea întreținerii adecvate a acestuia, contribuind la menținerea unui aspect curat și îngrijit.
Descrierea proiectului:	Construire capelă; Împrejmuire cimitir; Amenajare locuri de parcare; Dotare capelă cu mobilier și instalațiile aferente.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Locuitorii orașului

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Parteneri:	UAT Deta GAL Timiș-Torontal-Bârzava
Gradul de maturitate:	Idee de proiect –finalizare 2023
Buget:	480.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNS, BL
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) M2.3.21. Reabilitare și dotare cimitir localitatea Opătița (capelă, împrejmuire, parcare);

33. Realizare piste de biciclete pe teritoriul UAT Orașul Deta, județul Timiș

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Pe tot teritoriul Detei este nevoie de piste pentru biciclete continue și sigure pe toată lungimea drumurilor și străzilor.
Descrierea proiectului:	• Înființarea de piste de biciclete continue și sigure, precum și infrastructura de bike-sharing; • Achiziționarea și instalarea sistemului de bike sharing; • Încurajarea deplasărilor cu bicicleta cu efecte benefice atât asupra mediului, cât și asupra infrastructurii rutiere; • Promovarea activităților de conștientizare a populației cu privire la avantajele/beneficiile modurilor nemotorizate de transport.
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei Vizitatorii/turiștii din oraș
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Acceptat la finanțare
Buget:	4.430.430,00 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră Măsura: M 2.1.9. Construirea de piste pentru biciclete paralel cu străzile/drumurile UAT Deta;

34. Extindere și dotare corp clădire spital Orășenesc

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Spitalul Orășenesc Deta este un spital general de grad IV cu 72 paturi, subordonat Unității Administrativ-Teritoriale Deta - Primăria și Consiliul Local Deta Local în conformitate cu OUG 48/2010, fiind unul dintre cele mai dotate și organizate spitale care funcționează în județul Timiș.

	Lipsa infrastructurii regionale, obliga pacienții să se deplaseze în alte regiuni pentru a se trata, aceasta ducând la nevoia iminentă de dezvoltare și modernizare a infrastructurii spitalicești locală de diagnostic și de terapie.
Descrierea proiectului:	• construirea unui nou corp de clădire; • dotarea cu echipamente și aparatură medicală care utilizează tehnologie modernă; • adaptarea infrastructurii spitalicești pentru o eficiență energetică crescută;
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei Populația din localitățile limitrofe Personalul medical și administrativ din Spital
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Idee de proiect
Buget:	28.000.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR, Bugetul local
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) M2.3.28. Reabilitare/extindere imobil, modernizare și dotare secții Spital Orășenesc Deta;

35. Dezvoltarea sistemelor integrate tip străzi inteligente: supraveghere video, mobilier urban intelligent, iluminat intelligent

Localizarea proiectului:	UAT Deta
Stadiul actual:	Deta nu are în momentul de față străzi inteligente. Corpurile de iluminat stradal au o eficiență energetică scăzută și o durată mică de viață. Sistemul de supraveghere video este uzat și depășit de tehnologia actuală. Mobilierul urban este uzat.
Descrierea proiectului:	• Dezvoltarea de sisteme integrate tip străzi inteligente având sisteme de supraveghere video inteligente cu senzori IoT, mobilier urban intelligent, iluminat intelligent, etc
Grup țintă / Beneficiari potențiali:	Populația Detei
Parteneri:	UAT Deta
Gradul de maturitate:	Finanțat PNRR
Buget:	2.500.000 lei fără TVA
Surse de finanțare:	PNRR
Obiectiv Strategic SIDU	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate Program: 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației) M2.3.23. Extindere și modernizare sistemului de supraveghere video în ambele localități ale UAT Deta;

CAPITOLUL IX - POLITICA DE GESTIONARE ȘI IDENTIFICARE A RESURSELOR FINANCIARE

Posibilele surse de finanțare pentru măsurile propuse a fi realizate prin strategie:

9.1. PLANUL NAȚIONAL STRATEGIC (PNS)

România pune în practică PAC post 2023 prin intermediul Planului Național Strategic (PNS) prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil, cu accent pe asigurarea veniturilor echitabile fermierilor, respectarea angajamentelor de mediu prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, pe dezvoltarea sectoarelor deficitare și o dezvoltare socioeconomică coerentă a mediului rural în baza unei strategii a intervenției fundamentată pe identificarea nevoilor.

PNS al României se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

- I. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea discrepanțelor și disparităților între categorii de ferme;
- II. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare;
- III. Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural prin atragerea și susținerea tinerilor și facilitarea dezvoltării afacerilor precum promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale

Intervenții:

- PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)
- PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)
- PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
- PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil
- PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)
- PD-06 - Îmierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hamești
- PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte
- PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat
- PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia
- PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi
- PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă
- PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez
- PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit -Sămânță de cartof
- PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei
- PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit -Sfecla de zahăr
- PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)
- PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit -Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)
- PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersice)
- PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit - Semințe pentru plante furajere
- PD-21 - Sprijin cuplat pentru venit - vaci de lapte
- PD-22 - Sprijin cuplat pentru venit - carne vită
- PD-23 - Sprijin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte
- PD-24 - Sprijin cuplat pentru venit – ovine -caprine
- PD-25 - Sprijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase
- IS-LF-01 - Îmbunătățirea infrastructurii utilizate pentru planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special în ceea ce privește calitatea și cantitatea, optimizarea costurilor

- IS -LF -02 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Îmbunătățirea sau menținerea calității produselor, indiferent dacă acestea sunt proaspete sau procesate.
- IS -LF -05 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor - Măsuri de mediu și de adaptare a schimbărilor climatice
- IS -LF -07 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Cercetare și dezvoltare
- IS -LF -08 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Îmbunătățirea competitivității pe termen mediu și lung în special prin modernizare.
- IS -LF -06 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor – Măsuri de formare profesională, (altele decât cele aferente prevenirii și gestionării crizelor) și de promovare produs
- IS -LF -03 - Intervenții în sectorul fructelor și legumelor - Măsuri care vizează îmbunătățirea comercializării.
- IS -LF -04 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor
- IS - A -09 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Consultanță în apicultură
- IS - A -10 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Promovarea apiculturii și a produselor apicole
- IS - A -11 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură
- IS - A -12 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali
- IS - A -13 - Asistență tehnică pentru apicultori și organizațiile de apicultori - Achiziția de către formele asociative apicole de echipament pentru ambalarea mierii
- IS - A -14 - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei
- IS - A -15 - Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultura
- IS - A -16 - Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune - Achiziționarea de produse proteice solide pentru familii de albine de către stupinele de elită și multiplicare
- IS - A -17 - Măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol din Uniune - Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare
- IS - A -18 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de cutii noi în vederea înlocuirii cutiilor uzate în urma deplasării în pastoral
- IS - A -19 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de accesorii apicole
- IS - A -20 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție
- IS - A -21 - Raționalizarea transhumanței/stupăritului pastoral - Achiziționarea de mijloace de transport apicol fără autopropulsie - remorcă apicolă/pavilion apicol și mijloace fără autopropulsie de încărcare -descărcare a stupilor în pastoral
- IS - A -22 - Îmbunătățirea calității produselor în vederea unei mai bune valorificări a produselor pe piață
- IS - V -23 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
- IS - V -24 - Investiții în active corporale și necorporale
- IS - V -25 - Asigurarea recoltelor
- IS - V -26 - Acțiuni de informare
- IS - V -27 - Promovarea enoturismului
- IS - V -28 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe
- IS - V -29 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin
- DR -01 - Agro -mediu și climă - Pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)
- DR -02 - Agro -mediu și climă - Culturi verzi
- DR -03 - Agro -mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon
- DR -04 - Agricultură ecologică – conversie
- DR -05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării
- DR -06 - Bunăstarea animalelor
- DR -07 - Silvo -mediu și climă
- DR -08 - Împădurire - întreținere și îngrijire suprafețelor împădurite
- DR -09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană
- DR -10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative

- DR -11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice
- DR -12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați
- DR -13 - Investiții în exploatațiile pomicole
- DR -14 - Investiții în producția primară în sectorul legume și/sau cartof
- DR -15 - Investiții în producția primară în sectoarele hamei, flori și struguri de masă
- DR -16 - Investiții în producția primară în sectorul zootehnic
- DR -17 - Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricole și pomicole în afara exploatației
- DR -18 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene
- DR -19 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere
- DR -20 - Modernizarea infrastructurii de irigații
- DR -21 - Înființarea sistemelor de irigații
- DR -22 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă
- DR -23 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural
- DR -24 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole
- DR -25 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
- DR -26 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare
- DR -27 - Instrumentul național de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole
- DR -28 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol
- DR -29 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI
- DR -30 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității
- DR-31 - Transfer de cunoștințe
- DR-32 - Consiliere în afaceri agricole

9.2. Programului Regional Vest 2021-2027

Obiectivul general al **Programului Regional Vest 2021-2027** este reprezentat de creşterea competitivităţii economice şi îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale comunităţilor locale şi regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condiţiilor infrastructurale şi a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunii, capabilă să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potenţialul ei de inovare şi de asimilare a progresului tehnologic.

Tipurile de acţiuni propuse vor conduce la reducerea disparităţilor şi la transformarea Regiunii Vest într-o regiune mai atractivă, într-un spaţiu economic stabil şi diversificat în care cercetarea şi inovarea au un rol activ. POR 2021-2027 s-a construit pe o abordare de tip bottom up, dar şi top-down, în largi parteneriate, pentru asigurarea corelării cu PDR 2021-2027, precum şi cu strategiile naţionale sectoriale şi documentele europene relevante.

Este principalul instrument de finanţare din fonduri europene care sprijină creşterea economică, dezvoltarea durabilă şi îmbunătăţirea calităţii vieţii locuitorilor din Regiunea Vest.

Programul Regional Vest este primul program de finanţare descentralizat.

Regiunea Vest beneficiază de 1,18 miliarde euro pentru investiţii. Finanţările sunt grupate în 8 priorităţi de finanţare.

Ce se finanţează

PRIORITATEA 1 Regiune inovatoare şi competitivă

Sprijină cercetarea şi inovarea, creşterea competitivităţii şi productivităţii IMM-urilor, precum şi digitalizarea şi dezvoltarea de competenţe

BUGET ALOCAT 236,11 mil. EUR

Centre de cercetare, dezvoltare, inovare

Ce se finanţează:

- Activităţi în vederea dezvoltării ecosistemului regional de inovare, accelerării transferului tehnologic în conformitate cu cerinţele pieţei, schimbului de cunoştinţe şi întăririi culturii şi capacităţilor organizaţionale;
 - Investiţii în active fixe şi necorporale, legate direct de activităţi de inovare şi cercetare aplicată, disruptivă, cu valoare adăugată, în domeniile de specializare inteligentă regională;
 - Achiziţionarea de soluţii tehnice rezultate din activităţi de cercetare, cu scopul de a dezvolta sau adopta soluţii inovatoare în conformitate cu cerinţele consumatorilor şi tranziţia către industria 4.0 şi 5.0;
 - Activităţi care să susţină şi să accelereze integrarea actorilor regionali în lanţurile de valori specifice.
- Cine poate obţine finanţare
- Parteneriate formate din minim 1 IMM şi organizaţii/infrastructuri de cercetare şi alte întreprinderi (inclusiv întreprinderi mari).

Cine poate obţine finanţare:

- Parteneriate formate din minim 1 IMM şi organizaţii/infrastructuri de cercetare şi alte întreprinderi (inclusiv întreprinderi mari).

Centre de creativitate şi inovare

Ce se finanţează

- Operaţionalizarea a 4 Centre de Creativitate şi Inovare (CCI) în domeniile de specializare inteligentă care vor lua forma unor Open-Labs de inovare şi vor urmări accelerarea transferului de cunoştinţe şi abilităţi de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) către utilizatorii finali.

Cine poate obţine finanţare

- CCI-urile formate din membrii ecosistemului regional de inovare, colaborări între mediul academic, de cercetare şi privat.

Clustere de inovare

Ce se finanţează

- Valorificarea resurselor comune existente sau noi, inclusiv de CDI, pentru a genera produse, procese și servicii inovative;
- Sprijinirea membrilor clusterelor pentru avansarea pe lanțurile valorice în domeniile tehnologiilor industriale avansate, economiei circulare sau tehnologiei digitale;
- Organizarea de întâlniri tematice specifice, sesiuni de formare și dezvoltare de competențe, evenimente de benchmarking, matchmaking și alte seminarii, participarea la evenimente naționale și internaționale, angrenarea membrilor în activități de networking și schimburi de experiență;
- Facilitarea implementării de noi modele financiare, de planificare, de management și marketing la nivelul membrilor clusterelor.

Cine poate obține finanțare

- Entitatea juridică care asigură managementul clusterului de inovare (organizația clusterului).

Sprijin pentru inovare

Ce se finanțează

- Investiții în active fixe, necorporale și activități de inovare a departamentelor de CDI din cadrul IMM-urilor;
- Dezvoltarea și/sau adoptarea tehnologiilor avansate: block-chain, big data, cloud computing, Internet of Things, producție avansată, robotică, inteligență artificială, securitate cibernetică, printare 3D (fabricație aditivă), metode avansate de producție, tehnologii sustenabile și economie circulară etc.;
- Facilitarea și stimularea colaborării efective între actorii ecosistemului regional de inovare - precum și între întreprinderi mari și IMM-uri, pentru creșterea valorii adăugate.

Cine poate obține finanțare

- IMM-uri din Regiunea Vest care activează în domeniile de specializare inteligentă – individual sau în parteneriat cu alte întreprinderi.

Cine poate obține finanțare

IMM-uri din Regiunea Vest care activează în domeniile de specializare inteligentă – individual sau în parteneriat cu alte întreprinderi.

Vouchere de inovare

Ce se finanțează

Voucherul de inovare poate fi utilizat pentru următoarele tipuri de activități:

- Servicii de cercetare privind punerea în aplicare a ideilor inovatoare;
- Dezvoltarea de algoritmi și metode noi;
- Pregătirea și introducerea brevetelor în cadrul IMM-urilor;
- Sprijin pentru dezvoltarea de prototipuri;
- Concepte pentru managementul inovării tehnice;
- Explorarea de noi tehnologii și noi idei de afaceri.

Cine poate obține finanțare

- IMM-uri din Regiunea Vest care activează în domeniile de specializare inteligentă.

Digitalizare IMM

Pregătim IMM-urile pentru un viitor digital!

Ce se finanțează

- Achiziția de echipamente hardware TIC;
- Achiziția de licențe;
- Investiții în aplicații particularizate, inclusiv soluții de automatizare;
- Servicii pentru securitate cibernetică;
- Platforme online de comercializare;
- Servicii de găzduire și stocare;
- Utilizarea tehnologiilor moderne ex. blockchain, big data, realitate virtuală;

Cine poate obține finanțare

- IMM-uri din Regiunea Vest.

Microîntreprinderi

Ce se finanțează

A. Apelul 1 - PRODUCȚIE

- Investiții în spații de producție de tip construcție industrială;
- Dotarea cu active corporale - echipamente tehnologice, utilaje, instalații de lucru, mobilier, inclusiv instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie și active necorporale exclusiv legate de funcționarea mijloacelor fixe care se achiziționează;
- Activități pentru extinderea piețelor de vânzare, a gamei de produse și servicii oferite, precum și participarea la principalele canale și platforme de internaționalizare, inclusiv activități de marketing generate de codul CAEN finanțat;
- Activități din domeniul economiei circulare sau activități de dezvoltare de noi lanțuri de aprovizionare ecologice.

B. Apelul 2 - SERVICII

- Dotarea cu active corporale, inclusiv instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie și active necorporale exclusiv legate de funcționarea mijloacelor fixe care se achiziționează;
- Construirea/extinderea de infrastructuri multifuncționale de agrement și fitness, pentru educație fizică și sport, inclusiv infrastructuri de tratament balnear, exclusiv în stațiunile turistice atestate și exclusiv pentru investițiile aferente codurilor CAEN cuprinse în cadrul punctului B al Anexei 19_Domenii de activitate eligibile la Ghidul solicitantului de finanțare;
- Activități pentru extinderea piețelor de vânzare, a gamei de produse și servicii oferite, precum și participarea la principalele canale și platforme de internaționalizare, inclusiv activități de marketing generate de codul CAEN finanțat;
- Activități din domeniul economiei circulare sau activități de dezvoltare de noi lanțuri de aprovizionare ecologice.

Cine poate obține finanțare

Microîntreprinderile cu o vechime de minim 1 an fiscal integral și cu sediul social situat în Regiunea Vest sau care dețin un sediu secundar/punct de lucru în Regiunea Vest, înregistrat la Oficiul Național al Registrului Comerțului cel târziu la data de 31.12.2021.

Sprijin pentru IMM-uri

Ce se finanțează

- Spații de producție de tip construcție industrială și spații pentru prestări servicii;
- Echipamente tehnologice, utilaje, instalații de lucru, mobilier, echipamente informatice, birotică, de natura mijloacelor fixe;
- Instalații/echipamente specifice care încorporează tehnologii avansate, susțin industrializarea automatizată și inovarea; instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie;
- Activități din domeniul economiei circulare/activități de dezvoltare de noi lanțuri de aprovizionare ecologice;
- Active necorporale, exclusiv legate de desfășurarea activității finanțate: brevete, licențe, mărci comerciale, programe informatice, alte drepturi și active similare;
- Activități pentru extinderea piețelor de vânzare, a gamei de produse și servicii oferite; participarea la principalele canale și platforme de internaționalizare; dezvoltarea de activități de marketing;
- Certificare/recertificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice, etc. Cine poate obține finanțare

Cine poate obține finanțare

- **Microîntreprinderi** (0-9 angajați) cu locația de implementare în mediul urban, inclusiv stațiunile turistice atestate din mediul urban sau rural;
- **Întreprinderi mici** (10-49 angajați) și **mijlocii** (50-249 angajați) cu locația de implementare în mediul urban sau rural, inclusiv în stațiunile turistice atestate din mediul urban sau rural.

Structuri de sprijin pentru afaceri

Ce se finanțează

- Investiții în active corporale (lucrări de construire, achiziționarea de echipamente tehnologice și informatice, utilaje, instalații de lucru, mobilier, echipamente informatice de natura mijloacelor fixe);

- Investiții în active necorporale necesare prestării serviciilor;
- Dezvoltarea și oferirea de servicii suport pentru IMM-urile găzduite.

Cine poate obține finanțare

- Entitățile care au calitatea de fondator al incubatorului de afaceri, (autorități publice, instituții de învățământ superior acreditate, institute, centre și stațiuni de cercetare-dezvoltare, camere de comerț care înființează un incubator de afaceri etc.).

Întreprinderi nou înființate

Ce se finanțează

- Achiziția de echipamente tehnologice, utilaje, instalații de lucru, mobilier;
- Achiziția de active necorporale (ex. brevete, licențe, programe informatice).
- Servicii suport de tip: consiliere, mentoring, coaching.

Cine poate obține finanțare

- Întreprinderi nou create în județele Hunedoara și Caraș-Severin din mediul urban.

Instrumente financiare

Ce se finanțează

- Investiții corporale și necorporale, capitalul de lucru dar și orice alte acțiuni care permit implementarea planului de afaceri, pe baza căruia va fi posibilă creșterea rapidă a valorii business-ului și internaționalizarea afacerii;
- Finanțarea se va face prin două instrumente: Instrument de capital de risc de accelerare a afacerilor (Accelerator combinat cu grant și fond seed) și instrument de venture capital.

Cine poate obține finanțare

- Pentru instrumentul de accelerare a afacerilor: Start-up-uri care au nevoie de infuzie de capital pentru dezvoltarea produselor și serviciilor inovative proprii;
- Pentru venture capital: IMM-uri cu produse și servicii inovative și/sau care utilizează tehnologii noi și care au potențial mare de creștere și de internaționalizare.

Competențe pentru inovare

Ce se finanțează

- Îmbunătățirea competențelor specifice în legătură cu procesele antreprenoriale de inovare avansată, disruptivă, tranziția industrială către i4.0 și i5.0, precum: management de inovare, management tehnologic, competențe privind economia circulară, etc.;
- Îmbunătățirea competențelor digitale, precum: robotică, mecatronică, nanotehnologii - conductori, calcul de înaltă performanță, AI, IoT, 3D, realitate augmentată, blockchain și securitate cibernetică;
- Dezvoltarea capacității și competențelor organizațiilor de cercetare pentru a aprofunda cooperarea cu operatorii economici, pentru a însoți tranziția către organizații antreprenoriale, creșterea viabilității comerciale și relevanța pe piață a proiectelor lor de cercetare, sporirea capacităților de a participa la procese de inovare interactive și deschise;
- Instruirea angajaților organizațiilor CDI (de ex. entitățile de inovare și transfer de tehnologie) pentru furnizarea și promovarea serviciilor, precum și pentru a introduce inovarea și spiritul antreprenorial în curriculum.

Cine poate obține finanțare

- IMM-urile din Regiunea Vest și angajații acestora din domeniile de specializare inteligentă;
- Organizații de cercetare publice.

Agenția Regională de Inovare

Ce se finanțează

- Operaționalizarea Agenției Regionale de Inovare (ARI) Vest prin sprijinirea unor activități specifice;
- Organizarea de întâlniri de descoperire antreprenorială;
- Monitorizarea și evaluarea politicilor regionale de inovare;

- Elaborarea, implementarea și monitorizarea Strategiei RIS3;
- Efectuarea unei analize teritoriale a ecosistemului de inovare;
- Pregătirea Agendei Regionale de Inovare;
- Inventarierea și promovarea nevoilor și oportunităților din domeniul competențelor legate de inovare;
- Alcătuirea unui portofoliu de experți tematici capabili să ofere sprijin procesului de generare, selectare sau implementare de proiecte inovatoare la nivel regional, de ex. vouchere de inovare;
- Furnizarea de servicii suport și de consultanță pentru inovare;
- Dezvoltarea conceptuală a celor 4 Centre de Creativitate și Inovare.

Cine poate obține finanțare

- Membrii ecosistemului regional de inovare (sectorul academic și de cercetare, sectorul privat, sectorul non-profit, administrația publică).

PRIORITATEA 2 Regiune smart

Sprijină digitalizarea administrației publice și dezvoltarea unor soluții de tip smart city, în beneficiul cetățenilor și al mediului de afaceri

BUGET ALOCAT: 34,12 mil. EUR

Digitalizare administrație publică

Sprijinim autoritățile și instituțiile publice să utilizeze tehnologii digitale și inovative pentru interacțiunea cu cetățenii și mediul de afaceri!

Ce se finanțează

- Platforme cu funcții și servicii digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor, realizate în proiecte integrate la nivel regional/județean. Activitățile vor fi finanțate etapizat și granulat, în funcție de dimensiunea și tipologia localității urbane, fiind încurajate parteneriatele;
- Achiziția de soft/servicii ICT pentru digitalizarea interacțiunii dintre autoritățile/instituțiile publice locale, cetățeni și mediul de afaceri.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale: județe, municipii și orașe;
- Instituții publice locale și regionale.

Smart City

Dezvoltăm orașe inteligente!

Ce se finanțează

- Aplicații Smart City de tipul: Smart People, Smart Environment, Smart Economy, Smart Governance, Smart Mobility și Smart Living. Aplicațiile vor fi noi și vor fi implementate sub forma unor proiecte-pilot în localitățile solicitante, care ulterior vor fi replicate și adaptate particularităților locale;
- Infrastructura și echipamentele necesare pentru faza de dezvoltare, testare și pilotare, în procent limitat.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale: județe, municipii și orașe.

PRIORITATEA 3 Regiune verde

Sprijină eficientizarea energetică a clădirilor rezidențiale și publice cu funcțiuni sociale și crearea de noi spații verzi urbane

BUGET ALOCAT 156,79 mil. EUR

Eficiență energetică în clădiri rezidențiale

Sprijinim îmbunătățirea confortului termic și reducerea cheltuielilor pentru energie!

Ce se finanțează

- Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii;

- Îmbunătățirea/modernizarea sistemelor tehnice ale clădirii: sisteme de ventilație, reabilitarea/modernizarea/instalarea instalației de distribuție centralizată a agentului termic, reabilitarea/modernizarea instalațiilor de iluminat, înlocuirea circuitelor electrice deteriorate sau subdimensionate – pentru părțile comune, senzori de mișcare, sisteme centralizate de încălzire, etc;
- Achiziționarea și instalarea surselor regenerabile de producere de energie, concepute și dimensionate pentru părțile comune ale clădirii, integrate cu alte tipuri de acțiuni și în procent limitat;
- Alte intervenții aferente măsurilor conexe care contribuie la implementarea proiectului, în procent limitat.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ teritoriale: municipii reședință de județ, municipii și orașe din Regiunea Vest, inclusiv cele aferente ITI Valea Jiului.

Eficiență energetică în clădiri publice

Sprijinim renovarea clădirilor publice și reducerea consumului de energie!

Ce se finanțează

Reabilitarea energetică a clădirilor publice cu funcțiuni sociale (educaționale, de sănătate, servicii sociale):

- Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii;
- Îmbunătățirea sistemului tehnic al clădirii, respectiv instalații care contribuie la eficiența energetică a clădirii: ex. achiziția de echipamente de încălzire și răcire eficiente energetic, sisteme de ventilație, reabilitare termică a sistemului de încălzire/a sistemului de furnizare a apei calde de consum, corpuri de iluminat cu LED, senzori de mișcare;
- Utilizarea surselor regenerabile de energie, în măsura în care sunt concepute și dimensionate pentru consumul propriu al clădirii, integrate cu alte tipuri de acțiuni și într-un procent limitat;
- Achiziția de utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu și fără montaj, dotări care se încadrează în limita valorică a mijloacelor fixe, active necorporale care sunt necesare implementării proiectului;
- Alte intervenții aferente măsurilor conexe care contribuie la implementarea proiectului.

Cine poate obține finanțare

- Autorități publice locale (Unități Administrativ Teritoriale din cadrul Regiunii Vest): UAT municipii reședință de județ, UAT municipii și orașe și UAT comune din zonele de intervenție definite în SIDU, inclusiv localitățile componente și satele aparținătoare municipiilor și orașelor, UAT județe,
- Instituții publice și servicii publice organizate ca instituții publice de interes local sau județean, finanțate din bugetul local sau județean, aflate în subordinea UAT enumerate anterior;
- Instituții de învățământ superior de stat din cadrul Regiunii Vest.

Infrastructură verde

- Sprijinim dezvoltarea de ecosisteme urbane sănătoase!

Ce se finanțează

- Crearea de spații verzi noi - parcuri, grădini, scuaruri, spații verzi pentru recreere, prin activități de pregătire teren, realizare de plantări, amenajări de straturi ecologice urbane, realizare de sisteme de irigații sustenabile, ameliorare a solului, amenajări minimale aferente suprafețelor acvatice urbane, echipare și dotare specifică pentru protecția biodiversității, realizare suprafețe multifuncționale cu îmbrăcăminte și fundație permeabilă – care permit infiltrarea apei pluviale în sol;
- Amenajarea, echiparea și dotarea spațiilor cu: alei pietonale, piste pentru bicicliști, mobilier urban, facilități pentru recreere, sisteme inteligente de supraveghere video a spațiilor amenajate prin proiect; sisteme de iluminat; instalare Wi-Fi în spațiile publice, etc., în procent limitat.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale (UAT): municipii reședință de județ, municipii și orașe din Regiunea Vest, inclusiv cele aferente ITI Valea Jiului;
- Parteneriate între UAT municipii reședință de județ, municipii sau orașe, în calitate de lider și UAT județ, în calitate de membru.

PRIORITATEA 4 Regiune cu mobilitate sustenabilă

Sprijină investiții pentru un transport public ecologic, calitativ și atractiv

BUGET ALOCAT 157,36 mil. EUR

Mobilitate urbană sustenabilă

Facem orașele mai curate și transportul public prima opțiune!

Ce se finanțează

A. Investiții privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat:

- Modernizarea, dezvoltarea, extinderea, optimizarea infrastructurii de transport urban curat (linii de tramvai și troleibuz);
- Achiziționarea materialului rulant;
- Achiziționarea de troleibuze, autobuze pentru transport urban curat, inclusivității de încărcare și alimentare;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat;
- Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice.

B. Alte investiții integrate în cadrul celor specificate la punctul A, destinate reducerii emisiilor de CO2 în zona urbană:

- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, management al flotei;
- Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră;
- Dezvoltarea, extinderea, optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunilor inter-modale;
- Achiziționarea de echipamente, utilaje, instalații necesare pentru exploatarea și întreținerea infrastructurii de transport public și a flotei mijloacelor de transport public.

Cine poate obține finanțare

- Unitățile administrativ-teritoriale (UAT) municipii reședință de județ, municipii și orașe din Regiunea Vest;
- Parteneriate între UAT municipii reședință de județ, municipii sau orașe - lider de parteneriat, și UAT județ/e, UAT comună/e din zona definită în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană și tratată în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă, după caz - membri.

PRIORITATEA 5 Regiune conectată

Sprrijină modernizarea drumurilor județene, decongestionarea traficului și transportul inter și intrajudețean

BUGET ALOCAT 158,36 mil. EUR

Drumuri județene

Sprrijinim creșterea conectivității și accesibilității la nivelul Regiunii Vest!

Ce se finanțează

- Modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;
- Crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;
- Construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale (UAT) Județ din cadrul Regiunii Vest, respectiv UAT Județul Arad, UAT Județul Caraș-Severin, UAT Județul Hunedoara și UAT Județul Timiș;
- UAT Județ din cadrul Regiunii Vest (lider de parteneriat), în parteneriat cu UAT Județ/e, UAT Municipiu/i, UAT Oraș/e, UAT Comună/e (membri).

Decongestionare trafic

- Sprrijinim fluidizarea traficului în jurul municipiilor reședință de județ!

Ce se finanțează

- Decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în construirea și modernizarea de pasaje sau noduri rutiere, pasarele pietonale, șosele de centură, intersecții periculoase etc., în scopul facilitării tranziției către un sistem de transport urban sustenabil.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale municipii reședință de județ, individual sau în parteneriat cu alte UAT-uri.

Sistem de transport inter și intrajudețean

- Sprijinim dezvoltarea unui sistem de transport public verde între județele Regiunii Vest!

Ce se finanțează

- Dezvoltarea unui sistem pilot de transport inter și intrajudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice și stații de încărcare aferente. La baza dezvoltării acestui sistem va sta elaborarea Planului Regional de Mobilitate Durabilă, ca activitate eligibilă;
- Aplicații digitale de tip e-ticketing regional.

Cine poate obține finanțare

- Parteneriate între unitățile administrativ-teritoriale: județe, eventual și cu alte unități administrativ-teritoriale: municipii, orașe, comune.

PRIORITATEA 6 Regiune educată și atractivă

Sprijină modernizarea unităților de învățământ la toate nivelurile și dezvoltarea durabilă a turismului

BUGET ALOCAT **193,96 mil. EUR**

Grădinițe

Sprijinim învățământul preșcolar în condiții moderne!

Ce se finanțează

- Dotarea sălilor de clasă;
- Lucrări de modernizare/reabilitare și extindere/construire a infrastructurii de învățământ, în cazuri temeinic justificate. Construcțiile noi vor fi eligibile în zonele și nivelurile de învățământ în care această nevoie a fost identificată ca urmare a supraaglomerării, ținând cont de nivelul de ocupare a unităților de învățământ de același nivel în aria geografică în cauză și tendința demografică. Proiectele vor include obligatoriu și achiziții de dotări.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale: județe, municipii, orașe, comune.

Școli

- Sprijinim dotarea și modernizarea școlilor la nivelul întregii regiuni!

Ce se finanțează

- Dotarea sălilor în care se desfășoară actul educațional, laboratoarelor, atelierelor etc, în conformitate cu noile tendințe educaționale și tehnologice, corelat cu dinamica pieței forței de muncă și dubla tranziție - verde și digitală;
- Lucrări de modernizare/reabilitare și extindere/construire a infrastructurii de învățământ, în special în cazul nivelului preuniversitar, în cazuri temeinic justificate. Construcțiile noi vor fi eligibile în zonele și nivelurile de învățământ în care această nevoie a fost identificată ca urmare a supraaglomerării, ținând cont de nivelul de ocupare a unităților de învățământ de același nivel în aria geografică în cauză și tendința demografică. Proiectele vor include obligatoriu și achiziții de dotări.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale: județe, municipii, orașe, comune.

Învățământ liceal

- Sprijinim investițiile în infrastructura de educație pentru a asigura condiții moderne de învățare!

Ce se finanțează

- Dotarea sălilor în care se desfășoară actul educațional, laboratoarelor, atelierelor etc, în conformitate cu noile tendințe educaționale și tehnologice, corelat cu dinamica pieței forței de muncă și dubla tranziție - verde și digitală;

- Lucrări de modernizare/reabilitare și extindere/construire a infrastructurii de învățământ, în special în cazul nivelului preuniversitar, în cazuri temeinic justificate. Construcțiile noi vor fi eligibile în zonele și nivelurile de învățământ în care această nevoie a fost identificată ca urmare a supraaglomerării, ținând cont de nivelul de ocupare a unităților de învățământ de același nivel în aria geografică în cauză și tendința demografică. Proiectele vor include obligatoriu și achiziții de dotări.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale: județe, municipii, orașe.

Universități

- Sprijinim modernizarea infrastructurii și dezvoltarea învățământului superior!

Ce se finanțează

- Dotarea cu active corporale de tipul mobilier și echipamente a spațiilor educaționale: laboratoare, săli de curs și seminar, amfiteatre, aule, etc.;
- Dotarea cu active necorporale: programe informatice, licențe, software, brevete, dezvoltarea de platforme e-learning, biblioteci digitale, digitalizarea cursurilor etc.;
- Lucrări de modernizare/reabilitare a infrastructurii universitare, în procent limitat;
- Activități de creștere a calității și accesului la educație, inclusiv pentru dezvoltarea de noi specializări, de tipul Fondului Social European Plus (FSE+), conform principiilor Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Cine poate obține finanțare

- Universități de stat, care au sediul social și/sau desfășoară activități de învățământ superior în Regiunea Vest.

Tabere școlare

- Readucem la viață taberele școlare din Regiunea Vest!

Ce se finanțează

- Investiții în modernizarea centrelor de agrement - tabere școlare, pentru copii și tineri: infrastructură accesibilă și dotări pentru cazare, săli de mese, facilități de agrement și pentru a acomoda nevoile persoanelor cu dizabilități și alte servicii de agrement sau măsuri de promovare a accesului persoanelor vulnerabile la aceste activități.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale județe, individual sau în parteneriat cu alte unități administrativ-teritoriale;
- Instituții publice locale și naționale.

Turism

Valorificăm potențialul turistic și creăm oportunități economice!

Ce se finanțează

Dezvoltarea durabilă și punerea în valoare a stațiunilor turistice atestate, din mediul urban și din mediul rural, prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, prin:

- Dezvoltarea infrastructurii turistice - ex. amenajarea și dezvoltarea unor trasee pentru practicarea activităților recreative și sportive, alei pietonale, crearea și dezvoltarea de trasee turistice tematice, alte infrastructuri locale cu funcțiune turistică, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică, servicii și facilități turistice care pot crește durata sejurului – finanțate prin grant;
- Construcția, extinderea, dezvoltarea unor infrastructuri multifuncționale de agrement, inclusiv dezvoltarea unor instalații de tratament balnear - ex. spa, aquapark-uri, instalații de transport pe cablu, parcuri de aventură/tematice, etc. - finanțate prin instrumente financiare.

Cine poate obține finanțare

- Unitățile administrativ-teritoriale: județ
- Unitățile administrativ-teritoriale: municipii, orașe, comune atestate ca stațiuni turistice;
- Parteneriate între entitățile de mai sus.

Patrimoniul UNESCO

- Valorificăm moștenirea culturală regională pentru generațiile viitoare!

Ce se finanțează

- Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO, inclusiv digitalizarea obiectivelor.

Cine poate obține finanțare

- Unitățile administrativ-teritoriale: județ.

PRIORITATEA 7 Regiune pentru oameni

Sprijină creșterea calității spațiilor publice, restaurarea obiectivelor de patrimoniu și infrastructurile culturale publice

BUGET ALOCAT 193,01 mil. EUR

Patrimoniu cultural

- Punem în valoare obiectivele de patrimoniu și scoatem istoria la lumină!

Ce se finanțează

- Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural clasa A, prin investiții în monumente de importanță națională, incluse în rute/circuite/trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare și digitalizare.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale (UAT): municipii, orașe, județe;
- UAT în calitate de lider de proiect în parteneriat cu instituții publice, unități de cult, ONG-uri.

Infrastructură culturală publică

Aducem cultura mai aproape de oameni!

Ce se finanțează

- Construirea, modernizarea, amenajarea spațiilor infrastructurii culturale publice (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte).

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale municipiu reședință de județ;
- Parteneriate între unitățile administrativ-teritoriale municipiu reședință de județ și alți actori publici relevanți pentru proiect.

Revitalizare și regenerare urbană

- Redăm oamenilor spațiul public urban!

Ce se finanțează

Redarea spațiilor publice cetățenilor prin investiții în amenajarea de:

- piețe și piațete publice, zone pietonale, zone de tip shared space, promenade, splaiuri etc;
- spații verzi existente: scuaruri, parcuri, grădini publice etc.;
- spații verzi-albastre existente: maluri de cursuri de apă, canale, maluri de lacuri etc.;
- măsuri și elemente pentru circulație nemotorizată;
- spații și facilități pentru activități recreative, de mici dimensiuni, în cartierele rezidențiale/zonile centrale/istorice dens populate;
- reconversia în spații publice a unor areale/terenuri degradate, abandonate, neutilizate sau cu funcțiuni neadecvate/depășite/neutilizate;
- renovarea feței urbane a clădirilor cu funcțiuni publice.
- activități integrate pentru securitatea în spațiile publice: iluminat public, supraveghere video, facilități wi-fi;
- reabilitarea peisagistică și arhitecturală a spațiilor verzi.

Cine poate obține finanțare

- Unități administrativ-teritoriale municipii reședință de județ, municipii și orașe din cadrul Regiunii Vest, inclusiv cele aferente ITI Valea Jiului;

- **Parteneriate** între UAT municipii reşedinţă de judeţ/municipii/oraşe în calitate de lider şi: UAT judeţ - în calitate de membru; instituţii publice de interes local care deţin clădiri cu funcţiuni publice - în calitate de membru.

PRIORITATEA 8 Asistenţă tehnică

Sprijină dezvoltarea capacităţii administrative a beneficiarilor şi a Autorităţii de Management

BUGET ALOCAT 49,37 mil. EUR

- Sprijinirea solicitanţilor de finanţare/ beneficiarilor în accesarea finanţărilor europene disponibile prin PR Vest şi în implementarea proiectelor finanţate;
- Gestionarea eficientă şi transparentă a programului;
- Activităţi de informare şi comunicare.

PROGRAMUL OPERAŢIONAL CREŞTERE INTELIGENTĂ, DIGITALIZARE ŞI INSTRUMENTE FINANCIARE 2021-2027 (POCIDIF)

Crearea în România a unui ecosistem care potenţează competitivitatea societăţii în contextul schimbărilor tehnologice, plecând de la nevoile de dezvoltare identificate prin Strategia Naţională şi cele 8 Strategii Regionale de Specializare Inteligentă şi concentrarea eforturilor pentru atingerea potenţialului tehnologiilor digitale pentru a crea noi oportunităţi de dezvoltare atât pentru sistemul public, cât şi pentru mediul de afaceri.

Programul Operaţional Creştere Inteligentă, Digitalizare şi Instrumente Financiare este format din măsuri şi acţiuni în domeniile cercetării, dezvoltării şi inovării inteligente şi în domeniul digitalizării. Principalul obiectiv de la nivel european urmărit este Obiectivul de Politică 1 „O Europă mai competitivă şi mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare şi inteligente şi a conectivităţii TIC regionale”.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 1. Susţinerea şi promovarea unui ecosistem de CDI atractiv şi competitiv în România

Acţiuni finanţate

☑ Integrarea ecosistemului naţional CDI în Spaţiul de Cercetare European şi internaţional

- Crearea şi încurajarea colaborării actorilor din sistemul public şi privat în domeniul CDI
- Sprijinirea proiectelor în domeniul tehnologiilor avansate
- Asigurarea formării/specializării/perfecţionării profesionale, pentru resursa umană implicată în activităţile CDI/transfer tehnologic

Solicitanţi eligibili

- Mediul de afaceri şi personalul din organizaţiile de CDI.; personalul din cadrul organizaţiilor de cercetare şi întreprinderi; Organizaţii publice de cercetare (instituţii de învăţământ superior/INCD/ICAR); IMM-uri, întreprinderi mari; consorţii.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 2. Digitalizare în administraţia publică centrală, educaţie, cultură şi mediu de afaceri

- Acţiuni finanţate
- Digitalizarea evenimentelor de viaţă ale cetăţenilor şi firmelor
- Proiectele de interoperabilitate
- Proiectele de susţinere a procesului guvernamental de luare a deciziilor
- Proiectele open data
- Transformarea digitală a serviciilor publice aferente altor evenimente de viaţă ale cetăţenilor şi firmelor
- Implementarea sistemelor informatice necesare pentru serviciile publice electronice asociate procedurilor administrative stabilite prin regulamentul (UE) 2018/1724
- Achiziţia de echipamente de infrastructură digitală din domeniul educaţiei
- Dezvoltarea unei infrastructuri educaţionale unitare, la nivel naţional
- Interconectarea bazelor de date educaţionale existente şi/sau în proces de dezvoltare
- Digitalizarea pentru cultură (echipamente şi infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice şi soluţii de tip cloud,
- exploatarea digitalizată)

- Co-finanțarea huburilor de inovare digitala europene din România (EDIH) selectate pentru finanțare din Digital Europe Programme
- Finanțarea dezvoltării la nivelul IMM-urilor din domeniul TIC, de noi tehnologii/servicii/aplicații

Solicitanți eligibili

- Mediul de afaceri și personalul din organizațiile de cercetare; întreprinderile vizate de procesul de descoperire antreprenorială la nivel național și personalul din cadrul organizațiilor de cercetare, inclusiv studenți, APL.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 3. . Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare

Acțiuni finanțate

- Proiectele cu accent pe elementul de inovare sub condiția de a contribui la transformarea economică inteligentă
- Proiectele într-unul din domeniile de specializare inteligentă identificate prin strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă

Solicitanți eligibili

- Mediul de afaceri și personalul din organizațiile de cercetare, studenți.

9.3. PROGRAMUL DEZVOLTARE DURABILĂ (PDD)

Strategia PDD este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, cu Semestrul European, Recomandările Specifice de Țară relevante, Programul se bazează pe obiective care vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

Prin PDD se urmărește maximizarea valorii adăugate a sprijinului financiar alocat României din bugetul european prin finanțarea nevoilor de dezvoltare naționale din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adevanței sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului; decontaminarea siturilor poluate și managementul riscurilor.

Programul Dezvoltare Durabilă este elaborat după obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului și obiectivele sale vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și utilizarea eficientă a resurselor. Sectoarele în care sunt vizate investițiile sunt: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate, managementul riscurilor.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 1. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Acțiuni finanțate:

- Îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari
- Modernizarea/extinderea rețelelor termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice
- Cogenerarea de înaltă eficiență în termoficare urbană
- Construcția rețelelor noi de distribuție a gazelor naturale, doar pentru conectarea noilor centrale pe gaz care înlocuiesc vechile centrale pe cărbune
- Promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice
- Implementarea de soluții digitale pentru localizarea/izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban
- Digitalizarea stațiilor de transformare și soluțiilor privind controlul rețelei de la distanță - integrarea stațiilor în SCADA
- Implementarea de soluții privind stocarea energiei "behind the meter"

Solicitanți eligibili

- Operatori naționali de distribuție; IMM-uri; Concesionari ai serviciilor publice; UAT-uri; Întreprinderi mari (HG 495/2014); Societăți comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an; Transelectrica.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Acțiuni finanțate

- Construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e.
- Construirea și reabilitarea și de sisteme de captare și aducțiune a apei, stații de tratare, rețele de transport și distribuire a apei
- Măsurile necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor
- Extinderea sistemelor de colectare separată
- Înființarea instalațiilor de tratare a deșeurilor reziduale
- Valorificarea materială a deșeurilor
- Închiderea depozitelor de deșeuri neconforme

Solicitanți eligibili

- Operatori regionali; ADI; ANRSC; MMAP; MS (Institutul de Sănătate Publică); AM PODD; Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Consiliile Județene; Autoritățile publice centrale.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 3. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remedierea siturilor contaminate

Acțiuni finanțate

- Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu
- Îmbunătățirea monitorizării calității aerului și reducerea emisiilor
- Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate, evaluarea riscurilor asupra mediului și remedierea siturilor

Solicitanți eligibili

- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP); autorități publice centrale și locale; alte organisme publice în domeniul protecției mediului; ANANP; Administratori ai ariilor naturale protejate; ONGuri; Institute de cercetare; parteneriate cu alte entități de drept public; administratori desemnați în condițiile legii și/sau proprietari ai suprafețelor de teren ce constituie ecosistem degradat aflat în proprietate publică.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

Acțiuni finanțate

- Amenajarea complexă a bazinelor hidrografice prin utilizarea infrastructurii verzi
- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidrometeorologice severe
- Consolidarea capacității administrative pentru asigurarea implementării directivelor europene
- Combaterea eroziunii costiere
- Îmbunătățirea sistemului de management al riscurilor

Solicitanți eligibili

- MAI/ IGSU și structurile cu atribuții în managementul situațiilor de urgență și asigurarea funcțiilor de sprijin; Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor; Administrația Națională Apele Române (ANAR), Administrația Națională de Meteorologie; ROMSILVA; Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare; parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în gestionarea inundațiilor, precum

și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic; Serviciul de Telecomunicații Speciale.

9.4. PROGRAMUL SĂNĂTATE (PS)

Datorită importanţei majore pe care o constituie domeniul sănătăţii publice în România, Programul Sănătate cuprinde investiţii prioritare pentru remedierea principalelor provocări din sistemul public de sănătate şi atingerea mediei nivelului european de dezvoltare a domeniului.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 1. Creşterea calităţii serviciilor de asistenţă medicală primară, comunitară şi serviciilor oferite în regim ambulatoriu

Acţiuni finanţate

- Dotarea/ modernizarea/ reabilitarea cabinetelor medicilor de familie
- Dotarea structurilor publice responsabile cu distribuţia vaccinurilor la nivel teritorial
- Dotarea/ modernizarea/ reabilitarea publică în care se furnizează servicii de asistenţă medicală şcolară, inclusiv servicii de asistenţă stomatologică
- Dotarea/ extinderea/ modernizarea/ reabilitarea unităţilor sanitare/ altor structuri publice care desfăşoară activităţi medicale de tip ambulatoriu/ acordă asistenţă medicală ambulatorie
- Îmbunătăţirea accesibilităţii şi eficacităţii asistenţei medicale primare şi integrarea cu serviciile de asistenţă medicală comunitară
- Îmbunătăţirea accesibilităţii şi eficacităţii serviciilor oferite în regim ambulatoriu
- Implementarea de programe în sănătatea reproducerii, inclusiv stimularea natalităţii prin măsuri de suport a cuplurilor infertile
- Implementarea de măsuri de sprijin destinate recuperării persoanelor cu tulburări psihice
- Îmbunătăţirea accesibilităţii şi eficacităţii reţelei de medicină şcolară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenţei medicale primare adresate copiilor şi tinerilor care urmează o formă de învăţământ, atât din mediul urban, cât şi din mediul rural

Solicitanţi eligibili

- Cabinete medicilor de familie; Structuri publice responsabile cu distribuţia vaccinurilor la nivel teritorial; Unităţi şcolare publice unde se vor furniza servicii de asistenţă medicală şcolară; Unităţi sanitare publice/ alte structuri publice care desfăşoară activităţi medicale de tip ambulatoriu/ acordă asistenţă medicală ambulatorie; Unităţi sanitare publice cu paturi de acuzi care se reorganizează/ reconvertesc secţii în paturi de spitalizare de zi.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 2. Servicii de reabilitare, paliativă şi îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populaţiei şi profilului epidemiologic al morbidităţii

Acţiuni finanţate

- Investiţii în infrastructura publică a unităţilor sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare
- Investiţii în infrastructura publică a unităţilor sanitare care furnizează servicii de paliativă şi îngrijiri medicale pe termen lung
- Investiţii în infrastructura publică a unităţilor sanitare de acuzi în vederea transformării acestora în unităţi sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare, servicii de paliativă şi îngrijiri medicale pe termen lung
- Investiţii în infrastructura publică a unităţilor medico-sociale care furnizează servicii medicale de îngrijire de lungă durată
- Investiţii în infrastructura centrelor/ unităţilor sanitare/unităţilor medico-sociale care furnizează servicii de paliativă şi îngrijiri medicale pe termen lung
- Investiţii în infrastructura centrelor pilot pentru servicii integrate dedicate tratamentului/ reabilitării persoanelor cu tulburări de spectru, autism
- Îmbunătăţirea accesibilităţii, a eficacităţii serviciilor de reabilitare/ recuperare
- Îmbunătăţirea accesibilităţii, a eficacităţii serviciilor de îngrijire paliativă şi îngrijirilor la domiciliu
- Îmbunătăţirea accesibilităţii, a eficacităţii serviciilor de îngrijire pe termen lung

Solicitanţi eligibili

- Unităţi sanitare; Unităţi medico-sociale; Centre/unităţi care furnizează servicii de paliativă şi îngrijiri medicale pe termen lung; Centre pilot pentru servicii integrate dedicate tratamentului/ reabilitării persoanelor cu tulburări de spectru autism.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 3. Creșterea eficacității sistemului medical pentru prevenție, diagnostic și tratament precoce al bolilor prioritare prin investiții în servicii și infrastructură

Acțiuni finanțate

- Extinderea/ modernizarea/ reabilitarea/ dotarea unităților sanitare - serviciilor esențiale pentru afecțiuni complexe
- Investițiile în infrastructura publică a structurilor sanitare unde se realizează depistarea, diagnosticarea, tratarea și recuperarea pacienților cu afecțiuni genetice și a celor cu anomalii congenitale și estimarea riscului de recurență a bolilor genetice în familiile pacienților
- Investițiile în infrastructura publică a structurilor sanitare unde se realizează examinări asupra persoanelor în viață care au suferit vătămări ale integrității corporale sau agresiuni sexuale sau solicită stabilirea vârstei și sexului
- Investițiile în infrastructura unităților sanitare care au autorizate centre de expertiză în boli rare și a unităților sanitare care furnizează servicii medicale pentru pacienții cu boli rare și genetice în colaborare cu centrele de expertiză în boli rare și cu centrele de genetică medicală
- Investițiile în infrastructura publică a structurilor sanitare care au atribuții în prevenirea, controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv în epidemii, pandemii, controlul și supravegherea infecțiilor asociate actului medical și a celor implicate în sănătatea publică
- Investițiile în infrastructura publică a sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
- Implementarea de programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament precoce
- Implementarea de programe de diagnosticare precoce și tratament
- Implementarea programelor de măsuri privind sănătatea mamei și nou-născutului
- Creșterea capacității de îngrijire medicală a pacienților cu boli rare
- Măsurile destinate creșterii capacității de îngrijire medicală a pacientului critic neonatal/ postneonatal
- Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție
- Implementarea de măsuri destinate diagnosticării și în tratamentul pacienților cu afecțiuni osteoarticulare (colană vertebrală și alte articulații) cu potențial invalidant
- Implementarea de programe/ măsuri destinate controlului infecțiilor asociate actului medical
- Măsurile pentru dezvoltarea capacității personalului
- Măsurile destinate creșterii eficacității serviciilor de laborator
- Investiții pentru sistemul național de transfuzii, inclusiv infrastructura de testare a sângelui și procesare a plasmei
- Redefinirea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale

Solicitanți eligibili

- Unități sanitare: INSP; Centre Regionale ale INSP; DSP; INHT; Centre de transfuzii; Institutul Național de Sănătate Publică și structurile sale teritoriale; Institutul Național de Hematologie și centrele de transfuzii; Spitale publice mici, altele decât institutele, spitalele județene; Unități sanitare publice care tratează mari arși; Unități sanitare pentru servicii critice (ex. Bloc operator, ATI, UPU sau conexiune cu UPU etc.); Centre regionale de genetică medicală; Institute oncologice; INML și structurile teritoriale.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 4. Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești publice noi cu impact teritorial major

Acțiuni finanțate

- Continuarea investițiilor în spitalele regionale de urgență: Iași, Cluj, Craiova (faza II)
- Investițiile în infrastructuri spitalicești publice noi cu impact teritorial major
- Dezvoltarea capacității personalului sanitar

Solicitanți eligibili

- Spitalele regionale de urgență: Iași, Cluj, Craiova; Unități sanitare publice cu impact teritorial major.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Acțiuni finanțate

- Cercetarea și inovarea prin implementarea de soluții de cercetare cu aplicabilitate în domeniul
- medical
- Adoptarea tehnologiilor medicale inovative și avansate
- Programe dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. Producție de vaccinuri, seruri și alte medicamente biologice
- Cercetarea în domeniul bolilor netransmisibile
- Realizarea unei infrastructuri de cercetaredezvoltare în domeniul genomică

Solicitanți eligibili

- Entități relevante; Unități medicale singure sau în parteneriat cu entități relevante; organizații de cercetare; instituții partenere în activitatea de cercetare dezvoltare.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 6. Digitalizarea sistemului medical

Acțiuni finanțate

- Înființarea observatorului național pentru date în sănătate
- Realizarea de aplicații de telemedicină
- Dezvoltarea integrată a unor soluții de e-sănătate
- Digitalizarea internă a unităților sanitare altele decât cele din subordinea MS pentru acuratețea datelor

Solicitanți eligibili

- Autorități și instituții publice din domeniul medical; Autorități și instituții publice relevante pentru implementarea de soluții informatice în domeniul de sănătate.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 7. Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode modern de investigare, intervenție, tratament

Acțiuni finanțate

- Investiții în infrastructura publică a unităților sanitare implicate în activități de prelevare și transplant acreditate, inclusiv a infrastructurii în domeniul terapiilor celulare, structurilor responsabile cu băncile de țesuturi/ celule/ stocarea țesuturilor, a unităților sanitare acreditate HLA, inclusiv a unităților care coordonează activitatea de transplant
- Investiții în infrastructura publică structurilor sanitare unde se realizează depistarea, diagnosticarea, tratarea pacienților oncologici
- Investiții în infrastructura publică a institutelor oncologice
- Măsuri pentru implementarea operațiunilor în domeniul cercetării medicale la toate nivelurile
- Măsuri pentru implementarea operațiunii în domeniul transplantului/ terapii celulare
- Dezvoltarea capacității personalului medical și non medical - utilizare echipamente medicale inovative
- Utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament
- Asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate, inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale
- Dezvoltarea de programe/ module specifice și transversale de la nivelul universităților de medicină, care să permită perfecționarea sau reconversia profesională
- Susținerea parteneriatelor dintre furnizorii de formare (de la nivelul învățământului terțiar) și instituțiile din domeniul medical, pentru dezvoltarea unor programe de formare continuă în domeniul medical și zonele conexe

Solicitanți eligibili

- Structuri sanitare unde se realizează depistarea, diagnosticarea, tratarea pacienților oncologici/ institute oncologice; unități sanitare acreditate pentru prelevare organe/ unități sanitare implicate în activități de prelevare și transplant acreditate, inclusiv în domeniul terapiilor celulare/ spitale clinice acreditate pentru prelevare organe; unități care coordonează activitatea de transplant;
- structuri responsabile cu băncile de țesuturi/ celule/ stocarea țesuturilor; unități sanitare acreditate HLA.

9.5. PROGRAMUL TRANSPORT (PT) 2021-2027

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde infrastructura de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană.

Principală provocare pe care PT 2021-2027 va trebui să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptată inclusiv utilizării duale și asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.

Programul Transport are ca scop extinderea și modernizarea infrastructurii de transport de pe teritoriul României pentru a crește și îmbunătăți gradul de conectivitate în interiorul țării dar și cu celelalte țări din Uniunea Europeană. Strategia s-a dezvoltat după modelul european evidențiat prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul „Europa în mișcare” și nevoile naționale de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor de transport.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

Acțiuni finanțate

- Finalizarea proiectelor fazate din perioada precedentă
- Proiectele prioritizate pentru finalizarea rețelei primare a României situate pe rețeaua TEN-T centrală și TEN-T globală

Solicitanți eligibili

- Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere - C.N.A.I.R

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 2. ÎMBUNĂTĂȚIREA conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Acțiuni finanțate

- Construcția variantelor de ocolire și realizarea accesului municipiilor la sectoarele rețelei rutiere primare
- Construcția altor sectoare de drum național situate pe rețeaua secundară
- Proiectele care vizează drumuri expres, transregio sau eurotrans, dar și noduri rutiere pe rețeaua primară

Solicitanți eligibili

- Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere -C.N.A.I.R; Direcțiile Regionale de Drumuri și Poduri (7 direcții regionale și București); Administrații Publice Locale (inclusiv asociații ale acestora și parteneriate cu ceilalți beneficiari).

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

Acțiuni finanțate

- Construcția infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T (inclusiv ERTMS)
- Modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T (inclusiv ERTMS și modernizarea gărilor)
- Achiziția de trenuri de lucru și echipamente conexe pentru modernizarea și electrificarea CF
- Modernizarea/reabilitarea podurilor și podețelor feroviare

Solicitanți eligibili

- Compania Națională Căile Ferate Române – CN CFR SA; Direcțiile Regionale de Cai Ferate (individual sau în parteneriat cu APL).

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabile și reziliente față de schimbări climatice prin creșterea capacității de transport pe calea ferată

Acțiuni finanțate

- Achiziția de material rulant ecologic
- Măsurile de reformă în domeniul transportului feroviar de călători

Solicitanți eligibili

- Autoritatea pentru Reforma Feroviara (ARF); Parteneriate ale operatorilor feroviari de transport

de călători cu ARF.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

Acțiuni finanțate

- Infrastructura de metrou (noi tronsoane, stații aferente)
- Achiziția materialului rulant
- Achiziția de echipamente conexe, măsurile de creștere a accesibilității persoanelor cu deficiențe de deplasare, inclusiv sistemele de siguranță
- Modernizarea stațiilor
- Susținerea integrării călătoriilor la nivel metropolitan cu alte sisteme de transport public de călători

Solicitanți eligibili

- METROREX (inclusiv parteneriate cu PMB și primăriile de sector).

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Acțiuni finanțate

- Achiziția de trenuri metropolitane (material rulant)
- Construcția/modernizarea/optimizarea infrastructurii necesare transportului pe cale ferată
- Asigurarea legăturii feroviare cu aeroportul ce deservește zona metropolitană
- Optimizarea mersului trenurilor – graficului de călătorii, sistemele de ticketing

Solicitanți eligibili

- Parteneriate între Autoritățile Publice Locale (inclusiv asocieri ale acestora) și Compania Națională Căile Ferate Române-C.N.C.F.R. și/sau ARF.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 7. Dezvoltarea de centre logistice

Acțiuni finanțate

- Investițiile în modernizarea centrelor logistice multimodale
- Dezvoltarea de centre logistice multimodale
- Achiziția instalațiilor și echipamentele de operare în cadrul centrelor logistice multimodale
- Investițiile în infrastructura de acces la centrele logistice multimodale

Solicitanți eligibili

- Agenți economici privați.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 8. Creșterea gradului de utilizare a Dunării și a porturilor maritime și fluviale

Acțiuni finanțate

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare (inclusiv infrastructura de acces)
- Asigurarea condițiilor optime de navigație în bazinele portuare prin dragaj
- Dezvoltarea instalațiilor, echipamentelor și facilităților de încărcare/descărcare în porturile rețelei primare
- Lucrările hidrotehnice pentru eliminarea punctelor critice pentru navigație pe Dunăre și creșterea eficienței transportului naval pe canalele navigabile ale acesteia

Solicitanți eligibili

- Administratorii porturilor maritime și fluviale; Operatori Privati; MTIC.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 9. Creșterea gradului de siguranță pe rețeaua rutieră de transport

Acțiuni finanțate

- Măsurile „hard” și „soft” care contribuie la îmbunătățirea siguranței traficului pe rețeaua rutieră
- Eliminarea punctelor negre
- Achiziția de echipamente de intervenție pentru condiții meteo speciale

Solicitanți eligibili

- CNAIR; Direcțiile regionale de drumuri și poduri; Poliția rutieră.

9.6. PROGRAMUL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE (PEO) 2021-2027

Din perspectiva capitalului uman, viziunea națională la orizontul anului 2027 este de a crea „O Românie mai socială cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii, stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții, o societate bazată pe solidaritate și condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii”.

Viziunea de dezvoltare a resurselor umane prin intermediul PEO este construită pe 2 obiective majore:

1. Consolidarea funcționării eficiente a pieței muncii și facilitarea accesului și a participării incluzive și egale la ocupare de calitate și durabilă pentru resursa de forță de muncă”;
2. Optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, concomitent cu promovarea accesului egal la educație și stimularea învățării pe tot parcursul vieții.

Astfel, Programul Educație și Ocupare urmărește să valorifice potențialul uman, în condiții de echitate, prin creșterea relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața muncii, în contextul utilizării și dezvoltării competențelor digitale și antreprenoriale și promovării unui mediu stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

9.7. PROGRAMUL INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ (PIDS) 2021-2027

România continuă să se numere printre țările cu ponderi mari ale populației aflate în situație de risc, departe de media UE28. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidența riscului de sărăcie la nivelul populației din statele membre UE scot în evidență gravitatea acestei problemei în rândul populației din România. Astfel, România înregistrează, conform datelor pentru 2018, una din cele mai mari rate ale riscului de sărăcie sau excluziune socială între țările UE, de 32,5% din totalul populației. În acest context, conform Raportului de țară România 2020, unul din trei români se află la risc de sărăcie sau excluziune socială, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea romă, fiind cele mai expuse la acest fenomen.

În același timp, se observă că accesul la servicii primare de sănătate, sociale, educație este limitat pentru persoanele din mediul rural față de urban, disparitățile existând și la nivel regional, între regiunile dezvoltate și cel mai puțin dezvoltate.

În aceste condiții, persoanele din mediul rural sunt expuse în mai mare măsură la excluziune socială, în principal copiii și tinerii, precum și persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități, familiile monoparentale și cele cu mulți copii.

Totodată, în mediul urban, se mențin discrepanțele referitoare la grupurile vulnerabile, astfel că, deși indicatorul ratei riscului de sărăcie este mai mic față de rural, categoriile vulnerabile cele mai expuse sunt aceleași ca în mediul urban. Furnizarea serviciilor sociale publice este în responsabilitatea exclusivă a autorităților locale (la nivel de județ, oraș și comună).

9.8. PROGRAMUL TRAZIȚIE JUSTĂ (PTJ) 2021-2027

Programul Tranziție Justă vizează permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu spre o economie cu impact neutru asupra climei. Se urmărește a fi promovată o economie diversificată a celor mai afectate teritorii împreună cu măsuri de recalificare și incluziune activă a persoanelor active sau în căutarea unui loc de muncă și va fi sprijinit procesul de transformare al industriilor spre o economie neutră cu un număr egal sau chiar mai mare de lucrători.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 1. O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial al IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării

Acțiuni finanțate

- Crearea de noi întreprinderi
- Desfășurarea de activități de cercetare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor
- Promovarea transferului de tehnologii și sprijinirea cooperării dintre domeniului industriei și cercetării
- Diversificarea și reconversia economică
- Creșterea competitivității întreprinderilor prin digitalizare și competențe digitale avansate
- Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri
- Întreprinderile în dificultate sunt excluse de la finanțare, totuși, poate fi luat în considerare un ajutor temporar pentru restructurări în IMM-uri

Solicitanți eligibili

- Întreprinderi (microîntreprinderi, IMM-uri, consorții de întreprinderi, întreprinderi mari); parteneriate public-privat; universități; APL; institute de cercetare; entități de inovare și transfer tehnologic; entități administrator ale structurilor suport pentru afaceri.

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 2. O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse

Acțiuni finanțate:

- Dezvoltarea de tehnologii pentru o energie verde
- Activitățile legate de gazul natural, utilizat ca tehnologie de legă tură înlocuitoare
- Înființarea rețelilor de stații de încărcare a autovehiculelor electrice
- Achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban
- Realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la rețea
- Realizarea de turbine eoliene
- Înființarea de ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali

Solicitanți eligibili

- Întreprinderi

AXA PRIORITARĂ NUMĂRUL 3. O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare

Acțiuni finanțate

- Regenerarea și decontaminarea siturilor poluate
- Implementarea managementului pentru cursurile de apă
- Restaurarea și de reconversia terenurilor publice
- Implementarea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel local în vederea consolidării economiei circulare
- Prevenirea generării de deșeuri și reducerea cantității acestora

Solicitanți eligibili

- Întreprinderi; APL-uri și parteneriate ale acestora

Acțiuni finanțate

- Perfecționarea la locul de muncă a lucrătorilor
- Recalificarea și reconversia profesională a persoanelor ocupate
- Recalificarea șomerilor și asistență în căutarea unui loc de muncă
- Oferirea de sprijin financiar pentru persoanele disponibilizate care sunt aproape de vârsta pensionarii
- Pachetele de mobilitate
- Incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă

Solicitanți eligibili

- Autorități și instituții publice; Furnizori de servicii de ocupare și formare; AJOFM în colaborare cu angajatori; Sindicate.

9.9. INTERREG VI-A ROMÂNIA-UNGARIA

Zona programului este compusă din 4 județe pe partea română și 4 județe (unități politicoadministrative NUTS 3) pe partea maghiară, după cum urmează: Satu Mare (RO115), Bihor (RO111), Arad (RO421), Timiș (RO424) în România; Szabolcs-Szatmár-Bereg (HU323), Hajdú-Bihar (HU321), Békés (HU332), Csongrád-Csanád (HU333) în Ungaria. . Aceste județe sunt incluse în următoarele regiuni statistice NUTS II din România: Nord-Vest (RO11)- județul Bihor, județul Satu Mare și Vest (RO42) - județul Arad și județul Timiș. În Ungaria: NUTS II Marea Câmpie nordică (HU32)- județul Hajdú-Bihar, județul Szabolcs-Szatmár-Bereg și Marea Câmpie sudică (HU33)- județul Békés, județul Csongrád-Csanád. Suprafața administrativă a PA se ridică la 50.435,31 km², din care aproximativ 56,3% reprezintă suprafața administrativă a României (11,9% din totalul teritoriului național) și 43,7% suprafața administrativă a Ungariei (14,15% din totalul teritoriului național). În ceea ce privește dimensiunea administrativă a județelor componente (NUTS3), acestea variază de la 8.691,5 km² (Timiș) la jumătate din această suprafață (4.252,8 km², Csongrád-Csanád). Lungimea totală a frontierei este de 450 km, traversată de 12 coridoare rutiere și 5 puncte de trecere a frontierei feroviare. Patru județe din zona de frontieră nordică și sudică (în special Szabolcs-Szatmár-Bereg și Satu Mare în nord, și județele Csongrád-Csanád și Timiș în sud) împart zona de frontieră cu țările vecine (Ucraina în nord și Serbia în sud). PA este compusă dintr-un total de 117 așezări urbane și 672 de așezări rurale. Zona de frontieră a României are 36 de localități urbane și 307 localități rurale, în timp ce zona de frontieră a Ungariei are 81 de localități urbane și 365 de localități rurale. PA are aproape 4 milioane de locuitori (3.846.734 locuitori), din care aproximativ 52,5% pe partea română și 47,5% pe partea maghiară a frontierei.

Priorități 2021-2027

Prioritatea 1. Cooperare pentru o zonă transfrontalieră verde și mai rezilientă între România și Ungaria

Prioritatea 2. Cooperare pentru o PA mai socială și mai coerentă între România și Ungaria

Prioritatea 3. O cooperare transfrontalieră mai durabilă, mai comunitară și mai eficientă

9.10. INTERREG IPA CBC ROMÂNIA-SERBIA 2021-2027

Categorii tematice:

- O Europă mai ecologică
- O Europă mai socială
- O mai bună guvernare a cooperării

Obiective specifice

Axa 1 - Protecția mediului și managementul riscurilor:

- Sporirea protecției și conservării naturii, biodiversității și infrastructurii verzi (ecologice), inclusiv în zonele urbane și reducerea tuturor formelor de poluare;
- Promovarea energiei regenerabile în concordanță cu Directiva UE 2018/2002 pentru energie regenerabilă, inclusiv criteriile de sustenabilitate stabilite în aceasta;
- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

- Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de calamitate și reziliență, luând în considerare abordări bazate pe ecosistem.

Axa 2 - Dezvoltare economică și socială:

- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și bazate pe inclusivitate în educație, instruire și învățare pe parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin dezvoltarea rezilienței la educația și instruirea la distanță și on-line;
- Asigurarea accesului egal la servicii de sănătate și dezvoltarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv îngrijire primară și promovarea tranziției către îngrijirea bazată pe comunitate și familie;
- Sporirea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.

Axa 3 - Creșterea capacității managementului frontierelor:

- Sporirea capacității instituționale a autorităților publice, în particular a celor cu atribuții într-un teritoriu specific și a terților implicați.

Aria eligibilă:

România: Timiș (RO424), Caraș-Severin (RO422), Mehedinți (RO413);

Serbia: Podunavski (RS123), Borski (RS122), Juznobanatski (RS113), Branicevski (RS121), Srednjebanatski (RS112), Severnbanatski (RS111).

Activități eligibile propuse:

1.1 Protecția mediului și managementul riscurilor - Sporirea protecției și conservării naturii, biodiversității și infrastructurii verzi (ecologice), inclusiv în zonele urbane și reducerea tuturor formelor de poluare:

- Investiții în domeniul resurselor naturale, al ecosistemelor și al biodiversității, inclusiv tehnologii pentru protecția mediului;
- Punerea în aplicare a măsurilor de reducere a poluării și de sensibilizare (de exemplu, prevenirea deșeurilor, colectarea și tratarea, sortarea și măsurile 5R, precum și stimularea reutilizării și a economiei circulare);
- Investiții în activități dedicate controlului poluării și reabilitării râurilor și a terenurilor industriale dezafectate;
- Investiții în activități dedicate reabilitării siturilor industriale și a terenurilor contaminate, sprijin pentru închiderea și reabilitarea depozitelor de deșeuri neconforme și ilegale;
- Investiții în măsuri privind calitatea aerului (de exemplu: rețele de monitorizare a calității aerului) și măsuri de reducere a zgomotului;
- Investiții în infrastructura verde, în special în zonele urbane (de exemplu, gestionarea apelor pluviale, sisteme de drenaj urban durabile (SUSDS), străzi verzi, acoperișuri verzi, pavaje permeabile/poroase, păduri urbane, răcirea naturală a clădirilor, retenția subterană, cisternele și butoaiele de ploaie și infrastructura albastră și/sau verde);
- Strategii și planuri de acțiune comune care abordează problema poluării, a protecției naturii și a biodiversității;
- Testarea de noi instrumente, experimente, transferul de soluții între părțile interesate și creșterea cooperării transfrontaliere în domeniul biodiversității, protecției naturii, infrastructurii verzi și reducerii poluării.

1.2 Protecția mediului și managementul riscurilor - Promovarea energiei regenerabile în concordanță cu Directiva UE 2018/2002 pentru energie regenerabilă, inclusiv criteriile de sustenabilitate stabilite în aceasta:

- Soluții dezvoltate prin "acțiuni pilot" comune în domeniul energiei regenerabile (de exemplu, energie eoliană, solară, geotermală).

1.3 Protecția mediului și managementul riscurilor - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- Investiții în măsuri de eficiență energetică în ceea ce privește infrastructura publică;

- Promovarea măsurilor de eficiență energetică și de utilizare eficientă a resurselor, proiecte demonstrative și inițiative de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de poluanți atmosferici;
- Investiții în măsuri de sprijin pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de poluanți atmosferici.

1.4 Protecția mediului și managementul riscurilor

- Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de calamitate și reziliență, luând în considerare abordări bazate pe ecosistem;
- Restaurarea zonelor naturale (de exemplu, păduri, maluri de râu) pentru a preveni inundațiile și alunecările de teren;
- Dezvoltarea și punerea în aplicare a măsurilor de conservare, inclusiv refacerea siturilor Natura 2000 pe partea română și a ariilor naturale protejate echivalente pe partea sârbă;
- Împădurirea și reîmpădurirea (de exemplu, păduri de protecție) a zonelor vulnerabile la inundații și alunecări de teren;
- Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor și abordărilor bazate pe ecosistem legate de adaptarea la schimbările climatice;
- Măsuri legate de prevenirea și managementul riscurilor legate de climă, cum ar fi: incendii, furtuni, secetă;
- Prevenirea și managementul riscurilor naturale nelegate de climă (de exemplu, cutremurele) și a riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu, accidente tehnologice), protecția civilă și sistemele și infrastructurile de management al dezastrelor;
- Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de sensibilizare și a produselor de formare în domeniul mediului și al pregătirii pentru situații de urgență, inclusiv pentru copii/tineri, pentru a răspunde la situații de urgență;
- Realizarea de lucrări comune pentru prevenirea inundațiilor pe fluviul Dunărea, pe afluenții săi și în bazinul Dunării, de preferință cu soluții bazate pe natură;
- Strategii și planuri de acțiune comune pentru prevenirea riscurilor naturale și pentru consolidarea adaptării la schimbările climatice;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de sensibilizare în domeniul schimbărilor climatice;

2.1 Dezvoltare economică și socială - Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și bazate pe inclusivitate în educație, instruire și învățare pe parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin dezvoltarea rezilienței la educația și instruirea la distanță și on-line:

- Elaborarea de proceduri de lucru, platforme comune, evenimente comune pentru educație și formare online;
- Măsuri de dezvoltare a aptitudinilor și competențelor de înaltă tehnicitate;
- Măsuri comune pentru îmbunătățirea legăturii dintre piața muncii și sistemul de educație și formare profesională;
- Schimbul de bune practici sau de orientări în domeniul îmbunătățirii accesului și a calității educației, formării și învățării pe tot parcursul vieții la nivel transfrontalier;
- Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor acțiuni comune pentru a sprijini adaptarea tinerilor la nevoile pieței (de exemplu, competențe digitale);
- Investiții în dotări ale unităților de învățământ și de formare profesională;
- Investiții în soluții IT comune care vor facilita educația și formarea online;
- Investiții în infrastructura și serviciile de formare, inclusiv în învățământul tehnic și profesional și în învățarea pe tot parcursul vieții.

2.2 Dezvoltare economică și socială - Asigurarea accesului egal la servicii de sănătate și dezvoltarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv îngrijire primară și promovarea tranziției către îngrijirea bazată pe comunitate și familie:

- Punerea în aplicare a măsurilor de îmbunătățire a accesibilității și eficienței serviciilor de asistență medicală și de îngrijire socială pe termen lung la nivel transfrontalier;
- Elaborarea și punerea în aplicare a acțiunilor de sprijinire a digitalizării în domeniul sănătății și a activelor mobile din domeniul sănătății;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de îmbunătățire a eficacității accesibilității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;
- Investiții în construcția/renovarea/dotarea unităților sanitare (inclusiv laboratoare);

- Achiziționarea de echipamente de înaltă tehnologie pentru susținerea serviciilor de telemedicină;
- Investiții în îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung pentru persoanele în vârstă;
- Elaborarea unor proceduri de lucru comune, a unor platforme comune, a unor strategii comune pentru a face față amenințărilor medicale transfrontaliere;
- Schimb de know-how și activități de consolidare a capacităților (cursuri de formare comune, conferințe, ateliere de lucru).

2.3 Dezvoltare economică și socială - Sporirea rolului culturii și turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială:

- Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de dezvoltare și promovare a activelor și serviciilor turistice durabile;
- Elaborarea și implementarea de măsuri de protecție, dezvoltare și promovare a patrimoniului natural și a eco-turismului, a turismului sportiv/cicloturismului/ drumețiilor;
- Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de protecție, dezvoltare și promovare a patrimoniului cultural și a serviciilor culturale;
- Investiții în regenerarea fizică a obiectivelor culturale și turistice, în scopul includerii acestora în circuitul turistic și/sau cultural;
- Acțiuni comune în domeniul dezvoltării de servicii turistice și culturale durabile.

3.1 Creșterea capacității managementului frontierelor - Sporirea capacității instituționale a autorităților publice, în particular a celor cu atribuții într-un teritoriu specific și a terților implicați:

- Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de consolidare a capacităților instituționale pentru îmbunătățirea serviciilor în domeniul gestionării frontierelor;
- Schimbul de experiență, orientări și proceduri pentru îmbunătățirea evaluării, prevenirii, pregătirii și reacției în caz de pandemii și boli infecțioase emergente;
- Formări comune ale personalului poliției de frontieră, precum și schimburi de bune practici și de know-how în domenii de activitate specifice;
- Elaborarea de politici și strategii comune în domeniul gestionării frontierelor;
- Investiții în infrastructură și echipamente pentru supravegherea și controlul eficient al frontierelor și pentru gestionarea migrației;
- Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor soluții inovatoare care utilizează tehnologii de ultimă generație și sisteme IT la scară largă pentru a îmbunătăți interoperabilitatea, securitatea, confortul, timpii de așteptare și rentabilitatea;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de reducere a vulnerabilității frontierei și de garantare a unei gestionări sigure, securizate și funcționale a frontierelor.
- Având în vedere faptul că proiectele din cadrul ISO1 dedicate consolidării capacității instituționale a autorităților publice implicate în gestionarea frontierelor au o gamă foarte limitată de solicitanți adecvați cu competențele legale de a realiza proiecte eficiente și eficace în acest domeniu, această prioritate va fi implementată exclusiv printr-un proiect de importanță strategică selectat de către grupul de lucru comun în timpul procesului de programare.

9.11. PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ (PNRR) 2021-2027

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este documentul strategic al României care stabilește domeniile și prioritățile de investiții precum și reformele elaborate pentru fiecare domeniu de investiții, în concordanță cu Recomandările Specifice de Țară (RST), precum și cu Regulamentele Comisiei Europene, a căror finanțare este asigurată din Facilitatea de Redresare și Reziliență (FRR) care are drept obiectiv general ameliorarea stării economice a României, consolidarea capacității de reziliență în perioade de criză pandemică și asigurarea unei creșteri economice pe termen lung.

Obiectivul general al PNRR este de a stabili prioritățile naționale de investiții și direcțiile principale de reformă ale României în acord cu RST și Regulamentele Specifice ale Comisiei Europene pentru a asigura ameliorarea stării economice a României și a consolida capacitatea de reziliență la nivel național în perioade de criză pandemică.

Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Principalul obiectiv al Planului Național de Redresare și Reziliență al României este de a dezvolta nivelul actual al țării prin programe și proiecte esențiale care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere. De asemenea, planul este realizat pentru a asigura un echilibru între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României.

COMPONENTA NUMĂRUL 1. Managementul apei

Acțiuni finanțate

- Extinderea sistemelor de apă și canalizare în aglomerări mai mari de 2000 de locuitori echivalenți, prioritizate prin planul accelerat de conformare cu directivele europene
- Colectarea apelor uzate în aglomerări mai mici de 2000 de locuitori echivalenți, care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și / sau afectează arii naturale protejate
- Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente
- Adaptarea la schimbările climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări existente pentru asigurarea debitului ecologic și creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații
- Dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență
- Realizarea cadastrului apelor
- Extinderea rețelei naționale de observații din cadrul Sistemului Meteorologic Integrat Național

Solicitanți eligibili

- autorități locale; Administrația Națională de Meteorologie; operatorii de apă și apă uzată; Unitățile Administrativ Teritoriale (UAT).

COMPONENTA NUMĂRUL 2. Păduri și protecția biodiversității

Acțiuni finanțate

- Campania națională de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane
- Dezvoltarea de capacități moderne de producere a materialului forestier de reproducere
- Actualizarea planurilor de management aprobate și identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030
- Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă
- Sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinele forestiere expuse unor astfel de fenomene

Solicitanți eligibili

- Regia Națională a Pădurilor - Romsilva; proprietari sau administratorii de pădure publici (Unități Administrativ Teritoriale sau diviziuni ale acestora pentru Municipiul București, inclusiv parteneriatele între acestea) sau privați; proprietari de terenuri pretabile împăduririi (ex. terenuri degradate; terenuri agricole și intravilan etc.); deținătorii și administratorii de păduri; RNP Romsilva; operatori economici privați atestați să producă puieți forestieri.

COMPONENTA NUMĂRUL 3. Managementul deșeurilor

Acțiuni finanțate

- Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de oraș/comune
- Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoierului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile
- Dezvoltarea capacităților instituționale de monitorizare publică și control pentru gestionarea deșeurilor și prevenirea poluării

Solicitanți eligibili

- autoritățile locale și structurile teritoriale ale MMAP.

COMPONENTA NUMĂRUL 4. Transport sustenabil

Acțiuni finanțate

- Modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare
- Material rulant feroviar
- Dezvoltarea infrastructurii rutiere durabile aferente rețelei TEN-T, taxarea drumurilor, managementul traficului și siguranța rutieră
- Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj-Napoca

Solicitanți eligibili

- MTI; CNAIR; CNIR; CFR SA; C.F.R. Călători; Metrorex; UAT Cluj-Napoca.

COMPONENTA NUMĂRUL 5. Valul renovării

Acțiuni finanțate

- Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent
- Realizarea Registrului național al clădirilor
- Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin elaborarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor
- Economie circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor istorice

Solicitanți eligibili

- autorități și instituții publice responsabile cu amenajarea teritoriului, urbanismului și autorizarea construcțiilor; asociații de proprietari; Inspectoratul de Stat în Construcții; Compania Națională de Investiții; autoritățile administrației publice centrale; Ministerul Culturii; Institutul Național al Patrimoniului; Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației; instituții de învățământ superior/ instituții din Sistemul Național de cercetare-dezvoltare.

COMPONENTA NUMĂRUL 6. Energie

Acțiuni finanțate

- Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile (energie eoliană și solară)
- Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei electrice
- Dezvoltarea unei producții combinate de energie termică și energie electrică (CHP) pe gaz flexibile și de înaltă eficiență în sectorul încălzirii centralizate, în vederea atingerii unei decarbonizări adânci
- Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice
- Asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial

Solicitanți eligibili

- Actorii din industria cărbunelui (minerit și energie); Operatorul sistemului de transport al energiei electrice; Furnizorii de servicii privind energia; Autoritățile locale și centrale; Ministerul Energiei; Hidroelectrica; Ministerul Dezvoltării; Lucrărilor Publice și Administrației; Ministerul Transporturilor și Infrastructurii; întreprinderi mari și IMM-uri din sectorul productiv; Ministerul Dezvoltării; Ministerul Mediului; Apelor și Pădurilor; întreprinderile care produc energie electrică și termică în cogenerare; întreprinderile din piața de producere a bateriilor și a celulelor și panourilor fotovoltaice și din piața de stocare a energiei electrice.

COMPONENTA NUMĂRUL 7. Transformarea digitală

Acțiuni finanțate

- Implementarea infrastructurii de cloudguvernamental

- Dezvoltarea cloudului și migrarea în cloud
- Realizarea sistemului de e-health și telemedicină
- Digitalizarea sistemului judiciar
- Digitalizare în domeniul mediului
- Digitalizarea în domeniul muncii și protecției sociale
- Implementarea formularelor electronice e-forms în domeniul achizițiilor publice
- Carte de identitate electronică și semnătura digitală calificată
- Digitalizarea sectorului organizațiilor neguvernamentale
- Transformarea digitală în managementul funcției publice
- Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe
- Asigurarea protecției cibernetice atât pentru infrastructurile TIC publice, cât și pentru cele private cu valențe critice pentru securitatea națională, prin utilizarea tehnologiilor inteligente
- Dezvoltarea sistemelor de securitate pentru protecția spectrului guvernamental
- Sporirea rezilienței și a securității cibernetice a serviciilor de infrastructură ale furnizorilor de servicii de internet pentru autoritățile publice din România
- Crearea de noi competențe de securitate cibernetică pentru societate și economie
- Program de formare de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici
- Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale
- Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică
- Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme

Solicitanți eligibili

- ANFP; INA; furnizori de formare; Biblioteci; IMM-uri inovatoare; Administrația publică centrală și instituții publice de la nivel central și local; Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă; Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă; Inspectia Muncii; Inspectoratele Teritoriale de Muncă; Agenția Națională de Plăți și Inspectie Socială; Agențiile Județene de Plăți și Inspectie Socială; ANAP; ADR; MAI; Imprimeria Națională; ONG-uri.

COMPONENTA NUMĂRUL 8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii

Acțiuni finanțate

- Creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin dezvoltarea serviciilor digitale
- Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor
- Asigurarea capacității de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare, inclusiv în contextul pandemiei, prin transformarea digitală a Ministerului de Finanțe / Agenției Naționale de Administrare Fiscală
- Implementarea vămii electronice
- Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară
- Instrument de modelare economică (set de instrumente de simulare privind opțiunile de reformă a pensiilor) pentru îmbunătățirea
- capacității instituționale de a prognoza cheltuielile cu pensiile
- Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal
- Operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare
- Susținerea procesului de evaluare a dosarelor de pensii aflate în plată
- Eficiență operațională și servicii electronice avansate pentru sistemul național de pensii prin digitalizare

Solicitanți eligibili

- MF și instituțiile sale subordonate; ANAF – sistem IT; administrația vamală; Banca Națională de Dezvoltare; MMPS; Casa Națională de Pensii Publice – CNPP.

COMPONENTA NUMĂRUL 9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Acțiuni finanțate

- Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri.
- Instrumente financiare pentru sectorul privat
- Scheme de ajutor pentru sectorul privat
- Proiecte transfrontaliere și multinaționale – Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare
- Înființarea și operaționalizarea centrelor de competență
- Programul de mentorat Orizont Europa
- Consolidarea excelenței și susținerea participării României la parteneriatele și misiunile din cadrul programului Orizont Europa
- Dezvoltarea unui program pentru atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate în activități de cercetare, dezvoltare și inovare
- Program de sprijin pentru posesorii de certificate de excelență primite la competiția pentru burse individuale Marie Skłodowska Curie
- Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte a ERA TALENT PLATFORM

Solicitanți eligibili

- autoritățile administrației locale care gestionează fonduri și activități relevante pentru domeniul CDI; Academia Română; cercetători individuali angajați pe proiecte CDI; MCID; agențiile de finanțare a cercetării și inovării; organizații CDI publice și private; autorități publice; Centre de orientare profesională în cariera de cercetător (8 centre regionale); asociații profesionale ale cercetătorilor; ONG-uri care derulează activități în beneficiul CDI; Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului.

COMPONENTA NUMĂRUL 10. FONDUL LOCAL

Acțiuni finanțate

- Mobilitate urbană durabilă
- Construirea de locuințe pentru tineri și pentru specialiști din sănătate și învățământ
- Reabilitarea moderată a clădirilor publice pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale
- Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism

Solicitanți eligibili

- autoritățile publice de la nivel central.

COMPONENTA NUMĂRUL 11. Turism și cultură

Acțiuni finanțate

- Promovarea celor 12 rute turistice/culturale
- Modernizarea/crearea de muzee și memoriale
- Instituirea și operaționalizarea Centrului Național de Coordonare Velo
- Implementarea a 3 000 km de piste pentru biciclete
- Sporirea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural
- Accelerarea digitalizării producției și distribuției de filme

Solicitanți eligibili

- unități de învățământ din zonele rurale și din orașele mici; GAL-uri urbane; Ministerul Culturii; Administrația Fondului Cultural Național; Centrul Național al Cinematografiei; Unitățile administrativ teritoriale; persoanele juridice de drept privat; unitățile aparținând unui cult religios recunoscut în România; organizații neguvernamentale; Consiliile județene; organizațiile neguvernamentale; muzeele satului și alte muzee care au drept specific protejarea patrimoniului vernacular; Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene; Compania Națională de Investiții.

COMPONENTA NUMĂRUL 12. Sănătate

Acțiuni finanțate

- Dezvoltarea infrastructurii medicale prespitaliceşti (Atlasul zonelor rurale marginalizate şi al dezvoltării umane locale din România)
- Dezvoltarea infrastructurii spitaliceşti publice

Solicitanţi eligibili

- Ministerul Sănătăţii; Casa Naţională de Asigurări de Sănătate; Autoritatea Naţională de Management al Calităţii în Sănătate (ANMCS); Agenţia Naţională pentru Dezvoltarea Infrastructurii în Sănătate (ANDIS); unităţile medicale publice care oferă
- asistenţa medicală primară, comunitară şi ambulatorie; spitale alte unităţi din domeniul sănătăţii publice; Unităţi Administrativ Teritoriale; Cabinete ale medicilor de familie/Asocieri ale medicilor de familie; Unităţi sanitare din subordinea Ministerului Sănătăţii; Unităţi sanitare din subordinea UAT-urilor.

COMPONENTA NUMĂRUL 13. Reforme sociale

Acţiuni finanţate

- Crearea unei reţele de centre de zi pentru copiii expuşi riscului de a fi separaţi de familie
- Reabilitarea, renovarea şi dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilităţi
- Operaţionalizarea introducerii tichetelor de muncă pentru activităţile casnice
- Crearea unei reţele de centre de îngrijire de zi şi de reabilitare pentru persoanele în vârstă

Solicitanţi eligibili

- autorităţi publice centrale şi locale cu atribuţii în domeniul protecţiei drepturilor copilului; UAT şi parteneriatele între UAT şi furnizori publici de servicii sociale; ANPIS; AJPIS; MMPS; Ministerul de resort cu atribuţii în domeniul politicilor sociale.

COMPONENTA NUMĂRUL 14. Buna guvernare

Acţiuni finanţate

- Optimizarea infrastructurii judiciare pentru a garanta accesul la justiţie şi calitatea serviciilor
- Dezvoltarea infrastructurii logistice (non-IT) necesare luptei împotriva corupţiei şi recuperării produsului şi prejudiciilor generate de infracţiuni, inclusiv a formării profesionale în aceste domenii
- Crearea de structuri parteneriale locale între autorităţile locale şi societatea civilă
- Creşterea capacităţii organizaţiilor societăţii civile de stimulare a cetăţeniei active, de implicare profesională în planificarea şi implementarea politicilor publice privind drepturile sociale vizate de planul naţional de redresare şi rezilienţă şi monitorizarea reformelor asociate
- Monitorizarea şi implementarea planului

Solicitanţi eligibili

- Secretariatul General al Guvernului; Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă; Institutul Naţional de Administraţie; ANFP; Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale; Ministerul Justiţiei; ANABI; DNA; Agenţia Naţională de Integritate; ANAP; ONG; APL.

COMPONENTA NUMĂRUL 15. Educaţie

Acţiuni finanţate

- Construirea, echiparea şi operaţionalizarea a 110 creşe
- Înfiinţarea, echiparea şi operaţionalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate
- Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniştilor care lucrează în servicii de educaţie timpurie
- Sprijinirea unităţilor de învăţământ cu risc ridicat de abandon şcolar
- Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învăţământului din România (SIIR) şi ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) şi intervenţii sistematice pentru reducerea părăsirii timpurii a şcolii
- Dezvoltarea a 10 consorţii regionale şi dezvoltarea şi dotarea a 10 campusuri profesionale integrate

- Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare
- Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic
- Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ
- Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi
- Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare
- Sprijin pentru consorțiile școlare rurale
- Echiparea laboratoarelor informatice din școlile de educație și formare profesională (EFP)
- Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic
- Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut
- Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului
- Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere)
- Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari

Solicitanți eligibili

- operatorii publici (primăriile); Ministerul Educației; unitățile de învățământ.

9.12. PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ - PNDL

Programul reprezintă una din sursele principale de finanțare pentru infrastructură locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice. PNDL, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Obiectivul programului: obiectivul prioritar al PNDL este finalizarea tuturor obiectivelor finanțate prin alte programe închise în prezent precum și sprijinirea autorităților publice locale în prioritizarea finanțărilor astfel încât România, în integralitatea ei, să devină un spațiu construit eficient, în care toți locuitorii să aibă acces egal la resurse, să beneficieze de creșterea calității vieții și să se faciliteze dezvoltarea comunităților funcție de potențialul acestora și de strategiile de dezvoltare durabilă, pe principii de competitivitate și coeziune teritorială.

Programul este dedicat realizării unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene.

PNDL este un mecanism de finanțare guvernamental implementat prin MLPDA, iar în contextul în care programul va avea buget și pentru anii viitori el poate constitui un instrument prin intermediul căruia UAT Ghilad își poate finanța diversele proiecte pe care le are în portofoliu.

9.13. Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”

Programul „Anghel Saligny” are ca obiectiv modernizarea comunităților locale prin realizarea de investiții în infrastructura locală, drumuri județene și locale, infrastructura de apă și canalizare, stații de epurare a apei, extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale.

Programul se desfășoară în perioada 2021-2028 având o valoare de 50 de miliarde de lei.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

Finanțarea programului se asigură din sume din transferuri, alocate bugetelor locale, de la bugetul de stat, aprobate cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, din sume din bugetele locale alocate cu această destinație și din alte surse legal constituite.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții noi precum și intervenții la construcțiile existente care se referă la lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare, pentru următoarele categorii de investiții:

1. alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
2. sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;

3. drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
4. poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale;
5. sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale, care au autorizație de construire valabilă.

Programe de finanțare și activități eligibile din cadrul PNDL

Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice - Hotărârea Guvernului nr. 577/1997;

Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare;

Programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor - Ordonanța Guvernului nr. 40/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare pentru programul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. c);

Programul reabilitare și modernizare - 10.000 km drumuri de interes județean și drumuri de interes local - Hotărârea Guvernului nr. 530/2010.

Sunt eligibile obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice: sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei; sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate; unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat; unități sanitare; drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților; poduri, podețe sau punți pietonale; obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre; platforme de gunoi; piețe publice, comerciale, târguri, oboare; modernizare baze sportive; sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;

9.14. DEZVOLTAREA LOCALĂ PLASATĂ SUB RESPONSABILITATEA COMUNITĂȚII va fi finanțată pe baza nevoilor de investiții identificate de Strategiile de Dezvoltare Locale elaborate în cadrul Grupurilor de Acțiune Locale.

Finanțarea acestor strategii se va putea face atât din FEDR cât și din FSE+ pentru comunitățile urbane mai mari de 20.000 locuitori, această opțiune fiind stabilită pentru a evita suprapunerea intervenției DLRC cu cea LEADER, din cadrul viitorului Plan Național Strategic 2021-2027, care se desfășoară în mediul rural și în mediul urban, dar doar în localitățile mai mici de 20.000 locuitori.

În cadrul DLRC, va fi finanțată infrastructura pentru dezvoltarea activităților de valorificare și promovare a patrimoniului cultural, natural și turistic local (identificarea obiectivelor turistice relevante, dezvoltarea meșteșugurilor sau tradițiilor locale) care pot contribui la activarea comunităților urbane, genera venituri pentru bugetele locale și reduce șomajul, precum și proiecte precum transformarea clădirilor / siturilor vechi / abandonate în muzee, restaurarea bisericilor vechi, bibliotecilor, lucrări de conservare a siturilor istorice.

9.15. COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII (CNI)

Compania Națională de Investiții este o persoană juridică română care are ca obiectiv principal executarea programelor de interes public sau social în domeniul construcțiilor, aprobate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Domeniile pe care le urmăresc investițiile sunt sport de masă sau performanță, cultură și învățământ, social și justiție. Vor fi finanțate acțiuni în subprogramele:

- Subprogramul "săli de sport"
- Subprogramul "bazine de înot"
- Subprogramul "complexuri sportive"
- Subprogramul "așezăminte culturale"
- Subprogramul "unități și instituții de învățământ de stat"

- Subprogramul "patinoare artificiale"
- Subprogramul "unități sanitare"
- Subprogramul "săli de cinema"
- Subprogramul "lucrări în primă urgență"
- Subprogramul "reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate"
- Subprogramul "drumuri de interes local și drumuri de interes județean"
- Subprogramul "fose septice; micro-stații de epurare; sisteme de alimentare cu apă și sisteme de canalizare"
- Subprogramul "alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor"
- Subprogramului "Lucrări în primă urgență"

Solicitanți eligibili

- Statul, prin autoritățile administrației publice centrale; autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii; precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale; inclusiv persoane fizice și juridice.

9.16. INSTRUMENTE DE FINANȚARE TEMATICE ALE COMISIEI EUROPENE

La nivelul Comisiei Europene există, de asemenea, și alte instrumente de finanțare care vizează fie statele, fie regiunile sau unitățile administrative-teritoriale mai mici :

Mecanismul pentru Interconectarea Europei pentru perioada 2021-2027 - acesta vizează dezvoltarea unei infrastructuri inteligente, durabile, incluzive, sigure și securizate în sectorul transporturilor, în cel al energiei și în sectorul digital, cu un buget propus de 42,3 miliarde euro;

Programul „Orizont Europa” – program de finanțare a cercetării și inovării care are la bază realizările și succesul programului pentru cercetare și inovare anterior (Orizont 2020). Acest program va genera cunoștințe și tehnologii noi, va promova excelența științifică, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în Agenda 2030 și asumate de către Uniunea Europeană și țările member;

Programul „COSME” – stimulează competitivitatea IMM-urilor și promovează accesul la finanțare pentru dezvoltare și crearea unei culturi antreprenoriale moderne. Sunt finanțate de asemenea start-up-urile și spin-off-urile;

Programul „Europa Creativă” – urmărește protejarea, dezvoltarea și promovarea diversității și a patrimoniului european în domeniul cultural și lingvistic, precum și creșterea competitivității sectoarelor culturale și creative;

Programul InvestEU – cuprinde instrumente financiare adecvate pentru sprijinirea investițiilor și crearea de locuri de muncă, precum și continuarea investițiilor realizate prin Planul Juncker. Prin InvestEU, Comisia Europeană va continua să stimuleze investițiile, inovarea și crearea de locuri de muncă, mobilizând o sumă estimată de 650 de miliarde euro;

Programul Europa Digitală - se va concentra asupra consolidării capacităților statelor europene în ceea ce privește sectorul IT, inteligența artificială și securitatea cibernetică, asigurând astfel utilizarea de tehnologii avansate în sprijinul activității economice și vieții sociale;

Instrumentul REACT-UE – are drept scop susținerea statelor membre astfel încât economiile acestora să se redreseze, să devină reziliente și sustenabile în perioada post-criză determinată de pandemia de COVID-19;

Mecanismul pentru o Tranziție Justă - va oferi sprijin pentru a pregăti tranziția către o economie neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și circulară. Suma totală alocată acestui mecanism va fi de 40 de miliarde euro, iar această finanțare va fi utilizată în regiunile cele mai afectate de fenomenul deprecierei social-economice.

Programul EU4Health - un nou program pentru consolidarea securității și cooperării în domeniul sănătății creat cu scopul de a furniza un sprijin specific pentru răspunsul la viitoarele provocări din domeniul sănătății.

Noul program va dispune de o finanțare de 9,4 miliarde euro și va avea ca principal scop crearea unui cadru adecvat în vederea prevenirii, pregătirii și reacției în remediarea situațiilor de criză în domeniul sănătății, completând și întărind eforturile depuse la nivel național.

Sursa: Site-ul Comisiei Europene. https://ec.europa.eu/info/index_ro

CAPITOLUL X – ELABORARE, IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE

ETAPELE ELABORĂRII SIDU A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030

Fundamental, toate aspectele strategice de dezvoltare sunt bazate pe următoarele trei întrebări principale:

1. Analiza: Unde suntem?

La finalul anului 2022 se încheie implementarea Strategia de dezvoltare locală oraș Deta, elaborare an 2016-2022, iar o dată cu noile Strategii de Dezvoltare de la nivel european, național, regional și județean se impunea elaborarea unei noi strategii de dezvoltare.

2. Viziune și Obiectiv: Unde vrem să ajungem, și respectiv, tindem să fim?

Viziunea și obiectivele au fost stabilite în timpul procesului de elaborare.

3. Strategia: Cum ajungem acolo, cu ce resurse și în ce perioadă?

Ne-am propus să realizăm acest demers într-un termen de 6 luni, atât cu resurse umane locale cât și externe.

Pentru elaborarea SIDU, s-a realizat un grup de acțiune local, format din reprezentanți ai UAT Oraș Deta, alături de parteneri cooptați :

REPREZENTANT GAL TIMIȘ-TORONTAL-BÂRZAVA

1. DIRECTOR LICEUL TEHNOLOGIC „SFANTU NICOLAE,, DETA
2. REPREZENTANT ASOCIAȚIA „GYULA REVICZKY,, DETA
3. REPREZENTANT ASOCIATIA SENIORILOR DIN ORASUL DETA
4. ROTAR LAURENȚIU – ADMINISTRATOR SC NEMULESCU SRL DETA

Cu sprijinul lor s-au organizat întâlnirile locale periodice.

Etaple efective au constat în:

1. Stabilire comitet elaborare SIDU;
2. Elaborare chestionar pentru gradul de satisfacție a populației;
3. Distribuie chestionar și colectare;
4. Întâlniri bilunare ale membrilor comitetului pentru monitorizarea progresului;
5. Colectare informații pentru analiza de potențial;
6. Interpretare chestionare și interpretare;
7. Realizarea unui prim draft al strategiei;
8. Organizarea a 3 întâlniri de consultare publică. Consultările publice s-au derulat în perioada august-octombrie 2022, pe măsură ce se concretiza primul draft al strategiei. La prima întâlnire au participat 15 persoane, grupul de acțiune locală și încă 11 persoane, lideri locali, reprezentanți de instituții, ONG-uri, și firme locale pentru discutarea Analizei diagnostic și a Anlaizei de potențial. La a doua întâlnire, tot 15 lideri de opinie locali, inclusiv consilieri locali au stabilit vizunea de dezvoltare viitoare și lista de investiții necesare pentru orasul Deta. La a treia întâlnire, tot de 15 persoane din UAT, au fost analizate datele incluse în draftul de strategie și s-a stabilit care din investițiile prezentate anterior sunt necesare a fi realizate în orizontul de timp prezentat în strategie;
9. Finalizarea documentului;
10. Dezbatere publică <https://www.detatm.ro/info-interes-public/transparenta-decizionala/> ;
11. Aprobarea documentului de către Consiliul Local Deta;

RESPONSABILITĂȚILE ȘI PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Planul de acțiune propus pentru implementarea SIDU A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030

În vederea asigurării implementării proiectelor prioritare incluse în SIDU A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030 vor fi parcurse anumite etape generale, urmând ca detaliile să fie elaborate pentru fiecare proiect în parte. Direcțiile și serviciile de la nivelul fiecărei Primăriei Deta vor urma etapele aferente contractării și implementării proiectelor de investiții derulate pe cont propriu, respectiv a proiectelor ce vor fi derulate în parteneriat.

Etaple procesului de implementare

Tabel 1: Plan de acțiune pentru implementarea SIDU A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030

Etapele procesului de implementare	Termene	Responsabil
Aprobarea SIDU în forurile decizionale	2022	Primărie
Diseminarea SIDU în forma aprobată către publicul larg - publicarea pe site-ul WEB al Primăriei Deta	2022	Primărie
Înființarea Entității de Monitorizare și Evaluare a implementării SIDU (componentă, secretariat tehnic etc.)	2022	Primărie

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Etapale procesului de implementare	Termene	Responsabil
Elaborarea documentelor necesare pentru demararea procedurilor de achiziție publică în vederea stabilirii operatorului economic responsabil cu întocmirea documentației tehnico-economice necesare pentru obținerea finanțării pentru implementarea proiectului, ținând cont de specificul finanțării (fonduri nerambursabile, fonduri guvernamentale, buget local). În cazul în care documentațiile sunt deja întocmite, se va asigura de alinierea conținutului în funcție de cerințele stabilite de finanțator. În funcție de specificul și tematica proiectului, în această etapă se vor consulta și alți specialiști din cadrul altor departamente ale Autorității Publice Locale.	2022-2030	Compartiment Dezvoltare economico.-socială, prognoză și analiză Compartiment Cadastru și agricultură Serviciul Urbanism, autorizarea executării lucrărilor și administrarea patrimoniului Serviciul Buget, contabilitate, finanțe impozite și taxe
Organizarea de sesiuni de informare a potențialilor beneficiari privați cu privire la oportunitățile de finanțare din fonduri europene și guvernamentale (în parteneriat cu autoritățile de program)	2022-2025	Compartiment Administrație publică, protocol Compartiment Dezvoltare economico.-socială, prognoză și analiză
Pe baza documentelor întocmite anterior și aprobate de conducătorul instituției, conform regulamentului de funcționare a Autorității Publice Locale, se vor întocmi documentele necesare pentru derularea procedurilor de achiziție publică pentru contractul de servicii.	2022-2030	Serviciul Buget, contabilitate, finanțe impozite și taxe
În baza unei dispoziții de primar se numește comisia de evaluare pentru procedura de achiziție publică. În cadrul acestei comisii sunt desemnați reprezentanți ai serviciilor relevante și orice alt angajat al Unității Administrativ Teritoriale, care deține expertiza necesară pentru evaluarea ofertelor depuse. Comisia responsabilă cu evaluarea ofertelor va derula procedurile necesare pentru stabilirea ofertantului desemnat câștigător, etapă urmată de întocmirea și semnarea contractului.	2022-2030	Comisia de evaluare achiziții publice
Pe durata derulării contractului de servicii, membrii echipei de implementare a investiției (proiectului) vor colabora cu prestatorul pentru elaborarea documentației, verificarea și ulterior aprobarea acesteia. De asemenea, aceștia vor întocmi documentele necesare pentru recepția documentației și plata contravalorii serviciilor contractate, care se realizează de reprezentanți ai serviciilor relevante din cadrul Direcției Financiare. În vederea derulării achizițiilor publice pentru atribuirea contractului de lucrări sau de furnizare se parcurg aceleași etape detaliate anterior pentru situația contractului de servicii. De asemenea, procedura este similară pentru contractele de asistență tehnică, consultanță, audit, publicitate, dirigenție de șantier în funcție de procedurile legale și de specificul solicitat de finanțator.	2022-2030	Membrii echipei de implementare a investiției
În cazul în care acest lucru este necesar, pentru alegerea unei soluții agreeate la nivel local, se vor stabili termenii, detaliile și desfășoară procedurile necesare pentru procesul de consultare publică referitor la: tematica, obiectivele, rezultatele, impactul proiectului.	2022-2030	Compartiment Administrație publică, protocol Compartiment Dezvoltare economico.-socială, prognoză și analiză Registratură, Informare Cetățeni, Arhivă
După predarea documentației se vor întocmi documentele necesare pentru aprobare prin Hotărâri de Consiliu Local a indicatorilor tehnico-economiци și a proiectului, rezultatul fiind emiterea unei Hotărâri de	2022-2030	Compartiment Dezvoltare economico.-socială, prognoză și analiză Compartiment

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Etapile procesului de implementare	Termene	Responsabil
Consiliu Local în funcție de specificul finanțatorului și regulamentele interne ale Autorității Publice Locale.		Cadastru și agricultură Serviciul Urbanism, autorizarea executării lucrărilor și administrarea patrimoniului Serviciul Buget, contabilitate, finanțe impozite și taxe
Identificarea corectă a sursei de finanțare pentru proiect, întocmirea documentelor necesare pentru depunerea cererii de finanțare, comunicarea cu finanțatorul pe procesul etapei de evaluare și ulterior semnarea contractului de finanțare de către reprezentantul legal al Unității Administrativ Teritoriale.	2022-2030	Compartiment Dezvoltare economico.-socială, prognoză și analiză
Obținerea avizelor și autorizațiilor necesare pentru implementarea obiectivului de investiții, prin depunerea documentelor necesare, urmând ca în final Serviciul de Urbanism, Amenajare Teritoriu și protejare monumente să emită autorizația de construire.	2022-2030	Compartiment Dezvoltare economico.-socială, prognoză și analiză Compartiment Cadastru și agricultură Serviciul Urbanism, autorizarea executării lucrărilor și administrarea patrimoniului
În etapa de implementare a proiectului, prin dispoziție de primar se stabilește echipa de implementare.	2022-2030	Echipa de implementare proiect
Pe durata de execuție a lucrărilor, echipa de implementare este responsabilă cu: monitorizarea execuției lucrărilor, verificarea asigurării îndeplinirii condițiilor de calitate și compatibilitate, verificarea situațiilor de lucrări și de plată, întocmirea rapoartelor către finanțator, comunicarea cu reprezentanții finanțatorului, respectarea etapelor necesare pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor proiectului și a indicatorilor stabiliți, evaluarea riscurilor, identificarea problemelor apărute și soluționarea acestora. De asemenea, se va avea în vedere asigurarea vizibilității proiectului, comunicarea cu reprezentanții comunității locale și cu organismele sau instituțiile abilitate pentru asigurarea transparenței și diseminării procedurilor de implementare a activităților incluse în cadrul proiectului.	2022-2030	Echipa de implementare proiect Compartimentul Comunicare, Relații cu Publicul, Informare Cetățeni, Arhivă
După finalizarea execuției contractului de lucrări, echipa de implementare este responsabilă cu întocmirea documentelor necesare pentru recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor.	2022-2030	Echipa de implementare proiect
În perioada de monitorizare, echipa de implementare împreună cu reprezentanți ai departamentelor de specialitate din cadrul Unității Administrative Teritoriale sunt responsabili pentru asigurarea funcționării sau păstrării integrității constructive și funcționale a obiectelor de investiție realizate în cadrul proiectului.	2022-2030	Echipa de implementare proiect Alte departamente de specialitate
Actualizarea SIDU de câte ori se impune, pentru corelare cu alte documente strategice relevante, sau în cazul identificării de investiții noi.	2022-2030	Entitate de Monitorizare și Evaluare SIDU
Monitorizarea anuală a SIDU, prin intermediul rapoartelor de monitorizare și a Comitetului de	2022-2030	Entitate de Monitorizare și Evaluare SIDU

Etapale procesului de implementare	Termene	Responsabil
Monitorizare, a stadiului de implementare a Țintelor asumate prin SIDU.		
Evaluarea finală a implementării SIDU și pregătirea actualizării documentelor strategice pentru perioada post 2030.	2030-2030	Entitate de Monitorizare și Evaluare SIDU Societatea civilă Consultanți Actori relevanți

Sistemul de monitorizare și evaluare

Entitatea de monitorizare și evaluare a implementării strategiei

În urma analizei detaliate a situației actuale și pe baza obiectivelor și listei lungi de proiecte descrise în SIDU A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030, se definește pentru următoarea perioadă de 7/8 ani programul de dezvoltare a orașului Deta, precum și structura necesară pentru realizarea obiectivelor și monitorizarea stadiilor de implementare.

În prima etapă se va defini structura entității responsabile pentru implementarea și monitorizarea proiectelor SIDU. Este recomandat ca această entitate să implice specialiști din diferite domenii, dar și să confere un anumit grad de flexibilitate pentru o mai bună organizare a sarcinilor și o rezolvare cât mai rapidă a problemelor specifice.

Entitatea va fi constituită printr-o dispoziție a Primarului iar componența acesteia cât și atribuțiile specifice pentru fiecare membru al entității vor fi făcute publice pe site-ul Primăriei. Structura va conține cel puțin o persoană din fiecare departament al Primăriei.

ENTITATE MONITORIZARE ȘI EVALUARE SIDU DETA

Încă din timpul elaborării SIDU a fost gândit un prim comitet de monitorizare, format din :

1. Rotar Radu - viceprimar
2. Miloș Lucian Achim - consilier IA - Compartiment Dezvoltare Economico-Socială, Prognoză și Analiză
3. Giorici Laurentiu - consilier IA - Cabinet Primar
4. Boboiciov Sorina - Consilier achiziții - Compartiment Achiziții
5. Toma Ivana - inspector - Compartiment Urbanism
6. Petrican Stephanie - inspector - Compartiment Buget-Contabilitate

Sarcini Entitate Monitorizare și Evaluare SIDU A ORAȘULUI DETA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030:

Entitatea descrisă mai sus are în permanență responsabilitatea monitorizării implementării anumitor capitole din SIDU, și întocmirea de evaluări periodice referitor la activitățile realizate. O provocare cheie pentru entitatea de implementare și monitorizare SIDU este cuprinderea tuturor fazelor de implementare și adaptarea planului anual de acțiune în vederea eficientizării procesului de implementare.

Astfel, pentru fiecare proiect prioritar cuprins în lista scurtă de proiecte SIDU, entitatea descrisă mai sus va crea diagramele Gantt necesare descrierii fazelor de implementare. Aceste tabele cu fazele de implementare vor putea fi publicate pe o pagină dedicată de pe site-ul Primăriei pentru a informa cetățenii despre stadiul proiectelor. Diagramele vor fi actualizate trimestrial în vederea informării publicului larg asupra stadiului de implementare a proiectelor.

Pentru monitorizarea și evaluarea derulării proiectelor este necesară stabilirea și utilizarea unor indicatori. Indicatorii următori pot fi utilizați în procesul de evaluare și monitorizare, însă acestora le pot fi adăugați și alți indicatori în funcție de specificul cadrului de implementare:

Lista de indicatori are rolul de a măsura în timp eficiența proiectelor finalizate. Aceștia trebuie să conțină informații care sunt adecvate pentru evaluarea eficienței, utilității și sustenabilității SIDU Deta.

Indicatori de monitorizare și evaluare

Tabel 2. Indicatori de realizare imediată (output)

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
OB1. Oraș activ, verde și sustenabil					
M1.1. Măsură de înfrumusețare și păstrare a curățeniei în ambele localități ale UAT Deta					
#1.1.1	Nr. de măsuri de înfrumusețare	Nr.	0	0	2
#1.1.2	Valoare investiții	Mii lei	0	0	300

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
M1.2. Amenajare parcuri în orașul Deta, ambele localități					
#1.2.1	Suprafață parc amenajat	Ha	4	5	14
#1.2.2	Valoare investiție	Mii lei	100	120	280
M1.3. Reabilitare și modernizare Centru Civic localitatea Deta					
#1.3.1	Suprafață centru civic reabilitat	Ha	0	0	3
#1.3.2	Valoare investiție	Mii lei	0	0	1000
M1.4. Amenajare centru civic în localitatea Opățița					
#1.4.1	Suprafață centru civic reabilitat	Ha	0	0	0,5
#1.4.2	Valoare investiție	Mii lei	0	0	200
M1.5. Implementare de sisteme de colectare selectivă pentru mai multe tipuri de deșeuri;					
#1.5.1	Nr. sisteme implementate	Ha	1	15	20
#1.5.2	Valoare investiții	Mii lei	100	1500	2000
M1.6. Extinderea mobilierului urban (coșuri de gunoi, bănci) pe întreaga suprafață a UAT Deta					
#1.6.1	% din suprafața UAT Deta acoperit de mobilier urban	Ha	2	4	8
M1.7. Înființarea de liziere de protecție Deta și Opățița					
#1.7.1	Suprafață lizieră	Ha	1	1	2
M1.8. Sprijin pentru întreprinzători care doresc să investească în colectarea deșeurilor sau în tehnologii prietenoase cu mediul					
#1.8.1	Nr. măsuri de sprijin	Nr.	0	1	2
#1.8.2	Nr. întreprinzători sprijiniți	Nr.	0	2	5
M1.9. Împădurirea terenurilor degradate de pe raza UAT Deta Deta					
#1.9.1	Suprafață de teren degradat împădurit	Ha	0,5	1	2
M1.10. Amenajare platformă deșeuri					
#1.10.1	Spațiu amenajat	Ha	0,2	0,3	0,5
M1.11. Amenajare spațiu destinat evenimentelor în aer liber					
#1.11.1	Valoare investiție	Mii lei			
OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate					
P2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră					
M2.1.1. Actualizare planului urbanistic general (PUG)					
#2.1.1.1	PUG actualizat	Nr. act.	0	0	1
M2.1.2. Întocmire PUZ-uri pentru locuințe în localitatea Opățița					
#2.1.2.1	nr. PUZ-uri pentru locuințe realizate în Opățița	Nr. PUZ-uri	1	1	1
M2.1.3. Extindere PUZ locuințe pentru locuințe în localitatea Deta					
#2.1.3.1	nr. PUZ-uri pentru locuințe realizate în Deta	Nr. PUZ-uri	1	1	1
M2.1.4. Delimitarea teritoriului în conformitate cu PUG-ul actualizat					
#2.1.4.1.	teritoriu delimitat în conformitate cu PUG-ul	Ha	700	822	900
M2.1.5. Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Opățița, orașul Deta					
#2.1.5.1.	km de străzi reabilite/modernizate în Opățița	Km	15	19	21
M2.1.6. Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Deta, orașul Deta					
#2.1.6.1.	km de străzi reabilite/modernizate în localitatea Deta	Km	7	12	21
M2.1.7. Modernizarea trotuarelor/aleilor pietonale pe întreaga lungime a străzilor din Deta și Opățița					
#2.1.7.1.	km de alei pietonale realizate	Km	14	21	28
M 2.1.8. Construirea de piste pentru biciclete paralel cu străzile/drumurile UAT Deta					
#2.1.8.1	km de pistă de biciclete realizată	Nr.	8	14	18
M 2.1.9. Construire pistă biciclete între Deta și Opățița					
#2.1.9.1	km pistă de biciclete realizată	km	1	1	4
M 2.1.10. Extinderea rețelei de evacuare a apelor pluviale pe întreg teritoriul orașului					
#2.1.10.1	km rețea de evacuare a apelor pluviale realizată	km	6	10	15
M2.1.11. Modernizare drumuri de exploatare agricolă					
#2.1.11.1	km de drum agricol, % din drum asfaltat	km	1	1,5	3

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
M2.1.12. Realizare variantă de ocolire a Orașului Deta					
#2.1.12.1	%centură de ocolire a orașului realizată km de centură realizată	%	50	75	100
M2.1.13. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta					
#2.1.13.1	Km de drumuri modernizați/reabilitați % din întreaga lungime a drumurilor din UAT	km	75	80	100
M2.1.14 Construire de parcări pe spațiul public					
#2.1.14.1	Nr. locuri de parcare construite	Nr.	300	350	500
P2.2. Infrastructura de utilități					
M2.2.1. Extinderea rețelei de apă potabilă, în localitatea Deta					
#2.2.1.1	km de rețea de apă realizată	km	17,25	18,25	22
#2.2.1.2	nr. de gospodării legate la rețea	Nr.	1670	1685	1800
#2.2.1.3	% din suprafața localității Deta	%	90	92	100
#2.2.1.4	nr. de gospodării legate la rețea	Nr.	1670	1685	1800
#2.2.1.5	%din numărul de gospodării	%	90	92	100
M2.2.2. Extindere și/sau modernizare rețea de alimentare cu apă potabilă în localitatea Opățița, orașul Deta					
#2.2.2.1	km de rețea de apă realizată	Km	4,36	6,96	8
#2.2.2.2	nr. de gospodării legate la rețea	Nr.	210	260	260
#2.2.2.3	% din suprafața localității Deta	%	85	100	100
#2.2.2.4	%din numărul de gospodării	%	85	100	100
M2.2.3. Înființare, reabilitare și/sau extindere sistem de canalizare menajeră cu stație de epurare ape uzate în localitățile Deta și Opățița					
#2.2.3.1	km de rețea de canalizare înființată în Opățița	km	0	0	7
#2.2.3.2	nr. de gospodării legate la rețea	Nr.	0	0	260
#2.2.3.3	%din numărul total de gospodării	%	0	65	100
#2.2.3.4	km de rețea de canalizare reabilitată în Deta	km	16,9	18,4	20
#2.2.3.5	km de rețea de canalizare extinsă în Deta	km	0	1,5	3,1
#2.2.3.6	valoare investiție stație de epurare	Mii lei	2500	2600	2800
M2.2.4. Extindere rețea de distribuție a gazului metan în Deta					
#2.2.4.1	km de rețea de gaz realizată	km	14	14	19
#2.2.4.2	nr. de gospodării legate la rețea	Nr.	1030	1050	1200
#2.2.4.3	% din suprafața orașului	%	80	80	100
#2.2.4.4	%din numărul total de gospodării	%	88	90	100
M2.2.5. Realizare rețea de distribuție a gazului metan în Opățița					
#2.2.5.1	km de rețea de gaz realizată	km	6	6	8
#2.2.5.2	nr. de gospodării legate la rețea	Nr.	89	95	110
#2.2.5.3	% din suprafața Opățiței	%	80	80	100
#2.2.5.4	% din numărul total de gospodării	%	80	84	100
M2.2.6. Realizare de studii pentru surse alternative de încălzire pe timp de iarnă					
#2.2.6.1	nr. de studii realizate	Nr.	0	0	1
M2.2.7. Înființare sisteme de încălzire centralizate și/sau verzi în imobilele de interes public din oraș, inclusiv din surse alternative					
#2.2.7.1	nr. de sisteme încălzire centralizate și/sau verzi realizate	Nr.	0	0	1
M2.2.8. Înființarea/extinderea sistemului de încălzire cu apă geotermală către populație					
#2.2.8.1	km de sistem de încălzire realizat	km			
M2.2.9. Extinderea și/sau modernizare rețelei de iluminat public atât în localitatea Deta, cât și în localitatea Opățița					
#2.2.9.1	km de rețea de iluminat extinsă	Km	22	22	28
#2.2.9.2	km de rețea de iluminat modernizată	Km	0	0,6	3
M2.2.10. Modernizarea infrastructurii de acces la internet					
#2.2.10.1	km de rețea de internet extinsă	Km	22	22	24
M2.2.11. Realizarea de rețele intranet la instituțiile publice locale					
#2.2.11.1	ml. de rețea intranet realizată	ml	0	50	100

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
M2.2.12. Facilitarea accesului gratuit la internet în spațiile publice					
#2.2.12.1	nr. de spații publice în care se oferă acces gratuit la internet	Nr.	3	3	4
#2.2.12.2	aria de acoperire	Kmp	4	4	6
#2.2.12.3	puterea semnalului	Kbps	100	100	120
M2.2.13. Înființare stații de încărcare electrică a automobilelor electrice					
#2.2.13.1	nr. stații înființate	Nr.	0	2	6
#2.2.13.2	valoare investiții	Mii lei	0	800	1800
#2.2.13.3	capacitatea de încărcare	kw	0	10	50
M2.2.14. Realizare de studii pentru surse alternative de energie electrică					
#2.2.14.1	nr. de studii realizate	Nr.	0	1	2
M2.2.15. Înființare parcuri fotovoltaice					
#2.2.15.1	nr. parcuri înființate/putere generată	Nr.	0	4	6
M2.2.16. Realizare proiecte de dezvoltare a sistemelor de energie regenerabilă					
#2.2.16.1	nr. proiecte implementate	Nr.	0	1	2
#2.2.16.2	sistem centralizat realizat	Nr	0	1	1
	valoare investiție	Mii lei	0	100	300
M2.2.17. Realizarea unui sistem centralizat de producere și distribuție a energiei termice pentru clădiri publice din orașul Deta, jud. Timiș, utilizând surse regenerabile de energie geotermală					
#2.2.17.1	sistem centralizat realizat	Nr	0	1	1
#2.2.17.2	valoare investiție	Mii lei	0	25000	35000
M2.2.18. Implementare sisteme de transport public și mobilitate urbană					
#2.2.18.1	tipuri de sisteme implementate	Nr	0	0	1
#2.2.18.2	nr. de beneficiari ai sistemelor	Nr	0	0	5700
P 2.3. Infrastructura de servicii (vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)					
M2.3.1. Modernizare și dotare cămin cultural în localitatea Opățița					
#2.3.1.1	Cămin cultural modernizat și dotat în localitatea Opățița	Nr	1	1	1
M2.3.2. Modernizare, extindere și dotare Casă de Cultură Deta					
#2.3.2.1	Casă de cultură modernizată, extinsă și dotată în localitatea Deta	Nr	1	1	2
M2.3.3. Înființare, modernizare și dotare instituții culturale locale					
#2.3.3.1	nr. de imobile instituții culturale înființate, modernizate și dotate	Nr	0	0	1
M2.3.4. Reabilitare și dotare instituții de cult locale					
#2.3.4.1	nr. de imobile instituții de cult modernizate și dotate	Nr	3	3	4
M2.3.5. Modernizare, extindere și dotare instituții de învățământ locale					
#2.3.5.1	nr. de imobile instituții de învățământ modernizate și dotate	Nr	0	0	3
M2.3.6. Construirea unei creșe în localitatea Deta					
#2.3.6.1	creșă funcțională în localitatea Deta	Nr	0	1	1
M2.3.7. Construirea unui cămin pentru persoane vârstnice în localitatea Opățița					
#2.3.7.1	cămin pentru persoane vârstnice funcțional în localitatea Opățița	Nr	0	0	1
M2.3.8. Construcție și dotare Bază sportivă în localitatea Deta					
#2.3.8.1	bază sportivă funcțională în localitatea Deta	Nr	0	0	1
M2.3.9. Modernizare și dotare locuri de joacă pentru copii în ambele localități ale UAT Deta					
#2.3.9.1	locuri de joacă modernizate și dotate în ambele localități ale UAT Deta	Nr	2	5	10
M2.3.10. Înființare centru pentru tineret					
#2.3.10.1	centru de tineret înființat	Nr	0	0	1
M2.3.11. Construirea/reabilitarea de locuințe sociale în ambele localități ale UAT Deta					
#2.3.11.1	nr. locuințe sociale construite	Nr	0	40	40
M2.3.12. Construire locuințe pentru tineri/profesioniști în ambele localități ale UAT Deta					

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
#2.3.12.1	nr. locuințe pentru tineri/profesioniști construite	Nr	150	180	260
M2.3.13. Terenuri pentru construcție de locuințe pentru tineri					
#2.3.13.1	nr. de terenuri oferite tinerilor pentru construire de case	Nr	50	80	120
M2.3.14. Înființare centru comunitar de servicii sociale					
#2.3.14.1	centru comunitar de servicii sociale înființat	Nr.	0	0	1
M2.3.15. Construire cantină social					
#2.3.15.1	cantină socială construită	Nr.	0	0	1
M2.3.16. Dezvoltarea de servicii sociale fără cazare: centre și sau unități de îngrijire la domiciliu, catering, servicii mobile, pentru diferite categorii de beneficiari din oraș					
#2.3.16.1	nr. de servicii sociale fără cazare acreditate pe teritoriul UAT Deta	Nr.	0	0	1
M2.3.17. Extindere, modernizare și dotare bază sportivă Orașul Deta					
#2.3.17.1	tipul și numărul de echipamente/dotări specifice achiziționate	Nr	0	2	5
M2.3.18. Dezvoltarea și încurajarea parteneriatelor între furnizorii publici și furnizorii privați de servicii sociale/ ONG-uri din domeniul social					
#2.3.18.1	nr. de parteneriate semnate	Nr	0	0	1
#2.3.18.2	nr. de parteneriate funcționale	Nr	0	0	1
M2.3.19. Sprijinirea dezvoltării activității ONG-urilor din domeniul social, inclusiv prin asigurarea unor spații și dotări pentru desfășurarea activităților					
#2.3.19.1	nr. de ONG-uri sprijinite	Nr	0	0	2
M2.3.20. Reabilitare și dotare cimitir localitatea Deta (capelă, împrejmuire, parcare)					
#2.3.20.1	cimitir reabilitat în localitatea Deta	Nr	0	1	1
M2.3.21. Reabilitare și dotare cimitir localitatea Opățița (capelă, împrejmuire, parcare)					
#2.3.20.1	cimitir reabilitat în localitatea Opățița	Nr	0	1	1
M2.3.22. Extindere și modernizare imobil primărie					
#2.3.22.1	imobil primărie extins și modernizat	Nr	0	1	1
M2.3.23. Extindere și modernizare sistemului de supraveghere video în ambele localități ale UAT Deta					
#2.3.23.1	nr. de camere video motate	Nr	10	40	60
#2.3.23.2	% suprafață din oraș acoperită de sistem	%	20	50	100
M2.3.24. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale					
#2.3.24.1	nr. clădiri anvelopate, suprafață anvelopată	Nr	2	20	48
M2.3.25. Cabinete medicale locale dotate (stomatologie, medicină de familie);					
#2.3.25.1	nr. de cabinete dotate/	Nr	4	6	8
#2.3.25.2	valoarea dotărilor	Mii lei	400000	550000	750000
M2.3.26. Înființare centru de permanență					
#2.3.26.1	centru de permanență înființat	Nr	0	0	1
M2.3.27. Înființare cabinete medicale școlare					
#2.3.27.1	nr. de cabinete medicale înființate	Nr	1	1	2
M2.3.28. Reabilitare/extindere imobil, modernizare și dotare secții Spital Orășenesc Deta					
#2.3.28.1	nr. de secții reabilite/moedrnizate/dotate	Nr	0	3	9
#2.3.28.2	nr. de secții înființate/dotate	Nr	0	12	14
#2.3.28.3	valoarea investițiilor realizate	Mii lei	0	1.816	3.000
M2.3.29. Modernizarea și dotarea unităților de asistență medico-socială					
#2.3.29.1	nr. de unități de asistență medico-socială modernizate	Nr	0	1	1
#2.3.29.2	valoarea investițiilor în aparatură nouă	Mii lei	0	25.000	40.000
M2.3.30. Construire bazine de înot					
#2.3.30.1	nr. bazine de înot construite	Nr	0	0	1
#2.3.30.2	Suprafața acestora	Mp	0	0	400
#2.3.30.3	Nr. beneficiari deserviți	Nr	0	0	5000
P 3.1. Antreprenoriat local eficient și durabil					
M3.1.1. Dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii și echipamente inovative					

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
#3.1.1.1	Nr. de antreprenori care au achiziționat tehnologii și echipamente inovative	Nr	1	2	4
#3.1.1.2	Valoarea investițiilor				
M3.1.2. Promovarea antreprenoriatului în rândul cetățenilor orașului – sprijin pentru activitățile economiei locale					
#3.1.2.1	nr. persoane implicate în activități antreprenoriale	Nr	4	6	10
#3.1.2.2	nr. programe de susținere a antreprenoriatului	Nr	1	2	4
M3.1.3. Dezvoltarea turismului prin includerea orașului în Ruta EuroVelo					
#3.1.3.1	km de piste de biciclete incluși în Ruta Euro Velo	Km	0	10	20
M3.1.4. Înființare de puncte gastronomice locale/pensiuni/unități hoteliere locale					
#3.1.4.1	Nr. de puncte gastronomice locale/pensiuni/unități hoteliere înființate	Nr	0	0	1
#3.1.4.2	Nr. clienți deserviți anual	Nr	0	0	500
M3.1.5. Sprijinirea sistemelor inovative (produse, procese, servicii)					
#3.1.5.1	nr. de sisteme inovative introduse în orice domeniu a vieții socio-economice	Nr	0	0	1
M3.1.6. Facilitarea legăturilor dintre investitorii străini și economia locală					
#3.1.6.1	nr. de structuri asociative/nr. de agricultori asociați	Nr	0	0	1
M3.1.7. Sprijinirea creării și dezvoltării de întreprinderi sociale					
#3.1.7.1	nr. de întreprinderi sociale dezvoltate	Nr	0	1	1
M3.1.8. Dezvoltare zonei industriale în ambele localități ale UAT Deta în vederea atragerii investitorilor					
#3.1.8.1	nr. de unități de procesare dezvoltate	Nr	1	1	3
M3.1.9. Acordarea de facilități (fiscale, teren, racord utilități) pentru investitorii importanți din domeniul producției					
#3.1.9.1	nr. de facilități acordate	Nr	0	0	5
#3.1.9.2	nr. beneficiari de facilități	Nr	0	0	50
#3.1.9.3	valoarea facilităților acordate	Mii lei	0	0	200
M3.1.10. Înființare zonă de agrement (tip parc acvatic) prin exploatarea resurselor geotermale					
#3.1.10.1	zonă de agrement de tip parc acvatic înființată	Nr	0	0	1
M3.1.11. Înființare piață agroalimentară pe o suprafață de 600 mp cu hală acoperită					
#3.1.11.1	pieță agroalimentară funcțională	Nr	0	1	1
P 3.2. Agricultură inteligentă					
M3.2.1. Sprijinirea asocierii între producătorii agricoli					
#3.2.1.1	nr. de structuri asociative	Nr.	0	0	1
#3.2.1.2	nr. de agricultori asociați	Nr	0	0	20
M3.2.2. Sprijin pentru dezvoltarea unor unități de procesare a produselor agricole locale					
#3.2.2.1	nr. de unități de procesare dezvoltate	Km	0	2	4
M3.2.3. Sprijin pentru crearea lanțuri scurte locale					
#3.2.3.1	tipul de sprijin oferit	Nr	0	1	2
#3.2.3.2	nr. de întreprinzători locali implicați în lanțul scurt	Nr	0	1	4
M3.2.4. Sprijinirea agriculturii ecologice					
#3.2.4.1	ha agricultură ecologică	Ha	0	5	15
M3.2.5. Măsuri pentru dezvoltarea agroturismului					
#3.2.5.1	nr. de măsuri agroturistice dezvoltate	Nr	0	0	2
M3.2.6. Calificarea forței de muncă locale în meserii necesare desfășurării unei agriculturi competitive – tractoriști, ingineri agronomi, zootehniști, medici veterinari, etc.					
#3.2.6.1	nr. programe calificare organizate	Nr	0	0	1
#3.2.6.2	nr. persoane participante la aceste programe	Nr	0	0	20
#3.2.6.3	nr. persoane cu certificare	Nr	0	0	20
OS 4. Oraș activ, educat, incluziv, sigur și sănătos					
P4.1 Servicii medicale					

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
M4.1.1. Dezvoltare de programe educative pentru promovarea unui mod de viață sănătos					
#4.1.1.1	nr. programe educative realizate	Nr.	0	1	3
M4.1.2. Programe de educație medicală pe categorii de vârstă					
#4.1.2.1	nr. programe educație medicală realizate	Nr.	0	1	2
P4.2 Educație de calitate și învățare pe tot parcursul vieții					
M4.2.1. Dotarea permanentă cu material didactic a instituțiilor de învățământ (creșă, grădiniță, școală)					
	material didactic valoare și cantitate achiziționat	buc	0	50	900
M4.2.2. Dotarea corespunzătoare a bibliotecilor locală/școlare – înnoirea fondului de carte					
#4.2.2.1	valoare fond de carte achiziționat	lei	0	7000	15000
#4.2.2.2	nr. de cărți	buc	0	170	250
M4.2.3. Dezvoltarea de servicii suport (educație și training) pentru întreprinderile locale					
#4.2.3.1	nr. de beneficiari ai programului	nr	904	907	920
M4.2.4. Dezvoltarea unui program de tip after school, pentru prevenirea abandonului școlar					
#4.2.4.1	program after school funcțional	nr	1	1	1
M4.2.5. Măsuri pentru “alfabetizarea digitală”, inclusiv utilizarea dispozitivelor Smart					
#4.2.5.1	nr. de tipuri de măsuri de alfabetizare digitală întreprinse	nr	0	1	1
M4.2.6. Creșterea nivelului de dotare cu echipamente TIC în unitățile de învățământ și asigurarea conexiunii la internet					
#4.2.6.1	nr. de echipamente achiziționate	nr	0	1	10
#4.2.6.2	nr. de beneficiari	nr	904	907	920
M4.2.7. Reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de tip “a doua șansă”);					
#4.2.7.1	nr. programe de tip a doua șansă	nr	0	0	0
#4.2.7.2	nr. beneficiari care frecventează programul	nr	0	0	0
M4.2.8. Dezvoltarea de programe integrate pentru creșterea accesului și participării în învățământul primar și secundar pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (consiliere, mediere, programe de tip “școală după școală”, educație remedială și învățare asistată, etc), inclusiv sprijin financiar pentru familiile acestora					
#4.2.8.1	nr. programe dezvoltate	nr	0	1	1
#4.2.8.2	nr. servicii oferite	nr	0	1	1
#4.2.8.3	nr. Beneficiari	nr	0	50	100
M4.2.9. Măsuri de creștere a siguranței în școli (supraveghere video, pază sporită, testarea psihologică a elevilor) și campanii de prevenire a violenței în școli					
#4.2.9.1	Sisteme de supraveghere video instalate în unitățile de învățământ din oraș	buc	12	10	15
#4.2.9.2	nr. de campanii de prevenire a violenței organizate	buc	3	3	5
M4.2.10. Susținerea performanței școlare și finanțarea educației în funcție de rezultate					
#4.2.10.1	nr. concursuri la care au participat elevii de la școala din localitate	buc	10	100	150
#4.2.10.2	nr. elevi premiați	buc	60	60	80
#4.2.10.3	nr. elevi premiați la concursurile școlare	buc	50	150	300
M4.2.11. Dezvoltarea și implementarea soluțiilor/ instrumentelor software pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale					
#4.2.11.1	nr. softuri educaționale deținute de unitățile de învățământ din Deta	buc	10	15	30
M4.2.12. Operaționalizarea parteneriatului școală, părinți și comunitate, care să ducă la diminuarea riscului abandonului școlar					
#4.2.12.1	parteneriat școală/părinți/comunitate operațional	nr	15	25	30
M4.2.13. Identificarea tinerilor needucați, aflați căutarea unui loc de muncă					
#4.2.13.1	nr. de elevi sprijiniți	nr	10	15	30
M4.2.14. Programe de orientare și consiliere pentru tineri, în vederea asigurării unei tranziții line de la educație la viața activă					
#4.2.14.1	nr. de tineri identificați	nr	10	100	150
M4.2.15. Crearea unui centru comunitar local de învățare permanente					

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
#4.2.15.1	nr. de programe de orientare și consiliere implementate	nr	0	0	1
#4.2.15.2	nr. de beneficiari ai programelor	nr	0	0	300
M4.2.16. Informarea, orientarea și consilierea elevilor în etapele de trecere de la un nivel educațional la altul, în funcție de aptitudinile și abilitățile acestora, capacitatea de învățare și piața forței de muncă					
#4.2.16.1	nr. de elevi informați, orientați și consiliați	nr	150	156	160
M4.2.17. Sprijin pentru deschiderea unei întreprinderi de către tineri și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă/ șomeri/ persoane inactive (acordarea de servicii juridice, de marketing, financiare, metode și tehnici eficiente de management și alte servicii de consultanță, inclusiv stimulente financiare);					
#4.2.17.1	nr. de întreprinderi deschise de către tineri	nr	0	0	1
M4.2.18. Încurajarea responsabilității sociale a întreprinderilor, inclusiv angajarea de persoane aparținând grupurilor vulnerabile;					
#4.2.18.1	nr. de persoane aparținând grupurilor vulnerabile angajate de către agenții economici locali	nr	0	0	100
M4.2.19. Promovarea programelor de educație financiară și creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor					
#4.2.19.1	nr. programe implementate	nr	0	0	1
M4.2.20. Acțiuni de combatere și eliminare a tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare					
#4.2.20.1	nr. acțiunilor derulate la nivel local	nr	0	0	10
M4.2.21. Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică					
#4.2.21.1	nr. posturilor deținute de femei				
M4.2.22. Facilitarea accesului cadrelor didactice la programe de formare profesională continuă, inclusiv stagii de specializare realizate în cadrul firmelor și evaluarea periodică a competențelor acestora					
#4.2.22.1	nr. cadre didactice participante la programele de formare profesională	nr	50	50	500
P 4.3. Cultură și sport					
M4.3.1. Diversificarea programelor culturale, sportive și de agrement la nivelul UAT Deta					
#4.3.1.1	nr. programe culturale și sportive realizate				
#4.3.1.2	nr. de beneficiari per program	nr			
M4.3.2. Punerea accentului pe activitățile creative (muzică, arte plastice), sport (inclusiv înot) și competențe lingvistice					
#4.3.2.1	nr. de acțiuni creative realizate	nr	2	10	10
#4.3.2.2	nr. de acțiuni sportive realizate	nr	5	10	10
#4.3.2.3	nr. de beneficiari per acțiune	nr	50	150	150
M4.3.3. Susținerea activității cultural artistice locale – înființare ansambluri folclorice de dansuri, coruri, ansambluri instrumentale					
#4.3.3.1	nr. de ansambluri, coruri, ansambluri instrumentale înființate	Nr	6	6	8
#4.3.3.2	nr. de reprezentații susținute	Nr	600	120	250
#4.3.3.3	nr. de persoane participante în ansambluri	Nr	250	250	400
#4.3.3.4	nr. de persoane participante la reprezentații	Nr	10000	15000	20000
M4.3.4. Derulare de programe culturale locale: proiecții de film, spectacole de teatru, rezidențe artistice, ateliere artistice, workshopuri, etc.					
#4.3.4.1	nr. de programe culturale derulate	Nr	5	7	20
#4.3.4.2	nr. de participanți	Nr	2000	2800	10000
M4.3.5. Diversificarea competițiilor sportive					
#4.3.5.1	tipuri de competiții sportive susținute	Nr	5	6	8
#4.3.5.2	nr. de participanți	Nr	100	250	500
#4.3.5.3	nr. de spectator	Nr	1000	2500	5000

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Cod referință	Indicator de realizare imediată (output)	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2022)	Țintă intermediară (2024)	Țintă finală (2030)
OB5. Administrație smart/digitală, în folosul cetățeanului					
P 5.1.: Administrație locală smart					
M5.1.1. Promovarea aplicațiilor de tip: e-guvernare, e-sănătate și e-educație și instruirea cetățenilor în vederea utilizării acestora					
#5.1.1.1	Nr. de aplicații implementate și promovate;	Nr	0	0	1
#5.1.1.2	Nr. de utilizatori ale acestora	Nr	0	0	20
M5.1.2. Implementarea la nivelul Primăriei a unor soft-uri integrate (registru agricol, impozite și taxe, stare civilă, urbanism)					
#5.1.2.1	Nr. de softuri implementate;	nr	0	0	1
#5.1.2.2	Nr. de utilizatori ale acestora	nr	0	0	200
M5.1.3. Facilitarea plăților electronice/cu cardul a impozitelor și taxelor locale					
#5.1.3.1	Nr. de plăți efectuate;	nr	400	800	1500
#5.1.3.2	Valoarea plăților efectuate	Mii lei	150	400	700
M5.1.4. Formarea profesională și creșterea competențelor manageriale ale personalului de conducere din instituțiile locale					
#5.1.4.1	Nr. de programe profesionale derulate	nr	2	4	6
#5.1.4.2	Nr. de participanți	nr	4	6	10
M5.1.5. Digitalizarea relației cu cetățeanul					
#5.1.5.1	Tipuri de documente care pot fi obținute electronic la nivelul Primăriei Deta	nr	0	4	10
#5.1.5.2	Durata de procesare a documentelor	nr	0	15	15

Tabel 3. Indicatori de impact (outcome)

Cod referință	Indicator de impact (outcome)	Unitatea de măsură	Nivel de referință	An referință	Țintă finală (2030)
#A	Satisfacția locuirii în orașul Deta (mulțumit)	%	73 (sondaj opinie)	2022	85
#B	Satisfacția locuirii în localitatea Opățița (mulțumit)	%	61 (sondaj opinie)	2022	70
#C	Satisfacția populației față de calitatea apei potabile (mulțumit)	%	42 (sondaj opinie)	2022	55
#D	Satisfacția populației față de calitatea drumurilor din oraș (mulțumit)	%	58 (sondaj opinie)	2022	65
#E	Satisfacția populației față de calitatea serviciilor telefoniei fixe din oraș (mulțumit)	%	55 (sondaj opinie)	2022	60
#F	Satisfacția populației față de calitatea serviciilor telefoniei mobile din oraș (mulțumit)	%	52 (sondaj opinie)	2022	60
#G	Satisfacția populației față de calitatea serviciilor cablu/satelit din oraș (mulțumit)	%	72 (sondaj opinie)	2022	80
#H	Satisfacția populației față de accesul la servicii de energie electrică (mulțumit)	%	67 (sondaj opinie)	2022	75
#I	Satisfacția populației față de curățenia străzilor și strângerea gunoiului (mulțumit)	%	57 (sondaj opinie)	2022	65
#J	Satisfacția populației calitatea iluminatului public (mulțumit)	%	64 (sondaj opinie)	2022	75
#K	Satisfacția populației față de serviciile medicale din oraș (mulțumit)	%	60 (sondaj opinie)	2022	68
#L	Satisfacția populației față de serviciile comerciale din oraș (mulțumit)	%	52 (sondaj opinie)	2022	60
#M	Satisfacția populației față de posibilitatea petrecerii timpului liber în oraș (mulțumit)	%	51 (sondaj opinie)	2022	60

Cod referință	Indicator de impact (outcome)	Unitatea de măsură	Nivel de referință	An referință	Țintă finală (2030)
#N	Satisfacția populației față de calitatea învățământului din oraș (mulțumit)	%	45 (sondaj opinie)	2022	55
#O	Satisfacția populației față de clădirile din învățământ (mulțumit)	%	44 (sondaj opinie)	2022	55
#P	Satisfacția populației față de siguranța cetățeanului în UAT Deta (mulțumit)	%	38 (sondaj opinie)	2022	45
#Q	Satisfacția populației față de proiectele derulate de primărie (mulțumit)	%	58 (sondaj opinie)	2022	65
#Z	Oferta locurilor de muncă (mulțumit)	%	34 (sondaj opinie)	2022	40

Managementul Riscurilor

Implementarea SIDU A ORAȘULUI DETTA, JUDEȚUL TIMIȘ, 2022-2030 trebuie să aibă în vedere și o multitudine de riscuri. Este important ca focusul pe atragerea fondurilor europene și realizarea investițiilor de capital să nu piardă din vedere lucruri precum costurile de operare pe termen mediu și lung sau riscuri de ordin social, de mediu, sau economic. În mod ideal, atunci când va fi definitivată lista de proiecte prioritare pentru perioada 2022-2030, Primăria ar trebui să elaboreze un Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru ca planificarea acestor proiecte prioritare să ia în considerare și potențialul impact negativ al acestora.

Managementul riscurilor sociale

Un proiect public nu va avea același impact asupra tuturor cetățenilor și este posibil ca unii oameni să fie afectați într-un mod advers de astfel de proiecte. De exemplu, un nou drum poate îmbunătăți accesul la oportunități pentru un număr mare de oameni, dar poate duce și la un nivel mai ridicat al poluării pentru unele comunități. Secțiunile următoare includ câteva riscuri sociale ce ar putea fi avute în vedere în implementarea SIDU.

Considerarea potențialului impact social negativ al proiectelor publice

Nu toate proiectele publice au un efect pozitiv, nu toți cetățenii beneficiază în mod egal de pe urma unei investiții publice, și un impact pozitiv pe termen scurt se poate transforma în impact negativ pe termen lung. De exemplu, un proces amplu de regenerare urbană poate duce nu numai la creșterea calității vieții pentru cei ce trăiesc acolo dar poate duce și la creșterea costului vieții, ducând în cele din urmă la excluderea celor cu venituri mai scăzute. Pe de altă parte, lipsa intervențiilor în zone ce necesită regenerare urbană pot duce la plecarea celor cu venituri mai ridicate din acea zonă și la accentuarea problemelor sociale. Ca atare, orice investiție publică trebuie să cântărească atent impactul acelui proiect/program – pentru toți membrii comunității, pe termen scurt, mediu și lung.

Atenție pentru persoane cu dizabilități și pentru părinți cu cărucioare

Proiectele de infrastructură publică din România sunt de multe ori proiectate fără a lua în considerare nevoile persoanelor cu dizabilități sau ale părinților cu cărucioare. De multe ori, trotuarele nu sunt ușor de navigat pentru persoanele cu dizabilități motorii sau de vedere, sau pentru cărucioare pentru copii. De asemenea, mijloacele de transport public, mai ales flota mai veche, nu sunt echipate pentru a permite accesul facil al persoanelor cu dizabilități sau al părinților cu cărucioare.

În acest sens, este important ca atunci când se pregătesc caietele de sarcini pentru dezvoltarea/reabilitarea/modernizarea infrastructurii publice, să fie avute în vedere și nevoile persoanelor cu dizabilități și ale părinților tineri. Atunci când se achiziționează noi mijloace de transport public în comun, acestea ar trebui să fie prietenoase cu toți cei care ar putea folosi aceste mijloace de transport. De asemenea, când se proiectează/reabiltază stațiile de transport public în comun, trebuie gândite soluții care să înlesnească accesul tuturor la sistemul de transport public.

Atenție pentru copii

Chiar și atunci când proiectele de infrastructură publică includ punctele de vedere ale cetățenilor, ele de multe ori nu sunt proiectate cu o considerare a nevoilor copiilor din acea comunitate. Un oraș gândit din start pentru copii, este un oraș mai prietenos și mai inclusiv pentru toți cetățenii orașului. O importanță aparte o au spațiile publice sigure, fără trafic auto, și cu mobilier urban prietenos cu copiii. Astfel de spații publice au un rol important în coagularea unei comunități, încurajează interacțiunea dintre oameni și au și efecte economice benefice (numărul de firme și profitabilitatea lor crește în zone cu trafic pietonal intens). Ca atare, proiectarea și implementarea proiectelor din SIDU ar trebui să aibă în vedere și nevoile copiilor din comunitate.

Exproprieri

Unele proiecte propuse în SIDU vor necesita și exproprieri. Legea pe Exproprieri 255/2010 a fost introdusă relativ târziu în legislația românească și a venit ca urmare a întârzierilor majore în implementarea proiectelor finanțate cu fonduri europene. Această lege urmează standardele europene în domeniu și de-a lungul timpului a fost modificată pentru a include mai multe tipuri de proiecte pentru care se poate face exproprierea (de exemplu, pentru spații verzi sau regenerare urbană). Legea 255/2010 prevede compensarea celor expropriați la valoarea justă a terenului sau clădirii, și permite celor expropriați căi legale pentru a contesta sumele oferite de exproprietari. Este important însă ca orice proiect de infrastructură publică ce presupune și exproprieri să aibă în vedere o gamă mai largă de considerente socio-economice. De exemplu, un proces de expropriere poate reprezenta pentru unele familii sau indivizi pierderea unei surse stabile de venit, și în astfel de cazuri măsurile compensatorii trebuie ajustate sau proiectul tehnic trebuie regândit. O serie de bune practici ce ar trebui avute în vedere pentru proiectele ce presupun exproprieri sunt listate mai jos:

Evitați sau minimizați relocarea involuntară explorând diferite alternative la stadiul de proiectare;

Evitați evacuarea forțată a oamenilor;

Atenuați efectele negative sau impactul negativ al exproprierilor și strămutării oamenilor și activităților, prin acordarea de compensații la costul de înlocuire și asistență persoanelor strămutate să revină la un standard de viață și mijloace de trai similare sau superioare celor dinaintea începerii proiectului;

Îmbunătățiți condițiile de viață ale persoanelor sărace sau vulnerabile care sunt fizic strămutate, prin furnizarea de locuințe adecvate, acces la servicii și facilități publice de calitate și sprijin pentru securizarea unui loc de muncă;

Conceperea și executarea activităților de relocare ca programe de dezvoltare durabilă;

Asigurați-vă că activitățile de relocare sunt planificate și implementate cu divulgarea adecvată a informațiilor, consultări semnificative și participarea informată a celor afectați.

O atenție aparte trebuie acordată strămutării persoanelor fără titlu de proprietate sau a celor ce locuiesc în locuințe informale. Legea Exproprierii nu are prevederi pentru astfel de cazuri, și chiar dacă numărul cazurilor de strămutare a unor grupuri vulnerabile este redus, de cele mai multe ori aceste grupuri nu primesc nici un fel de compensație pentru strămutare. De asemenea, nu există nici o directivă la nivelul Comisiei Europene care să trateze în mod explicit exproprierea grupurilor vulnerabile ce trăiesc în locuințe informale.

Protecția muncii

Legea 319/2006 privind securitatea și sănătatea în muncă este racordată la principiile de bună practică din Uniunea Europeană și include prevederi clare privind salarizarea, siguranța și sănătatea angajaților, condiții adecvate de muncă, precum și atenție la pericolele ce pot afecta anumite grupuri sensibile la riscuri (femeile gravide, femeile care alăptează, tinerii, persoanele cu dizabilități). Primăria trebuie să se asigure de implementarea condițiilor legale de către toți contractorii cu care lucrează. Inspekția Muncii reprezintă autoritatea competentă în ceea ce privește controlul aplicării legislației referitoare la securitatea și sănătatea în muncă.

Protecția comunității

Orice proiect public poate avea nu numai impact pozitiv asupra comunității, ci și potențiale efecte negative. Atunci când sunt pregătite noi proiecte/programe publice, este important să se aibă în vedere următoarele:

Anticipați sau evitați efectele negative asupra sănătății și siguranței comunităților afectate de proiect în timpul proiectului și după implementarea acestuia, datorită unor circumstanțe obișnuite sau excepționale;

Promovați calitatea, siguranța și considerații ce țin de schimbările climatice în proiectarea proiectelor publice;

Evitați sau reduceți la minimum expunerea comunității la materiale periculoase, risc în trafic datorat proiectului;

Puneți în aplicare măsuri eficiente pentru soluționarea situațiilor de urgență;

Asigurați-vă că protecția comunității, a personalului și a bunurilor este efectuată într-un mod clar și coerent.

Implicarea comunităților marginalizate

Primăriile din municipiu și zona metropolitană precum și Consiliul Județean, ar trebui să aibă în vedere implicarea sau încurajarea implicării comunităților marginalizate, mai ales a comunității rome, în proiectele de dezvoltare/reabilitare/modernizare a infrastructurii publice, atât în proiectele desfășurate în regie proprie cât și în proiectele implementate de contractori.

Considerarea nevoilor comunităților marginalizate în proiectele de infrastructură publică

Elaborarea unor noi proiecte de infrastructură publică ar trebui să includă de la început și nevoile comunităților marginalizate, mai ales ale comunității rome, și să determine cum aceste proiecte pot răspunde acestor nevoi. La nivel minim, ar trebui avut grijă ca aceste proiecte să nu accentueze problemele sociale deja existente. De exemplu, un nou Plan Urbanistic General ar putea prevedea extinderea intravilanului pentru a putea formaliza locuințele informale anumite zone marginalizate și pentru a putea veni cu investiții urbane ce permit creșterea calității vieții a celor ce trăiesc acolo. Extinderea sistemului de transport public, poate avea în vedere nevoile

aparte ale comunităților marginalizate din Zona Metropolitană. De asemenea, politica de dezvoltare economică locală trebuie să răspundă și nevoilor comunităților marginalizate, cu o grijă pentru crearea de locuri de muncă și pentru aceste grupuri. Primăria, în sine, ca unul dintre cei mai mari angajatori locali, poate să gândească o politică de angajare pentru cei ce provin din comunități marginalizate.

Accesul la locuire

Accesul la locuire este unul din principalele obiective ale Politicii Urbane a României.

Sunt necesare măsuri concrete pentru a adresa problemele din sector, inclusiv prin dezvoltarea unui fond de locuințe sociale. Trebuie, de asemenea, identificate mecanismele (de exemplu reguli și proceduri de urbanism) care să permită sectorului imobiliar să răspundă mai eficient cererii din domeniu.

Managementul riscurilor de mediu

Toate investițiile publice din România trebuie să se conformeze considerentelor de mediu de la nivelul Uniunii Europene și trebuie să includă o evaluare a impactului asupra mediului, în conformitate cu prevederile Legii 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și cu respectarea următoarelor principii: a) principiul acțiunii preventive; b) principiul corectitudinii și plenitudinii informației; c) principiul transparenței și accesibilității; d) principiul participativ; e) principiul precauției; f) principiul „poluatorul plătește”. Cadrul legal privind managementul riscurilor de mediu este clar, extensiv, și racordat la principiile de bună practică ale Uniunii Europene, însă este important ca pregătirea proiectelor din SIDU să includă de la început considerente de mediu. Câteva din aceste considerente sunt discutate mai jos.

- **Utilizarea eficientă a resurselor și prevenirea și managementul poluării**

Chiar dacă ar putea necesita costuri mai mari de proiectare și costuri mai mari la implementare, toate proiectele publice implementate ar trebui să:

Promoveze utilizarea sustenabilă a resurselor, inclusiv energia, apa și materiile prime;

Evite sau să minimizeze impactul avers asupra sănătății umane și asupra mediului, ca urmare a poluării generate de activitățile proiectului;

Evite sau să minimizeze emisiile generate de proiect și poluanții cu impact pe termen scurt și lung;

Evite sau să minimizeze generarea deșeurilor periculoase sau ne-periculoase.

- **Minimizeze și să gestioneze riscurile și impactul asociat cu folosirea pesticidelor.**

Conservarea zonelor cu biodiversitate și gestiunea sustenabilă a resurselor naturale

Legea 137/1995 privind protecția mediului include toate principiile și dispozițiile ce trebuie avute în vedere în ceea ce privește protecția mediului atunci când se pregătesc proiecte publice. Principiile cheie ce stau la baza Legii 137/1995 sunt: a) principiul precauției în luarea deciziei; b) principiul prevenirii riscurilor ecologice și a producerii daunelor; c) principiul conservării biodiversității și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural; d) principiul „poluatorul plătește”; e) înlăturarea cu prioritate a poluanților care periclitează nemijlocit și grav sănătatea oamenilor; f) crearea sistemului național de monitorizare integrată a mediului; g) utilizarea durabilă; h) menținerea, ameliorarea calității mediului și reconstrucția zonelor deteriorate; i) crearea unui cadru de participare a organizațiilor neguvernamentale și a populației la elaborarea și aplicarea deciziilor; j) dezvoltarea colaborării internaționale pentru asigurarea calității mediului.

- **Accesul facil și echitabil al comunității la zone verzi-albastre**

Gândirea pachetului de proiecte și programe prioritare din SIDU trebuie să aibă în vedere înlesnirea accesului facil și echitabil al comunității la zone naturale, având în vedere importanța pe care aceste zone o au pentru creșterea calității vieții. Ca atare, noile proiecte de dezvoltare, atât cele publice cât și cele private, trebuie să aibă în vedere creșterea suprafețelor verzi din zona metropolitană (de exemplu, dezvoltatorii imobiliari pot dezvolta noi spații verzi și spații publice pentru comunitate) în așa fel încât toți cetățenii să aibă un acces rapid la această infrastructură.

Managementul riscurilor economice

Implementarea unei strategii de dezvoltare trebuie să aibă în vedere și o serie de riscuri economice. Câteva dintre acestea vor fi discutate mai jos.

Sustenabilitatea financiară

Accesul la fonduri europene poate veni cu o serie de efecte secundare cu impact negativ, și este important ca autoritățile locale să aibă în vedere aceste riscuri economice când pregătesc un nou portofoliu de investiții. În primul rând, este important să nu se uite că bună parte a investițiilor publice presupun cheltuieli ulterioare de operare și mentenanță (de exemplu, costuri de îngrijire și toaletare a unui parc). Dintr-un imbold de a atrage cât mai multe fonduri europene, administrațiile publice locale pot risca să ajungă în situația în care nu își permit să întrețină investițiile făcute, sau să greveze bugetul local într-o asemenea măsură încât noi investiții nu mai sunt posibile. Ca atare, planificarea unui program de investiții trebuie făcut cu grijă, luând în considerare costurile de operare și funcționare ale noilor investiții pe termen scurt, mediu și lung. De asemenea, toate

primăriile trebuie să identifice noi surse de venituri locale, pentru a limita dependența de granturi europene sau transferuri de la bugetul de stat.

Scenarii privind costurile

Atunci când se pregătește un proiect public este important să fie avute în vedere mai multe scenarii privind costurile de implementare ale proiectului. Salariile în domeniul construcțiilor pot crește într-o anumită perioadă, salariul minim poate fi ajustat de către Guvern, costurile materialelor pot suferi schimbări datorită unor dinamici locale, naționale, regionale sau internaționale. Aceste schimbări sunt greu de previzionat, dar este important să existe un plan alternativ în cazul în care ele se întâmplă. De exemplu, multe administrații publice locale licitează o lucrare la un anumit preț, iar pe parcursul implementării proiectului costurile pot crește neașteptat, făcând imposibilă realizarea proiectului dacă nu există soluții alternative.

Diverse și neprevăzute

Orice proiect, oricât de bine ar fi pregătit, se poate confrunta cu o serie de situații diverse și neprevăzute la momentul implementării. Pot fi descoperite vestigii arheologice neprevăzute, pot apărea condiții naturale nefavorabile, pot interveni evenimente (de exemplu, o grevă generală într-un sector relevant pentru proiect) ce necesită întreruperea lucrului. Aceste evenimente pot afecta nu numai calendarul de implementare al proiectului, ci și costul general al proiectului. Cu cât se planifică mai bine pentru astfel de situații, cu atât impactul potențial negativ poate fi mai redus.

Managementul riscurilor ce țin de patrimoniu construit

Patrimoniul construit, odată dispărut, nu mai poate fi adus înapoi. Orice administrație locală trebuie să acorde o importanță aparte prezervării patrimoniului cultural și protejării acestui patrimoniu de potențialul impact advers al proiectelor/programelor propuse în SIDU. Ca bună practică, conservarea patrimoniului cultural și natural ar trebui să fie parte a proiectării fiecărui proiect/program, iar beneficiile rezultate din folosirea patrimoniului cultural ar trebui să se reflecte asupra cât mai multor membrii ai comunității.

Managementul riscurilor ce țin de capacitatea administrativă și maturitatea instituțiilor

România a trecut printr-un proces rapid de creștere și transformare economică în ultimii ani. Acest proces a presupus o schimbare rapidă a sectorului privat, dar sectorul public nu a reușit întotdeauna să țină pasul. Aceasta înseamnă că implementarea proiectelor de dezvoltare locale se lovesc frecvent de probleme ce țin de capacitatea administrativă a autorităților publice și de maturitatea instituțiilor implicate în implementarea proiectelor. Mai jos discutăm câteva astfel de riscuri.

Capacitatea redusă de planificare și implementare a proiectelor de investiții

Dacă administrațiile urbane și-au dezvoltat în ultimii ani capacitatea de planificare și implementare a proiectelor de investiții, comunele din zona metropolitană au, în cele mai multe cazuri, nevoie de sprijin pentru pregătirea și implementarea unor programe integrate de investiții.

Lipsa unor competențe în domenii cheie

Chiar dacă salariile din sectorul public au devenit mai atractive în ultimii ani, administrațiile publice locale au de multe ori probleme în a atrage oameni calificați pe posturi cheie. Această carență de personal poate afecta capacitatea de planificare și implementare a programelor de investiții și este, de cele mai multe ori, motivul pentru performanța slabă a unor primării în ceea ce privește investițiile de capital.

Matricea Riscurilor

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
RISCURI SOCIALE			
Proiecte de dezvoltare urbană pot avea efecte sociale adverse neanticipate	Medie	Mediu	Pregătirea unui Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru a anticipa potențiale efecte secundare negative și a pregăti un set de măsuri pentru combaterea acestor efecte.
Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea infrastructurii publice fără a ține seama de	Ridicată	Ridicat	Includerea în caietele de sarcini pentru contractarea lucrărilor de proiectare

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
nevoile oamenilor cu dizabilități și a proaspeților părinți			tehnică a unor principii de bună practică în design-ul infrastructurii urbane.
Implementarea unor exproprieri pentru cauză de utilitate publică ce pot crea și exacerba probleme sociale	Scăzută	Mediu	Legislația prevede nu numai compensații la valoarea justă a terenului/proprietății, ci permite celor expropriați căi legale pentru a contesta/ajusta sumele alocate
Nerespectarea regulilor de protecția muncii în implementarea proiectelor din SIDU	Scăzută	Scăzut	Legislația în domeniu și aplicarea legislației sunt riguroase, precum arată experiența ultimilor ani.
Neconsiderarea nevoilor comunităților marginalizate în implementarea proiectelor din SIDU	Ridicată	Ridicat	Gândirea proiectelor/programelor de investiții prin perspectiva comunităților marginalizate, pentru a vedea cum ajustări de proiect pot aduce beneficii mai mari pentru aceste comunități.
Creșterea costului vieții și dificultatea de acces al populației la locuire la preț rezonabil	Ridicată	Ridicat	Elaborarea unui set de măsuri necesar pentru a adresa problemele de locuire.
RISCURI DE MEDIU			
Utilizarea eficientă a resurselor și prevenirea și managementul poluării	Ridicată	Ridicat	Legislația este suficient de cuprinzătoare pe acest capitol, dar este important ca administrațiile locale să își asume pro-activ limitarea intervențiilor publice ce au un efect negativ asupra mediului. Pregătirea unui Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru a anticipa potențiale efecte secundare negative și a pregăti un set de măsuri pentru combaterea acestor efecte.
Riscul activităților antropice asupra conservării zonelor cu biodiversitate și gestiunea sustenabilă a resurselor naturale	Ridicată	Ridicat	Legislația este suficient de cuprinzătoare pe acest capitol, dar este important ca administrațiile locale să își asume pro-activ limitarea intervențiilor publice ce au un efect negativ asupra mediului. Pregătirea unui Plan de Acțiune pentru Managementul Riscurilor, pentru a anticipa potențiale efecte secundare negative și a pregăti un set de măsuri pentru combaterea acestor efecte.
RISCURI ECONOMICE			
Resursele financiare proprii ale bugetelor locale raportate la volumul preconizat al investițiilor publice	Ridicată	Ridicat	Contractarea de împrumuturi bancare / emiterea de obligațiuni municipale „Lobby” la nivel guvernamental pentru atragerea de fonduri suplimentare de la bugetul de stat pentru lucrări de investiții Pregătirea din timp a unui portofoliu solid de proiecte mature, inclusiv de rezervă, în vederea atragerii unui volum cât mai mare de fonduri europene Creșterea bazei de impozitare locale, atât prin măsuri active de atragere de noi

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

Riscul potențial identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra SIDU	Soluții posibile pentru eliminarea / atenuarea impactului
			investiții private, cât și prin reforma impozitării proprietăților Eficientizarea unor cheltuieli publice (de ex. reducerea consumurilor de energie, restructurarea unor companii municipale generatoare de pierderi etc.)
Riscul unor modificări neprevăzute ale costurilor de construcție și ale condițiilor de implementare a proiectelor/programelor din SIDU	Ridicată	Scăzut	Majoritatea administrațiilor publice locale au experiență cu implementarea investițiilor de capital și pot previziona astfel de schimbări. Dezvoltarea unui set de măsuri care să permită un răspuns rapid la astfel de situații.
RISCURI CE ȚIN DE PATRIMONIUL CONSTRUIT			
Riscul impactului negativ asupra patrimoniului cultural pe măsură ce orașul se dezvoltă și trebuie să răspundă unor provocări socio-economice tot mai diverse	Ridicată	Scăzut	Elaborarea unor Planuri Urbane Zonale de protecție pentru toate zonele istorice, pentru a reglementa clar intervențiile ce se pot face în aceste zone.
RISCURI CE ȚIN DE CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI MATURITATEA INSTITUȚIILOR			
Menținerea unui nivel incipient de colaborare între UAT-urile din Zona Metropolitană pentru proiecte de interes comun	Ridicată	Ridicat	Înființarea unui revolving fund (fond de investiții metropolitan) Consolidarea dialogului, formal și informal, între UAT-urile din Zona Metropolitană
Capacitatea redusă de planificare și implementare a proiectelor de investiții de la nivelul comunelor din Zona Metropolitană	Ridicată	Ridicat	Consolidarea rolului Arhitectului-Şef al Județului în domeniul urbanismului Conceperea și operaționalizarea unei baze de date urbane GIS unice la nivel metropolitan Extinderea mandatului și întărirea capacității structurilor metropolitane de a furniza servicii suplimentare membrilor, inclusiv în domeniul pregătirii și implementării investițiilor Achiziționarea de servicii de consultanță specializată de pe piața privată
Competențe și resursele umane limitate ale administrațiilor locale pentru oferirea anumitor servicii publice (de ex. în domeniul social, cultural, sportiv etc.)	Ridicată	Mediu	Extinderea programelor de acordare a finanțărilor nerambursabile pentru proiecte și activități ale entităților private din domeniul culturii, sportului, serviciilor sociale etc.

BIBLIOGRAFIE

- Plan de mobilitate urbană , Raport final 2018 –colectiv de elaborare
- Strategia de dezvoltare locala oraş Deta , elaborare an 2016-2022
- Strategia locală de iluminat a oraşului Deta
- Planul de mobilitate urbană a oraşului Deta
- Studiul de trafic al oraşului Deta
- Strategia locală de iluminat a oraşului Deta
- Strategia energetică a oraşului Deta
- Strategia de dezvoltare teritorială a României
- R a p o r t asupra stării economice, sociale, culturale şi administrative al oraşului Deta în anul 2021
- Creţan, Remus, *Dicţionar toponimic şi geografico-istoric al localităţilor din judeţul Timiş*, Editura Universităţii de Vest, Timişoara, 2006 ISBN 973-7608-65-8
- Lotreanu, Ioan, *Monografia Banatului*, Institutul de Arte Grafice „Țara”, Timişoara, 1935
- Sabin Adrian Luca-*Arheologie şi istorie (II) -Descoperiri din Banat* -Editura Economică, Sibiu 2005
- Dinu Barbu-Mic atlas al judeţului Timiş
- Dan N. Buruleanu, Ion Traia-Deta-Album monografic
- Rezultatele finale ale Recensământului din 2011: „ Populaţia stabilă după religie – judeţe, municipii, oraşe, comune”. Institutul Naţional de Statistică din România.
- Institutul Naţional de Statistică şi Direcţia Judeţeană de Statistică Timiş
- Adrian Bejan-Banatul în secolul IV-XII
- Timiş –Monografie – Colectiv de elaborare - Nikolaus Berwanger, Teodor Bulza, Mihai Glaja, Gheorghe Iancu,Gheorghe Tomoroga
- Enciclopedia Wikipedia-internet
- Strategia culturală a judeţului Timiş
- www.detatm.ro, monitorul oraşului Deta,
- www.cjtimis.ro
- https://www.detatm.ro/wp-content/uploads/2022/09/Deta_septembrie-167
- Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice şi administraţiei, Ghid pentru elaborarea SIDU
- <https://www.detatm.ro/category/monitorul-primariei/proiecte-pentru-deta/page/2/>
- R a p o r t asupra stării economice, sociale, culturale şi administrative al oraşului Deta în anul 2022

Figura nr.1 Localizarea administrativă teritorială a oraşului Deta în Regiunea Vest a României

Figura nr.2 Harta climatică a României

Figura nr.3 Zonele inundabile judeţ Timiş

Figura nr.4 Sosirea şvabilor în Banat

Figura nr.5 Populaţia oraşului Deta în anul 2011

Figura nr.6 Populaţia stabilă după etnie

Figura nr.7 Structura confesională a localităţii Deta

Figura nr.8 Populaţia pe grupe de vîrstă oraş Deta-grafic

Figura nr.9 Populaţia pe grupe de vîrstă oraş Deta-idem

Figura nr.10 Principalele domenii de activitate economică

Figura nr.11 Evoluţia angajaţilor în Deta

Figura nr.12 Piaţa agroalimentară din Deta

Figura nr.13 Producţia agricolă vegetală

Figura nr.14 Ştrandul termal Deta

Figura nr.15 Biserica Romano-Catolică

Figura nr.16 Muzeul oraşului

Figura nr.17 Parcul Anton Kratzer

Figura nr.18 Sensuri giratorii cartier Tg. Mare şi zona centrală Deta

Figura nr.19 Reţeaua feroviară a judeţului Timiş

Figura nr.21 Parametri vînt, viteza vîntului , temperatură, umiditate, oraş Deta

Figura nr.22 Staţia de epurare ape uzate Deta

Figura nr.23 Masterplan de gestionare a deşeurilor în judeţul Timiş cu cele 4 zone

Figura nr.24 Numărul mediu al salariaţilor oraş Deta

Figura nr.25 Numărul şomerilor oraş Deta

Figura nr.26 Rata de ocupare a forţei de muncă perioada 2010-2020

Figura nr.27 Liceul tehnologic "Sfântu Nicolae"

Figura nr.28 Spitalul orăşenesc Deta

Figura nr.29 Subunitatea de pompieri

Figura nr.30 Ziarul Detaer Zeitung din 1907

Figura nr.31 Monitorul primăriei oraş Deta

Figura nr.32 Activităţi sportive la nivelul oraşului

Figura nr.33 Organigrama aparatului de specialitate a primarului oraşului Deta

- Tab.nr. 1 Structura populaţiei pe grupe de vârstă la nivelul oraşului în anul 2022
- Tab.NR. 2 Mişcarea naturală a populaţiei - date absolute 2014 – 2018
- Tab.nr.3 Migraţia populaţiei
- Tab nr.4 Lista principalelor domenii de afaceri din oraş Deta -2021
- Tab.nr. 5: Topul societăţilor comerciale din oraşul Deta, după cifra de afaceri din 2021
- Tab.nr. 6 Suprafata fondului funciar după modul de folosinţă
- Tab. nr.7 Suprafaţa agricolă, pe categorii de folosinţă în anul 2014
- Tab. nr. 8 Suprafata agricola utilizata, suprafata agricola neutilizata si alte suprafete (ha), pe categorii de folosinţă
- Tab. nr.8.1 Exploataţii agricole (nr), cu suprafaţa agricolă utilizată, pe categorii de folosinţă agricole utilizate
- Tab.nr. 9 Modul de deţinere al exploataţiei
- Tab.nr. 10 Modul de deţinere al terenului arabil
- Tab. nr.11 Exploataţii agricole pe clase de mărime
- Tab. nr.12 Suprafeţele cultivate în Deta, conform Recensământului agricol 2010
- Tab nr. 13 Suprafeţele cultivate în Deta
- Tab. nr. 14 Situaţia producţiilor medii la principalele culturi în judeţul Timiş
- Tab. nr.15 Efectivele de animale din localitatea Deta, conform Recensământului agricol 2010
- Tab. nr. 16 Suprafata cultivata cu principalele culturi (hectare)
- Tab. nr.17 Producţia agricolă vegetală Deta
- Tab.nr. 18 PMUD-2018 Principalele 20 de destinaţii din interiorul judeţului după numărul călătorilor expediaţi din garile din Timişoara
- Tab. Nr.19 Rute cu transportul la convenţie din Deta
- Tab.nr. 20 Date referitoare la reţeaua de distribuţie a gazelor naturale din localităţile Deta si Opătiţa
- Tab.nr.21 Număr de clienţi de gaze naturale cu locuri de consum amplasate în oraşul Deta
- Tab. Nr.22 Numărul de clienţi de gaze naturale cu locuri de consum amplasate în localitatea Opătiţa în 2020
- Tab. nr. 23 Variaţia numărului de consumatori deserviţi de compania Delgaz Grid în Deta 2010-2019
- Tab.nr. 24 Evoluţia populaţiei din Deta după domiciliu, la 1 ianuarie, pe sexe, în perioada 2010- 2022
- Tab. nr.25 Populaţia după domiciliu la 1 ianuarie pe grupe de vârstă si vârste, sexe, oraş Deta
- Tab. nr. 26 Sursa: INS - Numărul mediu al salariaţilor oraş Deta
- Tab nr. 27 Evoluţia populaţiei din Deta după domiciliu, la 1 ianuarie, pe grupe de vârstă 15-62, în 2010-2022
- Tab. nr.28 Rata ocupării în oraş Deta, în perioada 2010-2020
- Tab. nr. 29 Infrastructura de învăţământ din oraşul Deta în anul 2020
- Tab. nr.30 Planul de şcolarizare 2022-2023

- Tab. nr. 31 Încadrarea personalului didactic în anul şcolar 2021 – 2022, pentru învăţământul preuniversitar, în oraşul Deta
- Tab. nr. 32 Evoluţia numărului de elevi, pe ani şcolari
- Tab. nr. 33 Situaţia elevilor înscrişi în anul şcolar 2021 – 2022
- Tab. nr. 34 Situaţia testărilor naţionale
- Tab. nr. 35 Situaţia Examenului de Bacalaureat
- Tab. nr. 36 Situaţia statistică privind acordarea burselor şcolare
- Tab. nr. 37 Bugetul oraşului Deta pentru asistenţă socială în perioada 2010 – 2021
- Tab. nr.38 Furnizori de servicii de sănătate
- Tab.nr.39 Indicatori servicii de sănătate
- Tab. nr.40 Numărul de medic din Deta
- Tab.nr.41 Structura spitalului orşşenesc din Deta
- Tab. nr.42 Adresabilitatea pacienţilor în anul 2021 pe secţii
- Tab. nr.43 Asociaţiile non guvernamentale din oraş Deta (parte din ele)

ANEXE

SONDAJ DE OPINIE privind percepția populației orașului Deta, județul Timiș asupra nivelului de trai în UAT

METODOLOGIA CERCETĂRII

1. Scopul cercetării: cunoașterea percepției cetățenilor orașului Deta, județul Timiș asupra nivelului de trai în UAT (localitățile Deta și Opătița, județul Timiș)

2. Obiectivele cercetării:

- a). *Percepția nivelului actual de trai:*
- b). *Cunoașterea opiniei populației față de factorii favorizanți*
- c). *Cunoașterea atitudinii cetățenilor*

3. Cadrul general

Lucrarea de față reprezintă demersul științific de analiză și interpretare sociologică a datelor obținute dintr-o anchetă pe bază de chestionar, realizată la nivelul UAT Deta, județul Timiș. Cercetarea s-a desfășurat în perioada 01 septembrie-30 noiembrie 2022, având următoarele etape:

- inițierea cercetării,
- elaborarea și multiplicarea chestionarului,
- stabilirea eșantionului,
- culegerea datelor,
- introducerea datelor în calculator,
- prelucrarea computerizată a datelor din chestionare,
- analiza statistică și interpretarea sociologică a rezultatelor cercetării,
- redactarea prezentului raport.

4. Descrierea chestionarului

Chestionarul folosit pentru culegerea datelor cuprinde un set de 30 întrebări, dintre care 26 închise (cu variante de răspuns precodificate), 1 deschisă și 3 de identificare.

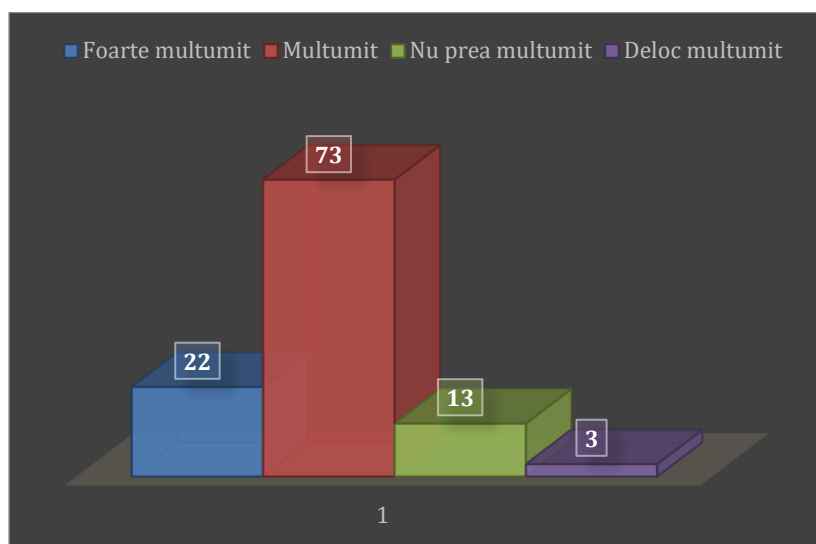
5. Eșantionarea

Credibilitatea anchetei sociologice am asigurat-o prin calculul unui eșantion reprezentativ obținut prin algoritmi matematici și prin selecția aleatoare a subiecților. Astfel, s-a obținut un eșantion de cercetare de 111 subiecți.

Structura eșantionului a fost determinată aplicând principiul proporționalității în distribuția subiecților pentru cele 2 localități ale unității administrativ teritoriale, ținând cont de criteriile de stratificare (sex, vârstă).

Rezultate Chestionar aplicat populației orașului Deta și satului Opațița în vederea elaborării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană pentru perioada 2022-2030

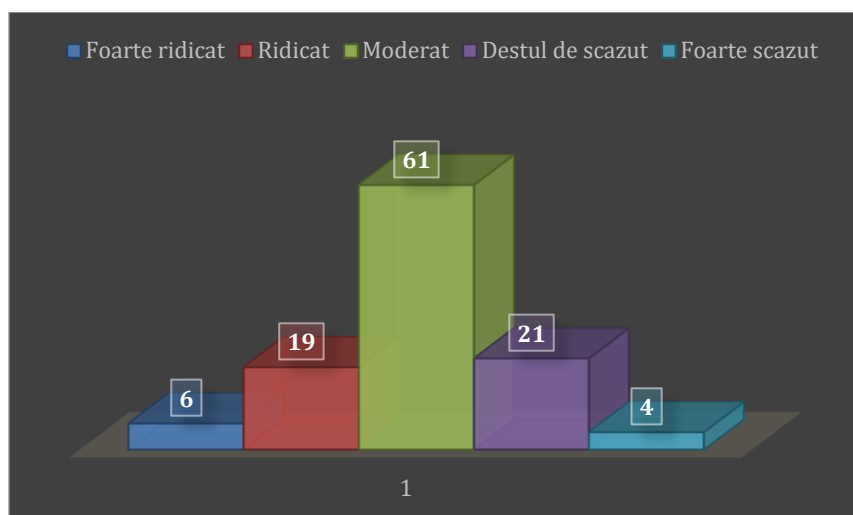
1. Cât de mulțumiți sunteți de felul în care trăiți în orașul Deta (Opățița)?

UAT Deta oferă o perspectivă pozitivă de trai pentru locuitorii săi, 85,59% dintre respondenți fiind mulțumiți și foarte mulțumiți de felul cum trăiesc.

Această percepție pozitivă a locuitorilor despre felul cum trăiesc poate fi o bază solidă pentru administrația locală să se bazeze în elaborarea unei noi strategii de dezvoltare. Acest lucru poate însemna că oamenii sunt mulțumiți de condițiile de viață și serviciile publice din UAT Deta, ceea ce poate face ca implementarea unei noi strategii de dezvoltare să fie mai ușoară și mai bine acceptată de către locuitori. În același timp, este important ca administrația locală să ia în considerare și nevoile și preocupările specifice ale comunității în elaborarea unei noi strategii de dezvoltare, prin realizarea unei cercetări amănunțite și consultarea cu diverse grupuri de interese. Acest lucru poate ajuta la asigurarea că noile inițiative de dezvoltare sunt adaptate nevoilor reale ale comunității și că vor fi bine acceptate și susținute de către locuitorii UAT Deta.

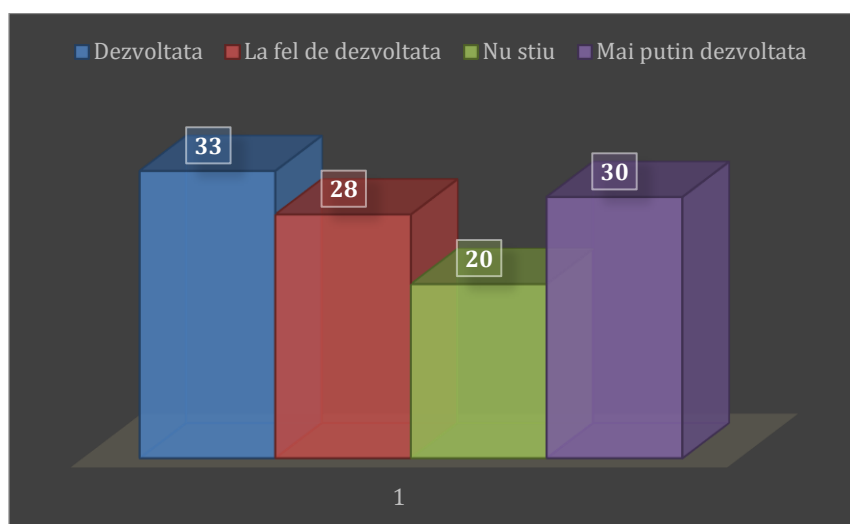
2. În opinia dumneavoastră cum este nivelul de trai al oamenilor în orașul Deta (Opățița)?

Din punct de vedere sociologic, rezultatele arată că există o diversitate de opinii în rândul locuitorilor orașului Deta (Opățița) cu privire la nivelul lor de trai. Un procent relativ mic (5,41%) consideră că nivelul lor de trai este foarte ridicat, în timp ce un alt procent mai mare (17,12%) îl consideră ridicat. În același timp, o majoritate semnificativă (54,95%) consideră că nivelul lor de trai este moderat, în timp ce o minoritate semnificativă (22,52%) consideră că nivelul lor de trai este scăzut sau foarte scăzut.

Aceste rezultate ar putea reflecta o serie de factori care afectează nivelul de trai al oamenilor în orașul Deta (Opățița). Acestea ar putea include, de exemplu, accesul la servicii publice de calitate, oportunitățile de muncă și de educație, nivelul de venituri și de avere, precum și calitatea vieții în general. Pentru a înțelege mai bine aceste diferențe în percepțiile locuitorilor cu privire la nivelul lor de trai, ar putea fi necesară o cercetare mai amănunțită care să examineze aceste factori în detaliu. Aceasta ar putea ajuta la identificarea problemelor specifice cu care se confruntă comunitatea și la găsirea de soluții pentru a îmbunătăți nivelul de trai al oamenilor din orașul Deta (Opățița).

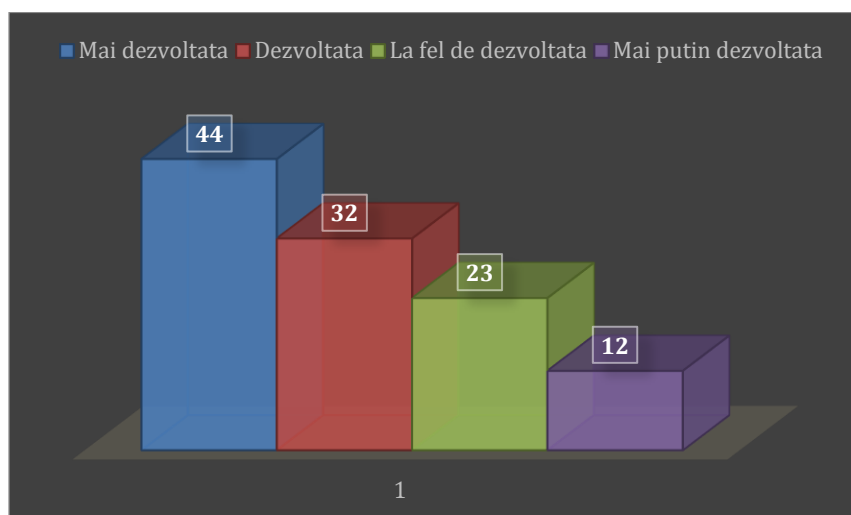
3. Cum considerați că este zona Deta în comparație cu alte zone, regiuni din România?

Din punct de vedere sociologic, rezultatele arată că există o diversitate de opinii în rândul locuitorilor zonei Deta cu privire la nivelul de dezvoltare al acestei zone comparativ cu alte zone sau regiuni din România. Un procent semnificativ (29,72%) consideră că zona Deta este dezvoltată, în timp ce 25,22% consideră că este la fel de dezvoltată ca alte zone sau regiuni. În același timp, o minoritate mai mică (18,02%) nu știe cum să evalueze nivelul de dezvoltare al zonei Deta, iar 27,03% din respondenți consideră că este mai puțin dezvoltată comparativ cu alte zone sau regiuni ale României.

Aceste rezultate ar putea reflecta o serie de factori care pot influența percepțiile locuitorilor cu privire la nivelul de dezvoltare al zonei Deta. Acestea ar putea include, de exemplu, accesul la servicii publice de calitate, oportunitățile de muncă și de educație, nivelul de venituri și de avere, precum și calitatea vieții în general.

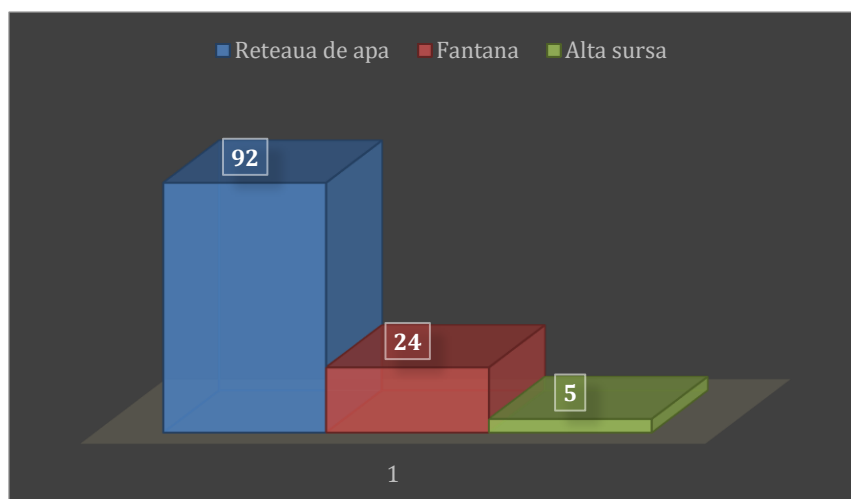
4. Cum credeți că va arăta orașul Deta în anul 2030?

Rezultatele arată că aproximativ 39,64% din respondenți consideră că orașul Deta va fi mai dezvoltat în viitor, aproximativ 28,83% consideră că orașul Deta va fi dezvoltat, 20,72% consideră că va fi la fel de dezvoltat ca în prezent, în timp ce doar o minoritate de doar 10,81% din respondenți, consideră că orașul Deta va fi mai puțin dezvoltat în viitor.

Aceste rezultate ar putea reflecta o serie de factori care pot influența percepțiile locuitorilor cu privire la viitorul orașului Deta, și anume politicile și strategiile de dezvoltare prezente și viitoare adoptate de administrația locală, accesul la servicii publice de calitate, oportunitățile de muncă și de educație, precum și calitatea vieții în general.

5. De unde folosiți apă în gospodăria proprie?

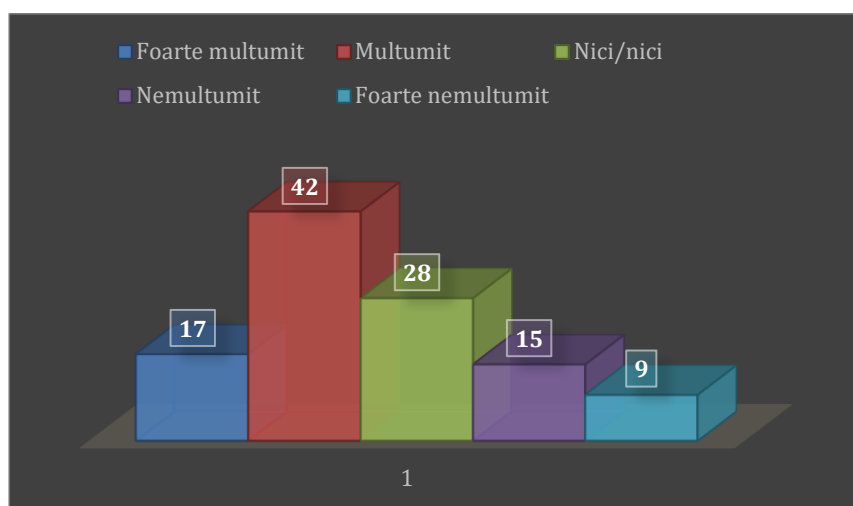

Alimentarea cu apă este vitală pentru orice gospodărie, deoarece apa este un element esențial pentru viață și este necesară pentru realizarea unui număr mare de activități de zi cu zi. Din acest motiv, este important ca toate gospodăriile din UAT Deta să aibă acces la o sursă de apă de calitate. Rezultatele arată că doar 4,5% din respondenți nu au o sursă proprie de alimentare cu apă, în timp ce 21,62% consumă apă din fântână. Acest lucru poate indica faptul că o proporție semnificativă de gospodării din UAT Deta depind de surse alternative de alimentare cu apă, care pot fi mai puțin sigure și mai puțin regulate decât apa de la rețeaua orașului. În același timp, rezultatele arată că 82,88% din respondenți sunt racordați la rețeaua de apă, ceea ce indică faptul că o mare parte din gospodăriile din UAT Deta beneficiază deja de apă de la rețeaua orașului.

În viitor, ar putea fi un deziderat ca toate gospodăriile din UAT Deta să beneficieze de apă de la rețeaua orașului, deoarece acest lucru ar putea asigura o sursă de apă de calitate și regulată pentru toate gospodăriile din această

zonă. În același timp, ar putea fi necesară o evaluare a condițiilor actuale de alimentare cu apă și a problemelor specifice cu care se confruntă comunitatea, pentru a identifica soluțiile cele mai adecvate pentru a îmbunătăți accesul la apă în UAT Deta.

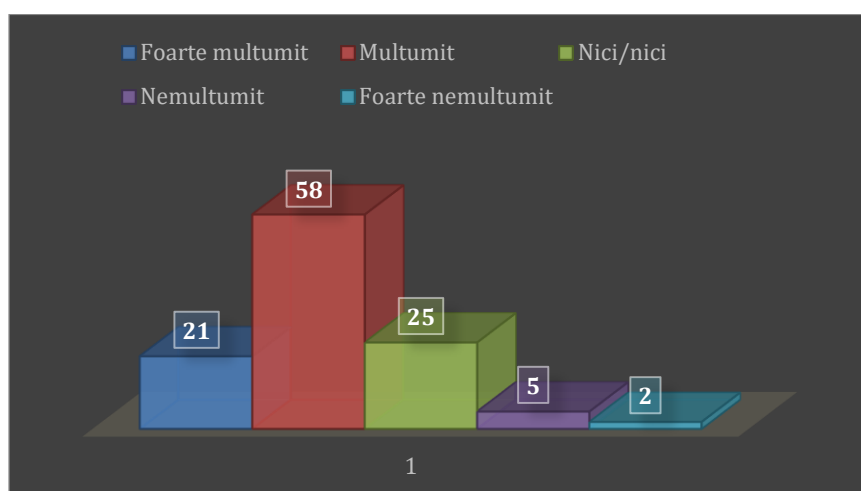
6. Cum considerați că este calitatea apei potabile din oraș?

Rezultatele arată că există o diversitate de opinii în rândul locuitorilor orașului cu privire la calitatea apei potabile. 15,32% din respondenți sunt foarte mulțumiți de calitatea apei potabile, în timp ce 37,84% sunt mulțumiți. Așadar peste 50% din respondenți sunt mulțumiți de calitatea apei potabile. În același timp, 25,23% dintre respondenți nu știu cum să evalueze calitatea apei potabile, 13,51% sunt nemulțumiți de calitatea ei, iar 8,11% sunt foarte nemulțumiți.

Aceste rezultate ar putea reflecta o serie de factori care pot influența percepțiile locuitorilor cu privire la calitatea apei potabile din oraș. Acestea ar putea include, de exemplu, modul în care este tratată și distribuită apa, precum și eventualele probleme de calitate sau probleme de distribuție pe care le-ar putea întâmpina locuitorii.

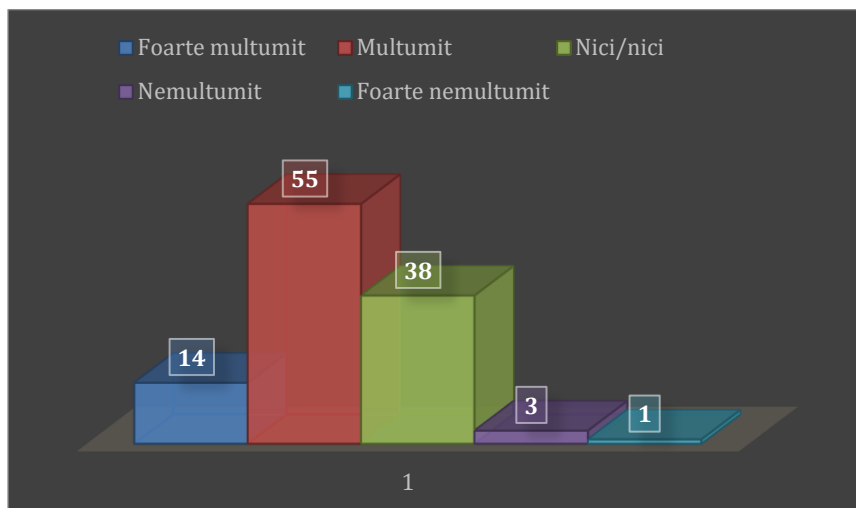
7. Cum considerați calitatea drumurilor din oraș?

Rezultatele arată că o majoritate semnificativă (71,17%) din respondenți sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea drumurilor din UAT Deta. O minoritate semnificativă (22,52%) nu știu cum să evalueze calitatea drumurilor, în timp ce o altă minoritate (6,31%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți de calitatea drumurilor.

Aceste rezultate ar putea reflecta faptul că majoritatea locuitorilor orașului sunt mulțumiți de calitatea drumurilor, în timp ce o minoritate mai mică nu știe cum să evalueze calitatea drumurilor sau sunt nemulțumiți de acestea.

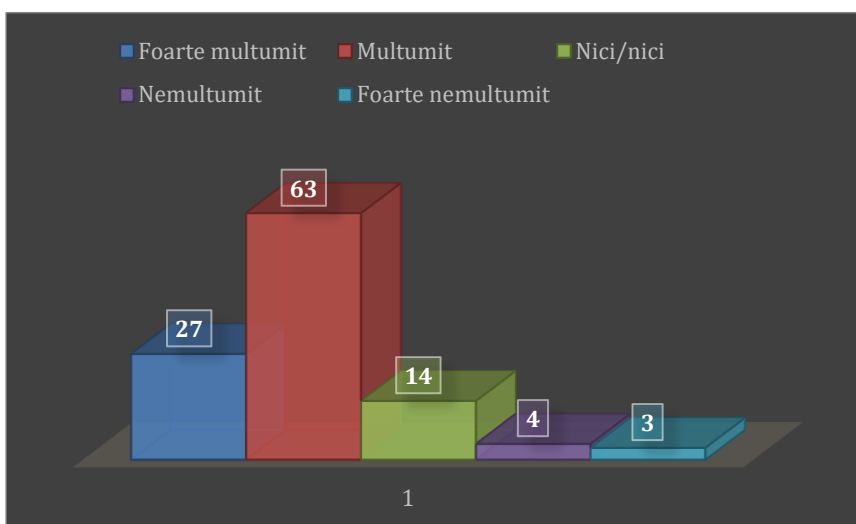
8. Ce părere aveți despre calitatea serviciilor telefonice fixe?

Rezultatele arată că o minoritate semnificativă (aproximativ 12,61%) sunt foarte mulțumiți de calitatea serviciilor de telefonie fixă, în timp ce o altă minoritate semnificativă (49,55%) sunt mulțumiți. O minoritate (aproximativ 34,23%) nu știe cum să evalueze calitatea serviciilor de telefonie fixă, în timp ce o altă minoritate mică (aproximativ 3,61%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți.

Aceste rezultate ar putea reflecta faptul că majoritatea locuitorilor orașului sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea serviciilor de telefonie fixă, în timp ce o minoritate mai mică nu știe cum să evalueze calitatea acestor servicii sau sunt nemulțumiți de acestea.

9. Ce părere aveți despre calitatea serviciilor telefonice mobile?

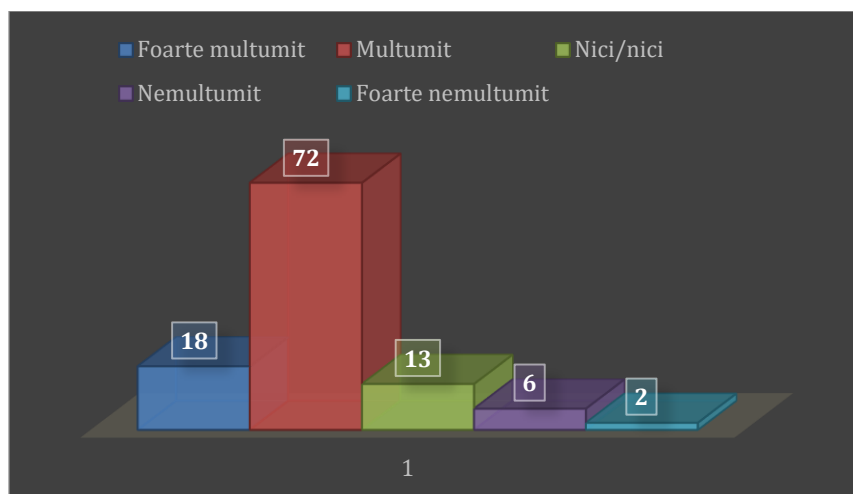

Rezultatele arată că o majoritate semnificativă (81,08%) din respondenți sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea serviciilor telefonice mobile. O minoritate semnificativă (12,61%) nu știe cum să evalueze calitatea serviciilor telefonice mobile, în timp ce o altă minoritate mică (6,31%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți.

Aceste rezultate ar putea reflecta faptul că majoritatea locuitorilor orașului sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea serviciilor telefonice mobile, în timp ce o minoritate mai mică nu știe cum să evalueze calitatea acestor servicii sau sunt nemulțumiți de acestea. Nemulțumirea locuitorilor este dată de calitatea slabă a semnalului în

anumite zone din UAT.

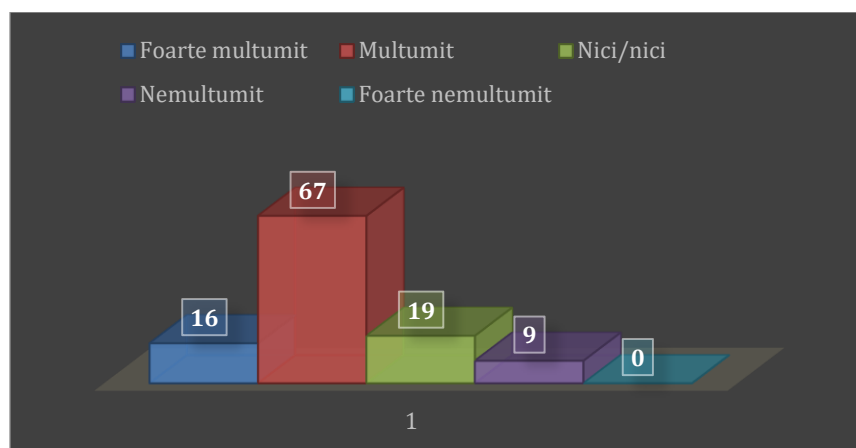
10. Ce părere aveți despre calitatea serviciilor de cablu, satelit?

Rezultatele arată că o majoritate semnificativă (81,08%) din respondenți sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea serviciilor de cablu sau satelit. O minoritate semnificativă (11,71%) nu știu cum să evalueze calitatea serviciilor de cablu sau satelit, în timp ce o altă minoritate mică (7,21%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți.

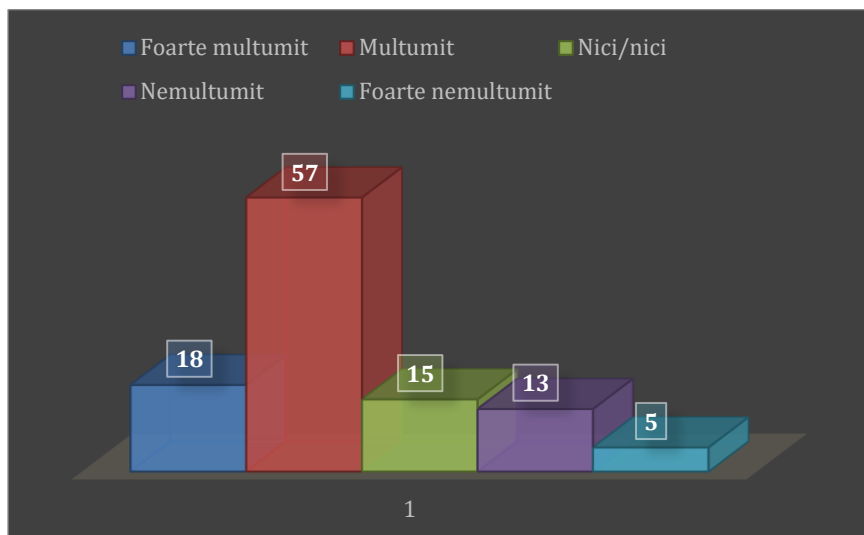
Aceste rezultate ar putea reflecta faptul că majoritatea locuitorilor orașului sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea serviciilor de cablu sau satelit. Nemulțumirea este dată în mare parte de întreruperile repetate ale serviciilor.

11. Sunteți mulțumit de accesul la serviciile de energie electrică?

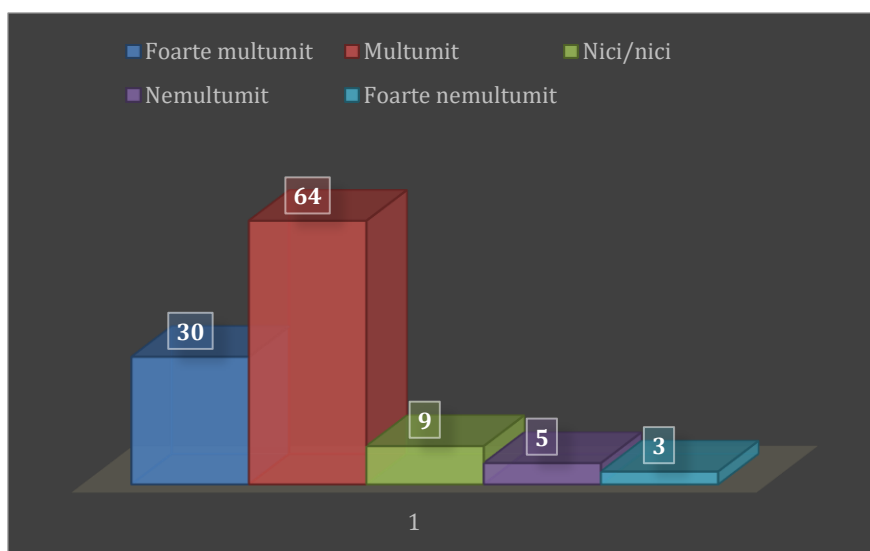
În ceea ce privește accesul la serviciile de energie electrică, majoritatea respondenților (74,77%) sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți, în timp ce o minoritate (8,11%) sunt nemulțumiți. Faptul că nu există niciun respondent foarte nemulțumit sugerează că în general, oamenii au o părere pozitivă despre accesul lor la energia electrică. Trebuie să menționăm faptul că faptul că 17,12% dintre respondenți nu au nicio părere despre accesul lor la acest serviciu.

12. Cum evaluați calitatea curățeniei străzilor și de strângere a gunoiului?

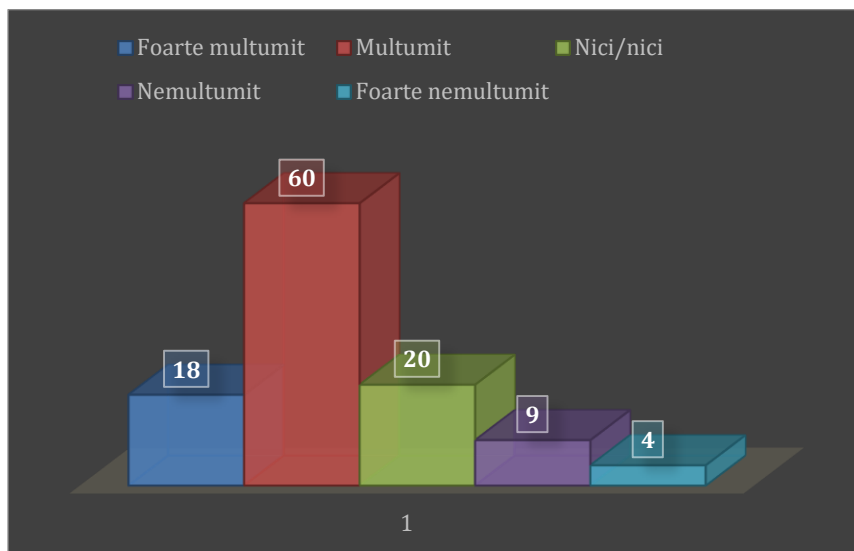
Din aceste rezultate, se pare că majoritatea respondenților (67,57%) sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de curățenia străzilor și colectarea gunoiului. Totuși, o minoritate semnificativă (16,22%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți de aceste servicii. Acest lucru sugerează că, în timp ce majoritatea oamenilor sunt în general mulțumiți de starea de curățenie din comunitatea lor, mai sunt situații sau zone în care serviciul ar trebui îmbunătățit pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității. Faptul că 13,51% dintre respondenți nu au o părere în această privință ar putea indica faptul că nu acordă suficientă atenție acestui aspect din viața comunității sau nu beneficiază de suficiente informații pentru a-și forma o părere.

13. Sunteți mulțumit de calitatea iluminatului public?

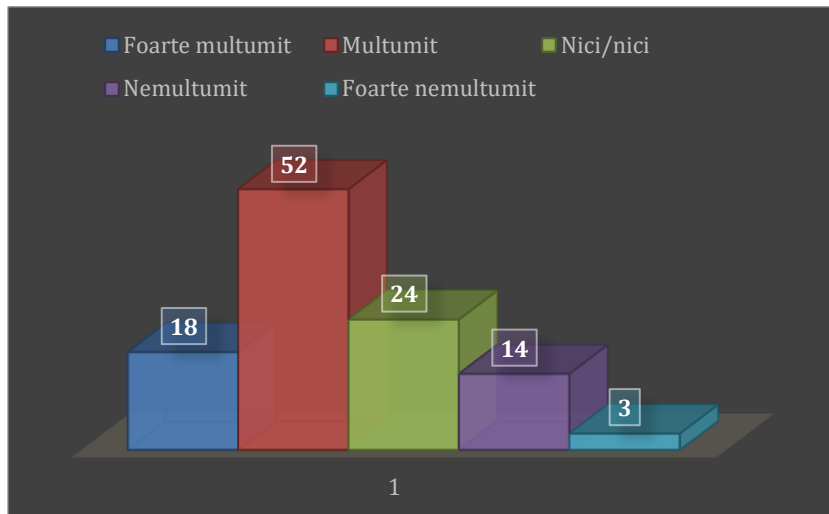
Majoritatea respondenților (85,68%) sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de calitatea iluminatului public, în timp ce o minoritate (7,21%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți, iar 8,11% nu au nicio părere. Acest lucru sugerează că în general, oamenii au o părere pozitivă despre calitatea iluminatului public în zona în care trăiesc, pe viitor putându-se a se face intervenții minore de creștere sau menținere a gradului de satisfacție.

14. Sunteți mulțumit de serviciile medicale din oraș?

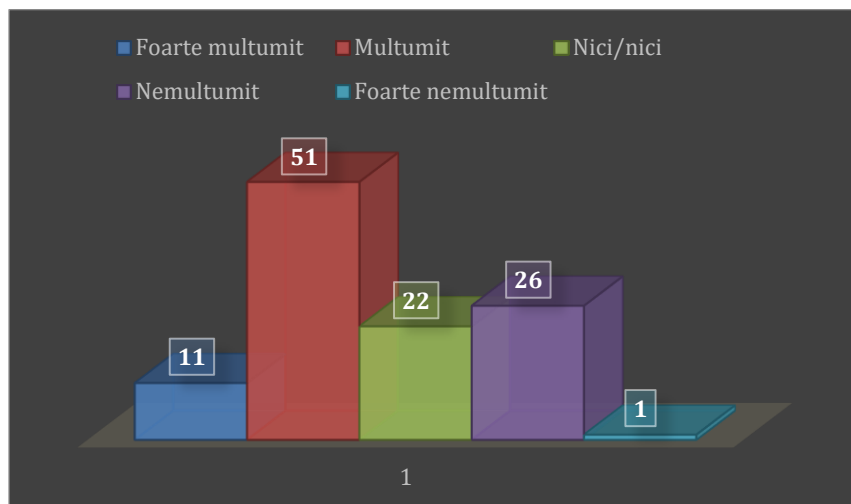
În concluzie, o minoritate (16,22%) dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de serviciile medicale din oraș, în timp ce o majoritate (54,05%) sunt mulțumiți. Totuși, o parte semnificativă a respondenților (18,02%) nu sunt nici mulțumiți, nici nemulțumiți, în timp ce un procent de 8,11% sunt nemulțumiți și un procent de 3,60% sunt foarte nemulțumiți. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale din oraș, și că există o nevoie de îmbunătățiri pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității.

15. Sunteți mulțumit de serviciile comerciale din oraș?

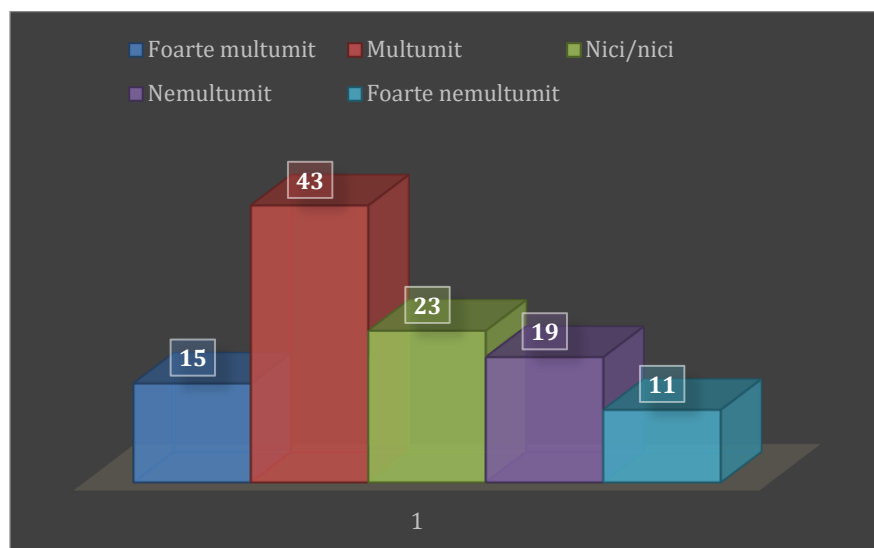
Din rezultatele obținute, se poate observa că o parte semnificativă dintre respondenți (16,22%) sunt foarte mulțumiți de serviciile comerciale din oraș, în timp ce o majoritate (46,85%) sunt mulțumiți. Însă, o parte considerabilă a respondenților (21,62%) nu au o părere în această privință, iar o parte din ei (12,61%) sunt nemulțumiți și o altă parte (2,70%) sunt foarte nemulțumiți. Aceste rezultate indică faptul că există o varietate de păreri cu privire la calitatea serviciilor comerciale din oraș și că ar putea fi necesare îmbunătățiri. Cei nemulțumiți și foarte nemulțumiți au menționat în răspunsurile la întrebarea deschisă că doresc să existe un supermarket Lidl în oraș.

16. Sunteți mulțumit de posibilitatea petrecerii timpului liber în oraș?

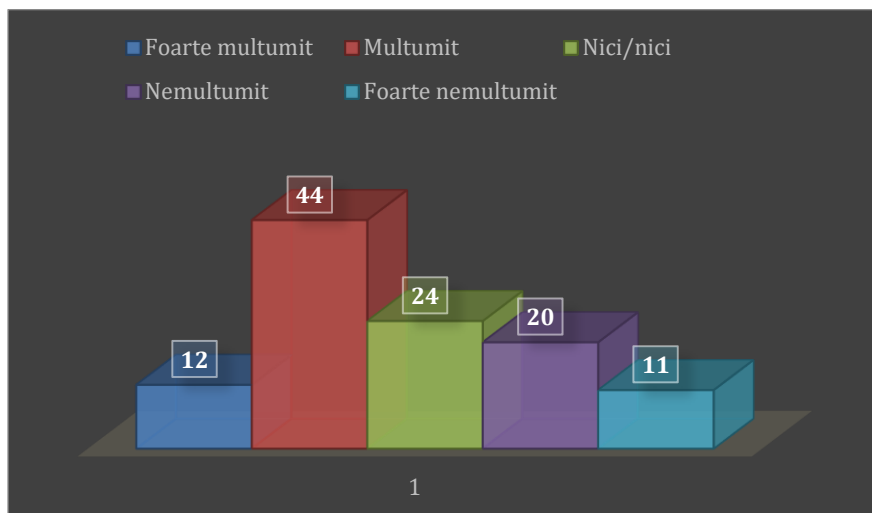
O parte mai mare dintre respondenți (58,86%) sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de posibilitatea de a-și petrece timpul liber în oraș, în timp ce o altă parte (24,42%) sunt nemulțumiți. O altă parte dintre respondenți (19,82%) nu au o părere în această privință, iar o altă parte foarte mică (0,9%) sunt foarte nemulțumiți. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește posibilitatea de a petrece timpul liber în oraș, și că există o nevoie de îmbunătățiri pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității.

17. Cum evaluați calitatea învățământului în oraș?

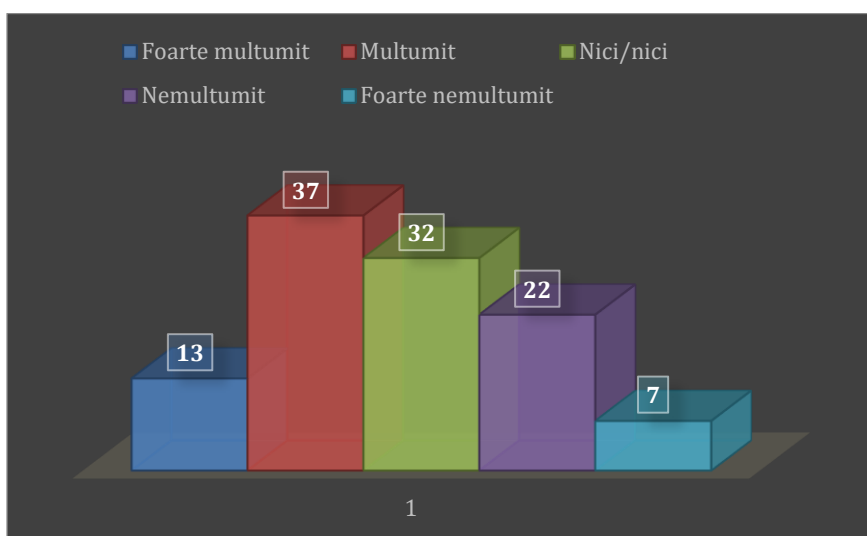
Din aceste rezultate, reiese că o minoritate (13,51%) dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de calitatea învățământului din oraș, în timp ce o altă minoritate (38,74%) sunt mulțumiți. O parte semnificativă a respondenților (20,72%) nu au o părere în această privință, în timp ce o altă parte mai mare (27,03%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți. Având în vedere că 47,75% din respondenți nu au exprimat o opinie pozitivă despre calitatea învățământului sugerează că acesta are nevoie în viitor de acțiuni susținute de îmbunătățire.

18. Sunteți mulțumit de felul cum arată școala și grădinița?

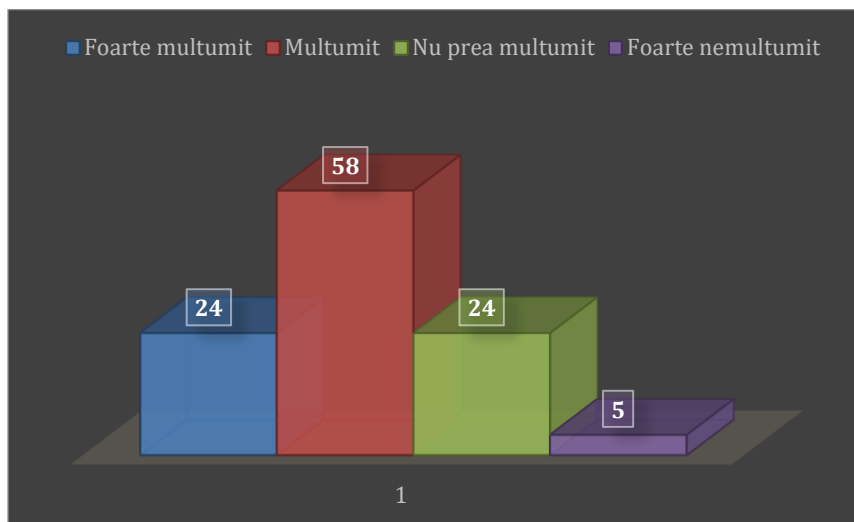
În concluzie o minoritate (10,81%) dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de felul în care arată școala și grădinița, în timp ce o altă minoritate (39,64%) sunt mulțumiți. O parte semnificativă a respondenților (21,62%) nu au o părere în această privință, în timp ce o altă parte (18,02%) sunt nemulțumiți și o altă parte (9,91%) sunt foarte nemulțumiți. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește felul în care arată școala și grădinița, și că există o nevoie de îmbunătățiri pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității.

19. Cum considerați că este asigurată siguranța și protecția cetățenilor în oraș?

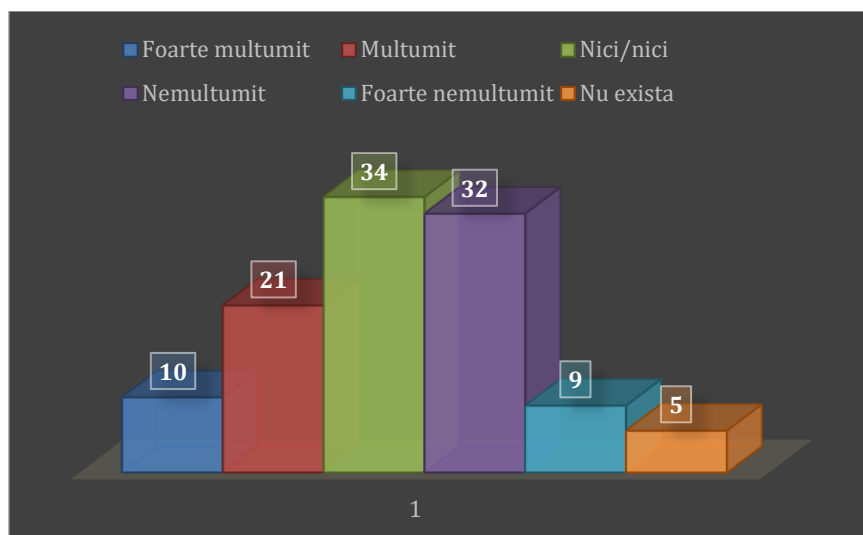
Un procent minoritar (11,71%) dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de felul în care este asigurată siguranța și protecția cetățenilor în oraș, în timp ce o altă minoritate (33,33%) sunt mulțumiți. O parte semnificativă a respondenților (28,83%) nu au o părere în această privință, în timp ce o altă parte (19,82%) sunt nemulțumiți și o altă parte (6,31%) sunt foarte nemulțumiți. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește felul în care este asigurată siguranța și protecția cetățenilor în oraș, și că există o nevoie de îmbunătățiri pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității, iar strategia viitoare va trebui să cuprindă acțiuni în acest sens.

20. Cât de mulțumiți sunteți de activitățile și proiectele derulate de primărie?

La această întrebare rezultatele ne sugerează că o minoritate (21,62%) dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de activitățile și proiectele derulate de primărie, în timp ce o majoritate (52,25%) sunt mulțumiți. O altă parte (21,62%) sunt nemulțumiți, iar o altă parte (4,50%) sunt foarte nemulțumiți. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește activitățile și proiectele derulate de primărie, și că este necesar pe viitor să se acorde o atenție sporită nevoilor și nemulțumirilor cetățenilor, atunci când se inițiază proiecte noi.

21. Localitatea oferă locuri de muncă?

Rezultatele sugerează că o minoritate (9,00%) dintre respondenți sunt foarte mulțumiți de oferta de locuri de muncă din orașul Deta, în timp ce o altă minoritate (18,92%) sunt mulțumiți. O parte semnificativă a respondenților (30,63%) nu au o părere în această privință, în timp ce o altă parte (28,83%) sunt nemulțumiți și o altă parte (8,11%) sunt foarte nemulțumiți. În plus, o altă parte (4,50%) afirmă că nu există deloc locuri de muncă în oraș. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește oferta de locuri de muncă din orașul Deta, și că există o nevoie de îmbunătățiri și de acțiuni concrete viitoare pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității.

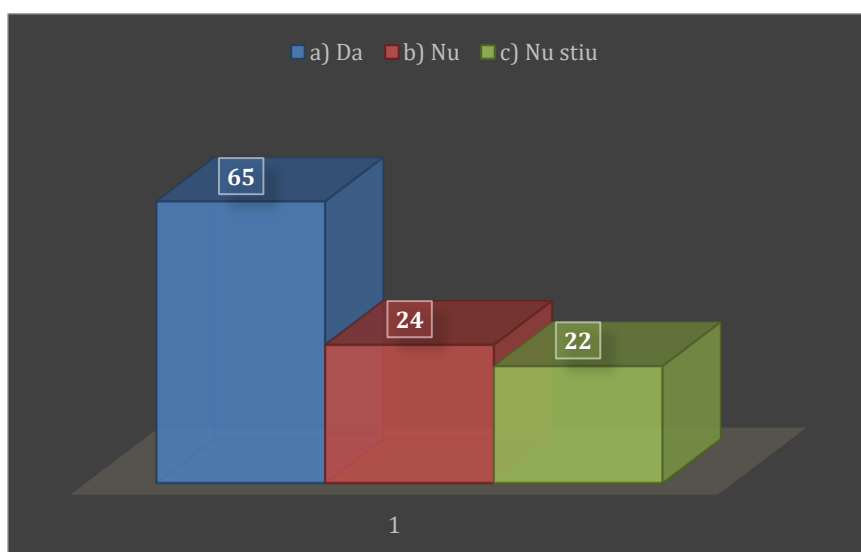
22. Alte propuneri:

- Lipsa confort cetățean;

- Să nu se închidă centrul;
- Să se facă parcul;
- Puține locuri de muncă;
- Lidl;
- Mai multe locuri în aer liber;
- Colectare selectivă;
- Bazin de înot pentru copii;
- Wc public;
- Transport public Deta- Opățița;
- Azil;
- Îmbunătățirea serviciilor de canalizare;
- Teren sintetic de handbal;
- Bazinul termal deschis iarna;
- Îmbunătățirea traficului;
- Asociație sportivă.

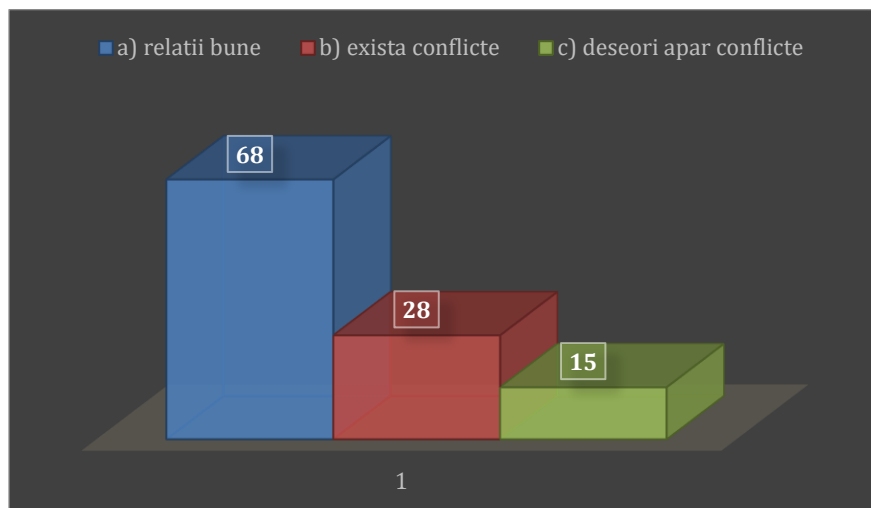
Aceasta a fost o întrebare deschisă și a vizat, în general, să se cunoască opinia respondenților, acolo unde răspunsurile au fost nefavorabile.

23. Considerați că sunt suficienți tineri care să muncească în localitate?

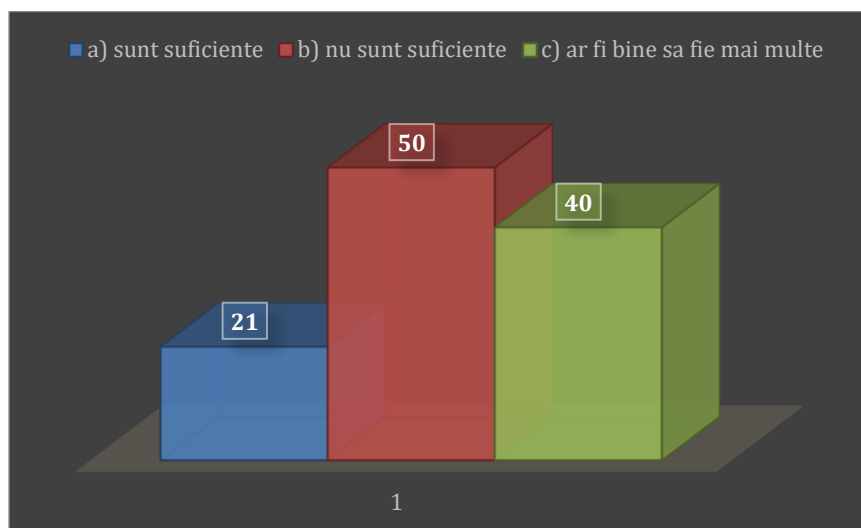
O majoritate importantă (58,56%) dintre respondenți consideră că sunt suficienți tineri care să muncească în localitate, în timp ce o altă minoritate (21,62%) consideră că nu sunt suficienți. O altă parte (19,82%) nu are o părere în această privință. Acest lucru sugerează că există o varietate de păreri în ceea ce privește numărul tinerilor care muncesc în localitate, iar măsurile luate pentru a promova oportunitățile de muncă pentru tineri ar putea să nu fie suficiente pentru a satisface nevoile și așteptările tuturor membrilor comunității, deci este nevoie de o intervenție susținută pe viitor în acest domeniu.

24. Relațiile cu comunitățile minoritare din localitate le puteți descrie ca:

Din aceste rezultate, reiese că o parte dintre respondenți descriu relațiile cu comunitățile etnice minoritare din localitate ca fiind bune (68,5%), în timp ce o altă parte afirmă că există conflicte, dar acestea nu sunt frecvente (28,8%). O altă parte (13,5%) afirmă că apar deseori conflicte. Acest lucru sugerează că există o varietate de opinii în ceea ce privește relațiile cu comunitățile etnice minoritare din localitate, iar factorii care pot afecta aceste relații pot include diferențele culturale, istorice, sau alte aspecte care pot crea tensiuni între diferitele grupuri. Este important să se acorde o atenție specială acestor probleme pentru a se asigura o coexistență armonioasă în localitate.

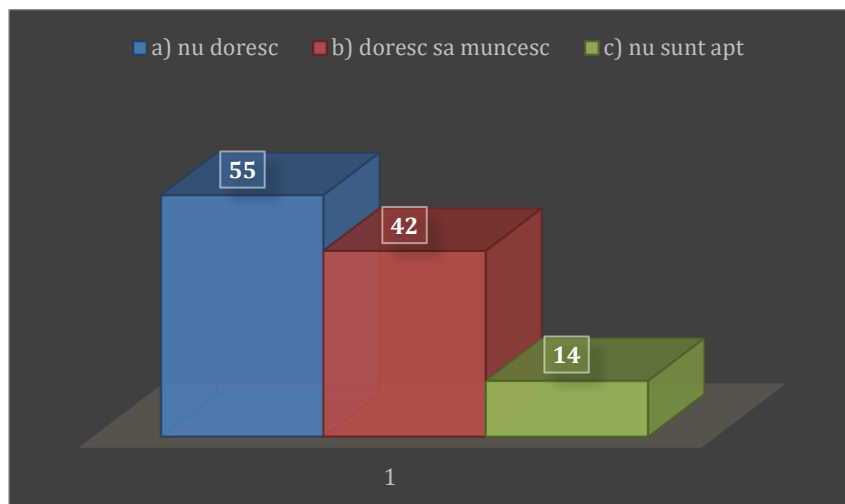
25. Locurile de muncă din localitate:

O parte dintre respondenți (21,0%) afirmă că sunt suficiente locurile de muncă în localitate, în timp ce o altă parte (50,0%) afirmă că nu sunt suficiente. 40,0% afirmă că ar fi bine să fie mai multe locuri de muncă în localitate. Procentele obținute sugerează o varietate de opinii, însă în primul rând că piața muncii nu este suficient de diversificată, iar pe viitor este necesar să se găsească soluții pentru a se asigura că toți cei care doresc să muncească în localitate au oportunități de muncă adecvate.

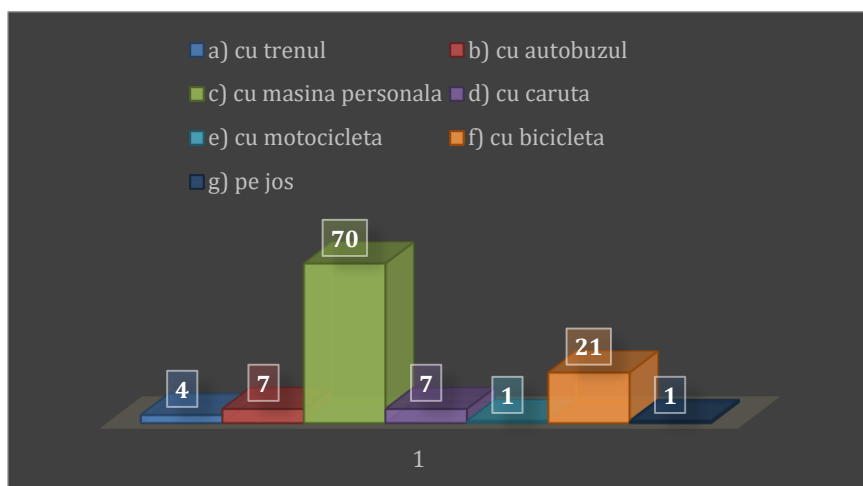
26. Sunteți interesat(a) să munciți în altă parte dacă nu găsiți de lucru în zona unde

locuiți?

În concluzie, majoritatea (55,0%) dintre respondenți nu doresc să muncească în altă parte dacă nu găsesc de lucru în zona în care locuiesc, în timp ce o altă minoritate (42,0%) doresc să muncească în altă parte în această situație. O altă parte (14,0%) afirmă că nu sunt apti de muncă din diverse motive. Acest lucru sugerează că există o varietate de opinii în ceea ce privește dorința de a munci în altă parte în cazul în care nu se găsesc oportunități de muncă în zona în care locuiesc, iar factorii care determină această dorință pot include atașamentul față de orașul Deta, disponibilitatea de a se muta, sau alte aspecte care afectează capacitatea de a munci.

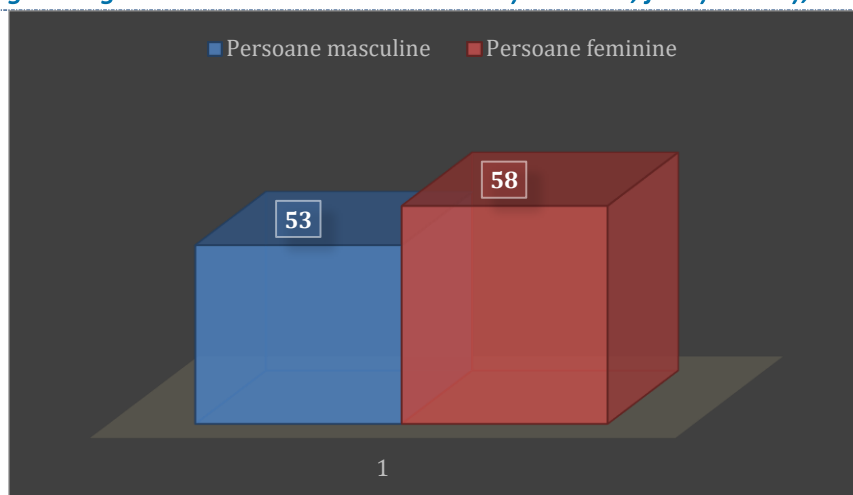
27. Cu ce mijloc de transport vă deplasați cel mai des?

Cei mai mulți respondenți (63,1%) se deplasează cu mașina personală, în timp ce o altă parte (19,0%) se deplasează cu bicicleta. Alți respondenți se deplasează cu autobuzul (6,3%), trenul (3,6%), căruța (6,3%), motocicletă (0,9%), sau pe jos (0,9%). Acest lucru sugerează că mașina personală este mijlocul de transport cel mai popular în această zonă, în timp ce bicicleta este al doilea mijloc de transport cel mai popular. Alte mijloace de transport, precum autobuzul, trenul, căruța, motocicletă sau mersul pe jos, sunt mai puțin utilizate.

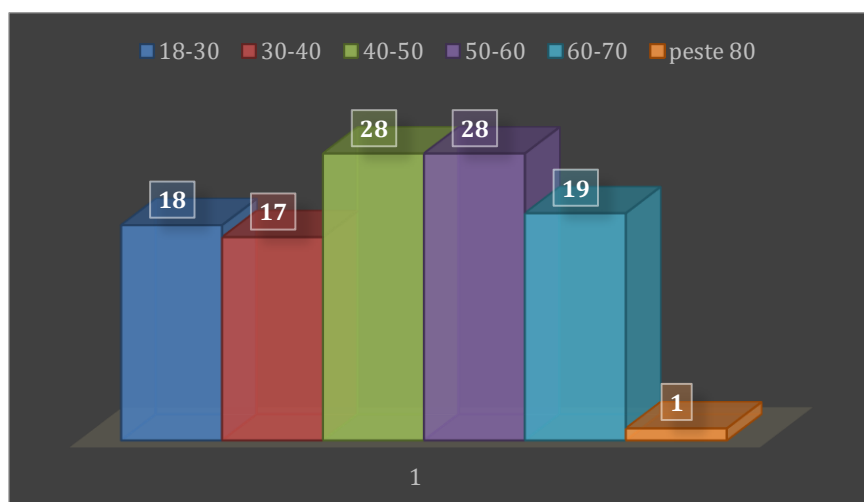
Pe baza acestor rezultate se vor gândi acțiunile viitoare pentru transformarea Detei într-un oraș activ, verde și sustenabil.

28. Persoane masculine/Persoane feminine

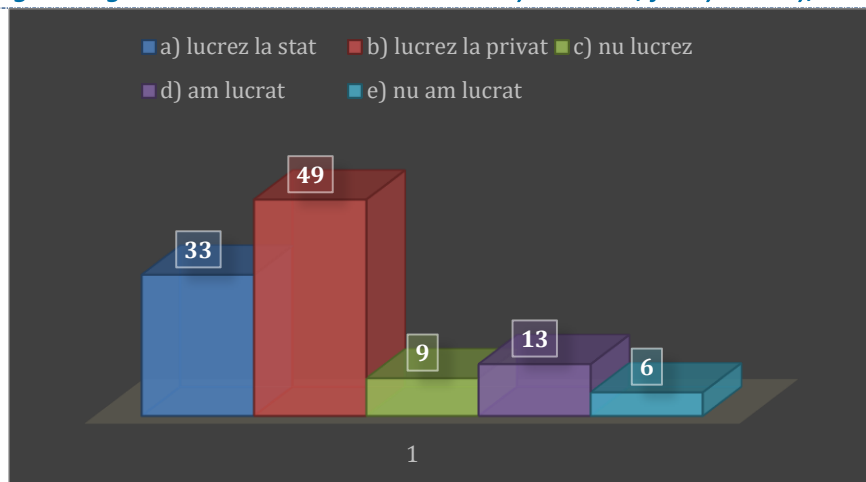
La această cercetare au participat aproximativ același număr de bărbați și femei. În total, au participat 53 de bărbați (47,7%) și 58 de femei (52,3%). Acest lucru sugerează o reprezentare relativ echilibrată a genurilor în chestionar, ceea ce poate face ca rezultatele să fie mai reprezentative pentru întreaga populație.

29. Vârsta

La cercetare au participat cetățeni ai orașului din diferite grupe de vârstă. În total, 18 respondenți (16,2%) au avut între 18-30 de ani, 17 (15,3%) au avut între 30-40 de ani, 28 (25,2%) au avut între 40-50 de ani, 28 (25,2%) au avut între 50-60 de ani, 19 (17,1%) au avut între 60-70 de ani, iar unul (0,9%) a avut peste 80 de ani. Acest lucru sugerează o reprezentare relativ echilibrată a diferitelor grupe de vârstă în chestionar, ceea ce poate face ca rezultatele să fie mai reprezentative pentru întreaga populație.

30. În prezent lucrați undeva?

33 de respondenți (29,7%) lucrează la stat, 49 de respondenți (44,1%) lucrează la sectorul privat, în timp ce 9 (8,1%) nu lucrează deloc în momentul actual. De asemenea, 13 respondenți (11,7%) au lucrat în trecut, în timp ce 6 respondenți (5,4%) nu au lucrat niciodată.

Notă

Răspunsurile au fost rezolvate de către respondenți care au fost aleși aleatoriu, după administrarea chestionarului, acesta a avut loc într-o perioadă de două săptămâni cu persoanele chestionate și a fost administrat față în față cu participanții, cu fiecare persoană individual, respondentul trebuind să selecteze unul sau mai multe răspunsuri dintre opțiunile disponibile.

Fiecare răspuns corect a fost marcat, nu a existat un timp obligatoriu pentru răspuns, respectând confidențialitatea și anonimatul participanților, fără a permite identificarea individuală a vreunui respondent precum și o reprezentare proporționată care să țină cont de sex, religie, etnie, nediscriminare, a fost proporționată și echilibrată, având asigurarea că standardele de protecție a datelor și reglementările privind confidențialitatea, cum ar fi Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) Răspunsurile nu au fost influențate, sugerate pentru a nu influența rezultatul final al chestionarului

ANEXA II

Mecanismul de prioritizare a proiectelor din cadrul *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş 2023-2030*

Lista de proiecte prioritizate

Pe parcursul procesului de elaborare a *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş 2023-2030*, în urma consultărilor publice, a analizei situaţiei existente la nivelul oraşului, s-au identificat o serie de proiecte. Toate aceste proiecte, sau idei de proiecte, sunt prezentate în **PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2023-2030**. Pornind de la această portofoliu, ținând cont de posibilitățile de finanțare ale Oraşului Deta, sau de posibilitățile reale de implementare a acestor proiecte, s-a întocmit - Lista scurtă de proiecte.

Criteriile de punctare ale proiectelor din Lista scurtă de proiecte sunt descrise mai jos:

Criteriul 1. <i>Contribuția proiectului la atingerea obiectivelor Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş 2023-2030</i>		Max. 20 puncte
Nr. subcriteriu	Subcriteriu/acordare punctaj	Intervale de punctare (punctaj maxim -minim)
1.1	Proiectul contribuie la atingerea mai multor obiective/măsuri	20
1.2	Proiectul contribuie la atingerea unui singur obiectiv/măsură	10

Criteriul 2. <i>Contribuția proiectului la îndeplinirea Planului de Dezvoltare a Regiunii Vest, Strategiei de Dezvoltare a Judeţului Timiş, sau a Microregiunii Timiş-Torontal-Bârzava</i>		Max. 30 puncte
Nr. subcriteriu	Subcriteriu/acordare punctaj	Intervale de punctare (punctaj maxim -minim)
2.1	Proiectul contribuie la îndeplinirea Planului de Dezvoltare a Regiunii Vest, a Judeţului Timiş, sau a microregiunii Timiş-Torontal-Bârzava	30
2.2	Proiectul contribuie la îndeplinirea Planului de Dezvoltare a Regiunii Vest	25
2.3	Proiectul contribuie la îndeplinirea Strategia de Dezvoltare a judeţului Timiş	15
2.4	Proiectul contribuie la îndeplinirea Strategia de Dezvoltare a Microregiunii Timiş-Torontal-Bârzava	10

Criteriul 3. <i>Caracterul integrat al proiectului cu alte proiecte derulate sau în curs de derulare, indiferente de sursa de finanțare</i>		Max. 10 puncte
Nr. subcriteriu	Subcriteriu/acordare punctaj	Intervale de punctare (punctaj maxim -minim)

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

3.1	Proiectul are caracter integrat /complementar cu alte proiecte derulate sau în curs de derulare, indiferent de sursa de finanțare	10
3.2	Proiectul nu are caracter Integrat /complementar cu alte proiecte derulate sau în curs de derulare, indiferent de sursa de finanțare	5

Criteriul 4. Posibilitatea de finanțare a proiectului din surse de finanțare europeană nerambursabilă		Max. 20 puncte
Nr. subcriteriu	Subcriteriu/acordare punctaj	Intervale de punctare (punctaj maxim -minim)
4.1	Proiectul poate fi finanțat din surse de finanțare europeană nerambursabilă	20
4.2	Proiectul nu poate fi finanțat din surse de finanțare europeană nerambursabilă	10

Criteriul 5. Tipul de beneficiari cărora li se adresează proiectul		Max. 20 puncte
Nr. subcriteriu	Subcriteriu/acordare punctaj	Intervale de punctare (punctaj maxim -minim)
5.1	Proiectul se adresează atât rezidenților, rezidenților din UAT-urile învecinate, turiștilor și/sau persoanelor aflate în tranzit	20
5.2.	Proiectul se adresează rezidenților din UAT Deta și rezidenților din UAT-urile învecinate	15
5.3.	Proiectul se adresează exclusiv rezidenților din UAT Deta	10

Contribuția proiectului		Punctaj
Nr. subcriteriu	Subcriteriu/acordare punctaj	Intervale de punctare (punctaj maxim -minim)
1.1	Proiectul contribuie la atingerea mai multor obiective	20
	Proiectul contribuie la atingerea unui singur obiectiv	
2.1	Proiectul contribuie la îndeplinirea Planului de Dezvoltare a Regiunii Vest, a Județului Timiș, sau a microregiunii Timiș-Torontal-Bârzava	30
3.1	Proiectul are caracter integrat /complementar cu alte proiecte derulate sau în curs de derulare, indiferente de sursa de finanțare	10
4.1	Proiectul poate fi finanțat din surse de finanțare europeană nerambursabilă	20
5.1	Tipul de beneficiari cărora li se adresează proiectul	20
Total		100

ANEXA III

Plan de acţiune integrat şi lista proiectelor prioritare pentru oraş

Planul de acţiune integrat – include măsurile ce urmează a fi implementate în perioada 2022-2030, cine este responsabil pentru realizarea acţiunilor planificate în vederea soluţionării problemelor comunitare identificate anterior, care sunt indicatorii de rezultat/monitorizare pe care îi vom urmări şi planificarea în timp a acestora.

Planul de acţiune integrat pentru perioada 2022 - 2030

Nr crt	Obiectiv strategic de dezvoltare	Denumire măsură:	Responsabil	Indicatori de rezultat	Planificare în timp
1.	OB1. Oraş activ, verde şi sustenabil				
		M1.1. Măsuri de înfrumuseţare şi păstrare a curăţeniei în ambele localităţi ale UAT Deta;	CL Deta CJ Timiş	Nr. de măsuri de înfrumuseţare Valoare investiţii	2022-2027
		M1.2. Amenajare parcuri în oraşul Deta, ambele localităţi;		Suprafaţă parc amenajat Valoare investiţie	2022-2027
		M1.3. Reabilitare şi modernizare Centru Civic localitatea Deta;		Suprafaţă centru civic reabilitat Valoare investiţie	2022-2027
		M1.4. Amenajare centru civic în localitatea Opătiţa;		Suprafaţă centru civic reabilitat Valoare investiţie	2022-2027
		M1.5. Implementare de sisteme de colectare selectivă pentru mai multe tipuri de deşeuri;		Nr. sisteme implementate Valoare investiţii	2022-2027
		M1.6. Extinderea mobilierului urban (coşuri de gunoi, bănci) pe întreaga suprafaţă a UAT Deta;		% din suprafaţa UAT Deta acoperit de mobilier urban	2022-2027

		M1.7. Înființarea de liziere de protecție Deta și Opățița; M1.8. Sprijin pentru întreprinzători care doresc să investească în colectarea deșeurilor sau în tehnologii prietenoase cu mediul; M1.9. Împădurirea terenurilor degradate de pe raza UAT Deta Deta; M1.10. Amenajare platformă deșeuri; M1.11. Amenajare spațiu destinat evenimentelor în aer liber;		Suprafață lizieră Nr. măsuri de sprijin Nr. întreprinzători sprijiniți Suprafață de teren degradat împădurit Spațiu amenajat Valoare investiție	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2027
2.	OB2. Infrastructură durabilă și sustenabilă, servicii publice de calitate				
	Program: 2.1. Amenajarea teritoriului și infrastructura rutieră	M2.1.1. Actualizare planului urbanistic general (PUG); M2.1.2. Întocmire PUZ-uri pentru locuințe în localitatea Opățița; M2.1.3. Extindere PUZ locuințe pentru locuințe în localitatea Deta; M2.1.4. Delimitarea teritoriului în conformitate cu PUG-ul actualizat; M2.1.5. Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Opățița, orașul Deta;	CL Deta CJ Timiș	PUG actualizat nr. PUZ-uri pentru locuințe realizate în Opățița nr. PUZ-uri pentru locuințe realizate în Deta teritoriu delimitat în conformitate cu PUG-ul km de străzi reabilite/modernizate în Opățița	2023-2024 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș, 2022-2030

		M2.1.6. Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Deta, orașul Deta; M2.1.7. Modernizarea trotuarelor/aleilor pietonale pe întreaga lungime a străzilor din Deta și Opățița; M 2.1.8. Construirea de piste pentru biciclete paralel cu străzile/drumurile UAT Deta; M 2.1.9. Construire pistă biciclete între Deta și Opățița; M 2.1.10. Extinderea rețelei de evacuarea a apelor pluviale pe întreg teritoriul orașului; M2.1.11. Modernizare drumuri de exploatare agricolă; M2.1.12. Realizare variantă de ocolire a Orașului Deta; M2.1.13. Modernizare și reabilitare drumuri și străzi în ambele localități ale UAT Deta; M2.1.14. Construire de parcuri pe spațiul public.		km de străzi reabilite/modernizate în localitatea Deta km de alei pietonale realizate km de pistă de biciclete realizată km pistă de biciclete realizată km rețea de evacuare a apelor pluviale realizată km de drum agricol, % din drum asfaltat %centură de ocolire a orașului realizată Km de centură realizată Km de drumuri modernizați/reabilitați %din întreaga lungime a drumurilor din UAT Nr. locuri de parcare construite	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030
	Program: 2.2. Infrastructura de utilități	M2.2.1. Extinderea rețelei de apă potabilă, în localitatea Deta;	CL Deta CJ Timiș furnizori de servicii de	km de rețea de apă realizată/nr. de gospodării legate la rețea/% din suprafața localității Deta/%din numărul de gospodării	2022-2030 2022-2030

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş, 2022-2030

		M2.2.2. Extindere şi/sau modernizare reţea de alimentare cu apă potabilă în localitatea Opătiţa, oraşul Deta; M2.2.3. Înfiinţare, reabilitare şi/sau extindere sistem de canalizare menajeră cu staţie de epurare ape uzate în localităţile Deta şi Opătiţa; M2.2.4. Extindere reţea de distribuţie a gazului metan în Deta; M2.2.5. Realizare reţea de distribuţie a gazului metan în Opătiţa; M2.2.6. Realizare de studii pentru surse alternative de încălzire pe timp de iarnă; M2.2.7. Înfiinţare sisteme de încălzire centralizate şi/sau verzi în imobilele de interes public din oraş, inclusiv din surse alternative; M2.2.8. Înfiinţarea/extinderea sistemului de încălzire cu apă geotermală către populaţie; M2.2.9. Extinderea şi/sau modernizare reţelei de iluminat public atât în localitatea Deta, cât şi în localitatea Opătiţa;	profil de pe piaţa liberă Asociaţiile de dezvoltare intercomunitară de profil Furnizori de internet	km de reţea de apă realizată/nr. de gospodării legate la reţea/% din suprafaţa localităţii Deta/%din numărul de gospodării km de reţea de canalizare înfiinţată în Opătiţa /nr. de gospodării legate la reţea /%din numărul total de gospodării km de reţea de canalizare reabilitată în Deta km de reţea de canalizare extinsă în Deta valoare investiţie staţie de epurare km de reţea de gaz realizată/nr. de gospodării legate la reţea/% din suprafaţa oraşului/%din numărul total de gospodării km de reţea de gaz realizată/nr. de gospodării legate la reţea/% din suprafaţa Opătiţei/%din numărul total de gospodării nr. de studii realizate nr. de sisteme încălzire centralizate şi/sau verzi realizate km de sistem de încălzire realizat km de reţea de iluminat extinsă/modernizată	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030
--	--	--	--	---	---

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a oraşului Deta, judeţul Timiş, 2022-2030

		M2.2.10. Modernizarea infrastructurii de acces la internet; M2.2.11. Realizarea de reţele intranet la instituţiile publice locale; M2.2.12. Facilitarea accesului gratuit la internet în spaţiile publice; M2.2.13. Înfiinţare staţii de încărcare electrică a automobilelor electrice; M2.2.14. Realizare de studii pentru surse alternative de energie electrică; M2.2.15. Înfiinţare parcuri fotovoltaice; M2.2.16. Realizare proiecte de dezvoltare a sistemelor de energie regenerabilă; M2.2.17. Realizarea unui sistem centralizat de producere si distributie a energiei termice pentru clădiri publice din oraşul Deta, jud. Timiş, utilizând surse regenerabile de energie geotermală; M2.2.18. Implementare sisteme de transport public şi mobilitate urbană		km de reţea de internet modernizată ml. de reţea intranet realizată nr. de spaţii publice în care se oferă acces gratuit la internet/ aria de acoperire/puterea semnalului nr. staţii înfiinţate valoare investiţii capacitatea de încărcare nr. de studii realizate nr. parcuri înfiinţate/putere generată nr. proiecte implementate/nr. sisteme dezvoltate sistem centralizat realizat valoare investiţie tipuri de sisteme implementate nr. de beneficiari ai sistemelor	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2025 2022-2030
	Program: 2.3. Infrastructura de servicii	M2.3.1. Modernizare şi dotare cămin cultural în localitatea Opătiţa;	CL Deta	cămin cultural modernizat şi dotat în localitatea Opătiţa;	2022-2030

(vizează domeniile administrație publică, învățământ-educație, sănătate, asistență socială, securitatea și sănătatea populației)	M2.3.2. Modernizare, extindere și dotare Casă de Cultură Deta;		Casă de cultură modernizată, extinsă și dotată în localitatea Deta;	2022-2030
	M2.3.3. Înființare, modernizare și dotare instituții culturale locale;		nr. de imobile instituții culturale înființate, modernizate și dotate;	2022-2030
	M2.3.4. Reabilitare și dotare instituții de cult locale;	Instituții de cult locale	nr. de imobile instituții de cult modernizate și dotate;	2022-2030
	M2.3.5. Modernizare, extindere și dotare instituții de învățământ locale;	Instituțiile de învățământ locale/Inspectoratul școlar	nr. de imobile instituții de învățământ modernizate și dotate;	2022-2030
	M2.3.6. Construirea unei creșe în localitatea Deta;		creșă funcțională în localitatea Deta,	2022-2030
	M2.3.7. Construirea unui cămin pentru persoane vârstnice în localitatea Opățița;		cămin pentru persoane vârstnice funcțional în localitatea Opățița;	2022-2030
	M2.3.8. Construcție și dotare Bază sportivă în localitatea Deta;		bază sportivă funcțională în localitatea Deta;	2022-2030
	M2.3.9. Modernizare și dotare locuri de joacă pentru copii în ambele localități ale UAT Deta;		locuri de joacă modernizate și dotate în ambele localități ale UAT Deta;	2022-2030
	M2.3.10. Înființare centru pentru tineret;		centru de tineret înființat;	2022-2030
	M2.3.11. Construirea/reabilitarea de locuințe sociale în ambele localități ale UAT Deta;		nr. locuințe sociale construite	2022-2030
	M2.3.12. Construire locuințe pentru tineri/profesioniști în ambele localități ale UAT Deta;		nr. locuințe pentru tineri/profesioniști construite;	2022-2030

		M2.3.13. Terenuri pentru construcţie de locuinţe pentru tineri;		nr. de terenuri oferite tinerilor pentru construire de case;	2022-2030
		M2.3.14. Înfiinţare centru comunitar de servicii sociale;	ONG-uri furnizoare de servicii sociale	centru comunitar de servicii sociale înfiinţat	2022-2030
		M2.3.15. Construire cantină socială;		cantină socială construită	2022-2030
		M2.3.16. Dezvoltarea de servicii sociale fără cazare: centre şi sau unităţi de îngrijire la domiciliu, catering, servicii mobile, pentru diferite categorii de beneficiari din oraş;		nr. de servicii sociale fără cazare acreditate/autorizate pe teritoriul UAT Deta	2022-2030
		M2.3.17. Extindere, modernizare şi dotare bază sportivă Oraşul Deta;		tipul şi numărul de echipamente/dotări specifice achiziţionate	2022-2030
		M2.3.18. Dezvoltarea şi încurajarea parteneriatelor între furnizorii publici şi furnizorii privaţi de servicii sociale/ ONG-uri din domeniul social;		nr. de parteneriate semnate/ nr. de parteneriate funcţionale	2022-2030
		M2.3.19. Sprijinirea dezvoltării activităţii ONG-urilor din domeniul social, inclusiv prin asigurarea unor spaţii şi dotări pentru desfăşurarea activităţilor;		nr. de ONG-uri sprijinite	2022-2030
		M2.3.20. Reabilitare şi dotare cimitir localitatea Deta (capelă, împrejmuire, parcare);		cimitir reabilitat în localitatea Deta	2022-2030
		M2.3.21. Reabilitare şi dotare cimitir localitatea Opătiţa (capelă, împrejmuire, parcare);		cimitir reabilitat în localitatea Opătiţa	2022-2030

		M2.3.22. Extindere şi modernizare imobil primărie;		imobil primărie extins şi modernizat	2022-2030
		M2.3.23. Extindere şi modernizare sistemului de supraveghere video în ambele localităţi ale UAT Deta;		nr. de camere video montate/% suprafaţă din oraş acoperită de sistem	2022-2030
		M2.3.24. Creşterea eficienţei energetice a clădirilor publice şi rezidenţiale;	Medicii de familie sau alte specialităţi	nr. clădiri anvelopate, suprafaţă anvelopată;	2022-2030
		M2.3.25. Cabinete medicale locale dotate (stomatologie, medicină de familie);		nr. de cabinete dotate/valoarea dotărilor;	2022-2030
		M2.3.26. Înfiinţare centru de permanenţă;	Spitalul Orăşenesc Deta	centru de permanenţă înfiinţat	2022-2030
		M2.3.27. Înfiinţare cabinete medicale şcolare;		nr. de cabinete medicale înfiinţate	2022-2030
		M2.3.28. Reabilitare/extindere imobil, modernizare şi dotare secţii Spital Orăşenesc Deta;		nr. de secţii reabilite/modernizate/dotate valoarea investiţiilor realizate nr. de secţii înfiinţate/dotate valoarea investiţiilor realizate	2022-2030
		M2.3.29. Modernizarea şi dotarea unităţilor de asistenţă medico-socială;		nr. de unităţi de asistenţă medico-socială modernizate	2022-2030
		M2.3.30. Construire bazine de înot.		valoarea investiţiilor în aparatură nouă nr. bazine de înot construite Suprafaţa acestora Nr. beneficiari deserviţi	
2	OB3. Economie locală inteligentă, inovativă şi prietenoasă cu mediul				

	Program: 3.1. Antreprenoriat local eficient și durabil	M3.1.1. Dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii și echipamente inovative; M3.1.2. Promovarea antreprenoriatului în rândul cetățenilor orașului – sprijin pentru activitățile economiei locale; M3.1.3. Dezvoltarea turismului prin includerea orașului în Ruta EuroVelo. M3.1.4. Înființare de puncte gastronomice locale/pensiuni/unități hoteliere locale; M3.1.5. Sprijinirea sistemelor inovative (produse, procese, servicii); M3.1.6. Facilitarea legăturilor dintre investitorii străini și economia locală; M3.1.7. Sprijinirea creării și dezvoltării de întreprinderi sociale; M3.1.8. Dezvoltare zonei industrială în ambele localități ale UAT Deta în vederea atragerii investitorilor; M3.1.9. Acordarea de facilități (fiscale, teren, racord utilități) pentru investitorii importanți din domeniul producției;	CL Deta CJ Timiș	Nr. de antreprenori care au achiziționat tehnologii și echipamente inovative Valoarea investițiilor nr. persoane implicate în activități antreprenoriale nr. programe de susținere a antreprenoriatului km de piste de biciclete incluși în Ruta Euro Velo Nr. de puncte gastronomice locale/pensiuni/unități hoteliere înființate; Nr. clienți deserviți anual nr. de sisteme inovative introduse în orice domeniu a vieții socio-economice nr. de structuri asociative/nr. de agricultori asociați nr. de întreprinderi sociale dezvoltate nr. de unități de procesare dezvoltate nr. de facilități acordate nr. beneficiari de facilități valoarea facilităților acordate	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030

		M3.1.10. Înfiinţare zonă de agrement (tip parc acvatic) prin exploatarea resurselor geotermale;		zonă de agrement de tip parc acvatic înfiinţată	2022-2030
		M3.1.11. Înfiinţare piaţă agroalimentară pe o suprafaţă de 600 mp cu hală acoperită;		pieţă agroalimentară funcţională	2022-2030
	Program: 3.2. Agricultură inteligentă	M3.2.1. Sprijinirea asocierii între producătorii agricoli; M.3.2.2. Sprijin pentru dezvoltarea unor unităţi de procesare a produselor agricole locale; M.3.2.3. Sprijin pentru crearea lanţuri scurte locale; M3.2.4. Sprijinirea agriculturii ecologice; M3.2.5. Măsuri pentru dezvoltarea agroturismului; M3.2.6. Calificarea forţei de muncă locale în meserii necesare desfăşurării unei agriculturi competitive – tractorişti, ingineri agronomi, zootehnişti, medici veterinari, etc.;	CL Deta CJ Timiş GAL Timiş-Torontal Bârzava ADI Timiş-Torontal	nr. de structuri asociative/nr. de agricultori asociaţi nr. de unităţi de procesare dezvoltate tipul de sprijin oferit/nr. de întreprinzători locali implicaţi în lanţul scurt ha agricultură ecologică nr. de măsuri agroturistice dezvoltate nr. programe calificare organizate nr. persoane participante la aceste programe nr. persoane cu certificare	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030
3	OB4. Oraş activ, educat, incluziv, sigur şi sănătos				
	Program: 4.1. Servicii medicale	M4.1.1. Dezvoltare de programe educative pentru promovarea unui mod de viaţă sănătos; M4.1.2. Programe de educaţie medicală pe categorii de vârstă;	CL Deta Şcoala ISJ Timiş Ministerul Educaţiei	nr. programe educative realizate nr. programe educaţie medicală realizate	2022-2030 2022-2030

	Program: 4.2. Educație de calitate și învățare pe tot parcursul vieții	M4.2.1. Dotarea permanentă cu material didactic a instituțiilor de învățământ (creșă, grădiniță, școală);	CL Deta Școala ISJ Timiș Ministerul Educației	material didactic valoare și cantitate achiziționat	2022-2030
		M4.2.2. Dotarea corespunzătoare a bibliotecilor locală/școlare – înnoirea fondului de carte;		valoare fond de carte achiziționat, nr. de cărți	2022-2030
		M4.2.3. Dezvoltarea de servicii suport (educație și training) pentru întreprinderile locale;		nr. de beneficiari ai programului	2022-2030
		M4.2.4. Dezvoltarea unui program de tip after school, pentru prevenirea abandonului școlar;		program after school funcțional	2022-2030
		M4.2.5. Măsuri pentru “alfabetizarea digitală”, inclusiv utilizarea dispozitivelor smart;		nr. de tipuri de măsuri de alfabetizare digitală întreprinse	2022-2030
		M4.2.7. Creșterea nivelului de dotare cu echipamente TIC în unitățile de învățământ și asigurarea conexiunii la internet;		nr. de echipamente achiziționate tipul echipamentelor nr. de beneficiari	2022-2030
		M4.2.8. Reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de tip “a doua șansă”);		nr. programe de tip a doua șansă nr. beneficiari care frecventează programul	2022-2030
		M4.2.9. Dezvoltarea de programe integrate pentru creșterea accesului și participării în învățământul primar și secundar pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (consiliere, mediere, programe de tip “școală după școală”, educație remedială și învățare asistată, etc), inclusiv sprijin financiar pentru familiile acestora;		nr. programe dezvoltate/nr. servicii oferite/nr. beneficiari	2022-2030

		M4.2.10. Măsurile de creștere a siguranței în școli (supraveghere video, pază sporită, testarea psihologică a elevilor) și campanii de prevenire a violenței în școli;		Sisteme de supraveghere video instalate în unitățile de învățământ din oraș nr. de campanii de prevenire a violenței organizate	2022-2030
		M4.2.11. Susținerea performanței școlare și finanțarea educației în funcție de rezultate;		nr. concursuri la care au participat elevii de la școala din localitate/ nr. elevi premianți/nr. elevi premiați la concursurile școlare	2022-2030
		M4.2.12. Dezvoltarea și implementarea soluțiilor/ instrumentelor software pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale;		nr. softuri educaționale deținute de unitățile de învățământ din Deta	2022-2030
		M4.2.13. Operaționalizarea parteneriatului școală, părinți și comunitate, care să ducă la diminuarea riscului abandonului școlar;		parteneriat școală/părinți/comunitate operațional nr. de elevi sprijiniți	2022-2030
		M4.2.14. Identificarea tinerilor needucați, aflați căutarea unui loc de muncă;		nr. de tineri identificați	2022-2030
		M4.2.15. Programe de orientare și consiliere pentru tineri, în vederea asigurării unei tranziții line de la educație la viața activă;		nr. de programe de orientare și consiliere implementate nr. de beneficiari ai programelor	2022-2030
		M4.2.16. Crearea unui centru comunitar local de învățare permanentă;		centru comunitar înființat	2022-2030
		M4.2.17. Informarea, orientarea și consilierea elevilor în etapele de trecere de la un nivel educațional la altul, în funcție de aptitudinile și abilitățile acestora, capacitatea de învățare și piața forței de muncă;		nr. de elevi informați, orientați și consiliați	2022-2030

	M4.2.18. Sprijin pentru deschiderea unei întreprinderi de către tineri și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă/ șomeri/ persoane inactive (acordarea de servicii juridice, de marketing, financiare, metode și tehnici eficiente de management și alte servicii de consultanță, inclusiv stimulente financiare); M4.2.19. Încurajarea responsabilității sociale a întreprinderilor, inclusiv angajarea de persoane aparținând grupurilor vulnerabile; M4.2.20. Promovarea programelor de educație financiară și creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor; M4.2.21. Acțiuni de combatere și eliminare a tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare; M4.2.22. Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică; M4.2.23. Facilitarea accesului cadrelor didactice la programe de formare profesională continuă, inclusiv stagii de specializare realizate în cadrul firmelor și evaluarea periodică a competențelor acestora;		nr. de întreprinderi deschise de către tineri nr. de persoane aparținând grupurilor vulnerabile angajate de către agenții economici locali nr. programe implementate nr. acțiunilor derulate la nivel local nr. posturilor deținute de femei nr. cadre didactice participante la programele de formare profesională	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030
--	---	--	---	---

	Program: 4.3. Cultură şi sport	M4.3.1. Diversificarea programelor culturale, sportive şi de agrement la nivelul UAT Deta; M4.3.2. Punerea accentului pe activităţile creative (muzică, arte plastice), sport (inclusiv înot) şi competenţe lingvistice; M4.3.3. Susţinerea activităţii cultural artistice locale – înfiinţare ansambluri folclorice de dansuri, coruri, ansambluri instrumentale; M4.3.4. Derulare de programe culturale locale: proiecţii de film, spectacole de teatru, rezidenţe artistice, ateliere artistice, workshopuri, etc. M4.3.5. Diversificarea competiţiilor sportive.	CL Deta CJ Timiş AFCN	nr. programe culturale şi sportive realizate nr. de beneficiari per program nr. de acţiuni creative realizate nr. de acţiuni sportive realizate nr. de beneficiari per acţiune nr. de ansambluri, coruri, ansambluri instrumentale înfiinţate nr. de reprezentaţii susţinute nr. de persoane participante în ansambluri nr. de persoane participante la reprezentaţii nr. de programe culturale derulate nr. de participanţi tipuri de competiţii sportive susţinute nr. de participanţi nr. de spectatori	2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030 2022-2030
4.	OB5. Administraţie smart/digitală, în folosul cetăţeanului				

	Program 5.1.: Administraţie locală smart	M5.1.1. Promovarea aplicaţiilor de tip: e-guvernare, e-sănătate şi e-educaţie şi instruirea cetăţenilor în vederea utilizării acestora;	CL Deta GAL Timiş-Torontal-Bârzava	Nr. de aplicaţii implementate şi promovate; Nr. de utilizatori ale acestora;	2022-2030
		M5.1.2. Implementarea la nivelul Primăriei a unor soft-uri integrate (registru agricol, impozite şi taxe, stare civilă, urbanism);		Nr. de softuri implementate; Nr. de utilizatori ale acestora.	2022-2030
		M5.1.3. Facilitarea plăţilor electronice/cu cardul a impozitelor şi taxelor locale;		Nr. de plăţi efectuate; Valoarea plăţilor efectuate.	2022-2030
		M5.1.4. Formarea profesională şi creşterea competenţelor manageriale ale personalului de conducere din instituţiile locale;		Nr. de programe profesionale derulate; Nr. de participanţi;	2022-2030
		M5.1.5. Digitalizarea relaţiei cu cetăţeanul		Tipuri de documente care pot fi obţinute electronic la nivelul Primăriei Deta; Durata de procesare a documentelor; Nr. de beneficiari.	2022-2030

ANEXA IV- METODOLOGIA DE SELECȚIE ȘI PRIORITIZARE A PROIECTELOR CU FINANȚARE PRIN PROGRAMULUI REGIONAL VEST 2021-2027

Context

Elaborarea SIDU Deta 2022-2030 a presupus elaborarea unei **Anexe LISTA DE PROIECTE PRIORITARE PENTRU ORAȘUL DETTA**, proiecte care au fost scorate în baza unui mecanism de prioritizare descris în **Mecanismul de prioritizare a proiectelor din cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a orașului Deta, județul Timiș 2023-2030**.

Scopul acestui proces a fost să identifice și să evidențieze proiectele prioritare care să se încadreze în bugetul de investiții al orașului Deta.

Scopul prezentei metodologii este acela de a stabili criteriile de selectare și prioritizare a inițiativelor din cadrul SIDU Deta, inițiative care vor fi depuse pentru obținerea unei finanțări din Programul Regional Vest.

Utilizatorul metodologiei: ENTITATE MONITORIZARE ȘI EVALUARE SIDU

Mecanismul de guvernanță al SIDU este structurat pe **2 niveluri**:

- **nivelul operațional sau executiv**, prin Structura desemnată pentru implementarea SIDU care va avea următoarele roluri:
 - de a contribui la implementarea documentelor strategice
 - de a selecta și prioritiza proiectelor prioritare cu finanțare din PR Vest 2021-2027;
- **nivelul strategic și decizional**, prin Consiliul Local care va avea următoarele roluri:
 - de a aproba strategia integrată și lista de proiecte selectate
 - de a aproba lista de proiecte prioritare cu finanțare din PR Vest 2021-2027.

Descrierea mecanismului

ETAPA 1:

1. ENTITATEA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE SIDU selectează **proiectele finanțabile** pe Programul Regional Vest (PRV) din Lista lungă a intervențiilor din SIDU. Proiectele se selectează în funcție de intervenția regională pentru care se pregătește Lista de proiecte prioritare PRV, filtrând proiectele din lista lungă pe obiective strategice sau axe prioritare.
2. Responsabilii de proiecte întocmesc sau actualizează **Fișele de proiect** pentru proiectele selectate pentru PRV.

ETAPA 2:

În baza informațiilor din Fișa de proiect, ENTITATEA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE SIDU evaluează fiecare proiect după grilele specifice fiecărui obiectiv care conțin:

- **Criterii de conformitate** – criteriile care permit verificarea eligibilității proiectului analizat pe PRV. Pentru ca proiectele să fie incluse în Lista de proiecte prioritare PRV, toate criteriile trebuie să fie îndeplinite.
- **Criterii de ierarhizare** – criteriile care permit prioritizarea proiectelor pe baza unor criterii obiective, astfel încât, dacă toate proiectele analizate depășesc bugetul disponibil, să poată fi selectate acele proiecte care satisfac mai bine interesul comunității. Fiecare criteriu va fi evaluat individual de comisia desemnată în acest sens. Fiecare criteriu are un anumit grad de importanță, care va avea impact în nota finală primită de proiect.

ETAPA 3:

Pentru fiecare intervenție regională, proiectele punctate vor fi ierarhizate în urma punctajului obținut și se va întocmi **Lista finală de proiecte prioritare**, care va fi supusă aprobării Consiliului Local.

Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Grup țintă vizat:

Pentru clădirile rezidențiale: locatarii din mediul urban din cadrul clădirilor rezidențiale, inclusiv persoanele din categorii defavorizate, asociațiile de proprietari.

Pentru clădirile publice: utilizatorii clădirilor publice cu funcțiune educațională, de sănătate, de servicii sociale (școli, universități, campusuri, spitale, policlinici, centre și cantine sociale, etc.).

Indicatori:

Indicatori de realizare	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică) Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin
Indicatori de rezultat:	Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor, clădirilor publice, întreprinderilor etc.) Emisii de gaze cu efect de seră estimate Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)

Grile de evaluare aplicabile:

GRILA DE EVALUARE – OBS2.1, I.R. 3.1.A

Eficiență energetică - Clădiri rezidențiale - grant:

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Locația 1	Proiectul propune în arealul/zona de intervenție definită în cadrul SIDU și satele aparținătoare municipiilor, investiții specifice privind creșterea eficienței energetice din mediul urban, inclusiv și orașelor, în clădiri rezidențiale multifamiliale?			
Eficiență Energetică 2	Proiectul contribuie la reducerea consumului de energie primară și a emisiilor de gaze cu efect de seră: · activitățile propuse pentru fiecare bloc de locuințe din proiect conduc la o reducere a consumului de energie primară și a emisiilor de CO ₂ de cel puțin 40% față de consumul de energie primară și a emisiilor de CO ₂ ale blocului de locuințe înainte de renovare (pentru blocurile de locuințe cu regim de înălțime de până la P+4E); · activitățile propuse pentru fiecare bloc de locuințe din proiect conduc la o reducere a consumului de energie primară și a emisiilor de CO ₂ de cel puțin 60% față de consumul de energie primară și a emisiilor de CO ₂ ale blocului de locuințe înainte de renovare, conform Raportului de audit energetic (pentru blocurile de locuințe cu regim de înălțime de peste P+4E);			
Cerințe Tehnice 3	Regimul minim de înălțime al blocului de locuințe spre reabilitare este minim P+2E?			
Cerințe Tehnice 4	Blocul de locuințe înregistrează un consum final specific de energie de minimum 200 kwh/m ² an?			
Vechime Imobil 5	Blocul de locuințe a fost construit până la 31 decembrie 2000?			

Cerințe Tehnice 6	Blocul de locuințe este încadrat în cel mult clasele de risc seismic III sau IV?			
Caracter Integrat 7	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: · complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; · abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; · implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte	Valoare:	
	b) DALI	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	30%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și economia de energie primară urmărită (Euro/kwh/m²an) <i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>	Valoare:		
3	În blocul de locuințe propus pentru reabilitare se regăsesc proprietari persoane fizice care necesită cheltuieli de natură socială în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (8) ale OUG 18/2009 privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, cu modificările și completările ulterioare.	Pondere:	10%	Punctaj ponderat:
	<i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", respectiv proiectul cu cei mai mulți proprietari care necesită cheltuieli de natură socială, care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>	Valoare:		

GRILA DE EVALUARE - IR3.1.C. Eficiență energetică - Clădiri publice

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Locație 1	Proiectul propune investiții specifice privind creșterea eficienței energetice din mediul urban, inclusiv arealul/zona de intervenție definită în cadrul SIDU și satele aparținătoare municipiilor și orașelor, în clădiri publice?			
Eficiență Energetică 2	Proiectul contribuie la reducerea cu minimum 60% a consumului de energie primară, respectiv a emisiilor de gaze cu efect de seră?			
Cerințe Tehnice 3	Proiectul propune investiții în clădiri publice cu funcțiuni sociale: educaționale, de sănătate, servicii sociale?			
Cerințe Tehnice 4	Clădirea publică/clădirile publice înregistrează în anul depunerii cererii de finanțare un consum final specific de energie de minim 250 kwh/m ² an?			
Cerințe Tehnice 5	Clădirea publică/clădirile publice a/au fost construită/e până la 31 decembrie 2000?			
Caracter Integrat 6	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin : - complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; - abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; - implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		
	b) DALI	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și economia de energie primară urmărită (Euro/kwh/m²an) <i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>	Valoare:		

GRILA DE EVALUARE – IR3.2 – Infrastructură verde

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Locație 1	Locația de implementare a proiectului este situată în mediul urban, în intravilanul localităților urbane, exclusiv pe teritoriul urban al municipiilor/orașelor, mai precis pe teritoriul reședințelor de municipiu sau oraș, nu pe teritoriul localităților componente și al satelor aparținătoare municipiilor și orașelor?			
Tip spațiu verde 2	Proiectul propune investiții în terenuri dezafectate, abandonate, degradate care sunt transformate în spații verzi noi, definite în legislația națională?			
Locație 3	Proiectul este localizat într-o zonă dens populată?			
Dimensiune spațiu verde 4	Proiectul propune spații verzi noi cu suprafața cumulată de minim 2.500 mp? În cazul în care prin proiect sunt prevăzute mai multe spații verzi, fiecare dintre acestea are cel puțin 500 mp?			
Dimensiune spațiu verde 5	Proiectul propune crearea de zone verzi în proximitatea unor zone locuite, respectiv populația care locuiește pe o rază de 500 m față de infrastructura verde publică nou construită este mai mare de 250 persoane?			
Accesibilitate 6	Locația de implementare este accesibilă pietonilor, bicicliștilor și utilizatorilor transportului public, după caz, respectiv există legătură pietonală/trotuar și eventual pistă de cicliști și/sau stații de transport public în zonă, care asigură accesul zonelor locuite adiacente din localitate la spațiul verde nou creat?			
Caracter Integrat 7	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: · complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; · abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; · implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și suprafața supusă intervenției (Euro/mp)	Valoare:		

2	<i>Se vor ierarhiza şi puncta proiectele în funcţie de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puţin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcţie de numărul de proiecte.</i>			0
---	---	--	--	----------

Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă

Grup țintă vizat:

- Actori publici și privați, instituții responsabile de planificarea și gestionarea serviciilor și rețelelor de transport regional, operatorii de transport public, furnizorii și administratorii de infrastructură și alți actori de transport local sau regional.
- Populația din oraș, zona urbană funcțională și zona periurbane, care poate beneficia de un sistem public de transport verde, de servicii regionale îmbunătățite de transport de călători (de exemplu, navetiștii, turiștii, elevii și studenții) și de forme alternative de transport.

Indicatori:

Indicatori de realizare	• Lungimea liniilor noi de tramvai și metrou • Lungimea liniilor de tramvai și metrou reconstruite sau modernizate • Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv • Piste ciclabile care beneficiază de sprijin • Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare) • Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate • Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată • Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin
Indicatori de rezultat:	• Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate • Număr anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi sau modernizate • Număr anual de utilizatori ai pistelor ciclabile

GRILĂ DE EVALUARE – IR4.1 - Mobilitate urbană sustenabilă

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Cerințe Tehnice 1	Proiectul propune investiții specifice privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat, precum și alte activități destinate reducerii emisiilor de CO ₂ , creșterii calității aerului și a siguranței în trafic?			
Impactul Proiectului 2	Proiectul contribuie la creșterea capacității, calității și atractivității transportului public de călători, precum și a modurilor de transport prietenoase cu mediul?			
Caracter Integrat 3	Proiectul este inclus în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă?			
Gestionarea Proiectului 4	Proiectul se realizează în baza unui contract de servicii publice de delegare a gestiunii serviciului de transport public local/zonal în conformitate cu Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 sau în baza unei hotărâri de dare în administrare a gestiunii serviciului de transport public local/zonal (pentru proiectele care propun investiții în transportul public, inclusiv sisteme de transport inteligente, sisteme e-ticketing, etc. care deservește transportul public)?			
Siguranța Rutieră 5	Prin proiect sunt propuse măsuri de siguranță rutieră - road-safety în vederea reducerii numărului de accidente rutiere?			

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Caracter Integrat 6	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: • complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; • abordarea unor funcţii multiple în cadrul proiectului integrat, funcţii care vor contribui la îmbunătăţirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; • implicarea mai multor părţi interesate (ex. UAT-uri, autorităţi şi instituţii publice, actori privaţi, ONG-uri, cetăţeni etc.) în fazele de dezvoltare şi implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate/studiu de oportunitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziţie publică pentru lucrări de execuţie demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuţia lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiţiei, activităţile desfăşurate şi obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiţiei şi populaţia deservită de investiţiile realizate în cadrul proiectului (Euro/locuitor)	Valoare:		0
	<i>Se vor ierarhiza şi puncta proiectele în funcţie de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puţin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcţie de numărul de proiecte.</i>			

Prioritatea 6 - O regiune educată și atractivă

Grup țintă vizat:

- Populația școlară, inclusiv cadrele didactice, din toate nivelurile de învățământ. UAT-urile și universitățile în calitate de proprietari ai infrastructurilor subiect al investițiilor.
- De asemenea, specialiști din educație: formatori, consilieri educaționali, experți în resurse educaționale etc
- Angajatorii și antreprenorii.

Indicatori:

Indicatori de realizare	• Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor • Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate • Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată • Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin
Indicatori de rezultat:	• Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate de îngrijire a copiilor • Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate • Numărul de utilizatori ai structurilor educaționale de masă, noi sau modernizate, care aparțin grupurilor vulnerabile/marginalizate

GRILĂ DE EVALUARE – IR6.1.A - Grădinițe și IR6.1.B - Școli

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Tipul Investiției 1	Proiectul propune investiții abordate într-o manieră integrată privind creșterea calității și accesibilitatea la serviciile de educație, respectiv: a) investiții specifice de modernizare/ reabilitare/ extindere/ echipare/ dotare a infrastructurii educaționale și investiții referitoare la servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație în flexibilitatea FEDR/FSE+, sau b) investiții specifice de echipare/dotare a infrastructurii educaționale și investiții referitoare la servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație în flexibilitatea FEDR / FSE+.			
Impactul Proiectului 2	Proiectul contribuie la îmbunătățirea accesului la servicii favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online?			
Egalitatea de șanse 3	Proiectul urmărește principiul desegregării și non-discriminării, concentrându-se pe promovarea accesului la servicii educaționale incluzive?			
Grad de Ocupare 4	În cazul investițiilor în modernizare/dotare, gradul de ocupare al unității educaționale obiect al proiectului este de minimum 75% din capacitatea legală?			
Demografie 5	Este dovedită creșterea demografică în arealul deservit de infrastructura propusă sau de necesitatea relocării unității de învățământ în alt spațiu, datorită neîndeplinirii condițiilor de funcționare și acreditare?			

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Caracter Integrat 6	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: • complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; • abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; • implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate/Studiu de oportunitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și utilizatorii infrastructurii educaționale (Euro/utilizator)	Valoare:		0
	<i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>			

GRILĂ DE EVALUARE – IR6.1.C. - Învățământ liceal

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Tipul Investiției 1	Proiectul propune investiții abordate într-o manieră integrată privind creșterea calității și accesibilitatea la serviciile de educație, respectiv: a) investiții specifice de modernizare/ reabilitare/ extindere/ echipare/ dotare a infrastructurii educaționale și investiții referitoare la servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație în flexibilitatea FEDR/FSE+, sau b) investiții specifice de echipare/dotare a infrastructurii educaționale și investiții referitoare la servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație în flexibilitatea FEDR / FSE+.			
Impact 2	Proiectul contribuie la îmbunătățirea accesului la servicii favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online?			
Tip Investiție 3	Proiectul propune investiții specifice privind infrastructuri școlare aferente învățământului liceal situate în mediul urban?			

Egalitatea de șanse 4	Proiectul urmărește principiul desegregării și non-discriminării, concentrându-se pe promovarea accesului la servicii educaționale incluzive?			
-----------------------	---	--	--	--

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Grad de Ocupare 5	În cazul investițiilor în modernizare/dotare, gradul de ocupare al unității educaționale obiect al proiectului este de minimum 75% din capacitatea legală?			
Creștere Demografică 6	Este dovedită creșterea demografică în arealul deservit de infrastructura propusă sau de necesitatea relocării unității de învățământ în alt spațiu, datorită neîndeplinirii condițiilor de funcționare și acreditare?			
Caracter Integrat 7	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: • complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; • abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; • implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate/studiu de oportunitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic/studiu de oportunitate	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și utilizatorii infrastructurii educaționale (Euro/utilizator)	Valoare:		0
	<i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>			

Prioritatea 7 - O regiune pentru cetățeni

Grup țintă vizat:

- populația orașului, turiștii și vizitatorii, utilizatorii de infrastructură culturală publică, angajații, elevii și studenții școlilor de artă, organizații neguvernamentale, întreprinderile și alte entități din sectoarele culturale și creative.

Indicatori:

Indicatori de realizare	- Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată - Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin - Proiecte integrate de dezvoltare teritorială - Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin - Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane - Măsurii privind implementarea inițiativei Noul Bauhaus European
Indicatori de rezultat:	- Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin - Populația care are acces la spații publice noi sau modernizate în zonele urbane

GRILĂ DE EVALUARE – IR7.1.A Revitalizare și regenerare urbană

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Tipul Activității 1	Proiectul include activități privind regenerarea spațiilor publice cu accent pe redarea spațiului public pentru cetățeni: piațete, piețe publice, spații verzi și verzi-albastre existente (parcuri, scuaruri etc.), conexiuni de circulație nemotorizată (alei pietonale, piste pentru cicliști, podețe, etc), spații și facilități pentru activități recreative de mici dimensiuni, etc?			
Localizare 2	Proiectul este localizat într-o zonă dens populată?			
Situație Juridică 3	Proiectul este implementat într-o zonă din interiorul orașului/municipiului delimitată, aprobată prin documente de urbanism și inclusă în SIDU, în concordanță cu prevederile OUG 183/2022?			
Abordare Integrată 4	Pentru zona din interiorul orașului/municipiului care face obiectul investiției, UAT promovează o abordare integrată fiind propuse și alte proiecte de investiții în perioada 2021-2027 susținute din fonduri nerambursabile, bugetul local, bugetul național sau alte surse de finanțare?			
Caracter Integrat 5	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: - complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; - abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; - implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și suprafața supusă intervenției prin proiect (Euro/mp)	Valoare:		
2	<i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>			0

GRILĂ DE EVALUARE – IR7.1.B New European Bauhaus (Proiecte pilot NEB)

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021- 2027	DA	NU	NA
Scopul proiectului 1	Proiectul contribuie la transformarea și reinventarea spațiului ?			
Locație 2	Proiectul este implementat într-o zonă de pe teritoriul administrativ al UAT?			
Management 3	Pentru obiectivul de investiții propus este identificat un program de activare și susținere a activităților pentru perioada de minim 5 ani după implementarea proiectului?			
Conformitate cu New European Bauhaus 4	Proiectul este în concordanță cu valorile (incluziune, sustenabilitate și estetică) și principiile de implementare (proces participativ, implicare multinivel și abordare transdisciplinară) promovate prin New European Bauhaus?			
Caracter integrat 5	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: - complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; - abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; - implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		
	b) Studiu de fezabilitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și suprafața supusă intervenției prin proiect (Euro/mp)	Valoare:		
2				0

<i>Se vor ierarhiza şi puncta proiectele în funcţie de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puţin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcţie de numărul de proiecte.</i>			0
---	--	--	----------

GRILĂ DE EVALUARE – IR7.1.C. Patrimoniu cultural

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Scop	Proiectul contribuie la atragerea unui număr cât mai mare de vizitatori pentru generarea unui impact economic semnificativ la nivel local?			
Locație	Proiectul propune investiții specifice privind conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural din mediul urban?			
Clasa obiectivului	Obiectivul de patrimoniu este inclus în lista obiectivelor de patrimoniu, clasa A din mediul urban?			
Notorietatea proiectului	Obiectivul de patrimoniu se bucură de notorietate și/sau este inclus în cadrul unei rute/trasee tematice cunoscute?			
Caracter integrat	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: • complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU; • abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; • implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat:
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat:
	Raportul dintre costul total al investiției și numărul de vizitatori ai obiectivului de patrimoniu în anul de dinaintea intervenției (Euro/vizitator)	Valoare:		0
	<i>Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de proiecte.</i>			

GRILĂ DE EVALUARE – IR7.1.D Infrastructură culturală publică

Categorie criteriu	Criterii de conformitate cu Programul Regional Vest 2021-2027	DA	NU	NA
Scopul Proiectului 1	Proiectul contribuie la atragerea unui număr cât mai mare de vizitatori/spectatori pentru generarea unui impact economic semnificativ la nivel local?			
Locație 2	Infrastructura culturală publică, obiect al investiției propuse, nu include parțial destinații/ funcțiuni non-culturale - de exemplu, spații comerciale, spații administrative în care se desfășoară activități în folosul comunității, precum instituții de învățământ, primării, spitale etc., cu excepția acelor destinații/ funcțiuni auxiliare activităților culturale -de exemplu, cafenea în incinta muzeului, magazin de suveniruri, birouri administrative aferente desfășurării activității culturale etc.			
Tipul Investiției 3	Proiectul propune investiții specifice privind construirea, modernizarea, amenajarea obiectivelor de infrastructură culturală publică – biblioteci publice, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte, cu accent pe diversificarea ofertei acestora, păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale de promovare, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative?			
Caracter Integrat 4	Proiectul are un caracter integrat demonstrat prin: • complementaritate cu alte proiecte cuprinse în cadrul SIDU • abordarea unor funcții multiple în cadrul proiectului integrat, funcții care vor contribui la îmbunătățirea aspectelor sociale, culturale, economice sau de mediu; • implicarea mai multor părți interesate (ex. UAT-uri, autorități și instituții publice, actori privați, ONG-uri, cetățeni etc.) în fazele de dezvoltare și implementare a proiectului?			

II	Criterii de ierarhizare a proiectelor	Punctaj		
1	Gradul de maturitate al proiectului:	Pondere:	60%	Punctaj ponderat :
	a) Idee de proiect	0 puncte		0
	b) Studiu de fezabilitate/Studiu de oportunitate	25 puncte		
	c) Proiect tehnic/Studiu de oportunitate	50 puncte		
	d) Procedură achiziție publică pentru lucrări de execuție demarată	75 puncte		
	e) Contract pentru execuția lucrărilor semnat	100 puncte		
2	Utilizarea eficientă a costurilor – cel mai bun raport între valoarea investiției, activitățile desfășurate și obiectivele proiectului:	Pondere:	40%	Punctaj ponderat :
	Raportul dintre costul total al investiției și numărul de vizitatori/spectatori ai infrastructurii culturale publice în anul de dinaintea intervenției (Euro/vizitator/spectator)	Valoare:		0
	Se vor ierarhiza și puncta proiectele în funcție de "cel mai bun proiect", care va primi automat 100 puncte, respectiv "cel mai puțin bun proiect", care se va puncta cu 0 puncte. Punctajul proiectelor intermediare se va acorda prin ponderare în funcție de numărul de			

	proiecte.			
--	-----------	--	--	--

În urma analizei specifice fiecărei intervenţii regionale şi ierarhizării în urma punctajului obţinut, Entitatea de Monitorizare şi Evaluare a Strategiei de Dezvoltare Urbană a Oraşului Deta, judeţul Timiş, 2022-2030 a propus următorul punctaj pentru **LISTA FINALĂ PROIECTE PRIORITARE FINANŢABILE PRIN PR VEST 2021-2027**.

Îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei oraşului Deta prin crearea de noi structuri sociale	Reabilitare energetică blocuri de locuinţe în oraşul Deta	Sistematizare Cartier Târgu Mare	Sistematizare Zona Elena Ghenescu, oraşul Deta, judeţul Timiş
100 puncte	70 puncte	60 puncte	30 puncte

LISTA FINALĂ PROIECTE PRIORITARE FINANŢABILE PRIN PR VEST 2021-2027

Conform metodologiei de prioritizare prezentată anterior lista de proiecte prioritare ce urmează a fi depuse spre finanţare prin PR VEST 2021-2027 sunt :

Nr. Crt.	Localitatea	Prioritatea/ Obiectiv specific/ Intervenţia regională/	Denumire proiect	Activităţi propuse	Buget estimat (lei)	Buget Estimat (euro)	Calendar de implementare estimat
1	Deta	PRIORITATEA 7 Regiune pentru cetăţeni OBIECTIVUL SPECIFIC 5.1 Promovarea dezvoltării integrate şi incluzive în domeniul social, economic şi al mediului, precum şi a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil şi a securităţii în zonele urbane Revitalizare şi regenerare urbană INTERVENŢIA REGIONALĂ 7.1.A Revitalizare şi regenerare urbană	Îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei oraşului Deta prin crearea de noi structuri sociale	Dotarea cu mobilier, echipamente şi aparatura a creşei, centrului de zi pentru persoane vârstnice şi cantinei sociale.	1.200.000 lei fara TVA	240.000 euro fara TVA	2024-2027
2	Deta	PRIORITATEA 3 Regiune cu oraşe prietenoase cu mediul OBIECTIVUL SPECIFIC 2.1 Promovarea eficienţei energetice şi	Reabilitare energetică blocuri de locuinţe în oraşul Deta - Bl. B3, sc. A şi B, str. TIRGU MARE - Bl. P6, sc. A şi B, str. TIRGU MARE - Bl. B15, str. ELENA GHENESCU	Lucrări de reabilitare termică a anvelopei, realizarea lucrărilor de intervenţie cu scopul realizării ventilării naturale a spaţiilor ocupate, lucrări de reabilitare/modernizare a instalaţiei de iluminat clădiri,	11.945.453 lei fără TVA	2.389.091 euro fără TVA	2024-2027

		reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră INTERVENȚIA REGIONALĂ 3.1A Eficiență energetică în clădiri rezidențiale	- Bl. A7, sc. A și B, str. ELENA GHENESCU - Bl. B13, sc. A și B, str. ELENA GHENESCU - Bl. A15, sc. A și B, str. ELENA GHENESCU - Bl. 19, sc. A și B, str. ELENA GHENESCU	instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice si/sau termice pentru consum propriu, reparare trotuare de protecție, sarpanta, refacerea finisajelor interioare in zona de interventie			
3	Deta	PRIORITATEA 7 Regiune pentru cetățeni OBIECTIVUL SPECIFIC 5.1 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane Revitalizare și regenerare urbană INTERVENȚIA REGIONALĂ 7.1.A Revitalizare și regenerare urbană	Sistematizare Cartier Târgu Mare	Lucrari de reamenajare trotuare si alei pietonale, montare mobilier urban, bănci și coșuri de gunoi, amenajare loc de joacă pentru copii și teren de sport, plantare arbori și arbusti ornamentali	476.300 lei fără TVA	95.260 euro fără TVA	2024-2027
4	Deta	PRIORITATEA 7 Regiune pentru cetățeni OBIECTIVUL SPECIFIC 5.1 Promovarea	Sistematizare Zona Elena Ghenescu, orașul Deta, județul Timiș	Lucrari de reamenajare trotuare si alei pietonale, montare mobilier urban, bănci și coșuri de gunoi, amenajare loc de joacă pentru copii și spatii verzi,	700. 000 lei fără TVA	140.000 euro fără TVA	2024-2027

		dezvoltării integrate şi incluzive în domeniul social, economic şi al mediului, precum şi a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil şi a securităţii în zonele urbane Revitalizare şi regenerare urbană INTERVENȚIA REGIONALĂ 7.1.A Revitalizare şi regenerare urbană		plantare arbori şi arbusti ornamentali			
--	--	--	--	--	--	--	--